

Πάνος Κολιόπουλος

Οι Θρύλοι δεν Ξεχνιούνται

Midnight Publishing
Κέρκυρα 2019

ΟΙ ΘΡΥΛΟΙ ΔΕΝ ΞΕΧΝΙΟΥΝΤΑΙ

Πάνος Κολιόπουλος

Οι Θρύλοι δεν Ξεχνιούνται

Εικονογράφηση: Πάνος Κολιόπουλος

MIDNIGHT PUBLISHING
Κέρκυρα 2019

Copyright © 2019 Panos Coliopoulos
S. Dousmani 44
Corfu 49100
panflynn@otenet.gr

Οι Ιστορίες

Σαν Απολογία.....	9
Ζήτω ο Βασιλεύς!.....	11
Μασκαράδες.....	29
Ο πιο Καλύτερος Αετός.....	41
Το Λάθος Όνομα.....	61
Μια Αξέχαστη Ήττα.....	77
Στακαμάν.....	89
Το Μυστήριο της Διαιώνισης.....	103
Εγώ Όταν Μεγαλώσω.....	117
Ζήτω το Έθνος!.....	137
Επί Γης Ειρήνη.....	151
Ολυμπιακοί Αγώνες.....	161
Οι Ψευταράδες.....	183
Η Άφιξη του Πολιτισμού.....	199
Αμα σε Θέλει η Τύχη.....	217
Ο Επίμονος Δούτσικας.....	237
Περί Έρωτος και Προδοσίας.....	255

Σαν Απολογία...

Ο χειμώνας του 2019 δεν ήταν καλός. Ούτε ο προηγούμενος ήταν, όμως τούτος εδώ υπήρξε ιδιαίτερα δύσκολος. Βρέθηκα σ' έναν τόπο κακό, που δεν υπήρχε σε κανέναν χάρτη και σε κανέναν ταξιδιωτικό οδηγό. Κι αυτό γιατί κανείς δεν θέλει να πάει εκεί, μόνον δραπέτες και ναυαγοί. Ήμουν και τα δυο. Δεν έφταιγε κανείς, δικό μου λάθος ήταν, να ονειρευτώ το Ανέφικτο. Θα έπρεπε ν' άκουγα τη φωνούλα της λογικής που δεν σταμάτησε στιγμή να μου μιλάει ψιθυριστά. Βούλωσα τ' αυτιά μου, δεν ήθελα ν' ακούσω. Είχα όμως προειδοποιηθεί.

Φεύγοντας δεν με ξεπροβόδισε κανείς. Δεν ξεπροβοδίζονται οι δραπέτες, δεν ειδοποιούν πριν δραπετεύσουν –και ποιον άλλωστε, αφού έτσι κι αλλιώς οι πόρτες της φυλακής αυτής είναι ορθάνοιχτες; Εκεί που πήγα δεν με περίμενε κανείς, γιατί κανείς δεν νοιαζόταν –και δικαίως. Ο καθένας έχει τις δικές του σκοτούρες, πού να βρεθεί χρόνος και για τους απρόσμενους ταξιδιώτες;

Έβρεχε κάθε νύχτα. Και τη μέρα ο ουρανός στεκόταν χαμηλά. Αν ήταν αλλιώς, αν είχε ήλιο, θα δυσκολευόμουν περισσότερο.

Σύντομα κατάλαβα πως δεν θα τα κατάφερνα.

Έπρεπε κι από εδώ να δραπετεύσω. Ο τόπος ήταν γεμάτος φαντάσματα και ψίθυρους και βλέμματα από το άλλοτε και στίχους της Υπέρβασης, διαβασμένους στο φως του κεριού, κοντά στη φωτιά.

Έπρεπε να φύγω, δεν θα άντεχα.

Να πάω όμως πού;

Υπήρχε μόνο ένας τόπος όπου θα μπορούσα ίσως ακόμα να καταφύγω κι όπου –ίσως– να με δέχονταν χωρίς να με ρωτήσουν το πώς και το γιατί.

Κι αν με ρωτούσαν... «Έκανα λάθος» θα τους έλεγα. Και θα το κρατούσαν έτσι, χωρίς άλλες εξηγήσεις.

Τον τόπο αυτό τον γνώριζα καλά.

Εκεί το φως της ημέρας χρύσιζε και ήταν πάντα καλοκαίρι ή άνοιξη. Ακόμα κι όταν έκανε κρύο κι όταν έβρεχε κι όταν χιόνιζε.

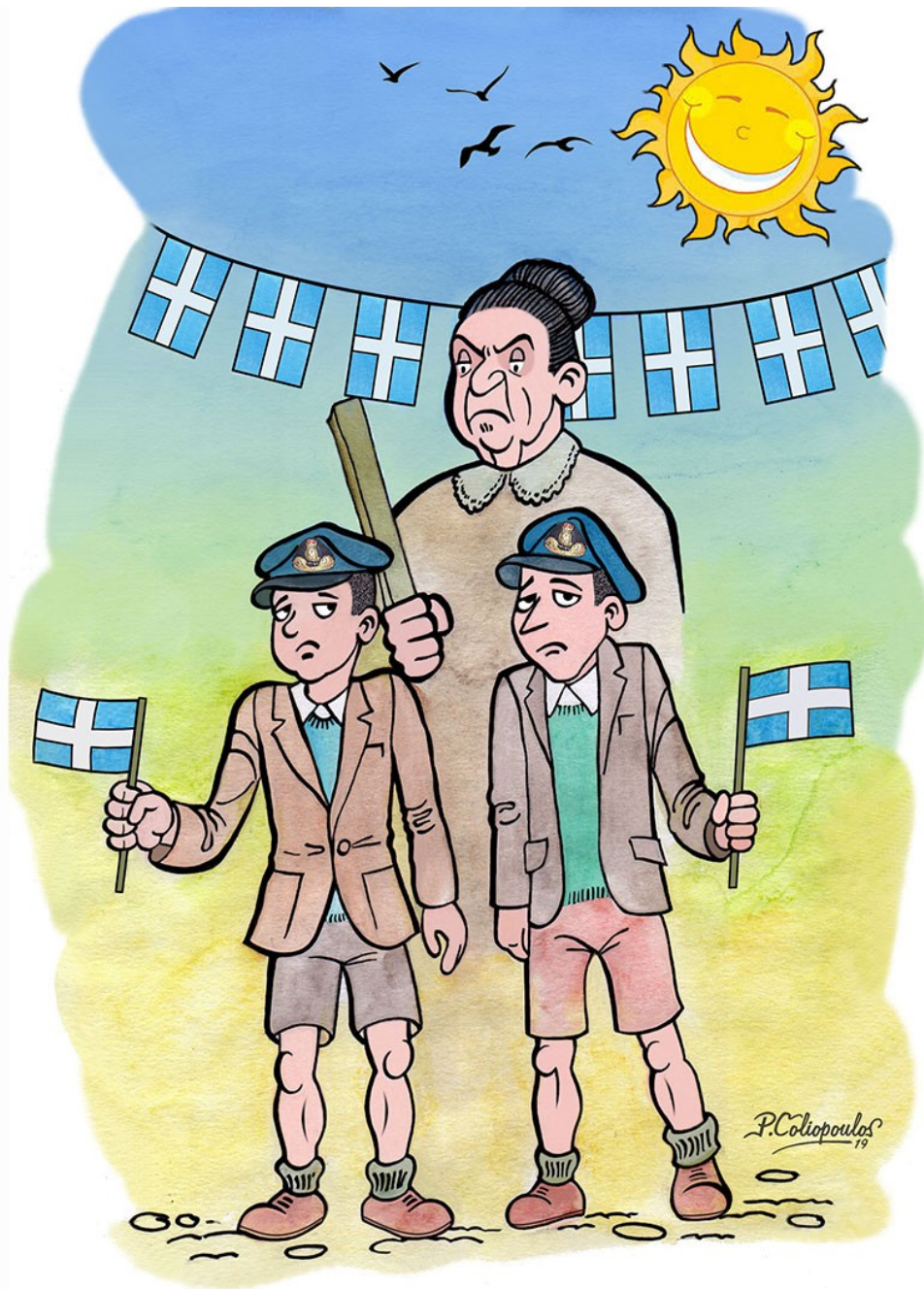
Δεν είχα αποσκευές να πακετάρω, μόνο κάτι άγραφα χαρτιά, μολύβια κι ένα στυλό μελάνης.

Έφυγα λοιπόν –για να γλυτώσω.

Στη χώρα των Θρύλων της Γειτονιάς...

...που δεν ξεχνιούνται.

Κέρκυρα, Μάϊος 2019

Ζήτω ο Βασιλεύς!

Η εντολή ήρθε άνωθεν, από τη δασκάλα μας, την κυρία Μαρίνα (πίσσα στα κόκαλά της) και ήταν ξερή, σαφής και μη επιδεχόμενη παρερμηνειών κι αμφισβητήσεων.

—Αύριο θα έρθετε όλοι σας με τα καλά σας ρούχα, σιδερωμένοι, γυαλισμένοι και πλυμένοι. Δεν θα φέρετε σάκες.

—Γιατί, κυρία; ρώτησε η καλή μαθήτριά του πρώτου θρανίου.

—Γιατίξ και ξερό, απάντησε διαολισμένη η πνευματική μας μητέρα. Γιατί το λέω εγώ. Και γιατί αύριο θα επισκεφθεί την πόλη μας ο Βασιλεύς.

—Ωωωω! η τάξη.

—'Ωξι και ξερό! η δασκάλα. Και μην τύχει και δεν έρθει κανείς, γιατί μαύρο φίδι κολοβό που τον έφαγε!

Πήγα στο σπίτι όλος χαρά, κατά πρώτον γιατί θα γλυτώναμε μάθημα και κατά δεύτερον γιατί θα έβλεπα έναν βασιλιά. Δεν είχα δει ποτέ μου αληθινό βασιλιά. Μόνο στις εικόνες των παραμυθιών. Και να που τώρα η καλή μου τύχη τα έφερε έτσι ώστε να τον δω κι από κοντά.

Αλλά...

—Ο βασιλιάς! βρυχήθηκε ο πατέρας μου όταν τους πρόφτασα τα νέα στο μεσημεριανό τραπέζι. Μη σου πω τι τον έχω εγώ τον βασιλιά...

—Γιάννη!..., έσπευσε έντρομη η μάνα μου κάνοντας νοήματα «το παιδί».

—...κι όλο του το σόϊ, συμπλήρωσε φουριόζος ο αρχηγός της οικογένειας.

—Εγώ τον είδα τον βασιλιά, δήλωσε ο ξάδερφος ο Πάνος, που έτρωγε μαζί μας κείνο το μεσημέρι. Στην Αθήνα.

—Άντε από κει, βρε, που είδες τον βασιλιά στην Αθήνα! τον αποπήρε ο πατέρας μου. Σιγά μην ήπιατε και τσίπρο μαζί!

—Ναι, θείε, αλήθεια λέω, επέμεινε ο Πάνος. Δηλαδή... όχι ακριβώς τον βασιλιά... Το σπίτι του. Πήγαμε μαζί με τον Νικόλα να χαζέψουμε τους ευζώνους που φύλαγαν σκοπιά. Πες ρε...

Ο Νικόλας, αφοσιωμένος στο φαγητό του, κούνησε το κεφάλι του.

—Ναι, ναι,,, επιβεβαίωσε μπουκωμένος. Πήγαμε.

Ο πατέρας μου να σκάσει!

—Καλά, άλλη δουλειά δεν είχατε, να χαζεύετε βασιλιάδες βρήκατε; τους πρόγκηξε. Αυτό είναι, βρε, το ευχαριστώ που σας ταΐζω, σας ποτίζω, σας φροντίζω, σας έχω κύριους; Αλλά να το ξέρετε... όλα τα συχώρεσε ο θεός, την αχαριστία δεν τη συχώρεσε.

—Μα, θείε...

—Θειάφι και μπούρμπερη. Βρε, σας θέλω ξύπνιους, συνέχισε ακάθεκτος ο πατέρας μου. Όχι να τρώτε κουτόχορτο. Τι είναι, βρε, ο βασιλιάς;... Ο κάθε βασιλιάς, όχι μόνο αυτός... Σε ερωτώ. Ένας άχρηστος χαραμοφάης, είναι, ένας αχαϊρευτος, που κάθεται όλη μέρα κι αερίζεται και τον πληρώνουμε εσύ κι εγώ κι ο καθένας, για να λέμε δήθεν και τάχαμου ότι έχουμε βασιλιά. Έχει δουλέψει, βρε, αυτός μια μέρα στη ζωή του; Ε; Σε ερωτώ. Έχει δουλέψει;

—Η δουλειά του βασιλιά δεν είναι να δουλεύει, είτε ξερά η μάνα μου, που δεν της άρεσε να τίθεται υπό αμφισβήτηση η καθεστηκία τάξη.

—Και ποια είναι, κυρία Πιπή;

—Να βασιλεύει, ήρθε το ατράνταχτο επιχείρημα της μάνας μου.

—Μωρ' τι μας λες! Σοβαρή δουλειά! Σιγά μην κοφομεσιαστεί.

—Ιγώ μια φουρά είδα τ' βασίλ'σσα, είπε η Αννούλα και μας έκανε όλους να στραφούμε προς το μέρος της.

—Μπα;...

—Έρθι στου χουριό. Να δώσ' βιβλιάρια τ'ς προίκας στα φτουχά κουρίτσια.

—Ορίστε! Θριαμβολόγησε η μάνα μου. Για να μη λέτε. Προικίζουν τας απόρους κορασίδας. Λίγο είναι αυτό;

Ο πατέρας μου γέλασε σαρκαστικά.

—Κι από πού τις προικίζουν «τας απόρους κορασίδας», κυρία Πιπή; τη ρωτάει. Μπορείς να μας πεις;

Η μάνα μου σάστισε. Αυτή η πληροφορία δεν υπήρχε στην εφημερίδα.

—Τι θα πει από πού; είπε. Τις προικίζουν.

—Να σου πω εγώ λοιπόν από πού τις προικίζουν, της λέει ο πατέρας μου πανευτυχής. Έχεις ακουστά για τον «φόρο της Φρειδερίκης», κυρία Πιπή; Όχι. Εμ, πού να έχεις; Τα λένε αυτά οι επιτήδευτοι; δεν τα λένε. Το λοιπόν, η σεβαστή βασίλισσα, με πρόφαση τις διάφορες φιλανθρωπίες της, όπως η προικοδότηση καληώρα, επέβαλε το 20% των δασμών επί των εισαγομένων προϊόντων να πηγαίνει τσιφ, κατευθείαν, στο ταμείο της λεγόμενης Βασιλικής Πρόνοιας. Οπότε και το γκουβέρνο, για ν' αντεπεξέλθει, ανέβασε τους δασμούς κι έτσι εκεί που ένα αυτοκίνητο που εισαγόταν κόστιζε, ας πούμε, 5.000 δραχμές τώρα κοστίζει 7.000. Το 20%, το κερατιάτικο δηλαδή. Οπότε, προικοδοτείστε αράδα, τι μας νοιάζει, εμείς πληρώνουμε; Τα κοροΐδα πληρώνουν.

Εννοείται ότι εγώ δεν καταλάβαινα Χριστό κι όπως κάθε φορά που η κουβέντα γύριζε στα πολιτικά βαρυόμουν του θανατά.

—Να βάλουμε τα καλά μας είτε η κυρά-Μαρίνα, τους πληροφορήσα.

—Μην της πω καμιά κουβέντα και της κυρά-Μαρίνας, φρούμαξε ο πατέρας μου.

—Γιάννη!...

«Το παιδί» βέβαια. Στο οποίο χρειάζεται να δίνουμε το καλό παράδειγμα, άλλο αν η δική του γνώμη (του παιδιού) για τη δασκάλα είναι κατά πολύ χειρότερη –και με το δίκιο του– κι απ’ αυτή του πατέρα του.

Ευτυχώς οι αντιρρήσεις του πατέρα μου περί συμμετοχής μου στην υποδοχή του βασιλιά δεν εισακούστηκαν κι έτσι την επομένη το πρωί βρέθηκα μαζί με τους άλλους υποχρεωτικά κουστουμαρισμένους στη γραμμή επιθεώρησης στο σχολείο, με την κυρία Μαρίνα να εκτελεί χρέη επιλοχία –στο στοιχείο της!

Μας είχε βάλει να κρατάμε τα χέρια μπροστά μας ανοιχτά, με τις παλάμες προς τα πάνω, και πήγαινε στον καθένα κραδαινοντας έναν μεγάλο ξύλινο χάρακα (που τον βλέπω ακόμα στον ύπνο μου) κι όταν έβρισκε χέρι που δεν πληρούσε τις δικές της υψηλές προδιαγραφές περί καθαριότητας... «χραπ!» με τον χάρακα κι έστελνε τον παραπτωματία στις βρύσες.

—Κι αν σας χαιρετήσει ο Βασιλέας; ούρλιαζε. Μ’ αυτά τα βρωμόχερα θα τον χαιρετήσετε; Ε;

Γιατί βεβαίως οι βασιλιάδες άλλο δεν κάνουν από το ν’ ανταλλάσσουν χειραψίες με παιδιά του Δημοτικού. Αλλά άντε τώρα να βρεις άκρη με τη λογική των μεγάλων!

—Μάγκα μου τη βάψαμε, μου σφυρίζει ο Τσίλας από δίπλα δείχνοντάς μου τα χέρια του που ήταν κατάμαυρα.

Και τότε μόνο θυμήθηκα και μ’ έκοψε κρύος ιδρώτας. Γιατί όπως ερχόμασταν στο σχολείο πετύχαμε στο δρόμο μια πορτοκαλιά. Και οι πορτοκαλιές, ως γνωστόν, κάνουν πορτοκάλια. Κι όταν τα πορτοκάλια είναι κλεμμένα τότε

τυγχάνουν απείρως νοστιμότερα. Και ποιοι ήμασταν τώρα εμείς να θέσουμε υπό αμφισβήτηση τον συμπαντικό αυτόν κανόνα; Κόψαμε λοιπόν ένα πορτοκάλι, το καθαρίσαμε όπως-όπως, με τα ζουμιά να τρέχουν, και το καταβροχθίσαμε ευσυνειδήτως. Τα χέρια μας όμως κολλούσαν από τα ζουμιά και δυστυχώς δεν φορούσαμε τα κανονικά μας ρούχα ώστε να τα σκουπίσουμε πάνω τους. Οπότε τι να κάνουμε... καταφύγαμε σε τεχνικές επιβίωσης κομάντο. Τα πλύναμε με... χώμα και μια χαρά έπαψαν αμέσως να κολλάνε. Πού να φανταστούμε ότι θα περνούσαμε από επιθεώρηση για ενδεχόμενη χειραψία με τον βασιλιά!

Κοιτάζω τα χέρια μου... Πιο μαύρα κι από του Τσίλα!

Και η κυρά-Μαρίνα σαν γύπας πάνω από τα κεφάλια μας!

—Εσείς γιατί κρατάτε κλειστά τα χέρια; φώναξε. Για να δω...

—Εμένα με πονάνε, γι' αυτό, είπε το πρώτο που του κατέβηκε ο Τσίλας.

—Ανοίξτε τα αμέσως! τσίριξε η καλή μας δασκάλα.

Τι να κάναμε;... τ' ανοίξαμε. Και... «χραπ» ο χάρακας στο ένα, «χρουπ» στο άλλο –εις διπλούν.

—Τσακιστείτε γρήγορα στις βρύσες να νιφτείτε, παλιόπαιδα, ήρθε η διαταγή.

Άλλη ταλαιπωρία αυτή. Γιατί σε ποιο παιδί αρέσει να πλένει τα χέρια του; Μην τρελαθούμε!

—Κοίτα..., μου λέει ο Τσίλας, που είχε σαφώς μεγαλύτερη κλίση στην παρανομία από μένα. Το ξύλο το φάγαμε. Δεν θα μας ξανακοιτάξει να δει αν πλυθήκαμε. Οπότεν εμείς θα κάνουμε ψέματα ότι πλενόμαστε και θα τη σκαπουλάρουμε φίνα.

Λογικό μου ακουγόταν αυτό, οπότε ακολούθησα. Πήγαμε στις βρύσες –μήπως και παραμόνευε η μέγαιρα να δει τις ανοίξαμε, κάναμε δήθεν ότι πλενόμαστε κι επιστρέψαμε στις θέσεις μας, κύριοι.

Τώρα οι δάσκαλοι μοίραζαν χάρτινα σημαιάκια. Δεν υπήρχαν πλαστικά τότε. Ήταν από χαρτί κολλημένο πάνω σε κάτι ξυλάκια. Εμείς, κατά τις οδηγίες, θα τα κουνούσαμε όταν περνούσε ο βασιλιάς και θα φωνάζαμε «ζήτωωω!». Όλα αυθόρμητα κι αληθινά!

Έρχεται λοιπόν η κυρία Μαρίνα, μας δίνει τα σημαιάκια στον Τσίλα και σε μένα και... σαν από δεύτερη σκέψη να το πω;... ένστικτο να το πω;... ψυχολογία;... γυρίζει πίσω και στήνεται μπροστά μας, σαν τον Χάρο.

—Για να δω τα χέρια σας, μας λέει.

Και τα είδε. Κι άντε πάλι ο χάρακας κι άντε πάλι στις βρύσες, που αυτή τη φορά όμως δεν γινόταν να τις αποφύγουμε, γιατί τα φουκαριάρικα τα χέρια μας από τις χαρακιές δεν τα νιώθαμε πια και δεν θα άντεχαν και τρίτη δόση διαπαιδαγώγησης.

Μέσα στην καλή χαρά λοιπόν βγήκαμε, τακτικά και σε τριάδες, από την καγκελόπορτα του κάτεργου και παραταχθήκαμε στο πεζοδρόμιο μπροστά από τον Άγιο Κωνσταντίνο, στην οδό Βόλου, περιμένοντας την βασιλική πομπή. Και περιμέναμε... και περιμέναμε...

Η κυκλοφορία είχε φυσικά διακοπεί και χωροφύλακες κορδωμένοι πηγαινοέρχονταν στο δρόμο, δήθεν να επιτηρούν την τάξη. Τα σπίτια γύρω σημαιοστολισμένα, γιρλάντες από σημαιούλες από κολώνα σε κολώνα της ΔΕΗ, κόσμος με τα γιορτινά του, εμείς με τα σημαιάκια... Μεγαλεία!

Οι δάσκαλοι, όπως ακριβώς οι χωροφύλακες, πηγαινοέρχονταν νευρικά, να μας ελέγξουν αν ήμασταν καλά κουρδισμένα ρομπότ. Δεν είχαν προλάβει βλέπεις να μας προπονήσουν για την υψηλή επίσκεψη, η οποία αναγγέλθηκε την τελευταία στιγμή, και είχαν αγωνία, μήπως κάτι δεν πάει καλά (ή μήπως αντί για «ζήτω» φωνάξουμε «κάτω»);). Ειδικά η κυρα-Μαρίνα ήταν αεικίνητη.

—Αν σταματήσει ο Βασιλεύς, εσείς όλοι, με μια φωνή θα φωνάξετε «Ζήτω ο Βασιλεύς», μας δασκάλεψε. Τι θα πείτε;

—Ζήτωωωω, εμείς.

—Ζήτω ο Βασιλεύς, βλαμμένα! αγρίεψε η καλή μας δασκάλα. Με το ένα... με το δύο... με το τρία...

—Ζήτω ο βασιλέψ, εμείς.

—Τον κακό σας τον καιρό!

Κάποια στιγμή ένας χωροφύλακας κατέφθασε τρέχοντας να αναφέρει στον επικεφαλής μοίραρχο.

—Έρχονται, έρχονται! φώναξε ξέπνοος, ως άλλος Φειδιππίδης.

Και πράγματι, από μακριά φάνηκε μια αυτοκινητοπομπή που πλησίαζε αργά, αλλά σταθερά.

Οι δάσκαλοι και οι χωροφύλακες σε δημιουργικό πανικό! Οι μεν να προβάρουν τα «ζήτω» μας και οι δε να σπρώχνουν τον κόσμο, μην κατεβαίνει από τα πεζοδρόμια.

—Ανεμίστε τα σημαιάκια! βρυχήθηκε ο διευθυντής μας, ο κύριος Χατζηπάπιας.

—Μόλις πλησιάσει το αυτοκίνητο θ' αρχίσετε να φωνάζετε όλοι «Ζήτω ο Βασιλεύς», δασκάλεψε το πλήθος, μικρών και μεγάλων, ο ιδιαίτερα νευρικός μοίραρχος. Όλοι μαζί... Δυνατά και καθαρά.

Η πομπή πλησίασε. Ως μαέστρος ορχήστρας ο μοίραρχος έδωσε το σύνθημα κι όλοι μαζί, δυνατά και καθαρά, μπήξαμε τις φωνές, να ζητωκραυγάζουμε τον... βασιλεύς.

Είχα μεγάλη αγωνία να δω επιτέλους από κοντά έναν βασιλιά αληθινό. Όμως κάτι δεν μου πήγαινε καλά στο σκηνικό. Αυτοκίνητο;!... Στα παραμύθια οι βασιλιάδες πάνε στο άλογο καβάλα. Αλλιώς είναι στο άλογο. Έχει μεγαλοπρέπεια το πράγμα. Με τ' αυτοκίνητο πάνε όλοι. Κι ο Ντούλας, ο θρυλικός οδηγός του ΚΤΕΛ, αυτοκίνητο δεν οδηγεί;

Εξέφρασα την απορία μου στον Τσίλα.

—Δεν έχει άλογο; του κάνω.

—Γιατί να 'χει άλογο; απόρησε αυτός —ο κουμπούρας.

—Γιατί ο βασιλιάς πάντα πάει με άλογο, του λέω εκνευρισμένος.

—Μπορεί να τ' άφησε σπίτι του, μου λέει αυτός.

Η πομπή βρισκόταν τώρα πολύ κοντά. Μπροστά-μπροστά πήγαινε ένα ανοιχτό αυτοκίνητο μ' έναν αξιωματικό που οδηγούσε, μια κυρία δίπλα του, με άσπρα γάντια, που χαιρετούσε χασκογελώντας, και στο πίσω κάθισμα καθόταν ένας άλλος, νεαρότερος, αξιωματικός, ανάμεσα σε δυο κορίτσια που φορούσαν άσπρα, κι όλοι μαζί χασκογελούσαν χαζά.

—Ζήτω ο Βασιλεύς!...

—Ζήτωωωω!...

—Πού 'ναι τος; ρωτάω τον Τσίλα με αγωνία.

—Να τος, ρε μάπα, μου λέει αυτός δείχνοντάς μου τον... σωφέρ. Οδηγάει την κούρσα.

—Ο... βασιλιάς;

—Ναι, ρε. Μάγκας, έτσι;

Ο βασιλιάς οδηγούσε αυτοκίνητο, σαν τον Ντούλα του ΚΤΕΛ;!!!

—Ζήτω ο Βασιλεύς!....

—Ζήτωωωω...

Οι χωροφύλακες, κορδωμένοι κλαρίνο, χαιρετούσαν στρατιωτικά. Οι δάσκαλοι είχαν διπλωθεί στα δυο από τις κουρμπέτες. Κι εμείς... τα σημαιάκια πέρα-δώθε και ζήτω.

Μεγάλη απογοήτευση!

Περίμενα να δω τουλάχιστον να φοράει στέμμα. Τίποτα! Ένα καπέλο εκεί, σαν των Γάλλων χωροφυλάκων, που βλέπουμε στο σινεμά. Εντάξει, με πολλά σειρήτια και κλάρες, αλλά τι να το κάνεις; Φτωχά πράγματα.

Το αυτοκίνητο πέρασε από μπροστά μας, ακολούθησαν τα άλλα, των αυλικών και των επισήμων, και σε λίγο η υποδοχή ανήκε στο παρελθόν.

Οι δάσκαλοι μάζεψαν πάλι τα σημαιάκια, τα πλήθη των ενθουσιωδών πολιτών διαλύθηκαν, οι χωροφύλακες εξαφανίστηκαν και μόνο οι γιρλάντες με τις χαρτοσημαίες απόμειναν στις κολώνες της ΔΕΗ, βουβοί μάρτυρες του κοσμοϊστορικού αυτού γεγονότος.

Πήραμε τον δρόμο με τον Τσίλα για τα σπίτια μας –τουλάχιστον γλυτώσαμε το μάθημα.

—Μπορεί να φάγαμε ξύλο, μου λέει ο Τσίλας τρίβοντας τα πρησμένα του χέρια, αλλά τουλάχιστον είδαμε ολόκληρο βασιλιά, ρε γαμώτη μου!

Αυτό να μου πεις.

Στο σπίτι, το μεσημέρι, ο πατέρας μου ήθελε λεπτομερή αναφορά. Του διηγήθηκα όσο καλύτερα μπορούσα τα καθέκαστα, παραλείποντας επιδέξια το περιστατικό με τα βρώμικα χέρια –εννοείται.

—Μπα; μου κάνει αυτός όταν τελείωσα. Ήταν και η Φρίκη μαζί;

—Τι του λες του παιδιού τώρα; εξανέστη η μάνα μου.

—Ποια φρίκη; απόρησα εγώ.

—Η βασίλισσα ντε...

—Ήταν μια κυρία με γάντια που χαιρετούσε, είπα.

—Χαιρετούσε τα κορόϊδα.

—Γιάννη! («το παιδί»).

—Ο βασιλιάς οδηγούσε ο ίδιος το αμάξι, είπα.

—Μπα; Και πού το βρήκε το δίπλωμα;

—Μα κι εσύ καημένε!..., διαμαρτυρήθηκε η μάνα μου. Πού βρήκε το δίπλωμα ο βασιλιάς;...

—Αυτό να μου πεις, απάντησε ο πατέρας μου ατάραχος. Θα του το 'στειλαν στο σπίτι του ανθρώπου, με το ταχυδρομείο.

Αν τους άφηνα θα την πήγαιναν έτσι την κουβέντα μέχρι το βράδυ κι εγώ σκυλοβαριόμουν ήδη, άσε που δεν

καταλάβαινα ποια ήταν η διαφορά τους. Επιπλέον είχα σημαντικές απορίες, απείρως σημαντικότερες από το δίπλωμα του βασιλιά.

—Μπαμπά..., τον ρωτάω. Τι ακριβώς κάνει ο βασιλιάς;

Είδα τη μάνα μου να του κάνει νοήματα «πρόσεξε τι θα πεις» κι εκείνος να της απαντάει με τον ίδιο τρόπο «έννοια σου κι έχουν γνώση οι φύλακες...».

—Ο βασιλιάς τι κάνει, ε; Χμμ... Πολλά και διάφορα. Υπογράφει χαρτιά ας πούμε, με τη τζίφρα φαρδιά-πλατιά. Δέχεται υψηλούς καλεσμένους, άλλους βασιλιάδες, πρωθυπουργούς και τέτοιους άχρηστους, και τους κερνάει τσίπρο, λένε τα δικά τους, γελάνε και περνάνε καλά. Πηγαίνει ταξίδια. Τζάμπα. Όλα τα έξοδα πληρωμένα από τα κοροϊ... εεε... τους υπηκόους –εμένα κι εσένα δηλαδή. Παίζει τένις. Πάει ιππασία. Βέβαια!... Κάνει ωραίους περιπάτους στην εξοχή... Πάει ιστιοπλοΐα... Το καλοκαίρι πάει ξεκαλοκαιριό στην Κέρκυρα... πάλι όλα τα έξοδα πληρωμένα... Τέτοια κουραστικά.

—Μ' αρέσει για επάγγελμα, δήλωσα.

—'Ημουν σίγουρος.

Εκεί όμως σκέφτηκα και κάτι άλλο.

—Και στον πόλεμο; ρώτησα.

—Θεωρητικά είναι ο αρχηγός του Στρατού.

Αυτό μου άρεσε.

—Καλό αυτό.

—Αλλά δεν πάει αυτός, κοροΐδο είναι; Στέλνει άλλους.

Μου το χάλασε! Πάνω στο καλύτερο!

Πάντως... ταξίδια, ιππασία, τένις κλπ. δεν μου ακούγονταν καθόλου χάλια τελικά. Σαν επάγγελμα μια χαρά θα μου πήγαινε. Άσε που θα οδηγούσα κι ανοιχτή κούρσα, με δίπλωμα που θα μου έστελναν στο σπίτι (πάντα μισούσα τις εξετάσεις –κάθε είδους).

Φαίνεται όμως ότι δεν ήμουν ο μοναδικός που έκανε τέτοιου είδους σκέψεις.

Το απόγευμα, στο αρχηγείο μας, στα πίσω σκαλιά του μπακάλικου του Αούτου, η επίσκεψη του βασιλιά ήταν το θέμα που βρισκόταν στην ημερήσια διάταξη.

—Πολύ μάγκας ο βασιλιάς, λέει ο Νικολάρας, που ήταν ακόμα ο αδιαφιλονίκητος αρχηγός μας. Είδατε, ρε, πώς οδηγούσε; Με το ένα χέρι.

—Και με το άλλο χαιρέταγε, συμπλήρωσε ο Θυμιάκης.

—Πολύ μάγκας!

—Κι ο διάδοχος, ρε. Ξύπνιος μου φαίνεται, είπε ο Σταύρος.

—Παιδί τζιμάνι, μέσα σ' όλα, επικρότησε ο Νικολάρας.

—Εμένα μ' άρεσαν οι πριγκήπισσες, δήλωσε ο Αλέκος.

—Και η βασίλισσα, καλή ήταν. Όλο χαμογελούσε.

—Εμείς μια φορά, με τον Πάνο, φάγαμε ξύλο σήμερα, είπε ο Τσίλας δείχνοντας τα χέρια του.

—Γιατί ρε;

—Γιατί είχαμε λέει βρώμικα χέρια κι αν μας χαιρετούσε ο βασιλιάς θα τον λερώναμε.

—Άντε, ρε νούμερα! γέλασε ο Νικολάρας. Εσάς θα χαιρετούσε, ρε, ο βασιλιάς;

—Γιατί, ρε Νικολάρα;

—Εμένα θα χαιρετούσε, ρε. Που είμαι κι ο αρχηγός.

Ο Αλέκος τη στιγμή εκείνη εξέφρασε τη μύχια σκέψη όλων μας.

—Μια φορά εμένα δεν θα με χάλαγε να γίνω βασιλιάς όταν μεγαλώσω, δήλωσε.

—Κι εγώ, ρε!

—Να, μα την Παναγία!... κι εγώ.

—Κι εγώ...

—Σκατά βασιλιάδες θα σας κάνουν, μας έκοψε τη φόρα ο Νικολάρας. Πρώτον και κύριον, για να γίνεις βασιλιάς, πρέπει να 'χεις πατέρα βασιλιά.

Εδώ υστερούσαμε.

—Όταν πεθάνει ο βασιλιάς τότε βασιλιάς θα γίνει ο διάδοχος, συμπλήρωσε τη σκέψη του ο αρχηγός.

—Κι αν πεθάνει κι ο διάδοχος; ρώτησε ο Σταύρος.

—Τότε θα γίνει ο ανηψιός του βασιλιά.

—Κι αν δεν έχει ανηψιό;

Ο Νικολάρας έξυσε το κεφάλι του αμήχανος. Αυτό εδώ ήταν ένα δύσκολο πρόβλημα, αλλά δεν πήγαινε να μην ξέρει. Τι διάολο αρχηγός ήταν; Επιτρέπεται;

—Τότε γίνεται διαγωνισμός για τον πιο πολύ κατάλληλο, είπε. Όπως για να μπει στο Πανεπιστήμιο.

Αυτό δεν μας άρεσε.

—Τι, κι αριθμητική;

—Κι έκθεση;

—Και Γεωγραφία;

—Όλα αυτά κι άλλα πολλά, είπε ο Νικολάρας.

—Μπορεί να μας βάλουν και για τον «Μικρό Ήρωα», πρότεινε μ' ελπίδα ο Σταύρος.

—Καλά, εκεί... πσοσςς!... θα σκίσουμε!

—Ή να πηδήξουμε τριπλούν, είπε ο Τσίλας.

—Μπάλα... Ποιος ξέρει καλή μπάλα, είπε ο Τάκης.

—Ή ποιος πλακώνει πιο καλύτερα στο ξύλο, εξέφρασε τη δική του ελπίδα ο Γιώργος, ο δικός μου.

—Μην κάνετε όρεξη, μας έκοψε το φόρα ο Νικολάρας. Εμένα θα πάρουν αν είναι.

—Γιατί, ρε Νικολάρα;

—Γιατί είμαι αρχηγός, ρε, ήρθε η συνήθης αποστομωτική απάντηση.

Κανονικά σε κάτι τέτοιες αντιδικίες καθόμουν ήσυχος, μη βρω κανένα μπελά, αλλά τη φορά αυτή διακυβεύονταν πολλά και δεν είχα διάθεση να το αφήσω έτσι.

—Εμένα θα πάρουν, είπα και γύρισαν όλοι να με κοιτάξουν κατάπληκτοι.

Μόλις πέρασε η πρώτη έκπληξη ήρθε η αμφισβήτηση.

—Γιατί, ρε, είσαι μάγκας;

—Άντε, ρε, που θα πάρουν εσένα!...

—Αφού δεν ξέρεις μπάλα, ρε...

—Ξέρω όμως γαλλικά, τους λέω ατάραχος.

Με ξανακοίταξαν άναυδοι.

—Ε, και;

—Ο βασιλιάς πρέπει να ξέρει γαλλικά, εξήγησα. Έχει να κάνει με σαλόνια. Και τα γαλλικά —που κοροϊδεύετε εσείς— είναι η γλώσσα του σαλονιού.

Έπεσε μια βαριά μουγκαμάρα. Οι συμμορίτες μια κοίταζαν εμένα και μια κοιτάζονταν αναμεταξύ τους.

—Έχει δίκιο, λέει τέλος ο Νικολάρας. Ο βασιλιάς πρέπει να ξέρει γαλλικά, γαμώ την τύχη μου γαμώ!

Όλα τα μάτια στράφηκαν τώρα στον Σταύρο. Αυτός ήταν βλέπεις ο ειδήμων σε κάτι τέτοια. Πώς τα ξερε μυστήριο, αλλά τα ξερε.

—Έτσι είναι, παραδέχτηκε με σπαραγμό ψυχής. Την πατήσαμε. Γαλλικά είναι απαραίτητα για τον βασιλιά.

Με τη στέψη μου πια εξασφαλισμένη μπορούσα να είμαι γενναιόδωρος με την πλέμπα.

—Ο βασιλιάς χρειάζεται και προσωπικό, τους λέω. Εντάξει, θα πάρω εσάς.

—Σίγουρα, ρε;

—Μα το θεό.

—Μπέσα;

—Ναι, ρε. Άμα λέμε...

—Μετά τον βασιλιά αμέσως έρχεται ο Μέγας Αυλάρχης, λέει ο Σταύρος. Ποιον λες να κάνεις Μέγα Αυλάρχη;

Όλα τα βλέμματα ξανά πάνω μου.

—Εμένα, λέει ο Νικολάρας. Που είμαι κι ο αρχηγός. Αλλιώς θα φύγεις απ' τη συμμορία.

—Αφού θα 'ναι βασιλιάς, ρε Νικολάρα, του λέει ο Αλέκος. Θα κάνει τη δικιά του συμμορία.

—Φτου γαμώτο!

—Λέγε, μου κάνει ο Γιώργος, ο δικός μου, απειλητικά. Ποιον θα κάνεις αυλοτέτοιον... πώς τον λένε;...

—Κανονικά εμένα, αυτοπροτείνεται ο Σταύρος. Καθόσον ξέρω όλα τα κόλπα του ζιου-ζίτσου απ' τον «Μικρό Ήρωα».

—Και δεν θα κάνει εμένα που καθόμαστε στο ίδιο θρανίο; εξανίσταται ο Τσίλας.

—Εμένα, που είμαστε πρώτοι φίλοι, λέει ο Θυμιάκης.

—Κι εμείς είμαστε σαν αδέρφια, ρε μάπα, τον αποπαίρνει ο Γιώργος.

Ακόμα κι ο Τάκης, το καθήκι που μ' εχθρευόταν απροκάλυπτα, είχε το θράσος να θέσει υποψηφιότητα.

—Εμένα που μου 'ριξες πέτρα και δεν το 'πα στη μάνα σου..., μου θύμισε.

Τέτοια ζήτηση με κολάκευε βέβαια, αλλά μ' έφερνε και σε δύσκολη θέση.

—Θα το σκεφτώ, λέω.

—Τι θα σκεφτείς; έβαλε τις φωνές ο Γιώργος. Αν το σκεφτείς κόβουμε φιλία.

—Και με μένα.

—Και με μένα...

—Και θα φύγεις κι απ' τη συμμορία, με πληροφορεί ο Νικολάρας με ύφος επίσημο. Και μέχρι να γίνεις βασιλιάς και να κάνεις δική σου εμείς θα παίζουμε κι εσύ θα κάθεσαι και θα μας κοιτάς. Ψώριαρος.

Τελικά μάλλον δεν συνέφερε να γίνει κανείς βασιλιάς. Ήταν μια μακροπρόθεσμη επένδυση με κανένα βραχυπρόθεσμο όφελος.

—Εντάξει, παραιτούμαι, λέω με τα μούτρα κατεβασμένα.

—Τι παραιτείσαι δηλαδή;

—Από βασιλιάς.

—Σίγουρα;

—Μη λες τώρα έτσι και μετά...

—Όχι. Πάει, παραιτήθηκα. Δεν μ' αρέσει.

Ηρέμησαν.

—Τι θα παίξουμε τώρα; ρωτάει ο Αλέκος.

—«Καλημέρα βασιλιά»¹, προτείνει ο Θυμιάκης.

—Ναι, ρε! Ναι!

—Μέσα!

—Και ποιος θα 'ναι βασιλιάς;

—Εγώ, λέει ο Νικολάρας. Που είμαι αρχηγός.

—Μήπως;..., πάω να πω εγώ.

Στράφηκαν όλοι μαζί και με κοίταξαν. Δολοφονικά.

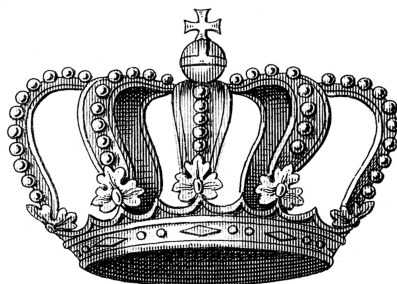
---

¹ Ένα παιδί κάνει τον βασιλιά καθισμένο στα σκαλιά ή σε πέτρα ή σε καρέκλα ή σε ότι βρίσκεται. Έρχονται οι άλλοι ένας-ένας. «Καλημέρα βασιλιά» του λέει ο πρώτος. «Καλώς τα καλά παιδιά» απαντάει αυτός. «Πού πάτε;». «Για δουλειά». «Σαν τι δουλειά;». Ο παίκτης με παντομίμα αναπαριστά τη δουλειά που θα κάνει. Αν ο βασιλιάς βρει τι είναι η δουλειά συνεχίζει κι ο παίκτης βγαίνει. Αν δεν το βρει ο παίκτης που τον έκαψε γίνεται βασιλιάς κι ο τέως βασιλιάς βγαίνει από το παιχνίδι. Δίκαια πράγματα!

—Τι; μου κάνει ο Γιώργος αγριεμένος.

—Τίποτα... Ο Νικολάρας. Που είναι κι αρχηγός.

Δύσκολο το επάγγελμα του βασιλιά. Και μοναχικό πολύ.

Μαουαράδες

Τα Χριστούγεννα και το Πάσχα για μας τα παιδιά είχαν ένα μεγάλο προτέρημα. Τη διακοπή των μαθημάτων. Δυο βδομάδες ήμασταν ελεύθεροι ν' αλωνίζουμε χωρίς να χωλοσκάμε για την αντιγραφή, την ορθογραφία, την αριθμητική και την αποστήθιση ηλίθιων ποιημάτων όπως «Τι είναι η πατρίδα μας; Μην είν' οι κάμποι; Μην είναι τ' άσπαρτα ψηλά βουνά;...» ή –ακόμα χειρότερα– τον εφιάλτη της προπαίδειας. Κανείς δεν θα μας έλεγε «Έκανες τα μαθήματά σου, βρε λούστρο;» και κανείς δεν θα μας αυλάκωνε τις παλάμες με τον χάρακα επειδή μας διέφευγε ότι η Άνω Βούρμπιανη βρισκόταν στα ηρωικά Βαρδούσια, του επίσης ηρωικού Νομού Φωκίδος, και κανείς δεν θα μας έβαζε να γράψουμε εκατό φορές τιμωρία «άλλη φορά δεν θα φιλονικώ με τους συμμαθητές μου στο διάλειμμα», επειδή πλακωθήκαμε με τον Τζιτζίκη, που μας έκανε καζούρα λόγω του ότι έχασε την Κυριακή ο Θρύλος –από καθαρή αδικία, εννοείται, και με πληρωμένο διαιτητή.

Τα Χριστούγεννα, σαν γιορτή, με το ζόρι ήταν γιορτή τότε. Κανείς δεν έδινε σημασία. Σιγά μην στόλιζαν και δέντρο οι μανάδες!... και μόνο κάτι κουλουράκια που έφτιαχναν, κάτι μελομακάρονα και κουραμπιέδες θύμιζαν ότι, όπως και να το κάνουμε, καθημερινή δεν ήταν. Α, μην ξεχάσω και τα «δώρα» που έφερνε ο Αγιοβασίλης την Πρωτοχρονιά. Που κι αυτά, λόγω χαλεπών καιρών, ψευτοπράγματα ευτελέστατα ήταν και μόνο αν μας έφερναν κανένα βι-

βλίο νιώθαμε ότι δεν μας κοροΐδευαν. Άλλωστε τα παιχνίδια μας τα φτιάχναμε εμείς, μόνο τα βουτυρόπαιδα είχαν αγοραστά.

Τα Πάσχα ήταν κάπως καλύτερο –αν εξαιρέσουμε τη Σαρακοστή, που ήταν μια ευκαιρία για τις μανάδες να μας ταΐζουν αηδίες, όπως φακές, ρεβύθια, φασόλια, πράσα, σπανακόρυζα κι άλλα τέτοια ανατριχιαστικά. Είχαμε όμως τους Χαιρετισμούς, κάθε Παρασκευή, που μας άφηναν να πάμε στην εκκλησία, όπου πολύ το διασκεδάσαμε κι αργότερα, όταν μεγαλώσαμε λίγο, ήταν μια ευκαιρία να χαζεύουμε τα κορίτσια. Στην Ανάσταση βεβαίως χαλάγαμε τον κόσμο με τις στρακαστρούκες και χαζεύαμε τα βεγγαλικά, όταν δεν τα απαγόρευε, κατά το κέφι της, η Χωροφυλακή, για να μην βρουν ευκαιρία, λέει, τίποτα σκοτεινά αντεθνικά στοιχεία να κάνουν επανάσταση και να ανατρέψουν το πολίτευμα (που διαφύλατε περιέργως πάντα το ίδιο κόμμα, που έβγαίνε πανηγυρικά). Μετά ήταν η μαγειρίτσα, το αρνί, τα κοκορέτσια, το γλέντι με συγγενείς και γείτονες, το τσουγκρισμα των αυγών και φυσικά, το σπουδαιότερο... μέσα σ' όλον αυτό τον πανικό οι μανάδες μας ξεχνούσαν, οπότε ήμασταν κανονικοί άρχοντες.

Όμως, μακράν η καλύτερη από τις γιορτές, κι ας μην είχαμε (εντελώς άδικα) διακοπές, ήταν οι Απόκριες.

Με το που έμπαινε το Τριώδιο –που ποτέ δεν κατάλαβα γιατί το λένε έτσι– στη γειτονιά βαρούσε συναγερμός. Κι αμολιόμασταν να συγκεντρώσουμε όλα εκείνα τα εξαρτήματα που θα μας βοηθούσαν να μασκαρευτούμε. Όχι πως υπήρχαν τότε και μεγάλα περιθώρια επιλογής δηλαδή. Καμιά μάσκα, από χαρτί, καμιά μύτη, με «γυαλιά» και μουστάκι, και κανένα χάρτινο καπέλο ήταν ότι μπορούσαμε να βρούμε στο εμπόριο των ψιλικατζήδων. Άντε και καμιά καραμούζα, καμιά ροκάνα και καμιά σφυρίχτρα. Το ντύσιμο γινόταν με ότι παληατζούρα μπορούσαμε να εξοικονομήσουμε από το σπίτι. Τίποτα παλιά σεντόνια, τίποτα παλιόρουχα των πατεράδων μας, άντε και λίγο φούμο στα μούτρα και γινόμασταν αγνώριστοι.

Γιατί εδώ ήταν όλο το μυστικό. Για να γίνει κανείς πετυχημένος μασκαράς έπρεπε να μην μπορεί να τον αναγνωρίσει κανείς. Οι πιο ταλαντούχοι άλλαζαν και τη φωνή τους, οι υπόλοιποι κάναμε τον μουγκό.

Αυτά βέβαια ίσχυαν για την ανεπίσημη διαδικασία. Το καθημερινό ξεπόρτισμα στους δρόμους το βράδυ και την επίσκεψη στα σπίτια της ευρύτερης γειτονιάς, όπου μας τράταραν γλυκά και κουλουράκια, λέγαμε και μας έλεγαν «και του χρόνου» και πηγαίναμε παρακάτω. Αυτό σχεδόν κάθε βράδυ, όταν μας άφηναν οι γονείς, μέχρι την Κυριακή της τελευταίας Αποκριάς.

Υπήρχε όμως και η επίσημη διαδικασία. Η γιορτή στο σχολείο και η βόλτα στην Πλατεία τις δυο Κυριακές. Εκεί υπήρχε διαφορετική ετικέτα, κόσμια και μη μου άπτου – όπως όλα τα επίσημα. Έπρεπε να ντυθούμε με κανονικές καρναβαλιστικές στολές και χωρίς τις παληατζούρες, τις μουτζούρες και τις ακραίες επινοήσεις του βραδινού μασκαρέματος. Δεν μας πολυάρεσε αυτό, αλλά έπρεπε να το κάνουμε, γιατί το θέλαν οι γονείς, κι άμα θέλουν κάτι οι γονείς δεν συμφέρει να τους πας κόντρα, ιδίως όταν χρειάζονται την έγκρισή τους για την κανονική διασκέδαση, το καθημερινό ξεπόρτισμα.

Αλλά κι εδώ μην φανταστεί κανείς ότι πήγαιναν οι πατεράδες μας να νοικιάσουν κοστούμια – με τι λεφτά; Οπότε πάλι εκ των ενόντων βολευόμασταν. Και καλά τ' αγόρια, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων ντυνόταν «καμπόηδες» – ένα κανονικό παντελόνι, γαλότσες λαστιχένιες, αν υπήρχε κανένα αμερικάνικο πουκάμισο καρώ, της πέραν του Ατλαντικού συγγενικής αρωγής (που δεν φόραγε κανείς «αυτές τις αηδίες» στην καθημερινή ζωή), αλλιώς ένα παλιοπουκάμισο του πατέρα μας, ένα μαντήλι της μάνας μας στο λαιμό, ένα γιλέκο, του πατέρα πάλι, ένα αγοραστό χαρτονένιο καμπούστικο καπέλο και μια μάσκα... μπιστόλια είχαμε όλοι και ήμασταν έτοιμοι. Τα κορίτσια όμως, που επέμεναν όλες να ντύνονται τσιγγάνες ή μαρκησίες; Μπλιάχ! Ε, καλά, αυτές τις αναλάμβαναν οι μανάδες και μ' ένα παλιό τους φόρεμα, λίγη δαντέλα, λίγο τούλι και κάμπο-

σα στρας τις έφτιαχναν φιγουρίνια κανονικά. Σιγά τα φιγουρίνια δηλαδή, αλλά τέλος πάντων... εμείς τις μεγάλες κοιτούσαμε, οι μικρές δεν πάει να ντύνονταν και παλιάτσοι, τι μας ένοιαζε;

Έχω μια φωτογραφία από γιορτή στο Δημοτικό, όπου είμαστε μαζεμένοι στα σκαλιά της εισόδου, όλοι εμείς τ' αγόρια καμπόηδες, να ποζάρουμε υπερηφάνως, απειλώντας τον φωτογράφο με τα μπιστόλια μας και μόνο ένας φουκάρας, Μένιος, που τον έντυσαν... τσολιά, με τη γκλίτσα στο χέρι να είναι έτοιμος να βάλει τα κλάματα.

Αυτή όμως ήταν, όπως είπα και πριν, απλά μια κοινωνική υποχρέωση, όπως οι δεξιώσεις αρχαίων κυριών, στις οποίες πρέπει να πας ξέροντας από τα πριν ότι θα σκυλοβαρεθείς, για το «κονέ», που για τους μεγάλους είναι πάντα πολύ χρήσιμο, πιο χρήσιμο κι από τη διασκέδαση.

Το γλέντι το δικό μας ήταν οι βραδινές επισκέψεις κι ο σαματάς που κάναμε στον δρόμο. Ήταν άλλωστε η μοναδική περίπτωση, μαζί με τους Χαιρετισμούς, που μας άφηναν να ξεπορτίσουμε τόσο αργά.

Να πω την αμαρτία μου... δεν μ' άρεσε. Ούτε το «επίσημο», ούτε το διασκεδαστικό, το δικό μας. Οι Απόκριες γενικά δεν μ' άρεσαν. Το να παραμορφώνεσαι για να τρομάξεις (δήθεν) τους άλλους και να στουμπώνεσαι με γλυκά και κουλουράκια δεν το 'βρισκα ούτε αστείο, ούτε γουστοζικό. Το 'βρισκαν όμως οι άλλοι συμμορίτες. Και τι να 'λεγα τώρα εγώ; Δεν θα πάρω, ευχαριστώ; Θ μ' έλεγαν βουτυρόπαιδο – και θα 'χαν δίκιο.

Προσπαθούσα λοιπόν να βλέπω τη θετική πλευρά στην όλη υπόθεση, που ήταν βέβαια το έξω από το σπίτι –νύχτα. Και παρηγοριόμουν και με το παραπάνω.

Κείνο το βράδυ η περίπολος συμπεριλάμβανε τον Τσίλα, τον αδερφό του, τον Γιώργο, τον Τάκη, τον Θυμιάκη κι εμένα. Τροκάνια, καρामούζες, σφυρίχτρες, σαματάς κι όξω φωνή στον δρόμο, αλλά μούγκα όταν μπαίναμε σε σπίτι – για να μην μας καταλάβουν, αλλιώς θα ήμασταν αποτυχημένοι και κατάπτυστοι και ως μασκαράδες.

Αυτό που δεν ξέραμε εμείς ήταν ότι τη χρονιά εκείνη είχαν σημειωθεί κλοπές σε σπίτια που επισκέπτονταν συνάδελφοι μασκαράδες. Φαίνεται ότι κάτι παλιόπαιδα ατίθασα βρήκαν την ευκαιρία κι αφού έμπαιναν σαν κύριοι μουσαφिरαίοι σούφρωναν ότι τους γυάλιζε και το 'κρυβαν κάτω από τα σεντόνια και τα ριχτά ρούχα που φορούσαν. Οι νοικοκυραίοι το έπαιρναν είδηση πολύ αργά. Η τοπική «Ελευθερία» επιστούσε την προσοχή «*στας συμμορίας επιτηδείων, πιθανότατα Αθιγγάνων, οίτινες επωφελοόμενοι του εορταστικού κλίματος των ημερών, ενδεδυμένοι ως μασκαράδες, ξαφρίζουν ασυστόλως τα σπίτια που τους δέχονται*». Αλλά ποιος από μας διάβαζε εφημερίδα;

Στο τρίτο σπίτι λοιπόν τη βραδιά εκείνη, βγαίνοντας πέσαμε πάνω σε δυο βλοσυρούς χωροφύλακες, που ήταν στημένοι απέξω και περίμεναν.

—Για ελάτε εσείς εδώ, διέταξε ο πιο άγριος.

Εμείς τώρα τα χρειαστήκαμε. Γιατί όσο μικροί κι άπειροι κι αν ήμασταν είχαμε ήδη εμπεδώσει ότι ο Νόμος και η Τάξη μόνο για καλό δεν είναι. Αλλά και να το βάλουμε στα πόδια δεν γινόταν. Τα όργανα μας είχαν μπλοκαρισμένους.

Ο «καλός» (από τότε ακόμα «καλός μπάτσος - κακός μπάτσος») μας έβγαλε τις μάσκες.

—Πιτσιρίκια είναι, λέει στον συνάδελφό του.

—Πιτσιρίκια στέλνουν οι γύφτοι, τι νομίζεις, του λέει αυτός.

—Δεν είμαστε γύφτοι, διαμαρτύρεται ο Θυμιάκης.

Και εισπράττει μια καρπαζιά από τον «κακό».

—Σκασμός, φωνάζει. Εμπρός, να πάμε στο Τμήμα.

—Μα τι κάναμε; κλαψούρισε ο Τάκης.

—Σώπα, του λέει ο «καλός». Γιατί θα σε βαρέσει και σένα.

Κι έτσι μας έβαλαν στη μέση και γραμμή για το Τμήμα.

—Έχουμε και τα σεντόνια, γαμώτη μου, μου ψιθυρίζει ο Τσίλας από δίπλα. Να βάζαμε μια τρεχάλα κι άντε να μας πιάσουν μετά.

—Με τις παντούφλες θα τρέχαμε, ρε; του λέω.

Γιατί φορούσαμε όλοι και κάτι παλιοπαντούφλες, για μεγαλύτερο εφέ, τρομάρα μας!

—Θα τις βγάζαμε κι αυτές, μωρέ... Ξυπόλητοι.

—Και τι θα λέγαμε στο σπίτι;

—Ότι τις χάσαμε.

—Σκασμός! Βρυχήθηκε ο κακός. Οι συλληφθέντες δεν επιτρέπεται να μιλάνε.

Γιατί ήμασταν βλέπεις... συλληφθέντες!

—Εγώ, κυρ-χωροφύλακα δεν έκανα τίποτα... οι άλλοι, κλαψούρισε ο Τάκης.

—Έννοια σου και θα τα βρούμε όλα στο Τμήμα, του κάνει ο κακός.

—Να!... φυλάω σταυρό...

—Όλοι οι γύφτοι τα ίδια λέτε.

—Δεν είμαστε γύφτοι, επέμεινε ο Θυμιάκης.

Ο κακός τον στραβοκοίταξε.

—Τι καταλαβαίνεις τώρα; του λέει. Να φας άλλη μια;

Κι άντε τώρα ν' αποδείξεις ότι δεν είσαι γύφτος!

Όταν καμιά φορά φτάσαμε στο Τμήμα μας πήγαν κατευθείαν στον αξιωματικό υπηρεσίας, έναν ανθυπασπιστή.

Μετά έμαθα ποιος είναι τι δηλαδή, να είμαστε εξηγημένοι. Τότε σκεφτόμουν απλά «από τον Άνα στον Καϊάφα», όπως μας είχαν μάθει στα Θρησκευτικά.

Μας κοιτάζει αυτός καλά-καλά, με την έμφυτη επαγγελματική δυσπιστία που απαιτούσε το λειτούργημά του.

—Σίγουρα γύφτοι; λέει.

—Εγώ δεν είμαι γύφτος, πετάχτηκε ο Τάκης κλαψουρίζοντας. Να, μα την Παναγία... δεν είμαι. Για τους άλλους δεν ξέρω.

Αυτή τη φορά η σφαλιάρα έπεσε από τον «καλό».

—Σκασμός, του λέει. Θα μιλάτε όταν σας μιλάνε.

—Και τι κάναν αυτοί οι γύφτοι; ρωτάει ο ανθύπας.

—Τι κάνουν οι γύφτοι, κύριε ανθυπασπιστά; Κλέβουν.

—Τους ψάξατε;

—Πού να τους ψάξουμε, στο δρόμο; Θα μας έφευγαν.

Ο ανθύπας στράφηκε σε μας.

—Για πείτε μας, λέει. Ποιος σας έβαλε;

Κοιταχτήκαμε. Τι μας έλεγε τούτος εδώ;

—Πείτε στον κύριο ανθυπασπιστή, μας λέει μαλακά ο κακός που έγινε ξαφνικά καλός. Για να ελαφρύνετε τη θέση σας δηλαδή. Για το καλό σας.

Ξανακοιταχτήκαμε.

—Κανένας, λέει τελικά ο Τσίλας. Ποιος να μας βάλει;

Ο κακός σήκωσε το χέρι του, αλλά δεν πρόλαβε να το κατεβάσει, γιατί από τον διάδρομο ήρθε ξαφνικά μια φασαρία, ένα κακό κι ένας ορυμαγδός που έκανε τα τρία όργανα να πεταχτούν έξω από το γραφείο, να δουν τι συμβαίνει. Μόλις είχαν φέρει ένα τσούρμο μεθυσμένων που είχαν κάνει δική τους κυβέρνηση.

—Και τώρα τι γίνεται; λέει ο Γιώργος (του Τσίλα).

—Θα μας βάλουν φυλακή, κλαψούρισε ο Τάκης.

—Βρε μανία να μας βγάλουν γύφτους! μουρμούρισε ο Θυμιάκης.

—Σκέφτηκε κανείς ότι θα μας σκοτώσουν οι δικοί μας όταν το μάθουν; πρόσφερα κι εγώ τη συνεισφορά μου.

—Ωχ!

—Ρε καλά λες!...

—Τη βάψαμε!

—Πάει!...

—Και σας το 'λεγα εγώ να μην πάμε..., είπε ο Τάκης.

—Πότε το 'πες εσύ αυτό; απόρησε ο Τσίλας.

—Προχθές...

—Και γιατί ήρθες τότε;

—Ε, αφού μου είπατε...

Από την πόρτα ξεπρόβαλε το κεφάλι του καλού χωροφύλακα.

—Εσείς φρόνιμα εδώ, σαν καλά παιδιά, ε; είπε. Θα επιστρέψουμε αμέσως.

Κι έτρεξε να βοηθήσει τους άλλους να κατεβάσουν τους σουρωμένους στα κρατητήρια.

Ο Τσίλας άρχισε να πετάει από πάνω του τα μασκαρέματα.

—Βγάλτε τα και πάμε να φύγουμε, λέει. Δεν θα μας καταλάβει κανείς.

—Μα... αν μας δουν;

—Ε, και; Μασκαράδες πιάσαν αυτοί. Και μάλιστα γύφτους, όχι κανονικά παιδιά.

Του Τσίλα στις κρίσιμες στιγμές του έκοβε. Πετάξαμε τα τσόλια και τα σεντόνια και μείναμε με τα παντελονάκια και τα μπλουζάκια. Και τις παντούφλες φυσικά.

—Πάμε να την κάνουμε, λέει ο Τσίλας, έτοιμος να το βάλει στα πόδια.

Εγώ τώρα θυμήθηκα ένα έργο που είχα δει, όπου ο πρωταγωνιστής έφευγε σαν κύριος, χωρίς να βιάζεται από τα κρατητήρια της Γκεστάπο. Θα μου πεις έργο ήταν... Ναι, αλλά είχε λογική.

—Περπατητά, τους λέω. Αν τρέξουμε θα μας υποπτευθούν και μπορεί να μας πυροβολήσουν (στα έργα έτσι δεν γίνεται;).

—Να μας... πυροβολήσουν!

—Εμ, αφού θα δραπετεύουμε...

—Καλά λέει, συνηγόρησε ο Θυμιάκης. Στο περπατητό θα φύγουμε. Κι ο θεός βοηθός.

Στο διάδρομο κανείς. Κατεβήκαμε τις σκάλες σαν κύριοι —η καρδούλα μας το 'ξερε!— και βρεθήκαμε έξω. Ο σκοπός μας κοίταξε περίεργα. Ή μας φάνηκε εμάς, που είχαμε τη φωλιά μας... τέλος πάντων.

—Τι είσαστε σεις; μας λέει αυστηρά.

Όπα της! Τώρα;

—Ήρθαμε για τους πατεράδες μας..., του λέει ο Τσίλας.

—Μας έστειλαν οι manάδες μας..., συμπληρώνει ο Θυμιάκης.

—Τους σουρωμένους;

—Ναι... ναι...

—Μωρέ μπράβο! είπε ο χωροφύλακας. Ωραίους πατεράδες έχετε! Να τους χαιρόσαστε. Άντε, δρόμο. Σπίτια σας... Ουστ!

Και πού να 'ξερε ο αθώος άνθρωπος ότι φυγάδευε... υπόδικους!

Απομακρυνθήκαμε σιγά-σιγά, όλοι μαζί κολλητά, για να παίρνουμε θάρρος και μόλις στρίψαμε στη γωνία πήραμε τις παντούφλες στο χέρι και κόψαμε τα πόδια στον ώμο.

—Τρεχάτε, ρεεεε.... Τρεχάτε μη μας πιάσουν!

Ευτυχώς οι γονείς μου έπαιζαν χαρτιά στην τραπεζαρία και η Αννούλα είχε πάει για ύπνο νωρίς, έτσι κανείς δεν πήρε είδηση ότι επέστρεψα ξεμασκάρευτος και ξυπόλυτος και με τα πόδια γεμάτα λάσπες.

Εννοείται ότι δεν ξαναβγήκαμε αυτή την Αποκριά. Ούτε και είπαμε στους άλλους τίποτα. Θα μας έκαναν καζούρα για μήνες.

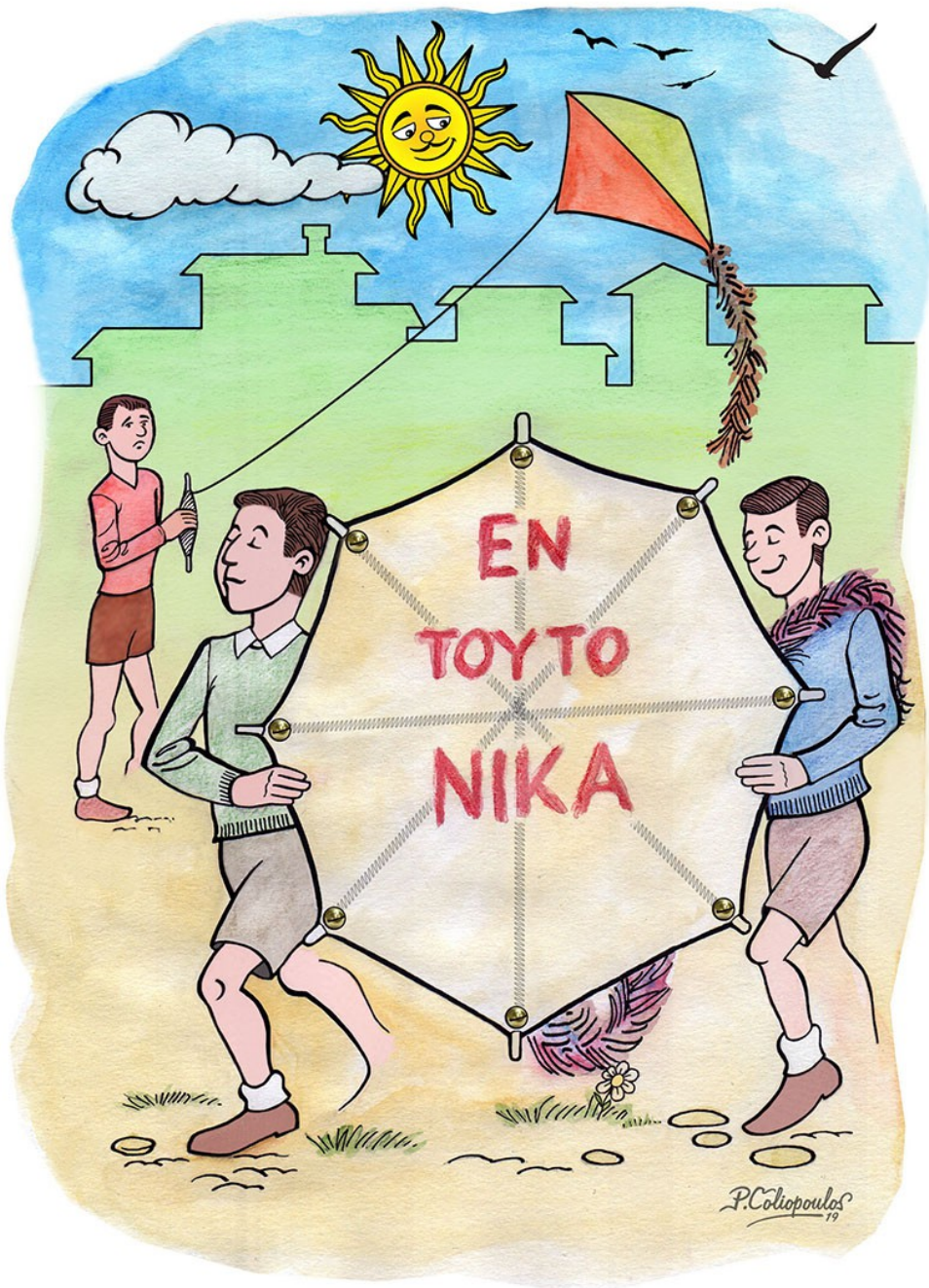
Τους λωποδύτες τους έπιασαν τελικά.

«Μεγάλη επιτυχία της Βασιλικής Χωροφυλακής! Συνελήφθη η σπείρα των θραυστάτων κλεφτών-μασκαράδων».

Και να δεις που ήταν πέντε κι αυτοί, όσοι κι εμείς. Μόνο που αυτοί δεν ήταν γύφτοι (σαν εμάς).

Ο πιο Καλύτερος Αετός

Έχουμε πει ότι τα παιχνίδια στη γειτονιά ήταν εποχιακά. Άλλα για το χειμώνα, άλλα για το καλοκαίρι. Ενδιάμεσες εποχές για μας δεν υπήρχαν. Έκανε ή κρύο ή ζέστη (που ήταν το ίδιο, γιατί τίποτα δεν μας εμπόδιζε να ξεπορτίσουμε, ούτε η παγωνιά, ούτε ο καύσωνας). Υπήρχαν βέβαια και παιχνίδια για όλες τις εποχές και που εξαρτιόνταν από τη διάθεσή μας της στιγμής ή την ιδέα που έριχνε κάποιος.

Όσο κρατούσε αυτή η διάθεση πέφταμε με τα μούτρα στο συγκεκριμένο παιχνίδι και σε κανένα άλλο (εντάξει, εκτός της μπάλας, που πήγαινε με όλα). Για μέρες, βδομάδες κάποιες φορές, δεν ασχολιόμασταν με τίποτα άλλο και δεν μιλούσαμε για τίποτα άλλο (καλά, εκτός από του «Μικρούς Ήρωες», που κι αυτοί, όπως η μπάλα, πήγαιναν με όλα). Μετά... ως δια μαγείας, μας πέρναγε. Πώς συμβαίνει με τα κορίτσια που ερωτεύονται κι ο έρωτας αυτός είναι «για πάντα» και ξαφνικά μια ωραία ημέρα δεν θυμούνται ούτε το όνομα του καλού τους; Έτσι ακριβώς.

Το πέταγμα του αετού ήταν για μας παιχνίδι για όλες τις εποχές, αν και η παράδοση το θέλει εποχιακό και μάλιστα της μιας μέρας, της Καθαρής Δευτέρας. Τώρα εμείς την παράδοση μην σου πω τι την είχαμε (και πολύ καλά κάναμε), οπότε έτσι και κάποιος έριχνε το σύνθημα και μας πετύχαινε στη σωστή διάθεση, δεν πάει να ήταν και Χριστούγεννα,

πέφταμε με τα μούτρα στην κατασκευή και το πέταγμα των αετών –κι όσο μας κρατούσε (δεν ξέραμε το «για πάντα» ακόμα τότε).

Οι τύποι των αετών ήταν δυο –με πολλές υποκατηγορίες, ως προς την κατασκευή. Ο σκούφος ήταν το εύκολο και το πρόχειρο. Τον φτιάχναμε από ένα διπλό φύλλο εφημερίδας, με ουρά επίσης από χαρτί εφημερίδας σε λωρίδες κολλημένες μαζί. Έμοιαζε λίγο με σκουφί, εξ' ου και το όνομα, και λίγο με σαΐτα. Δεν ήταν φυσικά για μεγάλα ύψη, ούτε και παντός καιρού –με λίγο πιο δυνατό αέρα διαλυόταν– βόλευε όμως σαν κάτι προσωρινό.

Ο δεύτερος τύπος ήταν το αστέρι. Εδώ χρειάζονταν υλικά, τέχνη, έμπνευση και ει δυνατόν γνώσεις αεροδυναμικής. Η κατασκευή του ήταν από μόνη της μια ολόκληρη ιστορία και συχνά πολύ πιο συναρπαστική από το ίδιο το πέταγμα. Το να ξέρεις να φτιάχνεις καλό αστέρι ήταν σχεδόν ισοδύναμο με το να παίζεις καλή μπάλα. Υπήρχαν βέβαια και έτοιμα αστέρια, που έκαναν την εμφάνισή τους στα ψιλικάτζηδικα και τα βιβλιοπωλεία (ναι!) παραμονές Καθαρής Δευτέρας, αλλά αυτά, εκτός του ότι ήταν ακριβά, ήταν και για τα βουτυρόπαιδα. Κανείς από μας δεν θα ήθελε να κουβαλάει το στίγμα ότι σήκωσε «αγοραστό» αστέρι.

Κείνη τη χρονιά ο πυρετός του αετού μας έπιασε σε πλήρη αρμονία με την παράδοση, δηλαδή τη βδομάδα πριν από την Καθαρή Δευτέρα. Με τον Γιώργο, τον δικό μου, πήραμε μια μεγάλη απόφαση.

—Θα φτιάξουμε το πιο καλύτερο αστέρι, μου δήλωσε.

Το «πιο καλύτερο» μια κουβέντα ήταν, γιατί όσες φορές το είχαμε επιχειρήσει κατά το παρελθόν πάντα κάτι δεν πήγαινε καλά. Ή τα ζύγια ήταν λάθος, ή η ουρά ήταν κοντή, ή βαριά, ή πολύ μεγάλη, ή η αλευρόκολλα δεν είχε πιάσει καλά και μας διαλυόταν σιγά-σιγά στον αέρα... πάντα κάτι. Που θα πει ότι οι αεροναυπηγικές μας ικανότητες δεν ήταν ακριβώς του επιπέδου που θα θέλαμε να πιστεύουμε ότι ήταν.

Αυτά σκεφτόμουν και μ' έκαναν επιφυλακτικό.

—Μην ξεφτιλιστούμε πάλι, του λέω.
Ο Γιώργος συννέφιασε.
—Τι να ξεφτιλιστούμε, ρε μάπα; μου κάνει. Γιατί... πότε ξεφτιλιστήκαμε;
—Την προηγούμενη φορά που...
—Που σου φώναξα «αμόλα καλούμπα» κι εσύ αμόλησες την καλούμπα με τον σπάγκο και όλα και μας τα πήρε ο αέρας και πάει...
—Καλά... δεν κατάλαβα... Αλλά τα ζύγια ήταν λάθος μια φορά κι έκανε βουτιές.
—Έκανε βουτιές γιατί ήθελες να βάλεις μεγάλη ουρά. Γι' αυτό, όχι για τα ζύγια.
—Και την άλλη φορά που δεν σηκωνόταν με τίποτα;
—Ε, τι;... Τον φτιάξαμε βαρύ.
—Γιατί ήθελες να βάλουμε χαρτί απ' αυτό που τυλίγουμε τα τετράδια στο σχολείο.
—Αυτό ήταν, ρε, ή τα καλάμια που ήθελες να τα βάλουμε ολόκληρα; Άκου εκεί!... Ολόκληρα!... Βρε ξού!...
—Ήταν λεπτά, γι' αυτό.
—Και το χαρτί λεπτό ήταν.
—Δεν ήταν.
—Θα φας μπουνιά, ρε...
—Για κότα...
—Τι... θα σε φοβηθώ;
—Ναι, ρε, θα με φοβηθείς.
—Είσαι μάγκας, ρε;
—Ναι, ρε, είμαι μάγκας.
—Φτου, κολύμπα.
Η γνωστή διαδικασία.

Τελικά αποφασίσαμε ν' αφήσουμε το παρελθόν και τις καταστροφές του κατά μέρος και να φτιάξουμε τον πιο καλύτερο αετό, να τους πάρουμε τα σώβρακα όλων.

Θα έπρεπε, εννοείται, να εργαστούμε με κάθε μυστικότητα –όπως θα έκαναν κι όλοι οι άλλοι– μην τύχει και μας πάρει κανείς τα κόλλα και βγει πιο μάγκας από μας, με τη δική μας τέχνη.

Ξέραμε ότι όλοι στη γειτονιά είχαν στρωθεί στην κατασκευή των αστεριών. Κανείς όμως δεν το ομολογούσε.

—Τι αστέρι θα φτιάξετε με τον αδερφό σου; ρώτησα τον Τσίλα όπως επιστρέψαμε από το σχολείο.

Ο Τσίλας πήρε μια έκφραση ψευτοαδιάφορη, που αν ήταν σε τραπέζι του πόκερ όλοι θα ήξεραν τι φύλλο είχε.

—Μπα, δεν θα φτιάξουμε, μου λέει. Δεν προκάνουμε. Είναι και φασαρία... φωνάζει κι η μάνα μας... Μπα... Εσύ με τον Πατάτα τι φτιάχνετε;

—Ούτε κι εμείς θα φτιάξουμε, του απαντάω με ύφος στενοχωρημένο. Πού να βρούμε τώρα υλικά...

—Θα σας βοηθήσει κι ο Τάσος; ψαρεύει ο πονηρός.

—Μπα, αυτός θα φτιάξει δικό του, λέω και μισοκαρφώνομαι.

—Με χαρτί που ντύνουμε τα τετράδια να τον φτιάξετε, με συμβουλεύει ανιδιοτελώς ο Τσίλας. Πάει καλύτερα.

—Αφού δεν θα φτιάξουμε, ρε! αγανακτώ εγώ.

—Αν φτιάχνατε.

Από κανέναν δεν έπαιρνες κουβέντα. Κανείς δεν έφτιαχνε αστέρι και την Καθαρή Δευτέρα όλοι θα βρίσκονταν στο οικόπεδο ν' αμολάνε καλούμπα (όχι όπως την αμόλησα εγώ την άλλη φορά).

Βάλαμε τα κεφάλια κάτω με τον Γιώργο να σκεφτούμε τι θα κάναμε για να είναι ο δικός μας αετός ο πιο καλύτερος, που να σκάσουν οι οχτροί μας.

- Πρώτα απ' όλα να πετάει, του λέω.
Με αγριοκοίταξε.
—Ρε... θα φας μπουνιά...
—Για δοκίμασε...
—Ρε... θα πλακωθούμε για θα φτιάξουμε αστέρι; αγανάκτησε ο συνεταιίρος.
—'Ντάξ'... Πώς να 'ναι;
—Μεγάλο, μου λέει ο Γιώργος χωρίς δισταγμό. Το πιο μεγάλο που γίνεται.
—Πόσο μεγάλο;
—Πολύ μεγάλο. Ένα καλάμι μήκος –τουλάχιστον.
—Κι αν το καλάμι είναι πολύ μεγάλο;
—Θα το κόψουμε.
—Και πού θα βρούμε τόσο μεγάλο χαρτί;
—Θα κολλήσουμε πολλά μαζί.
—Κι αν δεν κολλήσουν καλά;
—Να φτιάξεις την αλευρόκολλα σωστή για να κολλάει.
—Τι, εγώ θα φτιάξω την αλευρόκολλα;
—Εμ ποιος, η θειά μου;
—Κι εσύ τι θα κάνεις;
—Εγώ θα φτιάξω τα ζύγια.
—Όπως την άλλη φορά;
—Ρε... θα σε βαρέσω.

Όρες ατελείωτες κουβεντιάζαμε για το χαρτί. Οι μπλε κόλλες για τετράδια ήταν ανθεκτικές, αλλά βαριές πολύ. Η εφημερίδα σκιζόταν εύκολα. Το ίδιο και τα χρωματιστά χαρτιά που έστρωναν στα καφάσια τους οι μανάβηδες... Στο τέλος το βρήκαμε. Λαδόκολλες! Απ' αυτές που χρησιμοποιούσαν οι μανάδες στα ταψιά που φούρνιζαν. Κανονίσαμε

να κλέψουμε από δυο ο καθένας, γιατί αν τις κλέβαμε όλες από την ίδια μάνα θα το καταλάβαινε.

Το άλλο πρόβλημα ήταν με πόσες ακτίνες να ήταν το αστέρι. Εγώ πρότεινα τις κλασικές οχτώ, ο Γιώργος ήθελε δώδεκα. Πείστηκε μόνο όταν του εξήγησα πως αυτό θα είχε διπλή δουλειά, άσε που θα πρόσθετε και βάρος.

Κάποια στιγμή τελειώσαμε με τη θεωρία και ξαμοληθήκαμε να εξασφαλίσουμε τα υλικά.

Καλάμια βρήκαμε εύκολα, από τη σκεπή του κοτετσιού της κυρα-Μαρίκας. Τσουρνέψαμε τρία, από διάφορες μεριές, για να μη φαίνεται η κλοπή και μ' ευχαρίστησή μας διαπιστώσαμε πως ήταν χοντρά και πάνω από το μπόϊ μας. Στο κόψιμο όμως τα κάναμε θάλασσα, γιατί το τραπεζομάχαιρο που δανειστήκαμε (λάθρα) δεν έκοβε ούτε νερό και το μόνο που καταφέραμε ήταν να γεμίσουν τα χέρια μας κοψιές, από το κοφτερό σαν ξυράφι καλάμι και να το καταστρέψουμε.

Αναγκαστικά καταφύγαμε, όπως πάντα σε τέτοιες περιπτώσεις, στον Τάσο, ο οποίος επιδέξια μας έκοψε τα άλλα δύο στα τέσσερα, κατά μήκος, κι έτσι είχαμε τις ακτίνες για τον σκελετό έτοιμες.

Στο λαδόχαρτο τώρα υπήρξαν δυσκολίες.

Στην κουζίνα μας είχε πάντα κόσμος. Η Αννούλα, η μάνα μου, η Μερσίνα, οι απρόοπτες επισκέψεις από τις γειτόνισσες... δεν υπήρχε περίπτωση να καταφέρω «να δανειστώ» τα πολυπόθητα χαρτιά, άσε που δεν ήξερα και πού τα φύλαγαν. Ευτυχώς όμως είχα την Αννούλα. Διάλεξα μια στιγμή που ήταν απασχολημένη, με τα χέρια όλο ζυμάρι, κι έπεσα από δίπλα.

Έχω προσέξει πως αν στους μεγάλους πεις αλήθεια δεν σε πιστεύουν, αν τους πεις ψέματα το καταλαβαίνουν και μόνο αν πεις μισή αλήθεια τη βγάζεις καθαρή. Η Αννούλα ήταν ο μοναδικός άνθρωπος στο σπίτι που καταλάβαινε ότι δεν λέω ψέματα –όχι επειδή ήμουν καλός, αλλά γιατί δεν τα θυμόμουν και μ' έπιαναν. Αυτό η μάνα μου δεν το εμπέδωσε ποτέ.

- Αννούλα, θέλω μια χάρη, της λέω.
- Πε μ' κι θα δούμι, μου λέει με τη γνωστή της επιφυλακτικότητα, επακόλουθο μακρόχρονης εμπειρίας ζωής.
- Θέλω μια λαδόκολλα, της λέω (η μισή αλήθεια που λέγαμε).
- Τι, θα φουρνίσ'; μου κάνει αυτή γελώντας.
- Είναι για το αστέρι που φτιάχνουμε με τον Γιώργο, εξήγησα.
- Αστέρ'ι μι λαδόκουλλα; Έλα Χριστέ κι Παναγιά!
- Ναι, είναι το καλύτερο χαρτί, της λέω.
- Ιντάξει, αλλά βλέπ'ς... έχου τα χέρια μ' στ' αλεύρια. Να πριμέν'ς.
- Πες μου πού είναι να την πάρω μόνος μου (το κόλλο).
- Ξιέρ'ς;
- Αν μου πεις...
- Στ'ν απουθήκ'η. Όπους μπαίν'ς διξιά. Στου πάνου του ράφ'ι, θα τ'ν δεις.

Και πράγματι εκεί ήταν. Τώρα πώς κόλλησαν δυο χαρτιά μαζί καθώς τράβηξα δεν ξέρω να σας πω. Συμβαίνει καμιά φορά.

Ο Γιώργος κατάφερε να τσουρνέψει μόνο μία. Αλλά δεν μας πείραζε, γιατί ήταν μεγάλες και θα μας περίσσευε κιόλας χαρτί, για την ουρά.

Χρειαζόμασταν σπάγκο. Για τα δεσίματα, αλλά και για την καλούμπα, γιατί η προηγούμενη που είχαμε, ως γνωστόν, από κακή συνεννόηση χάθηκε... Βρήκαμε! Στη ντουλάπα των εργαλείων του πατέρα μου. Τώρα τι την ήθελε ο χριστιανός την καλούμπα δεν ξέρω. Μάλλον θα την είχε εκεί «μήπως χρειαστεί». Και να που χρειάστηκε.

Έμεινε η κόλλα. Εκεί, λόγω κακού προηγούμενου, είχα επιφυλάξεις. Ο Γιώργος κατέβασε μια από τις σπάνιες φαιινές του ιδέες.

—Να βάλουμε κανονική κόλλα, μου λέει. Που κολλάει καλά.

—Και πού θα τη βρούμε; προβληματίζομαι εγώ.

—Απ' τον κυρ-Γιώργη, ρε... τον θείο του Σταύρου. Αυτός έχει δερματοκόλλα που κολλάει τα πάντα όλα. Θα μας δώσει αν του πούμε.

Με χίλιες προφυλάξεις, μη μας πάρουν χαμπάρι οι υπόλοιποι ανταγωνιστές, πήγαμε (δήθεν για σόλες) στο τσαγκαράδικο του κυρ-Γιώργη.

—Κόλλα; μας λέει χαμογλώντας με το που μας είδε. Τι, αετό φτιάχνετε κι εσείς;

Κοιταχτήκαμε με τον Γιώργο.

—Γιατί... και ποιος άλλος; ρωτάει αυτός τον καλό τσαγκάρη.

—Όλος ο κόσμος πέρασε από εδώ να μου ζητήσει κόλλα, απάντησε ο κυρ-Γιώργης γελώντας. Ο Σταύρος, τα Κασιανάκια, ο Θύμιος, ο Φώτης με τον Αλέκο, ο Βάσος...

Ξανακοιταχτήκαμε με τον Γιώργο.

—Και τους δώσατε; ρωτάω εγώ.

Ο κυρ-Γιώργης κούνησε το κεφάλι του.

—Όχι, λέει. Τους είπα ότι αυτή η κόλλα η δική μου δεν κάνει για χαρτιά, τα λιώνει. Χρειάζεται αλευρόκολλα.

—Ααα!...

Είδε την απογοήτευσή μας και χαμογέλασε.

—Η αλευρόκολλα είναι η καλύτερη κόλλα, είπε. Αν ξέρεις πώς να τη φτιάξεις.

Και μας είπε. Τόσο αλεύρι, τόσο νερό... ζεσταμένο, ε;... τόση ώρα ανακατεύουμε... Η καλύτερη κόλλα!

Τώρα που είχαμε όλα τα υλικά διαθέσιμα μπορούσαμε επιτέλους να ξεκινήσουμε τη μεγαλεπήβολη κατασκευή μας, που θα τους άφηγε βέβαια όλους με το στόμα ανοιχτό, γιατί

τόσο μεγάλο αστέρι στη γειτονιά δεν είχε ξαναματαγίνει. Θα τους παίρναμε τα σώβρακα, πάει και τελείωσε!

Στρωθήκαμε στη δουλειά, στο γκαράζ, μακριά από την ενοχλητική και ποτέ καλοπροαίρετη περιέργεια των μανάδων, και σύντομα διαπιστώσαμε ότι δεν ήταν όσο εύκολο νομίζαμε να κουμαντάρουμε το μέγεθος. Τα ρηματοκόλαμα δεν πειθαρχούσαν. Τα δέναμε στη μέση, αλλά όταν ήταν να τα συνδέσουμε με σπάγκο από τις άκρες αυτά κάναν τα δικά τους. «Πιάσε εσύ από δώ κι εγώ από κει...»... «Όχι, εσύ από κει...»... «Γιατί, είσαι μάγκας;»... Αλλά δουλειά δεν γινόταν.

—Να τα πιάσουμε στη μέση με σύρμα για να 'ναι σταθερά, να μην κουνιόνται και φεύγουν, πρότεινε ο Γιώργος.

—Έτσι όμως θα βαρύνει...

—Να βάλουμε ψιλό σύρμα.

—Αμ' θα 'χουμε;

—Να ψάξουμε.

Άλλη επιδρομή στην αποθήκη και στη ντουλάπα του Αλή Μπαμπά με τα εργαλεία του πατέρα μου, όπου... ω, του θαύματος!... βρήκαμε ένα καρούλι με λεπτό σύρμα.

Αμέσως ο σκελετός σταθεροποιήθηκε, οπότε μπορέσαμε να συνδέσουμε τις άκρες με σπάγκο και ήμασταν έτοιμοι για το χαρτί.

Τρεις λαδόκολλες έφταναν και περίσσευαν. Φτιάξαμε την αλευρόκολλα, ακολουθώντας πιστά τη συνταγή του κυρ-Γιώργη, που λειτούργησε ευτυχώς άψογα, κολλήσαμε τα χαρτιά μαζί και μετά, με χίλια ζόρια, πάνω στον σκελετό του αετού, διπλώνοντας το στους σπάγκους που συνέδεαν τις ακτίνες. Εδώ χρειαζόταν προσοχή, γιατί το χαρτί δεν έπρεπε να τεντωθεί πολύ, αλλά ούτε και να 'ναι πολύ λάσκο.

Μας πήρε η όλη διαδικασία πέντε μέρες, μαζί με την ουρά... «Όχι τόσο μεγάλη...»... «Άσε, εσύ δεν ξέρεις...»... «Εγώ, ρε, δεν ξέρω;...»... και τα ζύγια, τα οποία αсуζητητί είχε αναλάβει ο «ειδικός», και voila! ένας αετός τεράστιος και υπερήφανος, έτοιμος για πτήσεις στη στρατόσφαιρα.

Αλλά... κάτι δεν μας άρεσε.

—Δεν κάνει φιγούρα, μουρμούρισε ο Γιώργος. Των άλλων τ' αστέρια θα είναι χρωματιστά και το δικό μας ένα κρεμουλί σκέτο... Μια αηδία.

—Να το βάψουμε.

—Θα τρυπήσει το χαρτί.

—Να κάνουμε τότε ένα σχέδιο πάνω του.

—Να γράψουμε κάτι, λέει ο Γιώργος.

—Σαν τι;

—«Ολυμπιακάρα», προτείνει με ενθουσιασμό ο συνεταίρος.

—Δεν είναι πιασάρικο.

Ο Γιώργος αγρίεψε.

—Δεν είναι πιασάρικο η Ολυμπιακάρα; γαβγίζει.

—Μπορεί να το σκέφτηκαν κι οι άλλοι.

—Ε, και;

—Δεν θέλουμε το δικό μας να ξεχωρίζει;

—Θέλουμε.

—Ε, τότε σκέψου κάτι ξεχωριστό.

—Να γράψουμε τα ονόματά μας.

—Βλακεία.

—«Ζήτω η Ελλάς»;...

Ξαφνικά μου ήρθε η έμπνευση.

—Το βρήκα, του λέω.

—Για πε, να δούμε...

—«Εν Τούτο Νίκα»².

---

² Να προλάβω εδώ τους γλωσσαμύντορες που θα σπεύσουν... *Τώρα* ξέρω πώς γράφεται το εν λόγω αισθαντικό σύνθημα, τότε δεν ήξερα (και ίσως να ήταν καλύτερα).

Με κοίταξε απορημένος.

—Τ' είναι πάλι αυτό;

—Στο σχολείο, ρε... Ο Μέγας Κωνσταντίνος...

—Αααα!...

—Ταιριάζει και στην περίπτωση, του λέω.

—Δηλαδή πώς;

—Αφού θα πει: «Μ' αυτό εδώ νικάμε».

—Αααα! Καλό αυτό. Θα πάθουν πλάκα οι άλλοι. Αυτό να βάλουμε.

Κόκκινη μπογιά, πινέλο και να ένα μεγαλόπρεπο (κι ελάχιστα ανορθόγραφο) «ΕΝ ΤΟΥΤΟ ΝΙΚΑ» πάνω στο αστέρι μας.

Το ξανακοιτάξαμε. Πάλι κάτι έλειπε.

—Να βάλουμε κουδούνια, πρότεινε ο Γιώργος. Θα πετάει και θα κάνει «γκλινγκ-γκλινγκ». Θα χεστούν από τη ζήλια τους οι άλλοι.

—Και πού θα βρούμε κουδούνια;

—Άστο σε μένα.

Η Βαγγελίτσα τις Απόκριες θα ντυνόταν τσιγγάνα. Η μαμά της είχε ράψει στο στρίφωμα της φούστας της στολής μια σειρά από μικρά κουδουνάκια. Εμείς απλά δανειστήκαμε μερικά (ξεχνώντας να ρωτήσουμε).

Τώρα ήμασταν πανέτοιμοι.

Το μόνο κακό ήταν ότι δεν ξέραμε αν το αριστούργημά μας μπορούσε να πετάξει. Και δεν γινόταν να κάνουμε δοκιμές γιατί μπορεί να μας έβλεπαν οι άλλοι και να μας έκλεβαν τις ιδέες. Το μόνο καλό ήταν που κι εκείνοι, για τον ίδιο λόγο, δεν θα μπορούσαν να δοκιμάσουν τα δικά τους.

Η Καθαρή Δευτέρα έφτασε ηλιόλουστη και ζεστή και μ' έναν αέρα ιδανικό για το πέταγμα του αετού. Ούτε σίφουνας, ούτε ξέψυχη αύρα. Τουλάχιστον δεν θα χάναμε την καλούμπα –από λάθος συνεννόηση.

Και τέθηκε φυσικά το ζήτημα ποιος θα κουβαλούσε τον πιο καλύτερο αετό στο πεδίο της τιμής. Καθόλου εύκολο πρόβλημα.

—Εγώ, δήλωσε ο Γιώργος.

—Μπα, και γιατί;

—Γιατί... γιατί είμαι μεγαλύτερος.

—Ε, και; Εγώ κόλλησα το χαρτί.

—Κι εγώ έφτιαξα τα ζύγια.

—Και ποιος έγραψε το «Εν Τούτο Νίκα»;

—Κι από ποιανού το κοτέτσι πήραμε τα καλάμια;

—Και με ποιανού αλεύρι φτιάξαμε την κόλλα;

—Και ποιος έφερε τα κουδούνια;

—Και ποιος έβαλε το σύρμα;... και τον σπάγκο;

Δεν έβγαινε άκρη.

—Μαζί, μου κάνει ο Γιώργος, με μισή καρδιά.

—Αυτό μάλιστα!

—Αλλά εγώ μπροστά.

Δεν θα πετούσαμε αετό έτσι!

—Καλά, εσύ μπροστά, αναστέναξα.

Και ξεκινήσαμε, περήφανη πομπή, μπροστά ο Γιώργος, στη μέση το αστέρι και πίσω εγώ, που είχα και την ουρά στον ώμο, για να μη σβαρνίζεται κάτω.

Στο οικόπεδο είχαν ήδη καταφθάσει και οι... αντίπαλοι. Αυτές οι σουπιές, που δήθεν δεν θα 'φτιαχναν αστέρι. Και οι οποίοι, όταν αντίκρισαν το δικό μας πρασίνισαν από ζήλια. Το αμέσως μικρότερο είχε το μισό μέγεθος από το δικό μας.

—Θα πετάξει αυτό το πράμα, ρε; γέλασε ο Σταύρος (σκασμένος από ζήλια).

—Σαν πύραυλος θα πάει, του λέει ο Γιώργος.

—Τι, το δοκιμάσατε;

—Όχι, αλλά θα σηκωθεί.

—Μπάαα... αποκλείεται.

—Πάει στοίχημα;

—Πάει.

—Δέκα μπίλιες νομάδες, γυάλινους όχι κοκαλένιους που σπάνε.

—Μέσα.

Ο Τσίλας με τον αδερφό του τον Γιώργο είχαν ήδη σηκώσει το αστέρι τους και τσακώνονταν ποιος θα κρατάει την καλούμπα. Ο Θυμιάκης είχε κι αυτός ψευτοσηκώσει το δικό του, ο Φώτης με τον Αλέκο πάλευαν με τους σπάγκους που είχαν μπερδευτεί κι ο Σταύρος τη στιγμή εκείνη βρισκόταν πιο ψηλά απ' όλους (με μια αηδία αστέρι, μη νομίζετε).

Είχε φτάσει η ώρα της αλήθειας. Γιατί αετός που δεν πετάει δεν είναι αετός, είναι ρόμπα. Θα σηκωνόταν όμως αυτό το τεράστιο πράμα ή θα ξεφτιλιζόμασταν (πάλι);

—Κράτα το ψηλά κι εγώ θα τρέξω, μου λέει ο Γιώργος.

—Γιατί να μην τρέξω εγώ, που τρέχω και πιο γρήγορα; διαμαρτυρήθηκα (και με το δίκιο μου).

—Γιατί εδώ δεν χρειάζεται γρηγοράδα, χρειάζεται τέχνη, ήρθε η αποστομωτική απάντηση του συνεταίρου.

Η τέχνη δυστυχώς δεν μας ωφέλησε στην πρώτη προσπάθεια. Το αστέρι έκανε μια δειλή προσπάθεια να σηκωθεί, αλλά ο Γιώργος σταμάτησε την τρεχάλα πιο νωρίς απ' ό,τι έπρεπε οπότε το έργο μας γκρεμίστηκε, ευτυχώς με την πλατιά του επιφάνεια, στο χώμα. Ζημιά δεν είχαμε, αλλά οι άλλοι γέλαγαν.

—Ξανά, μου λέει ο Γιώργος.

—Μη σταματάς όμως...

—Δεν θα σταματήσω.

Δεν ήθελε να σταματήσει ο άχαρος, αλλά τον σταμάτησε μια πέτρα, πάνω στην οποία σκόνταψε και ήρθε κουτρουβάλα. Και μαζί ο αετός. Που τη φορά αυτή έλεσε με την κόψη.

Και νάααα ένα σκίσιμο στο χαρτί!

—Τώρα;

—Να το κολλήσουμε, λέει ο Γιώργος.

—Με τι;

—Τρέχα να φτιάξεις αλευρόκολλα. Εγώ θα φτιάξω τους σπάγκους που φύγαν από τη θέση τους... Ευτυχώς δεν έσπασε κανένα καλάμι.

Το μάλωμα πήρε κάμποση ώρα για να στεγνώξει. Τα αστέρια των άλλων βρίσκονταν τώρα όλα στον ουρανό και μόνο το δικό μας, «το πιο καλύτερο», δεν είχε σηκωθεί ακόμα.

—Εγώ θα τρέξω τώρα, λέω του Γιώργου.

—Αφού δεν ξέρεις...

—Ναι, είδαμε κι εσένα που ξέρεις.

Η πρώτη προσπάθεια δεν ήταν καλή. Ευτυχώς κατάφερα να πιάσω το τέρας πριν συντριβεί πάλι. Στη δεύτερη όμως σηκώθηκε.

—Αμόλα καλούμπα! Αμόλα! φώναζε ο Γιώργος.

Αμόλησα λοιπόν καλούμπα –όχι όπως την άλλη φορά– και το αστέρι πήρε ύψος. Ο Γιώργος έτρεξε και μου άρπαξε το κουβάρι από τα χέρια.

—Αμολάμε τώρα, αμολάμε, μουρμούριζε καθώς άφηνε σπάγκο ελεύθερο.

Το γιγάντιο ιπτάμενο αντικείμενο σηκώθηκε λίγο... μετά έκανε μια περίεργη τούμπα... μια δεύτερη... πήρε μια βουτιά... Ο Γιώργος τραβούσε τον σπάγκο απεγνωσμένα... Το έσωσε! Προς στιγμή. Γιατί μόλις το απείθαρχο αστέρι ορθόποδησε άρχισε και πάλι τις τούμπες.

- Τα ζύγια πάλι! είπα με απελπισία.
- Δεν είναι τα ζύγια. Ο αέρας φταίει.
- Στους άλλους πώς δεν φταίει;
- Το δικό μας είναι μεγάλο, γι' αυτό.

Μήπως τελικά αυτό «το μεγάλο» ήταν λάθος; Οι άλλοι χάζευαν τις απεγνωσμένες μας προσπάθειες και είχαν κάνει καινούργιο συκώτι από τα γέλια.

- Πέφτει, ρε... Πέφτει!
- Κοίτα κάτι ωραίες κωλοτούμπες!
- Θα του φύγει η ουρά, ρέεεε...
- Κάνει και «γλινγκ-γκλινγκ».
- Τα κουδούνια το μάραναν!
- Του δώσαν κι όνομα, ρε! Το είπαν «Νίκο».
- Όχι, ρε... «Τούτο» το είπαν.
- Ένας αετός τοιούτος, ρε;
- Χαχαχα... Εμ, τι περιμένεις τότε;

Σε άλλη περίπτωση θα είχαμε πλακωθεί φυσικά, αλλά εδώ πασχίζαμε, με νύχια και με δόντια, να αποφύγουμε την καταστροφή. Τον ισιώναμε για πέντε δευτερόλεπτα και μετά άρχιζε τα δικά του... τούμπες και βουτιές... Έπαιρνε λίγο ύψος και μετά άντε στο βάθος!

Η μάχη ενάντια στους νόμους της αεροδυναμικής ήταν άνιση. Με μια θεαματική βουτιά ο «Εν Τούτο Νίκα» νικήθηκε τελικά και ήρθε ολοταχώς κάτω. Ατυχώς στο δρόμο του προς τη συντριβή βρέθηκαν κάτι σύρματα της ΔΕΗ.

- Φτου, γαμώτο! φώναξε ο Γιώργος. Τώρα;
- Να τραβήξουμε.
- Θα τον σκίσουμε.
- Θα τον κολλήσουμε ξανά.

Τραβήξαμε. Ο αετός κουνήθηκε. Ξανατραβήξαμε... Ξανακουνήθηκε... Αλλά τη φορά αυτή έβαλε κι ο διάολος το ποδάρι του. Το σύρμα που είχαμε χρησιμοποιήσει στο κέντρο του σκελετού ήρθε σ' επαφή με τα σύρματα του ηλεκτρικού. Ακούσαμε ένα τζ... τζζζζζ..., είδαμε κάτι σπίθες και μετά τίποτα.

—Ωχ, βραχυκύκλωμα, είπε ο Σταύρος. Πάει το ρεύμα.

—Τι, κόπηκε; ανησύχησε ο Γιώργος.

—Εμ, μάλλον.

—Πάμε να φύγουμε, είπε ο Τσίλας μαζεύοντας την καλούμπα του πυρετωδώς. Θα πουν ότι το κάναμε εμείς.

—Εμ, εμείς δεν το κάναμε;

—Γιατί, ρε... το θέλαμε; θύμωσε ο Γιώργος.

—Τι τους νοιάζει τους μεγάλους αν το θέλαμε ή όχι; είπε ο Σταύρος. Τον μπελά μας θα βρούμε αν μας πιάσουν.

Κατέβασαν τους αετούς, τύλιξαν τις καλούμπες κι εξαφανίστηκαν. Μαζί κι εμείς οι δυο βεβαίως. Οι κύριοι υπαίτιοι.

—Φτου, ατυχία! είπε ο Γιώργος. Και πήγαινε μια χαρά!

—Τα ζύγια, είπα.

—Δεν φταίγαν τα ζύγια.

—Τι έφταιγε τότε;

—Το σύρμα που ήθελες να βάλουμε.

—Εγώ ήθελα να βάλουμε σύρμα;!!! Δική σου ιδέα ήταν.

—Όμως εσύ δεν έφερες το σύρμα; Κι ορίστε το αποτέλεσμα.

—Το χειρότερο είναι που κόπηκε το ρεύμα, είπα.

—Χάσαμε και το αστέρι...

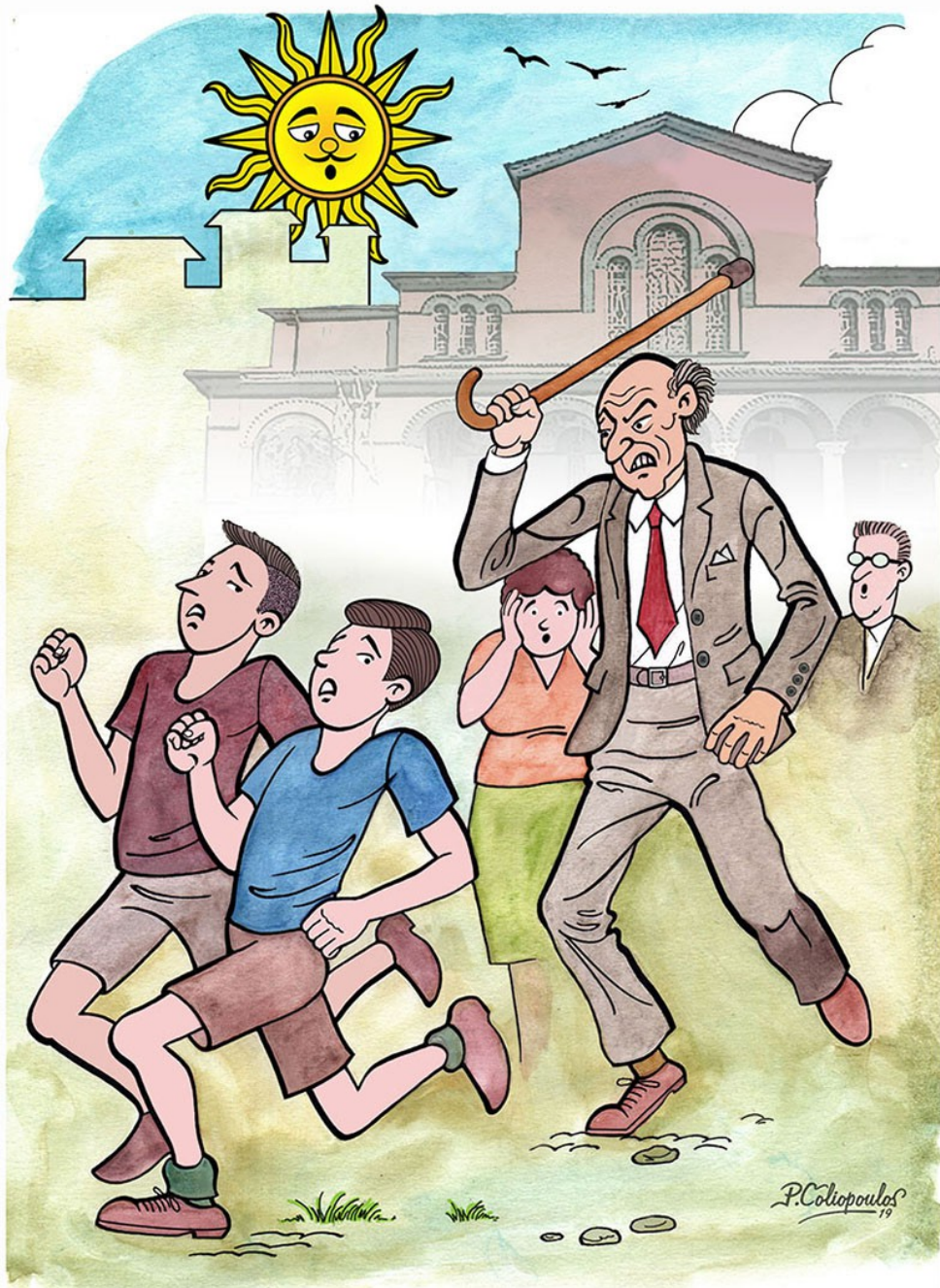
Παλιοζωή!

Της ΔΕΗ της πήρε δυο μέρες ν' ανακαλύψει πού οφειλόταν η βλάβη. Η Χωροφυλακή εξέδωσε έκτακτη διαταγή που απαγόρευε το πέταγμα των αετών «εις κατωκημένας περιοχάς».

Ο «Έν Τούτο Νίκα» παρέμεινε κρεμασμένος, τσακισμένος στα σύρματα, με τα κουδουνάκια του «γκλινγκ-γκλινγκ», να μας θυμίζει την άτυχη αυτή εποποιία για πολύ καιρό.

Το Λάθος Όνομα

Ένα από τα ελάχιστα στραβά στον τόπο αυτό είναι το να κολλάνε σ' ένα αθώο βρέφος το όνομα του παππού ή της γιαγιάς, αν έχει την ατυχία να γεννηθεί κορίτσι. Άθλια παράδοση, δήθεν για να τιμηθεί ο πρόγονος, με συνέπεια συχνότατα να καταστρέφεται η ζωή του απογόνου. Γιατί, σκέψου πόσο βαρύ είναι να κουβαλάς ως τον τάφο ένα όνομα όπως Θεόδουλος, Παχούμιος, Ευλάμπιος ή Κίτσος ή Μήτσος ή ότι τέλος πάντων, επειδή έτυχε να λέγεται έτσι ένας εγωιστής γέρος που νομίζει ότι αν πάρει ο εγγονός του το άθλιο όνομα, που εκείνος καταδικάστηκε (για τους ίδιους λόγους) να κουβαλάει δια βίου, αυτός θα εξασφαλίσει ένα είδος αθανασίας.

«Κλεομένης, σαν τον συχωρεμένο τον πατέρα... (πίσσα στα κόκαλα του γεροξεκούτη, που τ' άφησε όλα σε κείνη την παστρικά που του έπεσε από δίπλα στα γεροντάματα και τρέχουμε εμείς τώρα στα δικαστήρια...).»

Σκέψου ένα κορίτσι σαν τα κρύα τα νερά που θα το φωνάζουν Πουλχερία! Την πλησιάζεις; Ούτε σε απόσταση φτυσίματος.

Ωστόσο, τότε, στη γειτονιά, αυτή ακριβώς η ηλίθια και τόσο καταπιεστική παράδοση, ήταν που απέφερε σε μας, την πιτσιρικαρία, ένα σημαντικό έσοδο. Δια της βαφτίσεως (άλλο βάρβαρο έθιμο, όπου ο δια της βίας Χριστιανός βιώνει προσωρινό πνιγμό μέσα σε κρύο και λιγδερό νερό

προκειμένου, λέει, να ξεπλυθούν οι αμαρτίες του –του βρέφους!!!).

Η βάφτιση, όπως όλοι γνωρίζουμε, είναι ένα κοσμικό γεγονός όπου –όπως και στους γάμους (καμιά φορά και στις κηδείες)– οι κυρίες έχουν την ευκαιρία να επιδείξουν τα τελευταία τους επιτεύγματα στον τομέα της ένδυσης και του καλωπισμού, οι δεσποινίδες να δουν μήπως μπορέσουν να σαγηνεύσουν κανένα κελεπούρι ελευθέρας βοσκής και οι κύριοι να βαρεθούν απροκάλυπτα, όπως σε κάθε παρόμοια εκδήλωση που αναγκάζονται να συρθούν από το ταίρι τους («γιατί πρέπει») αντί να βρίσκονται στο γήπεδο με τους άλλους φιλάρες ή αραχτοί μπροστά στην τηλεόραση, να χαζεύουν τα ξέκωλα, με το φανελάκι και τις σαγιονάρες, χαλαροί κι αξούρηγοι και πίνοντας μπύρες από το κουτί (μετά ρεψίματος).

Κείνα τα χρόνια η βάφτιση ήταν μια από τις ελάχιστες δωρεάν μικροαστικές διασκεδάσεις. Και διέπονταν από κανόνες αυστηρούς κι απαραβίαστους. Δεν υπήρχε περίπτωση, ας πούμε, να πάει κανείς σε βαφτίσια σαν λέτσος. Φορούσε κοστουμί και γραβάτα κι έκανε υπομονή που τον χτυπούσαν τα σκαρπίνια μέχρι να ελευθερωθεί. Άλλος αυστηρός κανόνας ήταν το μυστικό της ονοματοδωσίας. Όπου, υποτίθεται, ουδείς, πλην του νονού, δεν γνώριζε ποιο ήταν το όνομα που θα φορτωνόταν εσασί το άχαρο βρέφος. Επτασφράγιστο μυστικό –υποτίθεται. Δες και θα είχε κανείς τα κότσια να δώσει στο βαφτιστήρι άλλο όνομα απ' αυτό του παππού ή της γιαγιάς! Δεν έχει σημασία. Όλοι καμώνονταν πως δεν ήξεραν. Και υπήρχε –πάλι υποτίθεται– αγωνία. Κυρίως στους άμεσα ενδιαφερομένους, παππούδες και γιαγιάδες.

Οι οποίοι, κατά το έθιμο πάντα, δεν παρευρίσκονταν εντός της εκκλησίας τη στιγμή που ο νονός έδινε το όνομα στο παιδί, αλλά περίμεναν απέξω. Με αγωνία –δήθεν. Εκεί ακριβώς ήταν που ξεκινούσε η αποστολή της πιτσιρικαρίας. Που μόλις άκουγε το όνομα εκ χειλέων νονού ξαμολύοταν έξω να προφτάσει τα ευχάριστα στο αναμένοντα ονοματοδότη. «Χαρίλαος!... Χαρίλαος!».

Και τότε ο Χαρίλαος ο πρεσβύτερος, συγκινημένος που του έγινε τέτοια αναπάντεχη τιμή, έβγαζε κι έδινε στους αγγέλους της καλής είδησης τίποτα δεκαρούλες, κάνα πενηνταράκι... σπάνια δε –εάν επρόκειτο για χουβαρντά μερακλή– φράγκο ή δίφραγκο.

Υπήρχαν βέβαια και οι γύφτουλες, που έριχναν τις δεκάρες στον αέρα –σαν τους Σουλτάνους όταν έβγαιναν σεργιάνι πάλαι ποτέ– να τις μαζέψουμε από κάτω και να μας κάνουν χάζι, αλλά τέτοιοι θα υπάρχουν πάντα.

Οι καλοί πελάτες τύχαινε συχνά να ανταμοίβουν τον πρώτο αγγελιαφόρο, σε ακραίες περιπτώσεις, και με τάληρο ακόμα, ενώ οι υπόλοιποι από μας μάζευαν την ψιλούρα. Γινόταν λοιπόν αγώνας σπρωξίματος στην εκκλησία για να πάρουμε θέση τέτοια ώστε να είμαστε κοντά στον νονό την ώρα που θα έλεγε το όνομα, αλλά και με δρόμο ανοιχτό προς την πόρτα, για να ξεμπουκάρουμε γρήγορα. Δεν ήταν εύκολο. Χρειαζόταν τέχνη, πείρα, ετοιμότητα, αστραπιαία αντανakλαστικά και ταχύτητα. Α, ναι, και δύναμη, για να πετάξεις τους άλλους στην μπάντα, προκειμένου να βγεις πρώτος.

Μια φορά τα κατάφερα να είμαι πρώτος κι αυτή στράβωσε σε λεπτομέρειες.

—Ισιδωρος, είπε ο νονός.

Σαΐτα εγώ, πριν με προφτάσουν Γιώργος, Αλέκος, Τάκης, Τσίλας και Θυμιάκης, που ήταν οι υπόλοιποι συνάδελφοι τη φορά εκείνη, πετάγομαι από την εκκλησία και κουτρουβαλώντας δυο-δυο τα σκαλιά άρχισα να κραυγάζω θριαμβευτικά:

—Σίδερος!... Σίδερος!

Όπου είδα τον αναμένοντα παππού να χλωμιάζει, να τρεκλίζει, να τον υποβαστάζουν οι παρατρεχάμενοι...

—Ο πατέρας!... ο πατέρας...

—Έναν γιατρό...

—Να καθίσει...

—Νερό... φέρτε νερό...

—Τα χάλια του... πού είναι τα χάλια του;...

Κοίταζα απορημένος χωρίς να καταλαβαίνω. Τι διάολο, από τη συγκίνηση τον χάνουμε τον γέρο; Και μαζί και το ρεγάλο;

Όσπου κατέφθασε ο Τσίλας κι έβαλε τα πράγματα στη θέση τους.

—Ισιδώρος! ανακοίνωσε θριαμβευτικά.

Και... ω, του θαύματος!... ο ετοιμοθάνατος γέρος ανένιψε αστραπιαία!

—Ωωω! Το όνομα!... το όνομα!

—Συχαρητήρια!

—Να σας ζήσει!

—Κι εις ανώτερα!

Οπότε ο Τσίλας εισέπραξε ένα δίφραγκο, αλλά θες γιατί ο γέρος ήταν σπάγκος, θες από την ψυχική οδύνη που πέρασε, οι υπόλοιποι μείναμε ρέστοι.

Και φυσικά οι συνάδελφοι τα 'βαλαν μαζί μου.

—Ακούς εκεί!... «Σίδερος»!

—Όνομα Σίδερος, ρε βλάκα;

—Γιατί, ρε... σάματι το 'χα ξανακούσει;

—Να τ' άκουγες καλά, ρε.

—Έτσι χάσαμε και τα φράγκα.

—Μόνο ο Τσίλας 'κονομήθηκε.

—Ας είναι καλά ο... Σίδερος!

Αλλά δεν ήμουν ο μοναδικός που την είχε πατήσει έτσι. Οι πιο επαγγελματίες από μας δεν περίμεναν ν' ακούσουν όλο το όνομα. Μόλις ξεκινούσε ο νονός να λέει... Κω... ο ντελάλης ήταν ήδη έξω και φώναζε: «Κωνσταντίνος!... Κωνσταντίνος!».

Έτσι την έπαθε ο Σταύρος.

Που άκουσε τον νονό να προφέρει «Αλ...» κι όρμησε να προλάβει τα καλά νέα στον ενδιαφερόμενο που περίμενε απέξω.

—Αλέκος!... Αλέκος!

Και κοντέψαμε να τον χάσουμε κι αυτόν τον γέρο. Που τον έλεγαν Αλκιβιάδη, όπως ακριβώς είχε ονομάσει ο νονός το αθώο βρέφος.

Αυτά όμως ήταν τα ρίσκα του επαγγέλματος και δεν μπορούσε να τ' αποφύγει κανείς. Η επιχειρηματικότητα χρειάζεται τόλμη και φαντασία, αλλά κυρίως —όπως στη δική μας (αποτυχημένη) περίπτωση— ταχύτητα.

Υπήρχε ένας αστικός μύθος που ήθελε η πρώτη λέξη που λέει ο νονός όταν τον καλούσε ο παπάς να δώσει το όνομα του μωρού, να είναι και το όνομα του άτυχου νεοφώτιστου και δεν μπορούσε επ' ουδενί να ανακληθεί.

Μας το πιστοποίησε αυτό ο Γιάννης ο Τζωννυβαϊσμού-λερ, ο αδερφός του Νικολάρα, από προσωπικές του εμπειρίες.

—Και λέει που λες ο παπάς: «Ονόμασε κουμπάρε το παιδί» κι ο νονός που ήταν λίγο βαρήκοος λέει: «Τι;». «Βαφτίζεται ο δούλος του Θεού Τι...»...

—Άντε, ρε! Αλήθεια;

—Να, μα την Παναγία! Αφού εκεί ήμουνα. Οι γονείς να 'χουν τρελαθεί... «Αμάν, παπά μου, λάθος...». Τίποτα ο παπάς. «Τι» τον είπε.

—Πώωω, ρε!... Σκέψου να σε λένε Τι!

—Αμ τον άλλο που τον είπαν «Περίμενε»;

—Έλα, ρε Γιάννη!...

—Μας δουλεύεις, ρε...

—Να, φιλάω σταυρό, ρε... Του λέει ο παπάς να δώσει το όνομα κι ο νονός, επειδή δεν θυμόταν το είχε γράψει σ' ένα

χαρτί και το 'χε βάλει στην τσέπη του. «Περίμενε» λέει του παπά. «Βαφτίζεται ο δούλος του θεού Περίμενε...»...

Τώρα ο Γιάννης είχε την υπερβολή κάπως εύκολη, αλλά πάλι... ξέρεις ποτέ; Μπορεί να 'ταν κι έτσι.

Πάντως σε μια περίπτωση που μας έτυχε δεν έγιναν έτσι τα πράγματα. Τώρα θα μου πεις ο παπάς ήταν γνωστός της οικογένειας που βάφτιζε το μικρό και ήξερε πώς θα το βγάζαν, αλλά...

Ο νονός ήταν ένας γεράκος που τα 'χε λίγο χαμένα. Εμείς να έχουμε λάβει θέση, σαν κατοστάρηδες έτοιμοι να κάνουμε εκκίνηση με το «μπαμ», κι όλοι γύρω να καμαρώνουν σαν γύφτικα σκεπάρνια.

—Ονόμασε κουμπάρε το παιδί, λέει ο παπάς.

—Τι πράμα; λέει ο γεροντάκος.

Ο Τσίλας είχε αμοληθεί κιόλας αλλά ξαναγύρισε απορημένος. Τώρα; Θα βγάζαν το μωρό «Τι Πράμα»;

—Το όνομα, φωνάζει εκνευρισμένος ο παπάς.

—Α, το όνομα! λέει ο νονός.

Άλλη εκκίνηση ο Θυμιάκης... άλλο σταμάτημα.

Είχαμε ιδρώσει από αγωνία. Κι εμείς και οι γονείς.

—Το όνομα, Χριστανέ μου! βροντοφώναξε ο παπάς.

Ο γεράκος τα 'χασε. Κοιτάζει γύρω του για βοήθεια, όπως εμείς όταν μας σήκωναν για μάθημα αδιάβαστους...

—Ευθυμία, του σφυρίζει ο πατέρας του μωρού.

—Ερασμία;..., ρωτάει ο νονός.

—Βαφτίζεται η δούλη του θεού Ευθυμία..., ψέλνει ο παπάς αγριοκοιτάζοντας τον γεράκο (ούτε το «πιστεύω» δεν τόλμησε να τον βάλει να πει).

Ο Τσίλας είχε πεταχτεί έξω πρώτος και φώναζε «Ερασμία». Ο Θυμιάκης πίσω του «Εθυμία»...

Και η γιαγιά του παιδιού να ζητάει τις σταγόνες για την καρδιά της.

Ούτε εδώ εισπράξαμε.

Τα ρίσκα του επαγγέλματος.

Μακράν όμως η πιο ενδιαφέρουσα βάφτιση στην οποία παραβρεθήκαμε –πάντα με την επαγγελματική μας ιδιότητα– ήταν αυτή του εγγονού της κυρα-Ματίνας, από τη γειτονιά.

Για να φτάσουμε στη βάφτιση όμως θα χρειαστεί να κάνουμε μια αναδρομή στο ιστορικό της, που όπως θα διαπιστώσετε παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Η κυρα-Ματίνα είχε μια κόρη, τη Φρόσω. Καλό κορίτσι, ομορφούλα και γραμματιζόμενη (είχε πάει μέχρι τη Δευτέρα Γυμνασίου –άβγαλτη), η μάνα της έκανε όνειρα για την αποκατάστασή της, όπως όλες οι μανάδες τότε και πάντα, να βρεθεί λέει ένα καλό παιδί (κι ας μην είναι και τελείως παιδί... και λίγο σιτεμένο πάλι μας κάνει), με καλή δουλειά και λεφτά, να τη στεφανωθεί, να σωθεί εκείνη, να σωθεί και η υπόλοιπη οικογένεια (από τι δεν ξέρω, μη με ρωτάτε). Όμως τα όνειρα των μανάδων σπάνια βγαίνουν κι έτσι η Φρόσω «στραβώθηκε» η ατυχής και «τα μπλεξε» με το παιδί από απέναντι, έναν Λάκη, καλό παιδί, δεν λέω, αλλά βοηθό γυψαδόρου, μεροκαματιάρη και... λίγο κοντό. Δηλαδή τι λίγο... σαν κάτι πρωτοκαπεταναίους τωρινούς του μαρξιστικού φάσματος, αλλά τέλος πάντων.

—Άλλα όνειρα έκανα εγώ για τη Φροσουλά μου, έλεγε η κυρα-Ματίνα στις γειτόνισσες. Άλλα όνειρα! Αλλά ακούνε τα σημερινά παιδιά τους γονέους; Δεν ακούνε. Και μια μέρα θα το χτυπάνε το κεφάλι τους, αλλά θα 'ναι αργά –θε μου 'σχώρα με.

Δεν άκουγαν τα παιδιά, οπότε παντρεύτηκαν.

Κι άρχισε η παράσταση. Γιατί τα συμπεθέρια δεν χωνεύονταν. Και δεν το κρύβαν.

—Και γιατί να 'ρθει η Φρόσω μου να κάτσει σε σας; Δικό της σπίτι δεν έχει;

—Το σπίτι των γυναικών που παντρεύονται, συμπεθέρα, είναι το σπίτι του αντρός τους. Εμείς έτσι το ξέρουμε.

—Στο χωριό σας μπορεί να το 'χετε έτσι. Εμείς εδώ στην πόλη το 'χουμε αλλιώς, συμπεθέρα.

—Και πώς το 'χετε δηλαδή;

—Να κάθεται το αντρόγυνο στο σπίτι οπού 'ναι το καλύτερο. Που έχει άπλα και τις ευκολίες του.

—Μπάαα;! Και σαν τι ευκολίες έχετε σεις που δεν έχουμε μεις, για να 'χουμε το καλό ρώτημα;

—Όσο να 'ναι μια σκάφη για να πλένεται το κορίτσι μέσα την έχουμε, συμπεθέρα. Εσείς έχετε;

—Μπα;... Παντρεμένη γυναίκα να πλένεται; Μήπως έχει στο μυαλό της τίποτις σουρτουκέματα και πομπές; —θε μου 'σχώρα με.

—Για να σου πω, συμπεθέρα... Όταν μιλάς για τη θυγατέρα μου θα ξεπλένεις το βρωμόστομά σου με ανθόνερο. Ακούς;

—Μπα; Σου θίξαμε τη θυγατέρα; Που τρεις μήνους στεφανωμένη κι ακόμα να πιάκει παιδί;

—Αμ πώς να πιάκει παιδί, το έρμο, αφού ο κανακάρης σου είναι τζούφιος;

—Τζούφιος ο Λάκης μου!!!... Που, όχι που να το παινεύτώ, αλλά μέχρι το Καραλάρ έχουν να το λένε...

Κι έτσι κυλούσε η ζωή, ειρηνικά κι ωραία κι εμείς η πιτσιρικαρία κάναμε χάζι με την καθημερινή παράσταση που έδιναν οι συμπεθέρες γειτόνισσες.

Όσπου μια ωραία ημέρα να την η Φρόσω με μια κοιλιά που δεν είχε στρογγυλέψει από τη φασολάδα. Και να μεγαλώνει η κοιλιά και να φαρδαίνει η Φρόσω και να καμαρώνει η μάνα του Λάκη.

—Είδες που στα 'λεγα εγώ, κακόγλωσσα; Είδες το παληκάρι μου; Ακόμα και τη στέρφα την κόρη σου κατάφερε να γκαστρώσει.

—Περίμενε, μη χαιρέσαι... Γιατί όπως τη βλέπω εγώ την κοιλιά για κορίτσι το πάει. Αμ τι, έτσι γίνονται τ' αγόρια, με λειπούς πατεράδες;

Αλλά, δυστυχώς για την προφητική ικανότητα της κυρα-Ματίνας, η Φρόσω γέννησε έναν μπέμπαρο, στρογγυλό σαν τη μάνα του και κοντό σαν τον πατέρα του.

Εκεί πια άρχισε να διαδραματίζεται το καθαυτό έπος. Το όνομα!

Παραδοσιακά το πρώτο αγόρι παίρνει το όνομα του πατέρα του γαμπρού. Παρεκκλίσεις απ' αυτή την «έτσι τα βρήκαμε, έτσι θα τ' αφήσουμε» γραμμή δεν επιτρέπονται, γιατί θα ρίξει φωτιά ο θεός να μας κάψει. Έλα όμως που τον πατέρα του Λάκη τον έλεγαν... Ονούφρη! Δεν τον ρώτησαν τον άνθρωπο για να του το κολλήσουν αυτό το βαρίδι, μαζί με όλα τα άλλα. Από τον παππού του το πήρε κι αυτός, τι να κάνουμε; Αλλά Ονούφρης τώρα στην εποχή μας είναι, όπως και να το κάνουμε, καταδικαστικό για ένα αθώο παιδάκι που έχει να περάσει από την κόλαση της γειτονιάς και του σχολείου, όπου το παραμικρό κουσούρι διακωμωδείται αλύπητα. Και το Ονούφρης, εδώ που τα λέμε, δεν ήταν από τα μικρά κουσούρια. Ακόμα και τα σταματημένα μυαλά των μικροαστών το ψιλοκαταλάβαιναν.

—Δεν θα βγάλω εγώ το αγγόνι μου Ονούφρη, να γελάνε και οι πέτρες, ωρυόταν η κυρα-Ματίνα.

—Γιατί, μαρή, πεταγόταν η συμπεθέρα από απέναντι. Κλεάνθης είναι καλύτερο, τρομάρα σας; Που ακούγεται σαν από κομμωτή —θε μου σχώρα με.

—Άκου να σου πω, κυρά συμπεθέρα... Του συχωρεμένου του αντρούς μου το όνομα δεν το πιάνεις στο βρωμόστομά σου, γιατί θα στο κλείσω εγώ!

—Μπα; Τι μας λες; Θα σε φοβηθούμε; Το αγγόνι το δικό μου θα πάρει το όνομα του παππού του, όπως είναι η τάξη.

Αυτό γινόταν κάθε μέρα κι όσο πλησίαζε η στιγμή της βάφτισης ο πυρετός ανέβαινε. Το αντρόγυνο είχε τσακωθεί

και δεν μιλιόταν. Η Φρόσω απειλούσε με διαζύγιο έτσι και γινόταν κάνα αστείο να πουν το παιδί Ονούφρη κι ο Λάκης, ο άχαρος, προσπαθούσε, όντας ηπίου χαρακτήρος, να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα –εις μάτην φυσικά.

Γίνονταν οικογενειακά συμβούλια και διαβούλια, ξεσπούσαν ομηρικοί καυγάδες, η γειτονιά έπαιρνε θέση υπέρ των μεν και των δε, αλλά άκρη δεν φαινόταν να βρίσκεται. Άλλαξαν τέσσερις κουμπάρους, κανείς δεν ήθελε να πάρει τέτοιο βάρος πάνω του, ώσπου στο τέλος βρέθηκε ένας φίλος του Λάκη, από τη δουλειά, λίγο ζαβός, λίγο αργόστροφος, που πείστηκε να κάνει ότι του έλεγαν –αλλά ποιος θα του το έλεγε, εδώ ήταν το πρόβλημα.

Εννοείται πως κι εμείς –επαγγελματικώς– είχαμε προβληματιστεί. Υπήρχε και αγωνία για την τελική έκβαση της υπόθεσης, λίγο σαν να ‘παιζαν Ολυμπιακός-Παναθηναϊκός και κανείς δεν μπορούσε να ξέρει εκ των προτέρων ποιος θα βάλει γκολ.

–Ονούφρη θα το πουν τελικά, να μου το θυμηθείτε, δήλωνε ο Σταύρος. Δεν τη γλυτώνει ο πιτσιρικάς.

–Άντε ρε, που θα το πουν Ονούφρη!... Αποκλείεται.

–Αφού έτσι είναι η παράδοση, ρε μάπα. Του παππού το όνομα.

–Κλεάνθη θα το πουν. Λόγω που είναι συχωρεμένος...

–Θα γίνει χαμός έτσι και το πουν Κλεάνθη.

–Γιατί, άμα το πουν Ονούφρη δεν θα γίνει;

–Αυτό να μου πεις...

–Θα δώσει τάλαρο σ’ όποιον τρέξει πρώτος λένε, είτε ο Θυμιάκης.

–Ποιος, ρε; Ο Κλεάνθης;

–Ο Ονούφρης, ρε. Και στους άλλους δίφραγκα λέει.

–Πώωω, ρε μάγκα μου! Θα ‘κονομηθούμε!

Τάλαρο δεν ήταν αστεία υπόθεση. Αγόραζες τρία παλιά

τεύχη του «Μικρού Ήρωα» ή του «Γκαούρ-Ταρζάν» και περίσσευαν και για καραμέλες! Ποσόν!

Ευτυχώς στην περίπτωση αυτή είχα τα μέσα. Η Δώρα, που της δάνειζα Κλασικά και Μικυμάους, ήταν ανηψιά της κυρα-Ματίνας, οπότε ήξερε «εκ των ένω» τι γινόταν και προς τα πού έγερνε η πλάστιγγα. Και στις περιπτώσεις αυτές το να έχεις κάποιον μέσα στην οικογένεια ήταν μεγάλη υπόθεση. Την πλεύρισα διακριτικά.

—Τι γίνεται με τ' όνομα; ρωτάω.

—Μου 'φερεις Κλασικά; αντιρώτησε το μισθοφορικό θή-
λεο.

—Θα σου φέρω...

—Φέρε πρώτα και μετά...

Της πήγα τα περιοδικά.

—Θα τα κρατήσω όμως, έτσι; Για δικά μου.

—Κράτα τα, αλλά πες.

—Α, δεν ξέρω... Το όνομα είναι μυστικό.

—Ναι, αλλά οι γονείς ξέρουν.

—Μπορεί και να ξέρουν...

—Λοιπόν;

Το σκέφτηκε η Δώρα.

—Μπορεί και Κλεάνθης, μου λέει στο τέλος.

—Τι «μπορεί»; αγανάκτησα εγώ. Να ξέρουμε σίγουρα.

—Ε, σίγουρο δεν είναι...

—Τότε φέρε πίσω τα Κλασικά.

—Μπα; Αφού μου τα 'δωσες.

—Στα 'δωσα για να μου πεις.

—Καλά, θα σου πω. Αλλά όταν μάθω.

Έμαθε μια μέρα πριν από το μέγα γεγονός.

—Κλεάνθης, μου λέει κοιτάζοντας γύρω της μην ακούει κανείς. Τελικά ο Λάκης και η Φρόσω συμφώνησαν και το 'παν στον Μήτσο (τον νονό). Οι άλλοι δεν ξέρουν τίποτα.

—Σίγουρα;

—Θα μου φέρεις κι άλλα Κλασικά;

—Θα σου φέρω.

—Ε, θα σου πω τότε.

Η όλη δωροδοκία μου στοίχισε τέσσερα Κλασικά και δυο Μικυμάους, αλλά κάνα-δυο τα είχα από διπλά, οπότε μικρό το κακό.

Όταν έφτασε η κρίσιμη Κυριακή ολόκληρη η γειτονιά βρισκόταν επί ποδός πολέμου –στην εκκλησία όλοι, μην χάσουν το πατιρντί που ούτως ή άλλως ήταν αναπόφευκτο.

Κλεάνθης ή Ονούφρης; That is the question, που θα 'λεγε κι ο άλλος ο συχωρεμένος, ο Σαίξπηρ.

Στον Άγιο Κωνσταντίνο το αδιαχώρητο. Από τους Χαιρετισμούς είχε να γνωρίσει τέτοιες πένες το μαγαζί. Οι συμπεθέρες μακριά η μια από την άλλη, με την αγωνία ζωγραφισμένη στα πρόσωπα. Η μια απ' αυτές το είχε σίγουρο – όσο σίγουρος μπορεί να 'ναι κανείς με ζαβό κουμπάρο– την άλλη όμως την έτρωγε η αγωνία. Οι συμμορίτες είχαμε καταλάβει στρατηγικές θέσεις, έτοιμοι να ξεμπουκάρουμε για να προφτάσουμε τα νέα στον παππού Ονούφρη ή στη γιαγιά Κλεάνθαινα, που στημένοι –χωριστά εννοείται– με τις μαγκούρες περίμεναν.

Εγώ, που ήξερα, στημένος δίπλα στην πόρτα περίμενα κι αναρωτιόμουν αν η γιαγιά Κλεάνθαινα θα ήταν τόσο γαλαντόμα όσο είχε υποσχεθεί να είναι ο Ονούφρης ο πρεσβύτερος. Θα πάθαινε ταράκουλο βέβαια ο φουκαράς, αλλά έτσι είναι αυτά.

Ξεκίνησαν λοιπόν οι ψαλμουδιές και τα ζόρκια, απέταξαν τον Σατανά, όπως απαιτεί το τυπικό και ήρθε η ώρα της κρίσης.

—Βαφτίζεται ο δούλος του θεού... Δώσε νονέ το όνομα....

Ο Μήτσος δεν πολυκατάλαβε. Δίσταζε...

—Το όνομα, ξαναλέει ο παπάς.

—Το όνομα, ρε Μήτσο, σκουντάει τον νονό ο πατέρας.

—Ααα... Κώστας, λέει ο νονός.

Και ξεραίνεται το σύμπαν.

Κώστας;!!!

Προς τιμήν μου συνήλθα γρήγορα από το σοκ. Κι όπως ήμουν δίπλα στην πόρτα βγήκα τρέχοντας, χωρίς να το πολυσκεφτώ. Στη βάση της σκάλας ο παππούς και οι συν αυτώ περίμεναν με αγωνία.

Κατεβαίνω τα σκαλιά δύο-δύο...

—Κώστας! φωνάζω. Κώστας!

—Κώστας;!!!

—Κώστας, ξαναλέω μουδιασμένα, γιατί μόλις τη στιγμή εκείνη συνειδητοποιούσα το αδιανόητο του πράγματος.

Μου ήρθε η πρώτη μπαστουριά στην πλάτη και τη δεύτερη ίσα που πρόλαβα να την αποφύγω.

Έξαλλος ο παππούς Ονούφρης έβριζε θεούς και δαίμονες κι ανέμιζε τη φοβερή μαγκούρα στον αέρα σαν δρεπάνι του Χάρου.

Εκείνη ακριβώς τη στιγμή καταφθάνει κατρακυλώντας τα σκαλιά κι ο Τσίλας...

—Κλεάνθης! Φωνάζει.

Και γίνεται πια Ανάσταση!

Τι είχε συμβεί; Μιλημένος ο παπάς από πριν, από την οικογένεια, αγνόησε το όνομα που έδωσε ο νονός και... «Βαφτίζεται ο δούλος του θεού Κλεάνθης». Εγώ δεν το πρόλαβα, γιατί βιάστηκα, αλλά και να το προλάβαινα, από οικονομικής άποψης, πάλι τζίφος θα βγαινε η υπόθεση, γιατί η

γιαγιά Κλεάνθαινα, πιο σπάγκος κι από τους σπάγκους, ούτε που έβαλε το χέρι στην τσάντα.

—Εγώ δεν ξαναπάω σε βαφτίσια –κομμένη, δήλωσε μετά ο Τσίλας, που είχε εισπράξει κι αυτός κάμποσες μαγκουριές.

—Ναι, ρε... Ούτε εγώ...

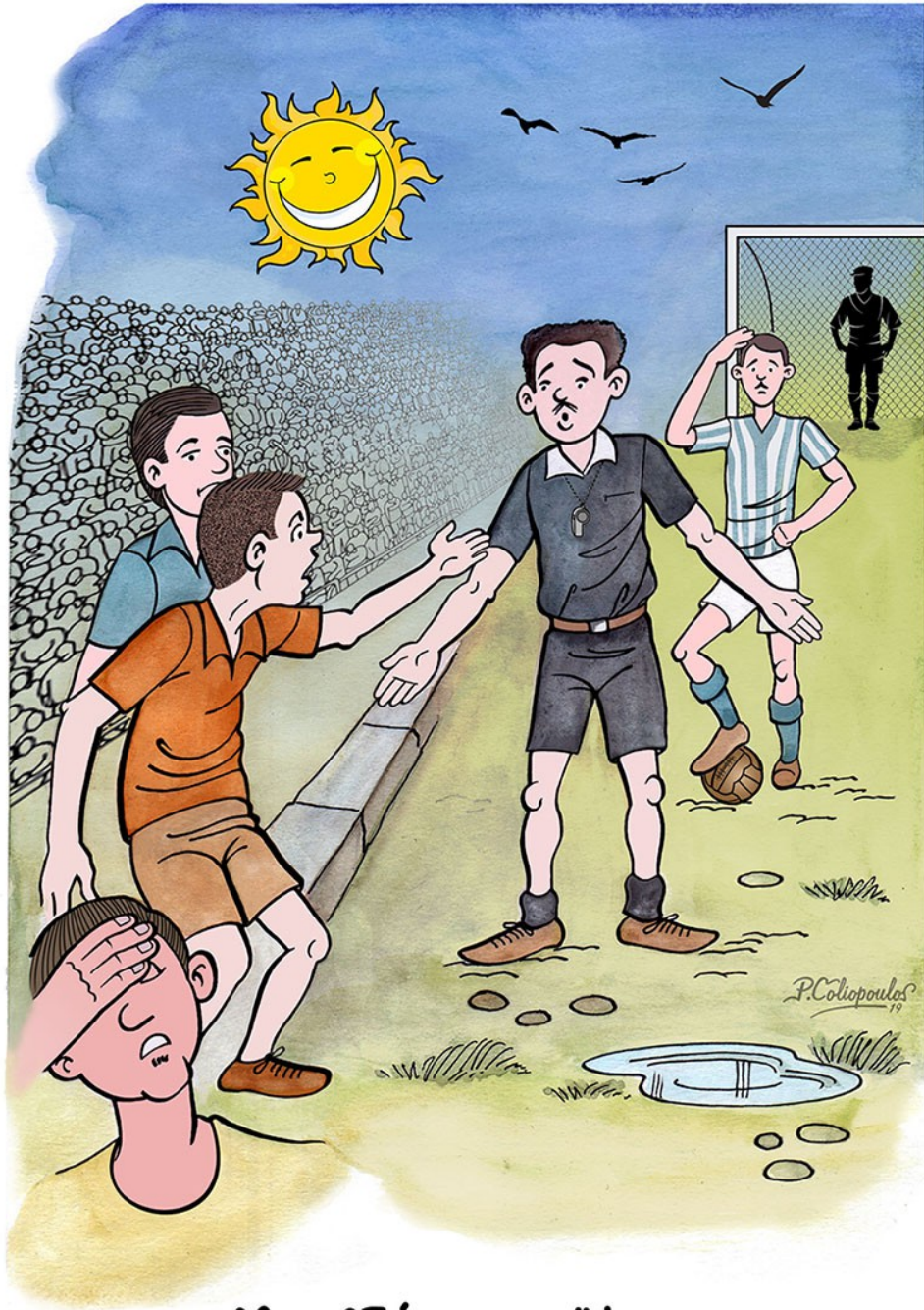
—Κι εγώ...

—Κι εγώ...

Δεν συνέφερε τελικά αυτή η επιχείρηση. Όχι μόνο δεν εισπράτταμε, αλλά καταντούσε κι επικίνδυνη.

Ο Κλεάνθης, που έπρεπε κανονικά να λέγεται Κώστας, όταν μεγάλωσε έγινε δάσκαλος. Τι άλλο θα μπορούσε να γίνει; Τον γιο του τον ονόμασε Ονούφρη, από τον αδικημένο παππού του. Ο Ονούφρης τζούνιουρ έγινε συνδικαλιστής κι αγροτοπατέρας, χωρίς να έχει ακουμπήσει ποτέ σκαλιστήρι και χωρίς να έχει ούτε πέντε μέτρα γης. Τον χώσαν μέσα για λαθρεμπορία ανταλλακτικών (από κλεμμένα αυτοκίνητα εξ' Αλβανίας). Τι άλλο θα μπορούσε να κάνει ένα παιδί μ' αυτό το όνομα;

Μια Αξέχαστη Ήττα

Μια από τις μεγαλύτερες μας, αλλά και πιο δύσκολες, διασκεδάσεις στη γειτονιά ήταν το γήπεδο. Δύσκολο γιατί δεν υπήρχε περίπτωση να μας αφήσουν οι μανάδες να πάμε «μόνοι μας» στο Αλκαζάρ, που για κείνες βρισκόταν στα πέρατα της οικουμένης, και μάλιστα για να δούμε... μπάλα, που τη θεωρούσαν την πιο καταστροφική απ' όλες τις ασχολίες μας, χειρότερη κι από τους «Μικρούς Ήρωες» να φανταστείς.

—Όλο στη μπάλα το μυαλό σας! Και τα μαθήματα;... Ε;... Φορτωμένα στον κόκορη.

—Αμ θα στην κόψω εγώ τη μπάλα! Ξαναέλα με γόνατα γδαρμένα και θα σου πω εγώ!

—Η μπάλα είναι για τους αλήτες. Αλήτης είσαι εσύ; Ε;

—Δεν θα κάνω εγώ το γιο μου, που τον μεγαλώνω με τόσες θυσίες, μπαλαδόρο –θε μου 'σχώρα με.

Οπότε έπρεπε να κάνουμε διάφορες κομπίνες για να τις ξεγελάσουμε. Το πιο συνηθισμένο ήταν η δικαιολογία του σινεμά. Που ήταν και το πιο βολικό από πλευράς χρόνου. Δυο ώρες, όσο κι ένας αγώνας.

Αλλά έχοντας ξεπεράσει το εμπόδιο των μανάδων δεν σημαίνει ότι είχε λυθεί το πρόβλημά μας. Γιατί, εντάξει... πάμε στο γήπεδο. Πώς μπαίνουμε όμως μέσα; Να πληρώσουμε εισιτήριο ούτε για αστείο. Πού να τα βρούμε τα λε-

φτά; Να πηδήξουμε από τις μάντρες δεν γινόταν από τότε που τις ψήλωσαν. Τι να κάνουμε;

Στηνόμασταν λοιπόν στην είσοδο ελπίζοντας να βρούμε κανέναν γνωστό να μας βάλει μέσα.

—Θείο, θα μας πάρεις μαζί;

—Αν μας αφήσουν...

—Θα μας αφήσουν.

Τι ν' αφήσουν δηλαδή τώρα; Έναν μπάρμπα με έξι, εφτά, οχτώ ανήψια; Μόνο αν τύχαινε κανέναν πονόψυχο υπάλληλο ή χωροφύλακα στην πόρτα.

—Όλα αυτά ανήψια;!!!

—Εμ...

—Άντε... μπάτε. Αλλά ήσυχα, ε; Όχι φασαρία γιατί θα σας βγάλω έξω.

Λες και πηγαίναμε σε εκκλησία! Γιατί, αν δεν κάναμε φασαρία στο γήπεδο πού θα κάναμε; Αλλά σε κουβέντα να βρισκόμαστε.

Την Κυριακή εκείνη ο αγώνας ήταν από αυτούς που δεν χάνονται με τίποτα. «Αγών κρίσιμος» που θα λέγαν και οι φυλλάδες. Έπαιζαν οι δυο μεγάλες τοπικές ομάδες... δηλαδή η μια μεγάλη, η άλλη... ξεφτίλα... Ο Ηρακλής –η Ηρακλάρια μας!– με τον από χέρι χαμένο Λαρισαϊκό.

Όλοι στη γειτονιά, το έχουμε ξαναπεί, ήμασταν Ηρακλήδες. Από τις άλλες ομάδες, τις ξένες δηλαδή, όλοι ήμασταν Ολυμπιακοί. Κι αυτό δημιουργούσε συχνά υποθετικά διλήμματα και ατέρμονες συζητήσεις.

—Είναι ρε ο Ολυμπιακός καλύτερη ομάδα, να πούμε, από την Ηρακλάρια;

—Άντε, ρε, που είναι!... Τι, επειδή παίζει στην Αθήνα;

—Πέντε θα φάει αν παίξουμε μαζί.

—Όμως... νίκησε τη Σάντος, ρε! Την ομάδα του Πελέ!

—Κι ο Ηρακλής τι;... Δεν θα τη νικάγε;

—Θα τη νίκαγε;
—Σίγουρα.
—Δηλαδή... Ηρακλής-Ολυμπιακός πόσο;
—Δύο-μηδέν στο νερό. Ένα θα βάλει ο Κάσσας κι ένα ο Αγορογιάννης.³

—Όπως με τον Ολυμπιακό Βόλου, ρε... Θυμάσαι; Τρία τους είχαμε βάλει. Τρία γκολάκια.

—Ναι, αλλά μετά; Με τη Νίκη;...

—Άλλο η Νίκη. Άσε που μας αδίκησε η διαιτησία...

—Ναι, ρε... Κανονική αδικία.

—Ρε σεις... Έτσι κι ο Ηρακλής παίζει Άλφα Εθνική, να πούμε... τότε, εμείς, που είμαστε Ολυμπιακοί, ποιον θα υποστηρίζουμε;

Αυτό δεν το είχαμε σκεφτεί. Το ότι ο Ηρακλής χαροπάλευε στο τοπικό πρωτάθλημα κι ότι από τις Εθνικές Κατηγορίες τον χώριζε άβυσσος ούτε που μας περνούσε από το μυαλό. Στον δικό μας κόσμο όλα ήταν πιθανά. Το όνειρο δεν απαγορευόταν.

Πέσαμε σε σκέψη.

Ο Σταύρος είχε τη Σολομώντεια λύση.

—Όταν παίζουν με τις άλλες ομάδες εμείς θα υποστηρίζουμε και τις δυο, είπε. Όταν παίζουν συναμετάξυ τους... τον Ηρακλή.

—Κι άμα είναι μαζί στη βαθμολογία πάνω-πάνω και πάνε και οι δυο για το πρωτάθλημα; έθεσε το δύσκολο ο Τσίλας.

Άλλη βαθιά περισυλλογή.

—Δεν ξέρω, ρε γαμώτη μου, είπε ο Βάσος. Έχω συνηθίσει την Ολυμπιακάρα πρωταθλητή...

³ Εκείνο που αγνοούσαμε εμείς είναι ότι ο Ηρακλής είχε παίζει με τον Ολυμπιακό. Στα προημιτελικά του Κυπέλλου Ελλάδος 1947-48. Κι ευτυχώς που το αγνοούσαμε, γιατί η ομάδα μας είχε χάσει με 6-0 από την άλλη ομάδα μας.

—Ε, καλά... μια φορά ας το χάσει, αν είναι από τον Ηρακλή, είτε ο Γιώργος της Κασσιανής.

—'Ντάξ'... μια φορά δεν πειράζει...

—Κι αν είναι η Ηρακλάρια...

—Πώωω, ρε! Το σκεφτόσαστε, ρε μάγκες; Ο Ηρακλής πρωταθλητής Ελλάδος!

Καταλαβαίνει τώρα κανείς ότι μια ομάδα με τέτοιες προοπτικές σε ξεσηκώνει, ειδικά όταν έχει ν' αντιμετωπίσει τον προαιώνιο αντίπαλο —όχι τον Ολυμπιακό, τον Λαρισσαϊκό.

Κυριακή το λοιπόν και με το κόλλο του σινεμά ανεβήκαμε στο Αλκαζάρ, στηθήκαμε στην είσοδο και περιμέναμε για κανέναν «θείο» που θα μας έμπαζε μέσα τζάμπα. Η ώρα πέραγε όμως και γνωστός δεν εμφανιζόταν. Στο τέλος, για καλή μας τύχη, μας λυπήθηκε ο εφοριακός που βρισκόταν στον έλεγχο των εισιτηρίων.

—'Άντε, μπάτε, μας λέει. Αλλά ήσυχα, ε;

Αυτό το «ήσυχα» δεν μπορούσαν να το αποφύγουν. Τους είχε γίνει δεύτερη φύση με τα παιδιά. Λες και οι μεγάλοι στο γήπεδο ήταν Παναγίες!

Μπουκάρουμε το λοιπόν... τίγκα στον κόσμο το γήπεδο, θέσεις στις κερκίδες ούτε για αστείο... αλλά σιγά το πρόβλημα... βολευτήκαμε μια χαρά στο πεζούλι που χώριζε κερκίδες από αγωνιστικό χώρο και ήταν σαν να παίζαμε κι εμείς μέσα. Κάγκελα τότε δεν υπήρχαν. Όπως δεν υπήρχε διαχωρισμός των οπαδών των ομάδων. Κάθονταν όλοι μαζί, παρέες-παρέες, κι έκαναν καζούρα οι μεν στους δε. Πάντα με το γέλιο και το χωρατό. Κι αν καμιά φορά ξέφευγε το πράμα κι έπεφτε καμιά ψιλή... ε, τι έγινε; Σιγά!

Ούτε αστυνομία υπήρχε. Κάνα-δυο χωροφύλακες μόνο, που κόβαν βόλτες καμαρωτοί, με τα χέρια στην πλάτη... «δια την τάξιν» κι αγριοκοίταζαν όποιον παρεκτρεπόταν και πέταγε καμιά Χριστοπαναγία —η «βλασφημία των θείων» ήταν ποινικό αδίκημα και τότε, όπως και τώρα— κι αυτό ήταν όλο. Ε, και καμιά φορά όταν οι παίκτες αγανακτούσαν

(δικαίως) και πλάκωναν τον διαιτητή... Εντάξει, να φάει τις ψιλές του, αν το άξιζε, αλλά όχι και να τον σκοτώσουμε τον άνθρωπο!

Πανηγύρι ήταν η μπάλα τότε και διασκέδαση. Σχετικοί και άσχετοι πήγαιναν να καμαρώσουν τα παιδιά της γειτονιάς τους, της διπλανής πόρτας, που σήμερα ήταν ποδοσφαιριστές και τη Δευτέρα το πρωί θα βρίσκονταν στο συνεργείο, στον φούρνο, στην οικοδομή, όπως όλος ο κόσμος. Γιατί το ποδόσφαιρο ήταν και για τους παίκτες χόμπυ, όχι επάγγελμα.

Οπότε όλα ήταν φιλικά και οικογενειακά, ακόμα και οι καυγάδες.

Ο νικητής καμάρωνε όλη τη βδομάδα. Τον σταματούσαν στο δρόμο, γνωστοί και άγνωστοι, και τον χτυπούσαν στην πλάτη «Μπράβο, αγόρι μου κι εις ανώτερα»... «Γκολάρα τους έβαλες, παιχταρά μου! Μπράβο!»... «Τους ζάλισες, καμάρι μας! Τους πήρες την ταυτότητα!». Ο ηττημένος πάλι είχε ν' αντιμετωπίσει την ανελέητη καζούρα, φίλων κι αντιπάλων. «Τι πάθατε πάλι, ρε; Ζαλιστήκατε;»... «Πες αλεύρι, Τάκη...»... «Παραλίγο να σας πάρουν τα σώβρακα, ρε Μήτσο!». Μέχρι την επόμενη Κυριακή, οπότε πέρναγε σφουγγάρι στον μαυροπίνακα και φτου κι απ' την αρχή. Ο τέως νικητής άκουγε γκαζοντενεκέδες να χτυπάνε έξω από το σπίτι του, ενώ ο τέως ηττημένος ήταν τώρα θεός! Αυτά έχει η ζωή. Γι' αυτό και είναι ωραία (λένε).

Μπήκαν λοιπόν οι ομάδες μέσα. Πρώτη η δικιά μας, με φανέλες με μπλε και άσπρες ρίγες... Χαλασμός κόσμου, σφυρίγματα, ζήτω, μπράβο... γειάσου Μητσάρα μεγάλε!... Μπήκε και ο Λαρισαϊκός, με κάτι πρασινουλί φανέλες της συμφοράς... Χαλασμός κόσμου κι εδώ, αλλά λιγότερος –έτσι θέλαμε κι έτσι μας φάνηκε. Έστριψαν το νόμισμα, πήραν τη σέντρα οι δικοί μας, οι ημίθεοι... πάνε να κάνουν κατεβασιά... ο Κάσσας, ο φοβερός μπαλαδόρος... του βάζει μάρκα⁴

⁴ Είπαμε, «μάρκα» στη γειτονιά λέγαμε την τρικλοποδιά. Ίσως από κει να βγήκε και το μαρκάρισμα σαν ποδοσφαιρική ορολογία, γιατί άμα είσαι αμυντικός και δεν βάλεις μάρκα στον αντίπαλο δεν είσαι για μπάλα, είσαι για κέντημα.

ο αντίπαλος, γκρεμίζεται ο δικός μας... δεν σφυρίζει το κοράκι... πετάγεται το πλήθος όρθιο... και πρώτοι και καλύτεροι εμείς.

—Μπενάλτυ, ρε!... Μπενάλτυ.

—Ρε πουλημένεεεεε!

Δεν συγκινείται ο ρέφερης. Με τη μπάλα τώρα ο δράστης, ο υπουλίτας, πάει να κάνει αυτός κατεβασιά... σηκώνεται πάνω ο Κάσσας, που ήταν αφύ και ζόρικο αγόρι – καθόσον κοντός– τρέχει, τον προφταίνει και του τραβάει ένα σουτ στο καλάμι που ήταν όλο δικό του. Οφθαμόν αντί οφθαμού λέγεται αυτό –το γράφει και το Ευαγγέλιο.

Ενθουσιασμός στην κερκίδα, γιατί το κοινό έχει πάντα ανεπτυγμένο το αίσθημα της δικαιοσύνης...

—Μπράβο, αγόρι μου!

—Γίγαντα!

—Δώστου κι άλλες.

Ο διαιτητής τρέχει, κάνει παρατηρήσεις στον δράστη, κάτι του λέει εκείνος, που δεν σήκωνε πολλά-πολλά... θυμώνει το κοράκι... Πιάνουν μια κουβέντα εκεί πέρα... «σου πω...»... «θα τα πούμε μετά»... «τι, θα σε φοβηθούμε;»... τέτοια. Τρέχουν κι οι άλλοι μπαλαδόροι... άντε να σπρώχνονται... άντε νοήματα «σου πω...»... Τελικά όλα ωραία και καλά και όλοι φίλοι ξανά.

Συνεχίζεται το παιχνίδι.

Κατεβασιές εμείς... κατεβασιές εκείνοι... στραβοκλωτσιές... η μπάλα έξω... όχι μέσα... όχι έξω... δεν βγήκε, ρε... βγήκε, ρε... Το κοράκι μας στέρησε πάλι ένα καταφανές μπενάλτυ... Σε μια στιγμή, όλως τυχαίως, τραβάει ένα σουτ-μύτο ένας από τους ξεφτίλες... Μέσα η μπάλα. Στο πλεχτό. Το δικό μας!

—Φτου σου, ρε ξεφτυλισμένε!

—Αδικία, ρεεεε!... Αδικία!

—Μάπα ο τερματοφύλακας, λέει ο Σταύρος.

—Αφού δεν κοίταζε, ρε, τον υπερασπίστηκε ο Θυμιάκης που συχνά στη γειτονιά έπαιζε κι εκείνος στην ίδια θέση κι ένιωθε αλληλέγγυος.

—Να κοίταζε, ρε. Γι' αυτό τον έχουμε, για να κοιτάζει.

—Δεν πειράζει, ρε. Θα τους βάλουμε τρία.

—Ναι, ρε. Τώρα που τσαντιστήκαμε.

Αλλά και τσαντισμένοι οι δικοί μας δεν φαίνονταν να στέκουν πολύ καλά στα πόδια τους. Με το που τους έσπρωχναν λίγο οι άλλοι –καθόσον το ποδόσφαιρο είναι αντρικό άθλημα κι αν δεν σπρώξεις πάαινε καλύτερα να παίζεις τένις– πέφταν σαν τα κοτόπουλα.

Μετά μαθεύτηκε ότι το μεσημέρι, πριν από τον αγώνα, η διοίκηση του σωματείου δεξιώθηκε τους παίκτες σε μαγέρι-κο, με φασουλάδα και ίσως τα παιδιά να ήπιαν και μια-δυο μπύρες παραπάνω.

Τέλος πάντων, ο αγώνας δεν πήγαινε καλά. Περιμέναμε πώς και πώς τα τρία γκολ που θα βάζαμε –ξέραμε και ποιοι θα τα 'βαζαν... ο Κάσσας σίγουρα, ο Σαλταπίδας κι ο Αγορογιάννης– αλλά τα γκολ αργούσαν. Κι όπως το ματς πλησίαζε στο τέλος του οι ξεφτίλες οι Λαρισσαϊκοί μας βάλαν κι άλλο.

—'Οξωωωω!

—Ου να μου χαθήτε, γομάρια!

—Παίξτε μπάλα, ρεεεε!...

Κάποια στιγμή βλέπουμε έναν δικό μας να φεύγει σφαιρά για τ' αποδυτήρια ακολουθούμενος από άλλον ένα... κι έναν ακόμα... πέντε συνολικά! Ο ρέφερης, κύριος, δεν μπορώ να πω, σταμάτησε τον αγώνα.

—Τι έγινε, ρε;

—Ναι, ρε, τι έγινε;

—Τους έπιακε τσιρλιό, μας πληροφόρησε ένας Ταμπακιώτης που στεκόταν δίπλα μας. Τους έκοψε η φασουλάδα.

—'Αντε, ρε!..

—Μας δουλεύεις!...

—Να, μα την Παναγία, ρε... Αφού στου μπάρμπα μου το μαγέρικο έφαγαν. Μου 'δωκε κι ο πρόεδρος περμπούαρ που σερβίρησα ένα δίφραγκο. Νάτο!

Περιμέναμε το λοιπόν και σε καμιά δεκαριά λεπτά, ένα τέταρτο, οι τσιρλήδες επανήλθαν, λίγο χλωμοί, αλλά δεν πειράζει, κι ο ρέφερης, πάντα κύριος, σφύριξε να συνεχιστεί το παιχνίδι. Συμβαίνουν αυτά.

Και η ώρα περνούσε. Κι εξακολουθούσαμε να χάνουμε.

Κάποια στιγμή ο ρέφερης δίνει κόρνερ σε μας.

Ευκαιρία! Να το χτυπήσει ο Αδάμος, που ήξερε από κόλπα φαλτσαριστά, να βάλουμε επιτέλους τη γκολάρα.

Χτυπάει ο Αδάμος. Φαλτσαριστά. Τόσο φαλτσαριστά που η μπάλα βγήκε κατευθείαν άουτ.

Πετάγεται πάνω ο Αλέκος έξαλλος.

—Μπενάλτυ, ρε! φωνάζει. Μπενάλτυ!

Ο ρέφερης ήταν κοντά και τον άκουσε. Γυρίζει σε μας απορημένος...

—Τι μπενάλτυ; λέει. Πού 'ναι το μπενάλτυ;

—Τρία κόρνερ, του λέει ο Αλέκος. Στα τρία κόρνερ μπενάλτυ.

Εμάς τώρα ν' ανοίξει η γη να μας καταπιεί. Γιατί ναι μεν στις γειτονιές στα τρία κόρνερ ήταν πέναλτυ, αλλά εδώ δεν ήταν γειτονιά. Εδώ ήταν το Μαρακανά της Λάρισας, ο ναός του ποδοσφαίρου, το Αλκαζάρ.

Όμως ο ρέφερης δεν ήταν και πολύ σχετικός, όπως φάνηκε κι απ' όλο το παιχνίδι. Υφασματέμπορος ήταν ο άνθρωπος και σφύραγε από μεράκι. Οπότε το σκεφτόταν.

—Το λέει αυτό ο κανονισμός; ρωτάει διστακτικά τον Αλέκο.

—Αμέ!

Βλέπουμε εμείς την ευκαιρία... σιγοντάρουμε.

—Ναι... ναι...

—Έτσι ακριβώς.

—Στα τρία κόρνερ...

Έρχονται και οι λάϊνσμαν, άλλοι άσχετοι των ασχέτων, συσκέπτονται όλοι μαζί... η μισή εξέδρα να έχει λυθεί στο γέλιο (οι δικοί μας) και η άλλη μισή (οι ξεφτίλες) να ωρύεται.

Στο τέλος τα σοφά κεφάλια αποφάσισαν.

Σφυράει ο ρέφερης... Μπενάλτυ!

Ο κακός χαμός! Οι Λαρισαϊκοί να χτυπιούνται, οι μπαλαδόροι τους να έχουν περικυκλώσει τον καλό άνθρωπο με τη σφυρίχτρα, να τον σπρώχνουν και να τον τραβάνε... οι παράγοντες των δυο ομάδων να βρίζονται ασυστόλως... έπεσαν και μερικές ψιλές σε εξέδρα και αγωνιστικό χώρο... αλλά άπαξες και η σφυρίχτρα σφουρίξει, σφουρίξε. Κι έτσι, ένα τέταρτο αργότερα, η μπάλα στήθηκε στη βούλα κι ο Κάσσας, σπεσιαλίστας του είδους, ετοιμάστηκε να μας χαρίσει την πολυπόθητη γκολάρα.

Παίρνει φόρα... σκοντάφτει λίγο... δίνει μια κλωτσιά, πιάνει αέρα... πάρ' τον κάτω.

Πανηγύρι στην εξέδρα. Δικοί μας κι αντίπαλοι να έχουν λυθεί στα γέλια.

—Σουρωμένος είναι, λέει ο Γιώργος, ο δικός μου.

—Σιγά το νέο! Πάντα σουρωμένος δεν είναι; λέει ο Τσίλας.

—Ναι, αλλά τώρα είναι πολύ.

Σηκώνεται ο Κάσσας, ξεσκονίζεται... Πάει κοντά ο Σαλαταπίδας... «Άσε να το χτυπήσω εγώ» του λέει. «Όχι, εγώ» λέει ο Κάσσας. «Δεν το χεις» του λέει ο άλλος. «Όχι, το χω» λέει αυτός. «Καλάαα...»...

Ξαναπαίρνει φόρα ο δικός μας, βεράει έναν μύτο... βολίδα η μπάλα... Στα πουλιά! Ο τερματοφύλακας καθόταν και

την κοίταζε με τα χέρια στη μέση να φεύγει στον ουρανό σαν τον σπούτνικ των Ρώσων.

Το ότι χάσαμε πανηγυρικά δεν μας πείραξε τόσο, αφού όχι μόνο γελάσαμε, αλλά, χάρη στον Αλέκο, είχαμε και συμμετοχή στον αγώνα, άλλο αν δεν καταφέραμε να διαμορφώσουμε το σκορ.

Στην επιστροφή δεν είχαμε βέβαια άλλη κουβέντα.

—Στα τρία κόρνερ μπέναλτυ! γέλασε ο Σταύρος. Τι σου 'ρθε, ρε μάπα;

—Θόλωσα, ρε, ομολόγησε ο Αλέκος. Νόμισα ότι παίζαμε στη γειτονιά.

—Εγώ πάντως αυτό το μπενάλτυ δεν το 'χανα, δήλωσα.

Γύρισαν και με κοίταξαν όλοι.

—Αφού δεν ξέρεις μπάλα, ρε, μου πετάει ο Τάκης (μη χάσει την ευκαιρία!).

—Εγώ, ρε, δεν ξέρω;

—Ναι, ρε, εσύ.

—Και ξέρεις εσύ;

—Ναι, ρε, ξέρω.

—Είσαι μάγκας δηλαδή;

—Ναι, ρε, είμαι μάγκας.

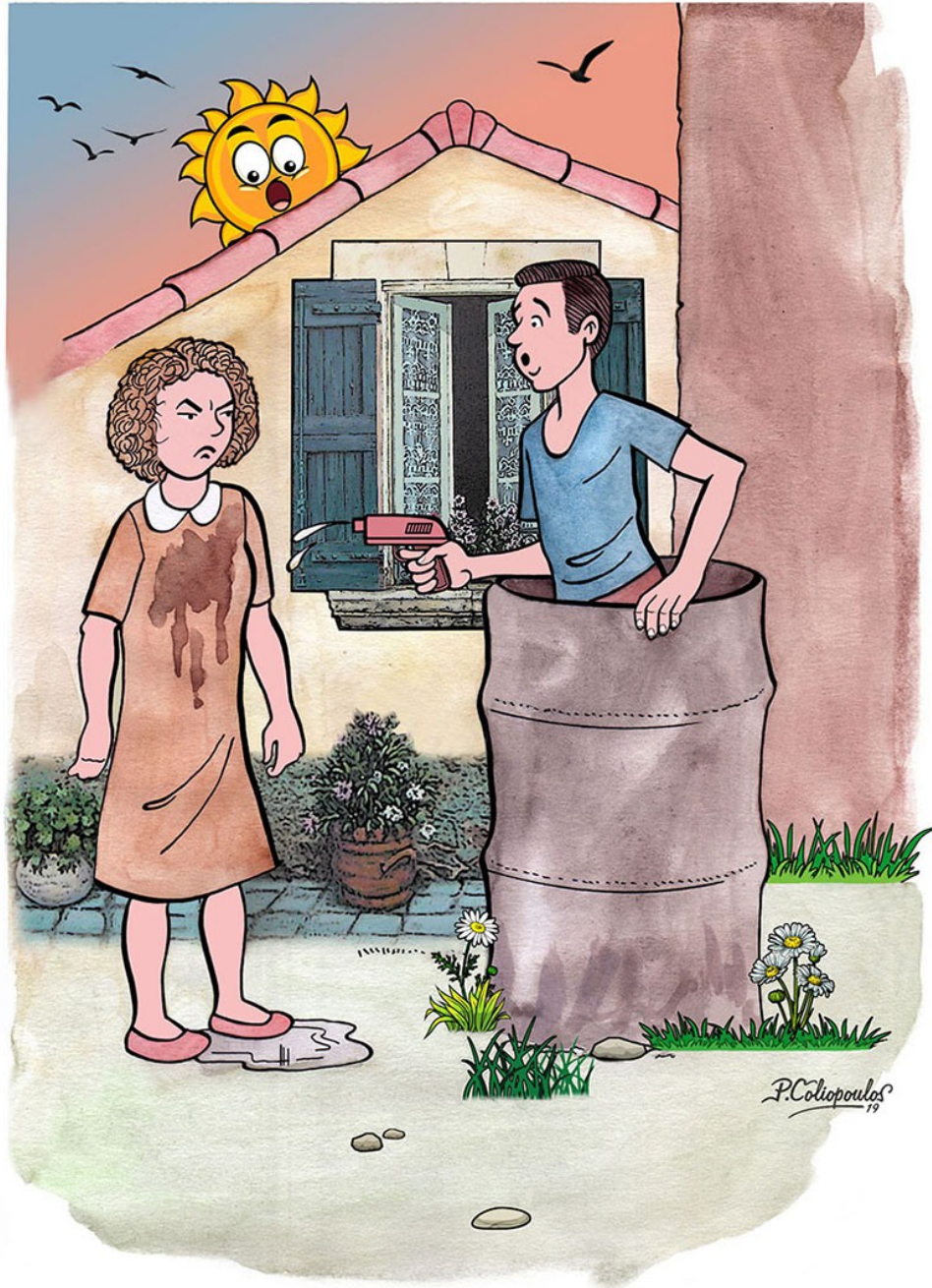
—Φτου, κολύμπα.

Τα γνωστά.

Το λυπηρό είναι ότι ο καλός αυτός άνθρωπος, ο διαιτητής, δεν ξανασφύριξε σε αγώνα. Από κείνη την Κυριακή έχασε και τ' όνομά του. Όλοι τον φώναζαν «Στα τρία κόρνερ μπέναλτυ».

Όσα φέρνει η ώρα καμιά φορά...

Σταυαμάν

Ήταν από τα πιο αγαπημένα μας παιχνίδια. Διεπο-
χιακό κι αυτό, αλλά που το θυμόμασταν πιο συ-
χνά όταν καλοκαίριαζε, που ήμασταν αμολυτοί
έξω όλη μέρα και δεν μας κυνηγούσαν οι μανάδες να δια-
βάσουμε.

Ένας συνδυασμός κρυφτού και «κλέφτες κι αστυνόμοι»,
επεισοδιακό, συναρπαστικό, αλλά πάντα με προβλέψιμο
τέλος –παρεξήγηση και τσακωμό.

—Σου ‘πα στακαμάν πρώτος, ρε!

—Εγώ σου ‘πα πρώτος, ρε.

—Εγώ φώναξα πιο δυνατά.

—Κι εγώ το ‘κανα όπως στα έργα.

—Μπα; Είσαι μάγκας δηλαδή;

—Ναι, ρε, είμαι μάγκας.

κτλ. κτλ.

Χωριζόμασταν σε δυο ομάδες. Οι μεν κλέφτες, οι δε
αστυνόμοι (και μετά αλλάζαμε ρόλους). Οι κλέφτες έτρεχαν
να κρυφτούν και οι αστυνόμοι μέτραγαν ως το εκατό (αν
ήξεραν, γιατί αν ο αστυνόμος ξέρει να μετράει μέχρι το εκα-
τό μπορεί να γίνει μέχρι και βουλευτής, μην σου πω και
υπουργός) και μετά άρχιζαν να ψάχνουν τους κλέφτες. Και

οι δυο ομάδες ήταν οπλισμένες. Με κάτι μπιστολάκια της πλάκας, που έσκαγαν καυούλια. Ή και νερομπίστολα (αυτά κι αν δημιουργούσαν καυγάδες!), που είχαν πιο πλάκα, γιατί τον έκανες μούσκεμα τον άλλο, αλλά δυστυχώς δεν έκαναν «μπαμ» κι άμα δεν κάνει «μπαμπ» το μπιστόλι τι να το κάνεις;

Τώρα όλη η ιστορία ήταν όχι μόνο να βρεις τον κρυμμένο, αλλά να τον αιφνιδιάσεις πρώτος. Κι εδώ ο κακοποιός είχε το πλεονέκτημα να μην χρειάζεται να μετακινηθεί, παρά απλά να περιμένει να πλησιάσει ο αστυνόμος και τότε να πεταχτεί μπροστά του προτείνοντας το κουμπούρι και κραυγάζοντας «στακαμάν»... και μπαμ-μπαμ βέβαια ή πλιτς-πλιτς, αν ήταν νερομπίστολο.

Ο αστυνόμος όμως βρισκόταν σε μειονεκτική θέση (αντίθετα με την πραγματική ζωή). Γιατί αυτός έπρεπε όχι μόνο να ψάξει για την κρυψώνα του κακού, αλλά να παραμείνει και αθέατος. Ήξερες, ας πούμε, ότι ο λωποδύτης βρισκόταν κρυμμένος πίσω από κάτι κασόνια. Έπρεπε όμως να πας κοντά, διασχίζοντας ανοιχτό χώρο, κι αν δεν έφτανες στα δυο μέτρα δεν μπορούσες να φωνάξεις «στακαμάν», έτσι ήθελε ο άγραφος κανονισμός. Οπότε: 1) δεν έπρεπε να ξέρει ο κρυμμένος ότι είσαι εκεί, 2) δεν έπρεπε να σ' ακούσει να πλησιάζεις και 3) θα έπρεπε, αφού τον ανακάλυπτες, να φωνάξεις πρώτος «στακαμάν». Οτιδήποτε άλλο δεν έπιανε. Αν έλεγες, ας πούμε, «ψηλά τα χέρια», πάει, ήσουν εσύ ο πεθαμένος. Γιατί αυτός που δεχόταν το «στακαμάν» σκοτωνόταν κι έβγαινε από το παιχνίδι. Κέρδιζε η ομάδα που κατάφερε να εξολοθρέψει όλους τους αντιπάλους. Take no prisoners ήταν εδώ. Σε βρήκα, στη μπουμπουνισα – και κάνε μου μήνυση μετά, πεθαμένος άνθρωπος.

Χρειαζόταν επίσης προσοχή. Γιατί μπορεί ο κρυμμένος να είχε κοντά και συνεταίρο. Και θα φόνευες τον ένα, αλλά θα σε φόνευε ο άλλος, όπως στο σκάκι. Το «στακαμάν» έπιανε μόνο για έναν. Δεν πρόφταινες να πεις και δεύτερο και ήσουν με τη σειρά σου μακαρίτης. Το ίδιο κόλπο μπορεί να έκαναν βέβαια και οι αστυνόμοι. Να πήγαιναν δυο-δυο, σαν τους Χιώτες. Έπρεπε όμως και οι δυο να φροντίσουν να

είναι αθόρυβοι, σαν φαντάσματα. Δύσκολα πράγματα. Γιατί το τεραίν δεν ήταν σκουπισμένο βλέπεις. Υπήρχαν πετρούλες, υπήρχαν ντενεκεδάκια, υπήρχαν αντικείμενα, που συχνά τοποθετούσαν εξεπίτηδες, δίκην ναρκοπέδιου, οι κρυμμένοι. Γι' αυτό το λόγο και κανείς δεν ήθελε να είναι αστυνόμος. Ρίχναμε κλήρο. Κορώνα-γράμματα... άλλη χρονόβόρα διαδικασία!

—Κορώνα εμείς, γράμματα εσείς.

—Γιατί, ρε; Είσαστε μάγκες δηλαδή;

—Αφού, ρε, εμείς έχουμε το φράγκο...

—Κι εμείς έχουμε.

—Πού 'ναι το;

—Εεε... το 'χω σπίτι.

—'Αντε, ρε, που το 'χεις σπίτι!

—Τι, ρε... δεν με πιστεύεις; Να, φιλάω σταυρό.

—Ε, πάαινε να το φέρεις.

—'Αμα με δει η μάνα μου θα με στείλει να της κάνω καμιά δουλειά, ρε...

—Οπότε;

—Καλά... άντε, ρίχτο.

Το έριχνε.

—Κορώνα εμείς, ε; έλεγε ο άλλος όταν το νόμισμα βρισκόταν στον αέρα.

—Τι κορώνα, ρε!... Γράμματα δεν είπαμε;

Το νόμισμα έπεφτε γράμματα.

—'Ντάξ'... γράμματα.

—Α, τώρα δεν πάει.... Κορώνα είπες.

—Αφού κορώνα είπες εσύ...

—Καλά... Ξανά.

—'Ντάξ'...

—Εμείς κορώνα, να 'μαστε ξηγημένοι.

—Ναι, μωρέ... Πώς κάνεις έτσι;... Ρίχτο.

Το φράγκο έπεφτε κορώνα.

—Α, δεν πάει... Δεν κοίταζα.

—Τι θα πει δεν κοίταζες;

—Αφού δεν κοίταζα.

—Και τι;... Θα του 'κανες μαγικά αν κοίταζες;

—Μπορεί και να του 'κανα.

—Τελευταία φορά.

—'Ντάξ'... Ρίχτο... νυχτώσαμε.

Έφευγε πάλι ψηλά το νόμισμα.

—Δεν το ρίξεις καλά... Έκλεψες.

—Πώς να κλέψω, ρε, αφού το πέταξα στον αέρα;

—Αν δεν έκλεψες τότε γιατί ήρθε πάλι κορώνα;

Καθαρή λογική! Άντε αντιμετώπισε την!

—Τυχαία.

—Μπα; Έτσι σου 'παν;

—Ναι, ρε, έτσι μου 'παν.

—Είσαι μάγκας δηλαδή;

—Ναι, ρε, είμαι μάγκας.

Διαδικασία ατέρμονη, δεν είπαμε;

Μπορεί τώρα τα νερομπίστολα να μην έκαναν «μπαμ», όπως αυτά με τα καπούλια, κατάβρεχαν όμως κι αυτός ήταν ένας ακόμη λόγος διένεξης.

Γιατί σου έλεγε ο άλλος «στακαμάν» καταβρέχοντάς σε συγχρόνως, αλλά τον κατάβρεχες κι εσύ, από ρεφλέξ δήθεν,

στην πραγματικότητα όμως για να βγάλεις το άχτι σου, που σκοτώθηκες. Διαολιζόταν ο άλλος.

—Τι κάνεις, ρε μάπα; σου φώναζε. Αφού σου 'κανα στακαμάν.

—Μου ξέφυγε, ρε, έλεγες εσύ. Κατά λάθος.

—Κατά λάθος εξεπίτηδες, αλλά με κατάβρεξες.

—Κι εσύ δεν με κατάβρεξες, τι έκανες;

—Εγώ σου 'κανα στακαμάν, γι' αυτό.

—Κι εγώ πυροβόλησα όπως πέθαινα. Όπως ο Τσεφτσάντλερ στο έργο.

—Α, γιατί είσαι μάγκας δηλαδή;

—Ναι, ρε, είμαι μάγκας.

Σε όλους μας άρεσε να καταβρέχουμε, σε κανέναν δεν άρεσε να τον καταβρέχουν. Και καλά το καλοκαίρι, αλλά τον χειμώνα δεν ήταν κι ότι καλύτερο.

Κάποια στιγμή, σε μια από εκείνες τις ενδοσκοπικές, φιλοσοφικές αναζητήσεις μας, στα σκαλοπάτια του Αούτου, αναρωτηθήκαμε πώς να ήταν άραγε ο σωστός όρος. Στακαμάν ή στέκαμαν, όπως το είχαν παιδιά από άλλες γειτονιές;

—Στακαμάν, αποφάνθηκε ο Θυμιάκης. Δεν μου πάει το άλλο.

—Εμένα μ' αρέσει καλύτερα στέκαμαν, είπε ο Τσίλας.

—Άντε, ρε μάπα! Τι θα πει στέκαμαν;

—Γιατί, στακαμάν τι θα πει;

Βηξ απορία ψάλτου. Καθόσον ναι μεν το λέγαμε, το φωνάζαμε και το διαλαλούσαμε, αλλά κανείς δεν είχε ιδέα του τι μπορούσε να σημαίνει. Πλην του Σταύρου —φυσικά.

—Είναι αμερικάνικο, μας εξήγησε. Έτσι έλεγαν οι Έλληνες που πήγαν εκεί μετανάστες και που δεν είχαν μάθει καλά τ' αμερικάνικα. Όταν ήθελαν να πουν σε κάποιον να σταθεί του 'λεγαν «στάκα», στάσου δηλαδή, «μαν», που θα πει άνθρωπος στα αμερικάνικα. Στάσου άνθρωπε παναλεί.

—Και καταλάβαινε αυτός να σταθεί;

—Άμα ήταν Έλληνας...

Ο Τσίλας αποφάσισε να υπερασπιστεί τη δική του εκδοχή.

—Πες ότι πήγαν να παίξουν μπιλιάρδο, λέει. Και σε μια στιγμή έρχεται η σειρά του άλλου να παίξει. Οπότε γυρίζει και λέει στον άλλο: «στέκα μαν», που θα πει δως μου τη στέκα άνθρωπε.

Γυρίσαμε όλοι να τον κοιτάξουμε με θαυμασμό, γιατί δεν ξέραμε ότι είχε και ετυμολογικές ανησυχίες.

Οπότε το σημείο αυτό παρέμεινε εκκρεμές κι αδιευκρίνιστο.

Ως τη μέρα που πήγαμε να δούμε ένα γκαγκστερικό στο σινεμά (καρα-Β' μονιέ δηλαδή), όπου ο πρωταγωνιστής, παντελώς άγνωστος, μόνο η μάνα του τον ήξερε, για πρώτη φορά στα χρονικά είπε «στακαμάν» στο κακό, κουνώντας το κουμπούρι μπροστά στη μούρη του.

—Να το, ρε! Στακαμάν είπε, αναφώνησε ο Θυμιάκης.

—Στέκαμαν άκουσα εγώ, είπε ο Τσίλας.

Ο Σταύρος ήταν ο μόνος αγγλομαθής ανάμεσά μας.

—Ούτε το ένα, ούτε το άλλο, είπε σκυθρωπός.

—Αφού τον άκουσα καθαρά, ρε!

—Κι εγώ.

—Κι εγώ. Να, μα την Παναγία!

—Stick 'em up, είπε, μας πληροφόρησε ο Σταύρος παίρνοντας εκείνη τη νιαουριστή τσιχλομασητή αμερικάνικη προφορά.

—Τι πράμα;!!!...

—Στικ εμ απ, επανέλαβε με ελληνική προφορά για να το καταλάβουμε κι εμείς οι αγράμματοι.

—Και τι θα πει αυτό;

—Ψηλά τα χέρια, εξήγησε ο Σταύρος.
—Και πώς βγήκε στακαμάν;
—Απ' αυτούς που πήγαν στην Αμερική και δεν ήξεραν καλά τη γλώσσα, ρε. Άκουγαν τους πολισμάνους που τους έλεγαν «stick 'em up» και καταλάβαιναν «στακαμάν».
—Όχι στέκαμαν; επέμεινε ο Τσίλας.
—Και τα δυο είναι λάθος είπαμε.
Προβληματισμός στην ομήγυρη.
—Κι εμείς τώρα τι θα λέμε;
—Το κανονικό... «stick 'em up».
—Εγώ δεν μπορώ να λέω βλακείες, δήλωσε ο Γιώργος, ο δικός μου.
—Ούτε εγώ.
—Σιγά μην το πούμε κι αμερικάνικα!
—Και τι θα λέμε, ρε;
—Στακαμάν, όπως λέμε πάντα.
—Όχι στέκαμαν;
—Να το ρίξουμε κορώνα-γράμματα.
—'Ντάξ'... Κορώνα στακαμάν, γράμματα στέκαμαν.
—Γιατί, ρε; Είσαι μάγκας;
Το αφήσαμε στακαμάν, χωρίς κορώνα-γράμματα.

Για τη Δώρα, την ανηψιά της κυρα-Ματίνας, έχω πει. Αλλά, αν δεν θυμόσατε, να σας υπενθυμίσω ότι άρεσε στον Γιώργο, τον δικό μου, πλην εγώ, κινούμενος υπογείως της δάνειζα να διαβάξει Κλασικά και Μικυμάους, επιδιώκοντας, επιδεξίως και ολίγον υπούλως είναι η αλήθεια, δια της λογοτεχνίας να τη συγκινήσω (όχι για λογαριασμό του Γιώργου βεβαίως –δεν υπήρξα ποτέ τόσο αλτρουιστής στα πολύ σοβαρά αυτά ζητήματα).

Τώρα πώς εμπλέκεται η Δώρα σ' αυτή την καθαρά ανδρική ιστορία είναι κάτι που θα συζητήσουμε αμέσως –παρ' ότι μάλλον δεν με συμφέρει.

Καλοκαίρι και το στακαμάν στο φόρτε του. Όλοι με νερομπίστολα τώρα, λόγω καιρικών συνθηκών, κι ας μην έκαναν «μπαμ-μπαμ». Μου έτυχε να είμαι τη φορά αυτή μεταξύ των τυχερών, των κλεφτών δηλαδή. Στο κρύψιμο υπήρχε ένας όρος που είχε πρακτική αξία. Απαγορευόταν να κρυβόμαστε μέσα στα σπίτια. Κι αυτό γιατί οι μανάδες θα μας το χάλαγαν σίγουρα. Επιτρεπόταν όμως στις αυλές (αν φυσικά οι μανάδες δεν ήταν έξω).

Τώρα εγώ είχα επισημάνει ένα ωραίο βαρέλι, δίπλα στην καγκελόπορτα της αυλής της κυρα-Ματίνας, από τη μέσα μεριά. Φρόντισα λοιπόν γρήγορα-γρήγορα να δημιουργήσω ένα «ναρκοπέδιο» με χαλίκια και κάνα-δυο ντενεκεδάκια και πήδηξα μέσα στο βαρέλι. Το οποίο με υποδέχτηκε μ' ένα πηχτό «πλατς». Είχε σκοτεινιάσει και δεν έβλεπα καλά, αλλά υπέθεσα ότι θα ήταν λάσπη, οπότε δεν ανησύχησα. Αργότερα θα έπλενα τα παπούτσια κι όλα θα ήταν μια χαρά. Και τις κάλτσες θα τις τρύπωνα στα άπλυτα κρυφά –ποιος θα το καταλάβαινε;

Περίμενα λοιπόν ανακούρκουδα στην τέλεια κρυψώνα μου, με την αγωνία αυτού που έχει στήσει ενέδρα, να πεταχτώ όρθιος την κατάλληλη στιγμή και να σκοτώσω «πλιτς-πλιτς» και στακαμάν το πρώτο θύμα αστυνόμο που θα πλησίαζε.

Η λάσπη τώρα μύριζε περίεργα και σαν να μου ψιλόεκαιγε τους αστράγαλους, αλλά αυτές ήταν λεπτομέρειες που δεν μ' απασχολούσαν. Σημασία είχε η νίκη και τη νίκη την είχα στο τσεπάκι μου –αρκεί να φώναζα πρώτος στακαμάν βέβαια.

Άκουσα τους αστυνόμους ν' ανεβοκατεβαίνουν στον δρόμο, άκουσα κι ένα μακρινό στακαμάν, από φωνή που έμοιαζε με του Τσίλα –δικός μας σ' αυτόν τον γύρο– και περίμενα εναγωνίως πότε θα 'ρχόταν και η δική μου στιγμή της δόξας.

Ξαφνικά το εξασκημένο μου αυτί του συμμορίτη έπιασε τον ήχο προσεκτικών βημάτων. Από πού έρχονταν δεν ήμουν σίγουρος, ούτε και είχε σημασία. «Κρατς-κρατς» τα παπούτσια στα χαλίκια... ήταν και χωρίς πέταλα... «ντιγκ» στο πρώτο ντενεκεδάκι –απρόσεκτος ο αστυνόμος, τόσο το καλύτερο– περίμενα για το δεύτερο «ντιγκ», που θα μου έλεγε πως ο αναζητητής βρισκόταν στα δυο μέτρα, όπου κι ο δεύτερος ντενεκές-σημάδι.

«Ντίιγκ»!... και το δεύτερο!... Τόσο ατζαμής μόνο ο Φώτης θα μπορούσε να ήταν... Πετάγομαι όρθιος...

—Στακαμάν, φωνάζω με φωνή στεντόρια, ενώ το νερομπίστολο «πλιτς-πλιτς» κατάβρεχε μεγαλοπρεπώς τη... Δώρα!

Η οποία είχε απομείνει κάγκελο το κορίτσι!

—Ωωωω! κάνω εγώ, αμήχανος.

—Όχι και ξερός, μου απαντάει φουρκισμένη. Είσαι χαζό παιδάκι μου; Κοίτα τι έκανες! Μούσκεμα μ' έκανες!

—Δεν το 'θελα... κατά λάθος..., κατάφερα να ψελλίσω.

—Κατά λάθος; Το καλό μου το φόρεμα; Και τώρα τι θα πω εγώ στη μάνα μου;

—Παίζαμε..., της λέω, σαν αυτό να εξηγούσε τα πάντα.

Μου έριξε μια ματιά από κείνες που σκοτώνουν (έχω σκοτωθεί πολλές φορές έτσι στη ζωή μου, δυστυχώς).

—«Παίζατε»..., μου πετάει περιφρονητικά. Μικρά είσα-στε, παίζατε, τι να κάνετε;

Κι έχοντάς με έτσι εκμηδενίσει ολοσχερώς (και χωρίς στακαμάν) μου γύρισε την πλάτη κι αποχώρησε με μεγαλοπρέπεια θιγμένης βασίλισσας.

Διαλυμένος εντελώς πια και με ηθικό κάτω του μηδενός βγήκα από το βαρέλι.

Και τότε διαπίστωσα ότι τα παπούτσια μου είχαν γίνει διπλά σε μέγεθος μ' ένα παχύ άσπρο στρώμα... ασβέστη! Η

«λάσπη» ήταν ασβέστης τελικά, που είχε απομείνει εκεί από το τελευταίο άσπρισμα του σπιτιού. Τα έβγαλα, μαζί με τις κάλτσες... τα πόδια μου ήταν κατακόκκινα! Ο ασβέστης καίει.

Τα πήρα στο χέρι και βγήκα, σαν βρεγμένη γάτα, να ψάξω για καμιά βρύση. Στης κυρα-Ματίνας δεν μ' έπαιρνε να μείνω περισσότερο.

Εκεί, στο δρόμο, με πέτυχε ο Σταύρος, που ήταν αστυνόμος.

—Στακαμάν, ούρλιαξε και με κατάβρεξε.

Του έδειξα τα παπούτσια.

—Ασβέστης, του λέω με συντριβή.

—Πωπώωω! Θα σε σκοτώσει η μάνα σου! μου λέει για παρηγοριά. Να τα πλύνουμε γρήγορα, μήπως και τα σώσουμε.

Τρέξαμε στο σπίτι του, εγώ ξυπόλητος, τα βάλουμε κάτω από τη βρύση της αυλής, έφυγε ο ασβέστης με τα πολλά, αλλά έφυγε και το χρώμα τους, αφήνοντας μόνο ξέθωρες κηλίδες καφετιές εδώ κι εκεί σε ανάμνηση του πώς ήταν άλλοτε. Τα κορδόνια είχαν διαλυθεί.

—'Ντάξ'..., μου λέει ο Σταύρος. Δεν πάθαν τίποτα.

Αυτό σκόπευα να πω κι εγώ στην μάνα μου, αλλά δεν πίστευα πως θα την έπειθα.

—Χάλια είναι, είπα κοιτάζοντάς τα με απελπισία. Έφυγε το χρώμα.

—Να πάμε στον θείο μου να τα βάψει, είχε τη φαινή ιδέα ο Σταύρος.

Ο κυρ-Γιώργης όμως μας απογοήτευσε.

—Πρέπει να στεγνώσουν πρώτα, μας εξήγησε. Έτσι βρεγμένα που είναι δεν πιάνει το βερνίκι. Τι διάολο, σε ασβέστη πέσατε;

Εντωμεταξύ είχαν μαζευτεί κι οι άλλοι. Το δράμα που ζούσα ήταν πολύ συναρπαστικότερο από το παιχνίδι.

—Πώωω, ρε! Θα σε σκοτώσει η μάνα σου!
—Χάλια τα ‘κανες... Για πέταμα είναι.
—Δεν τη γλυτώνεις, μάγκα μου!
—Εγώ μια φορά που πάτησα σ’ ασβέστη μου φαγώθηκαν οι σόλες.
—Για πέταμα είναι...
—Ναι, ρε, για πέταμα.
—Να τα βάψουμε, πρότεινε ο Θυμιάκης.
—Πήγαμε στο θειό μου, εξήγησε ο Σταύρος. Δεν γίνεται τίποτα. Να στεγνώξουν πρώτα λέει.
—Αν τα βάψαμε με λαδομπογιά;
’Οπα της! Να μια ιδέα!
—Λαδομπογιά; Τι λαδομπογιά;
—’Εχει μείνει από την πόρτα που βάψαμε, είπε ο Θυμιάκης. Να πάω να τη φέρω;
—Τρέχα, αμέσως.
’Ετρεξε το λοιπόν, έφερε το «Βιβεχρώμ» κι ένα πινέλο μισοξεραμένο.
—Ρε συ... Τι χρώμα είναι;
—Ξέρω κι εγώ, ρε; ’Οτι κι η πόρτα.
—Η πόρτα είναι κόκκινη.
Η πόρτα ήταν μπορντώ, αλλά εμείς τέτοιες λεπτές διακρίσεις δεν κάναμε ακόμα. Κόκκινο σκούρο ήταν για μας.
—Και τα παπούτσια τι χρώμα ήταν;
Αυτό το «ήταν»... μαχαιριά!
—Καφέ.
—Ε, το ίδιο είναι.
—Ναι, μωρέ, το βράδυ δεν θα φαίνονται...

—Ποιος θα το καταλάβει;...

—Και πρωί-πρωί τα πάμε στον κυρ-Γιώργη.

Οπότε στρωθήκαμε να βάψουμε τα ξεμπερδεμένα παπούτσια. Και το χρώμα που μας βγήκε ήταν κάτι ανάμεσα σε σάπιο κεράσι και ξεραμένη πασχαλιά. Αλλά τουλάχιστον δεν ήταν άσπρουδερά —με λεκέδες κρεμεζί.

Το πρόβλημα ήταν ότι δεν στέγνωσαν.

—'Ντάξ... θέλει ώρα να στεγνώσει η λαδομπογιά...

—Κι αν μας φωνάξει η μάνα μας;

—Τα φοράς έτσι, μωρέ... Μη σε δει ξυπόλυτο.

—Ναι, μωρέ... Σιγά που θα το προσέξει!

—Σιγά μην το καταλάβει!...

—Δεν τρέχει τίποτα...

Λες και η μάνα μου ήταν από κείνες που δεν πρόσεχαν και το κουμπι ακόμα που θα κρεμόταν, έτοιμο να πέσει!

Δεν θα περιγράψω τη σκηνή που διαδραματίστηκε στο σπίτι, ούτε τα γιατροσόφια που υπέστην για τα εγκαύματα στα πόδια. Μια τραυματική εμπειρία.

Η Δώρα έκανε μια βδομάδα να μου μιλήσει και μόνο όταν της έδωσα κάτι καινούργια κλασικά που είχα «για δικά της» λύγισε.

Το Μυστήριο της Διαίωσης

Αργά ή γρήγορα τούτο εδώ το μυστηριώδες μυστήριο απασχολεί όλα τα παιδιά. Εμάς, που διαθέταμε ανήσυχο και ερευνητικό ταμπεραμέντο, μας απασχόλησε μάλλον γρήγορα.

Πώς διάολο γίνονται τα παιδιά; Πώς γίναμε εμείς; Ποιοί ήμασταν; Από πού ήρθαμε; Πού πάμε; Προαιώνια ερωτήματα και οι απαντήσεις –όταν υπήρχαν– ασαφείς και νεφελώδεις.

Κάναμε κάτι απόπειρες να ρωτήσουμε τους γονείς μας βέβαια... Σώθηκες!

—Εμένα με βρήκαν κάτω από τα λάχανα, μου λέει μια μέρα ο Γιώργος προβληματισμένος.

—Σιγά μη σε βρήκαν κάτω από τα λάχανα! του λέω. Πού να χωρέσεις έτσι χοντρός που είσαι;

—Μικρός δεν ήμουνα.

Ξαφνικά συνειδητοποίησε τι του είπα και πήρε φωτιά.

—Και δεν είμαι χοντρός, έτσι; φώναξε. Είμαι σωματώδης. Για να δέρνω καλύτερα κάτι που κάνουν τον μάγκα σαν εσένα.

—'Ντάξ'...

—Εσένα;

—Τι εμένα;

—Εσένα τι σου λένε;

—Η μάνα μου, όταν τη ρώτησα, έμπηξε τις φωνές και είπε ότι θα μου βάλει πιπέρι στη γλώσσα κι ο πατέρας μου λέει ότι με πήραν από τους γύφτους.

—Τους γύφτους;!!!

—Ναι, έχουμε κάτι κουμπάρους γύφτους και μπορεί απ' αυτούς...

—Αποκλείεται. Αν σ' έπαιρναν από τους γύφτους θα ήσανε μαύρος. Εσύ είσαι άσπρος-άσπρος. Και θα πήγαινες ξυπόλυτος. Ξυπόλυτος πας εσύ, ρε;

Ήταν ένα σοβαρό επιχείρημα κατά της γύφτικης καταγωγής, αλλά ξέρει κανείς καμιά φορά;

—Στη Βαγγελίτσα έχουν πει ότι την έφερε ο πελαργός, λέει σκεπτικός ο Γιώργος. Έχεις δει εσύ ποτέ κανέναν πελαργό να κουβαλάει μωρά;

—Όχι.

—Ούτε κάτω από τα λάχανα βρήκαμε ποτέ μωρά.

—Και πού τα είδαμε εμείς τα λάχανα, ρε;

—Στου παππού μου το περιβόλι έχει. Κάθε φορά που πάω κοιτάζω καλά-καλά. Μπα... τίποτα.

—Αλλά από τους γύφτους παίρνουν μωρά, επιχειρηματολόγησα. Το γράφουν κι οι εφημερίδες.

—Και οι γύφτοι πού τα βρίσκουν;

Εμ, εδώ σε θέλω! Πού τα βρίσκουν οι γύφτοι;

—Θα τα παίρνουν από άλλους γύφτους, είπα σε μια προσπάθεια να υποστηρίξω την εξωτική μου προέλευση.

—Και οι άλλοι γύφτοι;

Να που επιστρέφουμε αενάως στο σημείο εκκίνησης!

Εκεί είχα μια αναλαμπή.

—Ρε συ, λέω του συναδέλφου φιλόσοφου. Δεν έχεις ακούσει που λένε γι' αυτούς που δεν κάνουν παιδιά «δεν θέλησε ο θεός»;

—Ναι, ρε! Και για όσους έχουν πολλά παιδιά... «ο θεός τα 'στειλε».

—Ε, αυτό είναι, ρε μάπα. Ο θεός τα στέλνει.

Ο Γιώργος ήταν πρακτικός. Δεν είχε μεταφυσικές ανησυχίες.

—Δηλαδή πώς τα στέλνει ο θεός, με το ταχυδρομείο; σάρκασε.

—Ξέρω κι εγώ, ρε; Μπορεί να τα βάζει έξω από την πόρτα, να τα βρουν το πρωί, όπως στις γελοιογραφίες.

—Εγώ δηλαδή αύριο το πρωί θ' ανοίξω την πόρτα να πάω σχολείο και μπορεί να βρω ένα μωρό;

Θυμήθηκα τις γκαστρομένες. Τις «σ' ενδιαφέρουσα» όπως τις έλεγαν διακριτικά τότε.

—Όχι, ρε... Τα βάζει στην κοιλιά των γυναικών.

—Α!

—Δεν έχεις δει γκαστρομένη;

—Και πώς βγαίνει το παιδί από εκεί;

—Ξέρω 'γω, ρε; Με θαύμα.

—Τι θαύμα, ρε βλάκα! Αφού τις πάνε στην κλινική.

—Ε, εντάξει... το βγάζει ο γιατρός.

—Τι, της ανοίγει την κοιλιά;

—Ε, μάλλον...

Έπεσε μια σιγή. Μετά ο Γιώργος κούνησε το σοφό του κεφάλι και είπε με ασυνήθιστη επισημότητα:

—Ξέρεis κάτι, ρε αδερφέ;... Είμαστε πολύ τυχεροί που βγήκαμε άντρες.

Αυτό ξαναπέστο! Μια αλήθεια που επιβεβαιώνεται καθημερινά έκτοτε.

* * *

Δεν ήμασταν οι μόνοι που προβληματίζονταν με το μυστήριο αυτό όμως. Και οι υπόλοιποι συμμορίτες δεν πήγαιναν πίσω. Συχνά στα σκαλιά του Αούτου συζητούσαμε για το θέμα αυτό και δεν καταλήγαμε σε κανένα αποδεκτό συμπέρασμα. Για κακή μας τύχη ο Νικολάρας δεν βρισκόταν πια μαζί μας, να μας διαφωτίσει, τον είχαν πάρει φαντάρο.

Υπήρχαν διάφορες εκδοχές προέλευσης για τον καθένα μας, η πηγή των οποίων ήταν οι γονείς. Μ' άλλα λόγια πάρ' το αυγό και κούρευτο!

Ο Τσίλας κι ο Γιώργος της Κασσιανής, που ήταν δίδυμα, είχαν βρεθεί σ' ένα μπιστάκι με καρπούζια. Τον Θυμιάκη τον έφερε κι αυτόν ο πελαργός, όπως τη Βαγγελίτσα. Τον Τάκη τον βρήκαν στα σκουπίδια (γιατί δεν εκπλήσσομαι;). Τον Βάσο τον πήραν κι αυτόν, σαν εμένα, από τους γύφτους. Τον Φώτη τον έφερε ο... γαλατάς (!!!), ενώ ο Αλέκος είχε μια μπερδεμένη ιστορία με μελισσούλες και λουλούδια που δεν καταλάβαινε ούτε εκείνος, ούτε εμείς.

Τελικά ο Σταύρος ανέλαβε, για μια ακόμη φορά, την βαριά ευθύνη να βάλει τα πράγματα στη θέση τους.

—Όλα αυτά που σας λένε, είπε, είναι παραμύθια της Χαλιμάς. Τα παιδιά γίνονται με το φιλί.

Πέσαμε από τα σύννεφα.

—Με το φιλί;!!!

—Άντε, ρε, από 'κεί...

—Άκου εκεί!... με το φιλί!...

—Ναι, ρε. Δεν έχετε δει στο σινεμά που φιλιούνται;

Είχαμε δει. Κι ομολογουμένως δεν ήταν από τις πιο συναρπαστικές σκηνές του έργου. Να είχε καμιά ξιφομαχία, κάνα μπιστολίδι... να πω μάλιστα.

—Και τι δηλαδή, εγώ που φίλησα την ξαδέρφη μου για την Ανάσταση θα κάνει μωρό; ρώτησε ανήσυχος ο Αλέκος.

—Όχι αυτό το φιλή, ρε βλάκα! Το άλλο. Όπως στο σινεμά λέμε... Στο στόμα.

—Στο... στόμα!!!...

—Μπλιάχ!

—Μια αηδία!

—Αν γίνονται έτσι τα παιδιά εγώ δεν θα κάνω, δήλωσε ο Γιώργος, ο δικός μου. Σιχαίνουμαι.

—Καλά, εσύ μην κάνεις. Αλλά μια φορά έτσι γίνονται.

Πέσαμε σε μεγάλη περιουλογή. Συχνά η γνώση είναι βάρος. Κι αυτό το βάρος το νιώθαμε πάνω μας, να μας πιέζει σαν πρέσα στο μηχανουργείο.

—Εμένα οι γονείς μου δεν φιλιούνται ποτέ, δήλωσε σε μια στιγμή ο Τσίλας.

—Ούτε και μένα...

—Ούτε οι δικοί μου, ρε...

—Ποτέ...

—Ε, γι' αυτό δεν κάνουν μωρά, μας αποστόμωσε ο Σταύρος. Αν φιλιόντουσαν θα γέμιζε το σπίτι κουτσούβελα.

Εδώ υπήρχε μια επιστημονική βάση και μια λογική. Ωστόσο υπήρχαν ακόμα και σκοτεινά σημεία.

—Όταν μεγαλώσουμε, είτε ο Θυμιάκης. Και βγούμε ραντεβού μ' ένα κορίτσι.... Με το που θα τη φιλήσουμε δηλαδή...

—Εγώ δεν θα τη φιλήσω, γρύλισε ο Γιώργος. Είπαμε... σιχαίνουμαι.

—Ούτε εγώ...

—Να, μα την Παναγία...

—Μπλιάχ!

—Με το που θα τη φιλήσεις, έκανε μωρό, δήλωσε ατάραχος ο προφέσορας Σταύρος.

—Και τότε γιατί μόνο οι παντρεμένοι κάνουν παιδιά; έκανε την καίρια ερώτηση ο Αλέκος.

Εδώ σε θέλω, προφέσορα!

Ο Σταύρος κόμπιασε.

—Γιατί, ρε μάπα, πριν παντρευτούν φιλιούνται στα ψέματα. Μετά φιλιούνται κανονικά.

—Α!

Ο Βάσος είχε μια άλλη, εξίσου επιστημονική απορία.

—Και οι ηθοποιοί; ρώτησε. Όταν φιλιούνται στο σινεμά πώς δεν κάνουν παιδιά;

Αλλά ο ειδικός είχε έτοιμη την τεκμηριωμένη απάντηση.

—Στα ψέματα φιλιούνται κι αυτοί, ρε βλάκα! είπε. Όπως στα ραντεβού. Τι νόμιζες; Αλλιώς οι ηθοποιές θα ήταν συνέχεια γκαστρωμένες. Έχεις δει εσύ ποτέ γκαστρωμένη ηθοποιό;

—Όχι.

—Ναι, ρε... Ούτε εγώ...

—Ούτε εγώ.

—Επειδή το κάνουν στα ψέματα.

Επιστρέφοντας στο σπίτι ο Γιώργος με βολιδοσκοπήσε.

—Εσύ θα τη φιλήσεις, ρε; με ρώτησε βλοσυρά.

—Ποια; απόρησα.

—Τη γυναίκα σου, ρε. Όταν μεγαλώσουμε.

Δεν ήμουν σίγουρος.

—Ξέρω κι εγώ;...

—Αν τη φιλήσεις κόβουμε φιλία, να το ξέρεις.

—Μα...

—Δεν έχει μα και ξεμά. Κόβουμε.

—Κι αν θέλει εκείνη;
—Ε και; Θα της πεις: «Κάτσε καλά, μωρή, εγώ είμαι άντρας και κάνω κουμάντο». Τέλος.
—Κι αν θυμώσει και φύγει;
—Ε και; Να φύγει. Τι έγινε;
—Κι αν... την αγαπάω;
—Θ' αγαπήσεις άλλη, που να μην την πειράζει που δεν τη φιλάς.
—Μα...
—Αλλιώς κόβουμε φιλία. Τώρα!
—Καλά.
—Φίλα σταυρό.
—'Ντάξ' είπαμε.
—Σταυρό.
Τι να 'κανα; Φίλησα σταυρό και το κρίμα πάνω του. Αλλά προκειμένου να κόψουμε φιλία...

Αυτή η θεωρία του φιλιού ήταν βέβαια σαφέστατα πιο πιστευτή από τα λάχανα, τους πελαργούς και τους γύφτους, όμως είχε πολλά αδύνατα σημεία κι ένα απ' αυτά ξεπήδησε κατά τύχη εκείνες τις μέρες.

Η κυρα-Χρυσή ήταν μια γριά που έμενε σ' ένα μικρό σπιτάκι στην οδό Βόλου – κοντά στο σπίτι, αλλά όχι στην ίδια γειτονιά. Ερχόταν λοιπόν συχνά τ' απογεύματα για καφεδάκι με τη μάνα μου και κουτσομπολιό. Ήξερα τότε η κουβέντα γινόταν ενδιαφέρουσα. Όταν χαμήλωναν τις φωνές και μιλούσαν ψιθυριστά, σαν συνωμότες, οπότε τότε ακριβώς ήταν που έστηνα κι εγώ αυτί μην και πιάσω στον αέρα κάτι ενδιαφέρον. Έτσι είχα μάθει και για την «κακοήθεια» κάποιων που έλεγαν πως ήμουν υιοθετημένος.

Οι μεγάλοι νομίζουν πως τα παιδιά είναι κουτά και δεν

καταλαβαίνουν όταν προσπαθούν να τους κρύψουν κάτι. Αυτοί τώρα που δεν μας θεωρούν κουτούς μας θεωρούν κουφούς. Χαμηλώνουν μεν τη φωνή, αλλά επειδή οι ίδιοι, λόγω ηλικίας, δεν ακούν πολύ καλά δεν τη χαμηλώνουν τόσο που να μην την πάνουν στον αέρα τα ευαίσθητα παιδικά αυτιά, που είναι σαν κεραίες υπερβραχέων.

Έτσι και κείνο το απόγευμα συνέλαβα την «ψιθυριστή» κουβέντα ειδικού ενδιαφέροντος ανάμεσα στη μάνα μου και την κυρα-Χρυσή.

Η λέξη κλειδί που τράβηξε την προσοχή μου, έξω από την κουζίνα, στον διάδρομο, όπου βρισκόμουν κι έπαιζα, δήθεν, με τ' αυτοκινητάκια μου, ήταν: «γκαστρώθηκε».

Συναγερμός! Ποιος, ποια, πού, πότε και –κυρίως– πώς!

—Αμ, θα γενόταν, δεν θα γενόταν; άκουσα την κυρα-Χρυσή να λέει. Όλο όξω... όξω... Να το το κακό που γένηκε. Πολύ θέλει;

—Σίγουρα, βρε Χρυσή; Μήπως είναι λόγια; αμφέβαλε η μάνα μου.

—Καλέ τι λόγια;!... Τελεμένα πράματα σου λέω... Τριών μηνώνε λένε... Μπορεί και παραπάνω. Η κυρα-Θοδώρα πάει να σκάσει! Άσε... Δράμα, Πιπίτσα μου!... Δράμα!

—Να επισπεύσουν τον γάμο.

Όπα της! Τι έχουμε εδώ; Γκαστρωμένη χωρίς γάμο! Φαίνεται πως φιλιόντουσαν στ' αλήθεια στα ραντεβού.

—Αναγκαστικά θα επισπεύσουν, τι να κάνουν, δεν θα επισπεύσουν; Όμως την κοιλιά πώς θα την κρύψουν μου λες; Απαπατά... ρεζιλίκια πράματα!

—Μα δεν πρόσεχε κι αυτό το ευλογημένο!..., είτε η μάνα μου.

—Πρόσεχε, πώς δεν πρόσεχε, απάντησε η κυρα-Χρυσή. Και να πεις ότι ήταν καμιά αγράμματη και δεν ήξερε!... Μορφωμένο κορίτσι... έχει τελειώσει Δημοτικό... Αλλά... την πίεζε λέει ο λεγάμενος...

—Την πίεζε;!...

—Ε, ναι... Του 'λεγε το κακόμοιρο... «Άσε, Φόντα μου, να στεφανωθούμε πρώτα και μετά...». «Τι λες, μωρή» της έλεγε αυτούνος. «Και το τσουτσούνι (μετά συγχωρήσεως) εγώ τι το 'χω; Για να κατουράω;».

Το... τσουτσούνι;!!! (μετά συγχωρήσεως)... Τι δουλειά είχε το τσουτσούνι εδώ πέρα; Έστησα αυτί ακόμα περισσότερο, γιατί εδώ το πράγμα παρουσίαζε μεγάλο επιστημονικό ενδιαφέρον.

—Άμυαλα παιδιά! αναστέναξε η μάνα μου υποκριτικά.

—Αμ, ακούνε, Πιπίτσα μου; Δεν ακούνε. Θεε, κυρά μου, να βγάνεις τα μάτια σου, που λέει ο λόγος;... άντε, να το δεχτώ ότι σε πιέζει ο αρραβωνιάρης... χάθηκε να κάνεις ότι όλα τα κορίτσια; Στα σίγουρα;...

—Χρυσή!... Ντροπή!

—Αμ, τι, ψέματα λέω; Τι μπρος, τι πίσω; Η μία η άλλη είναι. Κι όλοι ευχαριστημένοι... Χωρίς ζημιά.

Αυτό εδώ δεν το κατάλαβα. Αλλά μήπως και τα υπόλοιπα τα καταλάβαινα τελείως; Ωστόσο ένα συμπέρασμα έβγαине με ασφάλεια. Το φιλί δεν είχε σχέση με την υπόθεση που μας ενδιέφερε. Είχε όμως το... τσουτσούνι! Το πώς τώρα είναι μια άλλη ιστορία.

Έσπευσα την επομένη να κάνω επιστημονικές ανακοινώσεις στη δική μας Ακαδημία Επιστημών, στα σκαλιά του Αούτου.

—Δεν είναι το φιλί, δήλωσα με την εμβρίθεια που μου έδινε η γνώση. Δεν γίνονται έτσι τα παιδιά.

Οι άλλοι, που το είχαν κιόλας δέσει κόμπο, έβαλαν τα γέλια.

—Τι λέει, ρε!...

—Του 'στριψε εντελώς μιλάμε....

—Άντε, ρε έξυπνε!...

—Και πώς γίνονται, ρε;

Είναι η μοίρα των πρωτοπόρων. Ούτε τον Γαλιλαίο τον πίστεψαν όταν τους είπε ότι ο ήλιος δεν γυρίζει γύρω από τη Γη, αλλά η Γη γύρω από τον ήλιο.

—Γίνονται με το τσουτσούνι, ανακοίνωσα με την επισημότητα που άρμοζε στην ιστορική αυτή στιγμή. Ο άντρας βγάζει το τσουτσούνι και κατουράει τη γυναίκα.

—Άντε, ρε!...

—Μια αηδία!...

—Μπλιάχ!

—Πού το ξέρεις εσύ, ρε μάπα; μου κάνει ο Σταύρος, που έβλεπε τη δική του επιστημονική θεωρία να κινδυνεύει.

Τους διηγήθηκα την ιστορία της «ατυχήσασας», όπως την άκουσα από την κυρα-Χρυσή... ή μάλλον καλύτερα... όπως την κατάλαβα. Κι άφησα στο τέλος, για δραματικό εφέ, τη δήλωση του Φόντα –ελαφρά παραλλαγμένη, για να ταιριάζει.

—...και της λέει: «Αν δεν κατουρήσω εσένα τι να το κάνω το τσουτσούνι, να κατουράω τα χόρτα;».

—Μπλιάχ!

—Αηδία!

—Θα κάνω εμετό, ρε...

Ο Γιώργος, ο δικός μου, πετάχτηκε πάνω έξαλλος.

—Εγώ δεν παντρεύομαι, φώναξε. Πάει και τελείωσε.

—Ούτε εγώ, ρε...

—Ούτε εγώ.

—Κι εγώ...

Ο Σταύρος πήρε επίσημο ύφος.

—Έτσι όπως είμαστε, είπε. Να φιλήσουμε σταυρό ότι κανείς μας δεν θα παντρευτεί. Όποιος παντρευτεί θα φύγει από τη συμμορία.

Όλοι, χωρίς καμιά εξαίρεση, φιλήσαμε τα σταυρωμένα
μας δάχτυλα, από τις δυο μεριές.

Κανείς μας δεν κράτησε τον όρκο του. Ούτε ένας!

Και τιμωρηθήκαμε.

Γιατί υπάρχει και Θεία Δίκη, ε;

Εγώ Άμα Μεγαλώσω...

Έχουμε πει κι άλλες φορές ότι όταν μπαφιάζαμε από το παιχνίδι ή όταν έκανε πολλή ζέστη για να ξεκουνηθούμε το ρίχναμε στη βαριά φιλοσοφία. Ναι, πάντα στα σκαλιά του Αούτου, στο αρχηγείο της συμμορίας. Εκεί, σαν γνήσιοι μετασωκρατικοί, διερευνούσαμε τα μυστήρια του σύμπαντος, αλλά και της καθημερινότητας και καταλήγαμε σε σοφά συμπεράσματα και βαρυσήμαντες αποφάσεις. Σήμερα πιστεύω πως αν είχαμε κρατήσει τα συμπεράσματα εκείνα θα βλέπαμε τον κόσμο με πολύ πιο αισιόδοξο μάτι και θα βρίσκαμε τη ζωή απείρως συναρπαστικότερη. Αλλά θελήσαμε να μεγαλώσουμε... Και τα καταφέραμε. Ας προσέχαμε.

Ένα από τα θέματα που επανέρχονταν αδιαλείπτως είχε αναπόφευκτα να κάνει με το «Αύριο», που μας περίμενε στη γωνία, αβέβαιο και θολό. Αυτό το «εγώ όταν μεγαλώσω...». Που βέβαια κάθε άλλο παρά μας ανησυχούσε, γιατί ξέραμε πως εμείς, ότι εμπόδια κι αν συναντούσαμε στο δρόμο μας –που δεν θα συναντούσαμε, αλλά λέμε...– θα τα ξεπερνούσαμε στο πιτς φυτίλι και θα κάναμε αυτό ακριβώς που είχαμε κατά νου και θέλαμε. Το οποίο «θέλαμε» βέβαια άλλαζε κι εξελισσόταν, ανάλογα με τις εποχές, τα ερεθίσματα και τις επιρροές που δεχόμασταν.

Κείνο που είναι σίγουρο πάντως είναι ότι κανείς από μας (ακόμα κι ο Τάκης), σε καμιά από τις πολλές φάσεις που περάσαμε, δεν σκέφτηκε ποτέ να γίνει οικονομολόγος, τραπε-

ζικός, στέλεχος επιχείρησης ή επενδυτής στο Χρηματιστήριο, κάτι απ' αυτά τα σίγουρα, τα τωρινά δηλαδή, που «βγάζουν φράγκα». Ούτε που μας πέρναγε από το μυαλό! Άσε που και φράγκα θα βγάζαμε –αν θέλαμε– το είχαμε προβλέψει κι αυτό, όπως θα δούμε στην εξέλιξη αυτής της ιστορίας επαγγελματικού προσανατολισμού.

Η εποχή είναι οι οι πρώτες δυο τάξεις του Δημοτικού. Ήδη είχαμε περάσει από μερικά «όταν μεγαλώσω», αλλά εδώ είχαμε πια κατασταλάξει –ήμασταν σοβαροί.

—Εγώ, άμα μεγαλώσω, θα γίνω ηθοποιός, μας δήλωσε ξαφνικά ο Γιάννης ο Τζωννυβαϊσμούλερ, ο μικρός αδερφός του Νικολάρα.

Γελάσαμε, όπως κάναμε πάντα όταν ζηλεύαμε.

—Άντε από κει, ρε, που θα γίνεις ηθοποιός!...

—Ούτε εισιτήρια στο σινεμά δεν θα σε πάρουν να κόβεις, ρε...

—Έτσι είναι οι ηθοποιοί;...

—Σιγά τον ηθοποιό!

Ο Γιάννης δεν παρεξηγήθηκε. Τώρα που τον φέρνω στο μυαλό μου δεν τον θυμάμαι να παρεξηγείται ποτέ. Ήταν πάντα λίγο στον κόσμο του –εξ' ου και οι θρυλικές του τερατολογίες.

—Όχι μόνο θα γίνω ηθοποιός, αλλά θα παίξω και τον Ταρζάν, δήλωσε ατάραχος.

Άλλα γέλια. Ζήλια!

—Σιγά μη γίνεις και Ταρζάν!...

—Κοίτα, ρε, μάπα για Ταρζάν!...

—Έτσι είναι ο Ταρζάν, ρε;...

—Πάμε ένα στοίχημα; λέει ο Γιάννης. Να κάνουμε όλοι την κραυγή, να δούμε.

—'Ντάξ', ρε... Να δούμε.

Βάλαμε τα δυνατά μας... «Αοο-ό-οοοό-ο», άλλος καλούτσικα, άλλος φάλτσα, άλλος χάλια... Βάζει κι ο Γιάννης... Και μας πήρε τα σώβρακα!

Πώς το 'κανε; Δεν ξέρω. Φτυστός ο Τζωννυβαϊσμούλερ (από τότε του έμεινε το όνομα)! Λες κι έπαιζε μαγνητόφωνο!

Μαζευτήκαμε μουδιασμένοι.

—Ε; μας κάνει ο ηθοποιός.

—'Ντάξ'...

—Καλά...

—Ναι, μωρέ... σιγά!...

—Γίνομαι, ρε, ή δεν γίνομαι;

—Άμα ψηλώσεις...

—Θα ψηλώσω.

—Να κάνεις και μπράτσα...

—Θα κάνω μονόζυγο.

—'Ντάξ'...

Δεν ξέρω για τους άλλους, αλλά εμένα μου πήρε κυριολεκτικά τη μπουκιά από το στόμα ο Γιάννης (που, κοίτα να δεις αν θέλει ο διάολος κάτι συμπτώσεις... στ' αμερικάνικα το όνομά του μεταφραζόταν «Τζώννυ»). Γιατί, δεν το 'χα πει σε κανέναν βέβαια, αλλά το είχα σίγουρο ότι, όταν μεγάλωνα, εγώ θα έκανα τον Ταρζάν στο σινεμά. Ύψος είχα, πλάτες είχα... λίγο μπράτσα να έκανα... και το ύψος... και ήμουν έτοιμος. Αλλά, ας είμαστε ρεαλιστές... την κραυγή σαν τον Γιάννη δεν θα την πετύχαινα.

Εκεί ο Σταύρος είχε την ιδέα.

—Όπως είμαστε, ρε..., λέει. Να πούμε ο καθένας με τη σειρά τι θα γίνει άμα μεγαλώσει. Θα 'χει πλάκα.

—Ναι, ρε... Να πούμε...

—Μέσα!

—Εγώ πρώτος, λέει ο Γιώργος, ο δικός μου.

—Γιατί, ρε, είσαι μάγκας;

—Γιατί εσείς θα πείτε βλακείες.

—Ποιος, εγώ, ρε;

—Εγώ πρώτος, ξαναλέει ο Γιώργος. Αλλιώς πα να φύγουμε.

—Άντε, πες...

—Να δούμε τι θα καταλάβεις...

Ο Γιώργος ξερόβηξε.

—Μουντζούρης, λέει και η φωνή του είχε έναν επίσημο τόνο. Θα γίνω μουντζούρης στο συνεργείο του πατέρα μου.

Τον κοιτάξαμε με φθόνο. Μουντζούρης στη συνείδηση τη δική μας ήταν ηρωικό επάγγελμα. Ποιος δεν ήθελε να γίνει; Κι αυτός ο μπαγάσας είχε και μέσον! Συνεργείο έτοιμο!

—Καλά... άμα είναι χατηρικά..., του λέει ο Σταύρος.

Ο Γιώργος θύμωσε (πώς το 'παθε!).

—Τι χατηρικά, ρε μάπα;... Αφού την ξέρω τη δουλειά.

—Πού την ξέρεις, ρε;

—Παραμύθια ξέρεις...

—Σιγά μην ξέρεις!...

—Αφού, ρε, Χριστούγεννα και Πάσχα και καλοκαίρι, που δεν έχουμε σχολείο, με παίρνει ο πατέρας μου να βοηθάω, επιχειρηματολογεί ο μαστρο-Γιώργος. Δεν θα μάθαινα;

Αυτό ήταν αλήθεια. Τον βλέπαμε που γύριζε σπίτι πασαλειμμένος με γράσα και μουντζούρες και ζηλεύαμε.

—'Ντάξ'...

—Καλά, μωρέ... Σιγά!...

—Θα με πάρεις και μένα, ρε; του λέει ο Φώτης.

—Είσαι μικρός, ρε, δεν κάνεις.

—Αφού θα μεγαλώσω, ρε...

—Βοηθός όμως, όχι μάστορας.

—'Ντάξ'... βοηθός.

—Καλά, θα το σκεφτώ.

Τον αγριοκοίταξα. Δηλαδή θα 'παιρνε έναν ξένο κι όχι εμένα, τον αδερφό του (σχεδόν); Έτσι το 'χουμε; Αλλά σιγά μην παρακαλούσα. Να 'ρχόταν να μου το ζητήσει ο ίδιος... και θα το σκεφτόμουν.

Η σειρά του Τσίλα.

—Εγώ θα γίνω κυνηγός, ανακοίνωσε.

Άλλα γέλια.

—Τι θα κυνηγάς, ρε, καλιακούδες;

—Τσόνια θα χτυπάς, ρε;

—Με το λάστιχο; χάχαχαχα...

—Όχι, ρε βλαμμένα... Στην Αφρική.

Εδώ τα πρόσωπα σοβάρεψαν απότομα. Έτσι κι έμπαινε Αφρική στη μέση στεκόμασταν προσοχή.

—Ναι, ρε;

—Σαν τον Μαξάρλαν⁵, συμπλήρωσε ο Τσίλας και μας αποτελείωσε.

—Κι εγώ εξερευνητής, πετάχτηκε ο αδερφός του. Για να 'μαστε παρέα.

Γαμώτη μου! Καταστροφή! Άλλα δυο επαγγέλματα που ήθελα!

—Εγώ θα γίνω ποδηλατάς, είπε ο Βάσος. Θα 'χω όσα ποδήλατα θέλω και θα κάνω βόλτες τζάμπα.

⁵ Μαξ Άρλαν: Αμερικανός τυχοδιώκτης στον «Γκαούρ-Ταρζάν» του Νίκου Β. Ρούτσου.

—Θα μας δίνεις και μας, ρε;
—Τι, τζάμπα;
—Εμ τι...
—'Ντάξ'... αλλά όχι κάθε μέρα.
—Α, ρε, τσιγκούναρε!
—Ποιος, εγώ, ρε;
—Αμ τι...
—Και σε ποιον θα νοικιάζω, ρε, άμα σας τα δίνω τζάμπα;
—Στους Πολυκατοικιώτες, ρε.
—Να τους κλέβεις και στην ώρα... Έτσι, για το γαμώτο!
—Ναι, ρε... Και στους Παραγκιώτες...
—Έχουν οι Παραγκιώτες λεφτά, ρε μάπα;
—Καλά, μέχρι τότε μπορεί και να 'χουν.
Οπότε εξασφαλίσαμε και τζάμπα ποδηλατάδα.
—Εγώ πυροσβέστης, δήλωσε ο Αλέκος.
—Σιγά τον πυροσβέστη!
—Και σιγά μην σε πάρουν!...
—Γιατί να μη με πάρουν;
—Γιατί είσαι κοντός, ρε. Κι οι πυροσβέστες είναι ντε-
ρέκια.
Ο Αλέκος είχε μια λογική που καμιά φορά τρόμαζε.
—Όλοι είμαστε κοντοί τώρα, είπε. Γιατί είμαστε μικροί.
Αλλά δεν θα μείνουμε κοντοί. Θα μεγαλώσουμε και θα ρί-
ξουμε μπόϊ. Οπότε...
—Μερικοί μένουν κοντοί.
—Εγώ θα ψηλώσω.
—Α, καλά!...

—Και θα φοράω τη στολή και το κράνος και θα μπαίνω στα σπίτια που καίγονται να σώσω μωρά και τα κορίτσια θα τρέχουν ξωπίσω μου, νάααα!...

Αυτό δεν το είχαμε σκεφτεί. Από όλα τα ως τώρα επαγγέλματα τούτο εδώ είχε τα περισσότερα πλεονεκτήματα, με άμεση αναγνώριση, αφού θα τρέχαν τα κορίτσια.

Ο Τάκης, που ζήτησε φαίνεται, επέλεξε κι αυτός στολή, αλλά...

—Χωροφύλακας, είπε. Η καλύτερη δουλειά.

—Τι, να βάζεις φυλακή τον κόσμο, ρε;

—Αμέ!

Γιατί δεν ξαφνιάστηκα;

—Και μας, ρε;

—Άμα κάνετε παράβαση... τι, θα σας αφήσω;

—Κάνε κανένα τέτοιο αστείο κι αν δεν σου σπάσω τα μούτρα να μη με λένε εμένα, απείλησε το όργανο ο Γιώργος.

—Κι άμα κάνεις λάθος σε κάνα αμάξι που φτιάχνεις και σκοτωθούν οι άνθρωποι τι θα σε κάνω, θα σ' αφήσω;

—Είσαι ξεφτίλας, ρε!

—Ποιος, εγώ; Το καθήκον!

Ήταν η σειρά μου.

—Εγώ αεροπόρος, λέω σεμνά.

Αστροναύτης ήθελα δηλαδή, αλλά φοβήθηκα το γιουχάρισμα.

—Τι αεροπόρος; Σε αερόπλανο;

—Αμ τι, σε κάρο;

—Και ξέρεις, ρε, να οδηγάς αερόπλανο;

—Θα μάθω, ρε.

—Έτσι εύκολο είναι νομίζεις;

—Και το ποδήλατο δύσκολο ήταν, αλλά μάθαμε, είπα δανειζόμενος λίγη από τη λογική του Αλέκου –σε κάπως πιο ελεύθερη έκδοση.

—Και θα σ' αφήσει, ρε, η μάνα σου;

—Τι, στο χέρι της είναι;

—Κι εγώ αυτό ήθελα, πετάχτηκε ο Θυμιάκης.

—Καλά, θα σε πάρω μαζί, του λέω (άρχοντας!).

—Θα πετάμε στα διθέσια, τα μαχητικά, ενθουσιάζεται ο Θυμιάκης (πού διάολο τα ήξερε τα διθέσια τα μαχητικά;!!!).

—Ναι, αλλά εγώ θα οδηγάω, του το ξεκαθαρίζω.

—Μια εσύ, μια εγώ.

—'Ντάξ'... αλλά θα είμαι ανώτερος.

—Γιατί, είσαι μάγκας;

—Εγώ το 'πα πρώτος. Δικό μου το αεροπλάνο, χαριστικά σε πήρα.

—Χαριστικά;... Τέτοιος φίλος είσαι, ρε;

—Που λέει ο λόγος... Άσε που στην Αεροπορία θα με κάνουν ανώτερο και χωρίς να τους το πω.

—Γιατί, είσαι μάγκας;

—Γιατί είμαι ψηλότερος.

—Α, έτσι;

—Αμ τι.

Ο Σταύρος έμεινε τελευταίος, για εφέ.

—Εγώ θα γίνω μηχανοδηγός, ανακοίνωσε με έμφαση.

—Τι μηχανοδηγός;

—Στα τραίνα.

Ο πατέρας του ήταν ελεγκτής στο ΣΕΚ.

—Άντε, ρε...

—Έτσι εύκολα θα σε κάνουν μηχανοδηγό;

—Σιγά μη σου δώσουν και τραίνο!...

Ζηλεύαμε πάλι.

—Θα μου δώσουν γιατί ο πατέρας μου δουλεύει είκοσι χρόνια στα τραίνα, μας δήλωσε ο Σταύρος με μια σιγουριά που αποστόμωνε.

Γιατί κι εδώ, όπως και στην περίπτωση του Γιώργου, του δικού μου, δεν ήταν εάν κι εφόσον και όταν και να δούμε... ήταν το πράγμα σίγουρο. Στρωμένη δουλειά!

Θα τελειώναμε το σχολείο κι ενώ εμείς θα παιδευόμασταν να βγάλουμε άκρη με το όνειρό μας αυτοί οι δυο θα μας κούναγαν το μαντήλι. Ο ένας συνεργείο κι ο άλλος ολόκληρο τραίνο, γαμώτη μου!

Όπως γυρίζαμε στο σπίτι ο Γιώργος μου έδωσε μια πληροφορία που έκανε το μέλλον μου να φαντάζει ακόμα πιο δύσκολο.

—Δεν ήθελα να πω κάτι για να μην σε κοροϊδέψουν οι άλλοι, μου κάνει. Ο γιος της κυρα-Κούλας μπήκε στη Σχολή Ικάρων, για αεροπόρος. Ξέρεις όμως τι του ζήτησαν «ανυπερθέτως»;

Πού το ξερε ο Γιώργος το... ανυπερθέτως;;;!!!

—Τι;

—Να υπογράψει ο πατέρας του ένα χαρτί ότι τον αφήνει. Αν δεν υπογράψει λέει ο πατέρας, που να χτυπιέσαι κατ'ή δεν σε παίρνουν.

—Ωχ!

—Γι' αυτό σου λέω. Θα υπογράψει εσένα ο πατέρας σου;

—Μπορεί και να υπογράψει.

—Δεν θα υπογράψει, εγώ στο λέω. Ρώτα τον απέξω-απέξω και θα δεις.

Το ρώτησα. Εκεί που διάβαζε την εφημερίδα του μετά το φαγητό.

Απέξω-απέξω.

—Μπαμπά... να σου κάνω μια υποθετική ερώτηση;

—Υποθετική;!... Πού έμαθες εσύ το «υποθετική»;

—Σχολείο.

—Α, μάλιστα. Για να δούμε, τι είναι αυτή η υποθετική ερώτηση.

—Πες ότι είχες κι έναν άλλο γιο, όχι μόνο εμένα, είπα.

—Αμ δεν έχω. Με λυπήθηκε ο θεός.

Αυτό που δεν χωνεύω στους μεγάλους! Καμιά απολύτως φαντασία! Τίποτα! Το απόλυτο κενό!

—Πες ότι είχες.

—Μάλιστα. Έχω κι έναν άλλο γιο, που όμως αυτός είναι άσσος στην αριθμητική και αριστούχος σε όλα τα μαθήματα.

Το άλλο που δεν χωνεύω είναι η υπουλότητα που τους διακρίνει.

—Λοιπόν... αυτός ο άλλος ο γιος, όχι εγώ, θέλει λέει να γίνει αεροπόρος.

—Ε, να γίνει.

Έμεινα κάγκελο. Τόσο εύκολο ήταν; Κι ο Γιώργος μου το 'κανε βουνό!

—Να γίνει;

—Ε, ναι. Εγώ υπηρέτησα στο πεζικό, ο θείος σου ο Αποστόλης στο ναυτικό, ο θείος σου ο Βασίλης...

Είπα κι εγώ!... Τη θητεία είχε κατά νου.

—Όχι έτσι, του λέω. Να πετάει αεροπλάνα.

—Αααα! Τέτοιος αεροπόρος.

—Ναι.

Έπιασε πάλι την εφημερίδα του.

—Ούτε γι' αστείο, είτε ξερά.

—Σίγουρα;

—Ούτε με σφαίρες.

Μερικά χρόνια αργότερα είχαμε και πάλι την ίδια κουβέντα. Τότε που μου δόθηκε η ευκαιρία να πραγματοποιήσω κι εγώ το όνειρό μου, πλην, φευ! όλα πήγαν στραβά –κυριολεκτικά. Στις λεπτομέρειες δηλαδή...⁶

Ένα από τα θέματα που τέθηκαν σε μια από τις προσεχείς συνεδρίες στα σκαλιά του Αούτου ήταν πού θα βρίσκαμε λεφτά για να ζήσουμε, γιατί κανείς μας ή σχεδόν κανείς δεν υπολόγιζε να βγάζει όσα χρειάζονταν προς το ζην από το επάγγελμά του.

—Εγώ θα έχω μισθό, μήνας μπαίνει, μήνας βγαίνει, δήλωσε ο Τάκης (να το «σχεδόν κανείς» που λέγαμε).

—Ναι, σιγά το μισθό!...

—Πόσα παίρνει ο χωροφύλακας, ρε;

—Ξέρω 'γω, ρε; Όσα και να παίρνει καλά είναι.

—Ο μηχανοδηγός πάντως έχει καλό μισθό, είπε ο Σταύρος.

—Κι άμα σου τελειώσουν τα λεφτά, ρε, τι θα κάνεις;

—Θα κάνω υπερωρίες, ρε.

—Κι αν κουραστείς;

—Θα πάρω ένα βοηθό, ρε. Να, το Θύμιο ας πούμε. Έρχεσαι, ρε;

—Δεν μπορώ, ρε... Αφού θα 'μαι αεροπόρος.

—Και θα 'χεις τον Πάνο να σε διατάζει, ρε;

—Σιγά μη με διατάζει!

—Αφού θα 'ναι ανώτερος.

---

⁶ Βλέπε: «Θρύλων Συνέχεια»---Οι Ουρανοί Δεν είναι δικοί μας.

—Κι άμα έρθω βοηθός στα τραίνα εσύ δεν θα με διατάξεις, τι θα με κάνεις;

—Μπορεί και να σε διατάζω, αλλά δεν θα σου ρίχνω φυλακή όπως στην Αεροπορία.

Ο Θυμιάκης έπεσε σε περισυλλογή. Ορίστε, ακόμα δεν ξεκινήσαμε και κινδυνεύαμε να χάσουμε προσωπικό!

—Άμα πας στα τραίνα κόβουμε φιλία, τον προειδοποίησα.

—Δεν είπα ότι θα πάω, ρε...

—Αλλά το σκέφτεσαι.

—Ξέρω κι εγώ, ρε... Να οδηγάς ολόκληρο τραίνο!... Πώω!

Ο Γιώργος ήταν κι εκείνος προβληματισμένος.

—Κι αν το συνεργείο δεν έχει δουλειά; αναρωτήθηκε. Με τι λεφτά θ' αγοράζω εγώ σουβλάκια και μπουρνούτσους;

—Θα σου δίνει ο πατέρας σου, ρε...

—Και θα μου φτάνουν;

—Ε, ίσαμε ένα σουβλάκι...

Αντιμετωπίζαμε οικονομικό πρόβλημα, ήταν φανερό. Καλές οι δουλειές μας και θα κάναμε το κέφι μας και με το παραπάνω, αλλά πώς θα πληρώναμε νοίκι, φαγητό, ηλεκτρικό, νερό, καραμέλες, «Μικρούς Ήρωες» και δεν ξέρω κι εγώ τι άλλο;

Ο Τσίλας το βρήκε.

—Εγώ θα κερδίσω το λαχείο, δήλωσε.

—Ναι, ρε συ! Καλά λες...

—Κι εγώ!

—Κι εγώ, ρε!...

—Εγώ το Προπό, που είναι πιο εύκολο.

—Και τι θα τα κάνουμε όλα αυτά τα λεφτά; αναρωτήθηκε ο Σταύρος.

—Εγώ θ' αγοράσω ποδήλατο δικό μου...

—Εγώ τα παλιά τεύχη του «Μικρού Ήρωα» που δεν έχω.

—Εγώ ένα γραμμόφωνο, ν' ακούω πλάκες όποτε θέλω.

Ο Αλέκος είχε μια πιο εφαρμόσιμη ιδέα.

—Μπορεί να παντρευτούμε και καμιά πλούσια, είπε. Όπως στα έργα.

Ο Σταύρος τον αγριοκοίταξε.

—Δεν είπαμε δεν θα παντρευτεί κανένας μας, ρε; τον πρόγkηξε. Δεν φιλήσαμε σταυρό;

—Ναι, αλλά...

—Αν παντρευτείς να φύγεις απ' τη συμμορία.

—Καλά... μια ιδέα είπα...

—Να μη λες.

Οπότε συμφωνήσαμε ότι ο καλύτερος τρόπος ήταν να κερδίσουμε το λαχείο ή το Προπό. Έτσι το λύσαμε κι αυτό.

Αλλά το καλύτερο επάγγελμα απ' όλα βρέθηκε χάρη στο Θυμιάκη. Και το σπουδαιότερο... δεν χρειαζόταν καν να περιμένουμε για να μεγαλώσουμε. Θα μπορούσαμε να ξεκινούσαμε έτσι όπως ήμασταν τώρα –δεν λέω «μικροί», λέω «όχι μεγάλοι». Υπό ορισμένες προϋποθέσεις βέβαια.

Ήταν Τετάρτη απόγευμα. Την προηγούμενη είχε κυκλοφορήσει το τελευταίο τεύχος του «Μικρού Ήρωα» –οι περισσότεροι το είχαμε κιόλας διαβάσει, οι υπόλοιποι το είχαν δανειστεί από τους διαβασμένους– και σχολιάζαμε την περιπέτεια του θρυλικού Ελληνόπουλου, που οι εχθροί της πατρίδας του έχουν επονομάσει Παιδί-Φάντασμα, γιατί σαν πραγματικό φάντασμα κλπ. κλπ., όταν σε μια στιγμή ο Θυμιάκης πέταξε τη βόμπα.

—Ρε σεις, μας λέει. Φανταζόσαστε, ρε, να ξανάρχονταν

οι Γερμανοί, όπως στο έργο... να είχαμε πόλεμο κι εμείς να ήμασταν σαν το Παιδί-Φάντασμα και τους φίλους του;

Μείναμε κάγκελο. Πώς δεν το είχαμε σκεφτεί αυτό πιο πριν; Τι μυαλό κουβαλούσαμε, γαμώτη μου!

—Ναι, ρε! ενθουσιάστηκε ο Τσίλας. Θα κρυβόμαστε και θ' ανατινάζουμε σπίτια κι εργοστάσια...

—Του εχθρού, διευκρίνισε ο Αλέκος.

—Ε, ναι, ρε... Τι, δικά μας;

—Θα χουμε και όπλα, είπε ο Θυμιάκης. Εγώ θα πάρω ένα αυτόματο.

—Κι εγώ!

—Εγώ θα πάρω ένα περιστροφικό, σαν αυτό που έχει το Παιδί-Φάντασμα, είπε ο Σταύρος.

—Και θα κάνουμε στους εχθρούς τις λαβές και τα αεροπλανικά που μάθαμε από τον «Μικρό Ήρωα», είπε ο Βάσος.

Ο Γιώργος, ο δικός μου, ήταν σκεφτικός.

—Θα μας αφήσουν όμως οι μανάδες μας; αναρωτήθηκε.

—Ποιες μανάδες, ρε μάπα; τον αποπήρε ο Σταύρος (μέγας γνώστης της μικροηρωικής εποποιίας). Αφού τους γονείς θα τους έχουν σκοτώσει οι Γερμανοί.

Έπεσε μια αμήχανη σιωπή. Αυτό δεν το είχαμε σκεφτεί. Κι όσο για μένα, δεν ντρέπομαι να πω ότι δεν έπαιζε και μεγάλο ρόλο, αλλά οι άλλοι έβλεπα ότι προβληματίζονταν.

—Σίγουρα, ρε; έκανε ο Αλέκος.

—Ναι, ρε. Αφού το λέει στον «Μικρό Ήρωα».

—Όλοι, ρε;... Δεν γλυτώνει κανείς;

—Έτσι λέει ο «Μικρός Ήρωας».

Κατέβασαν τα μούτρα.

Ανέλαβα να τους δείξω τη θετική πλευρά των πραγμάτων.

—Έτσι όμως κανείς δεν θα μας κυνηγάει να διαβάσουμε, είπα.

Υπήρξαν κάνα-δυο δειλά χαμόγελα.

—Ναι, ρε... Μπορεί και να μην πηγαίνουμε σχολείο...

—Σίγουρα!

—Ε, ναι, ρε... Τι, τα παιδιά στον «Μικρό Ήρωα» πήγαιναν σχολείο; Δεν πήγαιναν.

—Φίνα!

—Άσε που θα παίζουμε όσο θέλουμε και δεν θα μας λέει κανείς κουβέντα, είπα.

—Ναι, ρε! Και θα πηγαίνουμε όπου θέλουμε!

—Και δεν θα μας λένε «πλύνε τα χέρια»...

—Ούτε «ώρα για ύπνο»...

—Θα γλυτώσουμε και το μурουνόλαδο.

—Μπλιάχ!

Άπειρα ήταν τα πλεονεκτήματα μιας πιθανής οριστικής απουσίας των γονιών και με ικανοποίηση διαπίστωσα ότι είχαν αρχίσει να το συνειδητοποιούν και οι άλλοι.

—Και τι θα τρώμε; ρώτησε ο Γιώργος, για τον οποίο το φαΐ ήταν πρώτη προτεραιότητα.

—Ότι να 'ναι, ρε...

—Θα κλέβουμε από τους Γερμανούς.

—Όπως ο Σπίθας.

—Εσύ θα 'σαι ο Σπίθας, λέει ο Τάκης του Γιώργου κακαρίζοντας μ' αυτό τον αντιπαθητικό τρόπο που είχε όταν έλεγε καμιά κακία.

—Γιατί; απόρησε ο Γιώργος.

—Γιατί είσαι χοντρός.

Ούτε κατάλαβε το θρασίμι από πού του ήρθε η καρπαζιά. Τον γονάτισε.

—Τι βαράς, ρε; κλαψούρισε.
—Δεν είμαι χοντρός, είπε ο Γιώργος διδακτικά. Σωμα-
τώδης είμαι.⁷
Ο Σταύρος πάλι έθεσε ένα ακόμη σοβαρό ζήτημα.
—Ποιος θα είναι Παιδί-Φάντασμα; ρώτησε (ρητορική
ερώτηση, όπως θα αποδεικνυόταν μετά).
Αλληλοκοιταχτήκαμε.
—Εγώ, ρε...
—Όχι, εγώ...
—Σίγουρα εγώ.
—Γιατί, ρε, είσαι μάγκας;
—Ναι, ρε, είμαι μάγκας.
—Εγώ θα είμαι το Παιδί-Φάντασμα, δήλωσε ο Σταύρος
με αυτοπεποίθηση.
—Γιατί;
—Δεν κατάλαβα;...
—Γιατί εσύ, ρε;...
—Πρώτον γιατί ξέρω όλα τα κόλπα ζίου-ζίτσου.
—Κι εγώ τα ξέρω.
—Κι εγώ...
—Σιγά! Εγώ ξέρω περισσότερα.
—Μετά ξέρω από σαμποτάζ.
—Μπα;... Και πού έμαθες;
—Ναι, ρε, από πού;
—Απ' τον «Μικρό Ήρωα», ρε.
—Κι εγώ έμαθα.

---

7 Το ίδιο ακριβώς ισχυριζόταν κι ο Obelix στον «Asterix» των Goskinny και Uderzo, πολλά χρόνια αργότερα.

—Εγώ τα θυμάμαι όλα απέξω.
—Ρώτα με ότι θες να σου πω...
Ο Σταύρος κρατούσε το μεγάλο ατού για το τέλος.
—Εγγλέζικα, λέει.
Τον κοιτάξαμε σαστισμένοι.
—Ε, τι;...
—Ποιος άλλος ξέρει εγγλέζικα εδώ πέρα;
Εδώ μας ρούμπωσε, ομολογουμένως.
Βηξ απορία ψάλτου και σιωπή.
—Κανείς, επιβεβαίωσε θριαμβευτικά ο Σταύρος. Και σας ρωτάω... Όταν μας παίρνει στον ασύρματο ο X-1 από τη Μέση Ανατολή, να μας αναθέσει αποστολή, ποιος θα του μιλάει;
—Τι, δεν μιλάει ελληνικά; απόρησε ο Γιώργος.
—Αφού είναι Εγγλέζος, ρε. Μόνο εγγλέζικα μιλάει.
—Στον «Μικρό Ήρωα» μιλάει ελληνικά φαρσί, παρατήρησε ο Γιώργος της Κασσιανής.
—Ναι, ρε μάπα... Για να καταλαβαίνουν αυτοί που δεν ξέρουν εγγλέζικα όπως εγώ, εξήγησε υπομονετικά ο Σταύρος.
—'Ντάξ'...
—Άμα είναι από έτσι...
Οπότε, τι να κάναμε –η ανάγκη φιλοτιμία που λένε– το δεχτήκαμε.
Ο Σταύρος θ' αναλάμβανε λοιπόν Παιδί-Φάντασμα (από τότε του κόλλησε το παρατσούκλι) κι εμείς θα ήμασταν τα υπόλοιπα ατρόμητα Ελληνόπουλα, που θ' αγωνίζονταν για την απελευθέρωση της πατρίδας τους από τον βαρβαρικό ζυγό.
Όλα κανονισμένα και τακτοποιημένα. Δεν έμενε παρά ν'

αποφασίσουν οι Γερμανοί να κάνουν πόλεμο –πάλι– και να σκλαβώσουν την Ελλάδα.

Όλα καλά; Όχι. Γιατί ο ίδιος ο Θυμιάκης, που επινόησε την όλη κατάσταση, φαινόταν να το ξανασκέφτεται.

—Μπορεί ν' αργήσουν να μας την πέσουν οι Γερμανοί, λέει σε μια στιγμή.

—Ε, και; (σάματι βιαζόμαστε;).

—Μπορεί ν' αργήσουν κάπως πολύ...

—Και τι μας νοιάζει εμάς, ρε; Ας αργήσουν.

—Θα 'χουμε μεγαλώσει, λέει με μισή φωνή ο Θυμιάκης.

—Και λοιπόν; του κάνει ο Τσίλας.

—Θα είμαστε σαν τους γονείς μας...

Είχα αρχίσει να βλέπω το πρόβλημα. Το ίδιο κι οι άλλοι.

—Ωχ!

—Οπότε... θα μας σκοτώσουν κι εμάς.

—Φτού, γαμώτη! Ατυχία!

Η ενοχλητική φορές λογική του μικρού, του Αλέκου, πάλι στο προσκήνιο. Ρωτάει τον Σταύρο–Παιδί–Φάντασμα.

—Κι αν μας σκοτώσουν εμάς, ποιος θα 'ναι Παιδί–Φάντασμα;

—Τι με νοιάζει, ρε, ποιος θα 'ναι Παιδί–Φάντασμα αν με σκοτώσουν εμένα; Έβαλε τις φωνές ο μελλοθάνατος παρ' ολίγον Μικρός Ήρωας.

Και είχε κι αυτό μια λογική.

Ζήτω το Έθνος!

Έκτη Δημοτικού. Λίγο πριν μας αφήσει ο θεούσος κι ένθερμος οπαδός της διαπαιδαγώγησης δια του χάρακος (στις παλάμες... «χράπ!... χρούπ!») κύριος Βίκτωρ, για ν' αντικατασταθεί από τον άλλο εξαιρετικό παιδαγωγό, τον Φον Νίκουλς.⁸

Πλησίαζε η εθνική μας επέτειος, η εποποιία της Αλβανίας, κι όπως γινόταν στις περιπτώσεις αυτές, από τότε που πάτησα το πόδι μου (που να μην έσωνα!) στο κάτεργο-σχολείο, είχε ενσκήψει άκρατος πατριωτικός ενθουσιασμός – στο διδακτικό προσωπικό δηλαδή, γιατί εμείς, οι βαρυποινίτες, ποτέ δεν πολυκαταλάβαμε περί τίνος ακριβώς επρόκειτο (εκτός από τους πιο «γκάου» μεταξύ μας).

Αυτή τη χρονιά δεν αρχίσαμε καλά.

Μια-δυο μέρες πριν από τη «μεγαλειώδη παρέλαση» προβλεπόταν «σεμνή εορτή», για τους γονείς και συγγενείς, με απαγγελίες πατριωτικών ποιημάτων... «πάντα κι όπου σ' αντικρίζω, με λαχτάρα σταματώ»..., σκετσάκια με μουσική υπόκρουση «παιδιάααα... της Ελλάδος παιδιάααα...»... και φυσικά το κυρίως πιάτο, που ήταν ένα θεατρικό εξάμβλωμα, όπου λάβαιναν μέρος κατά πρώτον οι καλύτεροι μαθητές – υπό τύπον επιβράβευσης– και κατά δεύτερον οι πιο «εφετζίδικοι», ώστε να κρατηθεί αμείωτο το ενδιαφέρον του φι-

---

⁸ Βλέπε «Θρύλων Συνέχεια» —Φον Νίκουλς.

λοθεάμονος κοινού. Με κάθε μετριοφροσύνη πληρούσα αμφότερες τις προδιαγραφές, οπότε τον ρόλο τον είχα σίγουρο, έμενε να δούμε κατά πόσον θα ήταν πρωταγωνιστικός, γιατί, ως γνωστόν ο κύριος Βίκτωρ δεν με χώνευε –και δεν το έκρυβε.

Πριν από τη διανομή ωστόσο ο καλός μας δάσκαλος έκρινε απαραίτητο πατριωτικό του καθήκον να μας διαφωτίσει σχετικά με τον λόγο για τον οποίο εορτάζαμε (υποχρεωτικά) τη σημαντική αυτή επέτειο.

Κι άρχισε να λέει ό,τι από την Πρώτη κιόλας είχαμε ακούσει χιλιάδες φορές. Πώς ο (λαοπρόβλητος) Μεταξάς «βροντοφώναξε» το περίφημο «Όχι», πώς οι γενναίοι μας στρατιώτες, αφηφώντας κινδύνους και κακουχίες, πολέμησαν «ως Έλληνες και ως λέοντες» στα βουνά της Αλβανίας κλπ. κλπ. Είπαμε, τ' ακούγαμε από την Πρώτη, ήμασταν τώρα στην Έκτη κι ανάθεμα αν καταλάβαμε ποτέ περί τίνος επρόκειτο. Εκτός φυσικά του ότι «Εμείς οι Έλληνες είμεθα αδάμαστοι και μοναδικοί». Ο περιούσιος λαός δηλαδή –με θεϊκή βούλα. (Ομιλώ για τον περίφημο «Θεό της Ελλάδος» φυσικά, όχι για κανέναν άλλο, μην μπερδευτείτε).

Αφού τελείωσε λοιπόν ο κύριος Βίκτωρ τον δεκάρικο σηκώνει το χέρι ο πάντα απρόβλεπτος φίλος μου, συνεταίρος στην αστροναυτική και τρελός επιστήμων, Πάνος Β.

—Τι θες; του κάνει ο κύριος Βίκτωρ (ούτε κι αυτόν τον χώνευε, γιατί είπαμε, ήταν απρόβλεπτος).

—Νικήσαμε; ρώτησε αυτός.

Ο δάσκαλος συνοφρυώθηκε.

—Και βέβαια νικήσαμε, απάντησε κοφτά. Με τη βοήθεια του Θεού και της Παναγίας.

—Και τότε πώς μας κάναν κατοχή; εξέφρασε την εύλογη απορία ο δικός μου.

Ο κύριος Βίκτωρ έμεινε άναυδος. Για μια στιγμή όμως.

—Εεεε... επειδή μας επετέθησαν οι Γερμανοί, είπε.

—Αυτούς τους νικήσαμε;

—Πολεμήσαμε ως λέοντες και ως ήρωες, βροντοφώναξε ο κύριος Βίκτωρ με φωνή που παλλόταν από εθνική έξαρση.

—Αλλά χάσαμε;

—Τα βάλουμε με τρεις αυτοκρατορίες, ανόητε, θύμωσε ο δάσκαλος. Τους Ιταλούς, τους Γερμανούς και τους Βουλγάρους. Στο τέλος, μοιραίως, υποκύψαμε.

—Χάσαμε δηλαδή.

—Προσωρινώς...

Πήρα κι εγώ θάρρος... είπα να προσφέρω και τη δική μου συμβολή στη συζήτηση.

—Παρ' όλο που ο θεός ήταν μαζί μας..., παρατήρησα.

Ο Βίκτωρ άλλαξε εκατό χρώματα και σταθεροποιήθηκε σε ένα κόκκινο βερμιγιόν. Αρπάζει τον χάρακα κι εφορμά δρομαίος στο θρανίο μας.

—Άνοιξε το χέρι.

Η γνωστή διαδικασία... «χράπ!».

—Και τ' άλλο!

«Χρούπ!»

—Κι εσύ, λέει του δικού μου.

—Εγώ γιατί, κύριε;

—Άνοιξε το χέρι.

«Χράπ!»

—Και τ' άλλο...

«Χρούπ!»

—Και θα μου φέρετε αύριο εκατό φορές τιμωρία «άλλη φορά δεν θα κάνω κουτές ερωτήσεις εν ώρα μαθήματος».

Επέστρεψε στην έδρα ησυχασμένος που διέπραξε το παιδαγωγικό του καθήκον.

Βλέπω με τρόμο τον Πάνο Β. Να σηκώνει ξανά το χέρι του (κοκκινισμένο από τον χάρακα). Του δίνω μια σκουντιά... Πολύ αργά! Ο δάσκαλος τον είχε δει.

—Τι θες πάλι; του κάνει εκνευρισμένος.

—Αφού χάσαμε γιατί το γιορτάζουμε; ρωτάει ο επίμονος, σαν να συνεχιζόταν η κουβέντα και να μην είχαν μεσολαβήσει χαρακιές και τιμωρία.

—Εσύ θα μου φέρεις διακόσιες φορές αυτό που σας έβαλα, ούρλιαξε εκτός εαυτού ο κύριος Βίκτωρ.

Και με το δίκιο του ο άνθρωπος!

Δυστυχώς είχαμε και περαιτέρω συνέπειες.

Το θεατρικό διαδραματιζόταν υποτίθεται στα χιονισμένα βουνά της Αλβανίας –άθλια ζωγραφισμένα στο σκηνικό του φόντου. Τέσσερις ηρωικοί στρατιώτες κάθονταν γύρω από κάτι κούτσουρα κι ένα χαρτόνι βαμμένο κόκκινο που παρίστανε τη φωτιά και κουβέντιαζαν –ηρωικά– για τα ηρωικά τους κατορθώματα, μην παραλείποντας να δηλώσουν πόσο ευτυχισμένοι είναι που πολεμούν για την πατρίδα (με τη βοήθεια του Θεού) και για την οποία προθύμως θα έχυναν «και την τελευταία ρανίδα του αίματός τους». Έρχεται ο ταχυδρόμος και τους μοιράζει τα γράμματα από την πατρίδα. Οι τέσσερις διαβάζουν κατά σειρά μεγαλοφώνως τα γράμματά τους, όπου γονείς, συγγενείς κι αρραβωνιαστικές τους προτρέπουν να συνεχίσουν να μάχονται ηρωικά και να μη διστάσουν «να χύσουν και την τελευταία ρανίδα του αίματός τους» για τη λατρεμένη πατρίδα. Το όλο τελειώνει με μια πλάκα γραμμοφώνου, όπου η Βέμπο άδει τα «παιδιάααα... της Ελλάδος παιδιάααα...». Συγκίνηση, εθνική ανάταση, χειροκροτήματα.

Ο ρόλος ο δικός μου ήταν του ταχυδρόμου, που κόμιζε τα γράμματα. Έλεγε: «Γράμματα από την πατρίδα» κι εξαφανιζόταν. Ο ρόλος του Πάνου Β. ήταν ένα πέρασμα στο βάθος της σκηνής, μαζί με δυο άλλους κομπάρσους –χωρίς λόγια. Ήταν η παιδαγωγική εκδίκηση του καλού μας δασκάλου.

Οι γονείς ήρθαν να μας καμαρώσουν. Οι δικοί μου περίμεναν ασφαλώς μεγαλεία. Κι έμειναν άναυδοι με την τέλεια απαξίωση του γιόκα τους. Που απέδωσαν φυσικά σε δική μου ολιγωρία κι όχι ποτέ στον άθλιο χαρακτήρα του θεού-σου δάσκαλου.

—Να δούμε τι άλλα φαρμάκια θα μας ποτίσεις ακόμα, μου είπε ξεφυσώντας ο πατέρας μου μετά, με το γνωστό ύφος «μη με στενοχωρείτε, βρε... γιατί με στενοχωρείτε;».

Με τη μάνα μου να προσθέτει:

—Τόσες θυσίες που κάνουμε για σένα και ποιο το ευχαριστώ; Να στενοχωρείς τον πατέρα σου! Παλιόπαιδο! Αχάριστε!

Όλα όμως δεν είχαν χαθεί. Απέμενε η «μεγαλειώδης παρέλαση». Όπου με περίμεναν βεβαίως δόξες και τιμές.

Σημαιοφόρος τότε οριζόταν ο καλύτερος μαθητής. Αν οι καλύτεροι ήταν δύο ή περισσότεροι η σημαία πήγαινε στον ψηλότερο. Πληρούσα αμφότερες τις προδιαγραφές. Ο Πάνος Ι., που ήταν κι αυτός άριστος, υστερούσε κατά μισό κεφάλι στο μπόϊ. Άλλος διεκδικητής δεν υπήρχε. Οπότε το σημαιοφορικό το είχα στο τσεπάκι.

Αλλά...

Στην πρώτη πρόβα βήματος που κάναμε ο κύριος Βίκτωρ μας ανακοίνωσε θριαμβευτικά πως είχε αποφασίσει να δώσει τη σημαία στον... Κώστα Μπούκουρα! Ο Πάνος Ι. κι εγώ θα ήμασταν απλοί παραστάτες, μαζί με δυο κορίτσια!!!

Και μας άφησε όλους κάγκελο!

Ο Κώστας Μπούκουρας ήταν ένας τεράστιος αρκούδος, σαν αυτούς που βλέπαμε στα Μικυμάους. Είχε έρθει στο σχολείο μας τρεις βδομάδες πριν και διακρινόταν για την κουμπουροσύνη του! Δεν ήταν βλάκας ο άχαρος, σκράπας ήταν. Δεκαπέντε χρονών κοντά θα έπρεπε κανονικά να βρίσκεται στην Τρίτη Γυμνασίου κι αυτός δεν είχε βγάλει ακόμα το Δημοτικό! Γι' αυτό και τον έστειλαν οι δικοί του

εδώ, από το δημόσιο, μπας και στο ιδιωτικό κατάφερνε να τοιμήσει επιτέλους το απολυτήριο.

Ο Βίκτορας, που με παραμόνευε, είδε που στράβωσα.

—Τι τρέχει; μου κάνει μ' ένα σατανικό (θε μου σχώρα με!) μηδίαμα. Περίμενες μήπως να πάρεις εσύ τη σημαία;

—Δεν θα 'πρεπε; του λέω.

—Τη σημαία δεν την παίρνει μόνο όποιος είναι καλός μαθητής, μου εξήγησε ο καλός δάσκαλος. Αλλά κι όποιος έχει άμεμπτη διαγωγή. Έχεις εσύ άμεμπτη διαγωγή;

—Έχει ο Πάνος, του αντιμιλάω (γιατί μ' έπνιγε το δίκιο). Γιατί δεν τη δίνετε στον Πάνο;

—Γιατί είναι κοντός, με αποστόμωσε διδακτικά ο πνευματικός μας πατέρας.

Ο Μπούκουρας είδε τώρα τι γινόταν κι άκουσε τον διάλογο. Και οφείλω να πω αυτό προς τιμή του. Μπορεί να ήταν στούρνος στα μαθήματα, αλλά κωλόπαιδο δεν ήταν.

—Δεν τη θέλω τη σημαία, δηλώνει του Βίκτορα.

—Δεν θες τη σημαία;;!!!

Ο δάσκαλος βρισκόταν στα πρόθυρα της αποπληξίας.

—Όχι, δεν μου αξίζει. Οι δυο Πάνοι είναι οι καλύτεροι μαθητές, αυτοί πρέπει να την πάρουν.

Ο Βίκτορας έβαλε τις φωνές.

—Θα σε κανονίσω εγώ! Αυθάδη! Ανεσύσταγε! Θα... θα... θα...

Αλλά ο Μπούκουρας ήταν ανένδοτος. Είχε επισήμως παραιτηθεί.

Κι έτσι βρέθηκα σημαιοφόρος.

Το να είσαι σημαιοφόρος σε μια επαρχιακή πόλη, όπου όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους, δεν είναι μικρή υπόθεση –για τους γονείς κυρίως εννοείται. Επιπλέον από τη γειτονιά κα-

νείς άλλος δεν είχε ως τώρα κερδίσει αυτό το προνόμιο. Μπορούσα λοιπόν να κοκορευόμαι και να κάνω τον καμπόσο.

Αλλά...

Πάντα υπάρχει ένα καταραμένο «αλλά» –και στα πιο όμορφα πράγματα. Το δικό μου το «αλλά» ήταν σοβαρό κι όπως θα δούμε παρακάτω είχε κάποιες συνέπειες.

Η στολή του σχολείου!

Που είχε επινοήσει ο ίδιος ο Διευθυντής μας. Ο οποίος ήταν από τους τελευταίους απειροελάχιστους που φόραγαν ακόμα...παπιγιόν (ή παπιόν όπως το λέγαμε εμείς). Χρειάζεται να πω περισσότερα; Μάλλον η φαντασία σας έχει ήδη αρχίσει να εργάζεται, όμως, για να μη νομίσετε ότι προσπαθώ ν' αποφύγω τις κακοτοπιές με φραστικά τσαλίμια θα εξηγήσω καταλεπτώς αυτό που εν μέρει έχετε ήδη μαντέψει.

Ναι, φορούσαμε στην παρέλαση... παπιόν!

Αλλά δεν ήταν μόνο αυτό. Και το υπόλοιπο της εμφάνισης ήταν για μπάτσες. Ή για γιούχα. Ή για κράξιμο... ότι βολεύει τον καθένα. Βαράτε, τώρα που ο πληγωμένος βρίσκεται στο έδαφος –αντέχει.

Ανοιχτό μπλε μακρύ παντελόνι. Άσπρο πουκάμισο. Μπλε σκούρο παπιόν. Κι ομοιόμορφο με το παντελόνι... γιλέκο! Κι άσπρα γάντια! Συν το αναπόφευκτο πηλίκιο με την κουκουβάγια.

Ήμασταν η χαρά του κάθε αλητάμπουρα! Οι μάγκες από τα άλλα σχολεία μας είχαν βγάλει «γκαρσόνια». Και είχαν απόλυτο δίκιο. Πιο γελοία αμφίεση δύσκολο!

Σ' αυτά τα χάλια έπρεπε το λοιπόν να παρελάσω κι όπως κάθε φορά που ερχόταν αυτή η δύσκολη στιγμή έπρεπε να κάνω ασκήσεις ψυχραιμίας.

Για να καταλάβετε το μέγεθος της ξεφτίλας αρκεί να πω ότι η μάνα μου ήταν ενθουσιασμένη με τη στολή. Τι άλλο να πω;

Τρία χρόνια που βρισκόμουν σ' αυτό το σχολείο οι παρελάσεις μου είχαν γίνει εφιάλτης. Καζούρα στην καζούρα! Ειδικά το 10^ο, εκεί που πήγαιναν οι Παραγκιώτες, όπου μας πετύχαινε μας άλλαζε τα φώτα. Και να πω ότι είχαν άδικο; Εγώ στη θέση τους δηλαδή τι θα 'κανα;

Αυτή τη χρονιά όμως δεν ήταν οι Παραγκιώτες που μας την έπεσαν, αλλά τα βουτυρόπαιδα του άλλου ιδιωτικού, του Μπόκαρη, που βρήκαν την ευκαιρία να βγάλουν σ' εμάς τα δικά τους κόμπλεξ.

Βρεθήκαμε δίπλα-δίπλα στον χώρο συγκέντρωσης, στην Πλατεία Ταχυδρομείου, απ' όπου, όταν δινόταν το σύνθημα, θ' ανεβαίναμε... ταρατατζούμ-ταρατατζούμ... προς την Κεντρική Πλατεία, όπου οι επίσημοι.

Άρχισαν λοιπόν τα δικά τους.

—Γκαρσόοοον!....

—Έφτασεεεε!...

—Έναν βαρύ γλυκό και ου.

—Ψιτ, παιδί... Πιάσε μια γκαζόζα...

Πήρα ανάποδες. Αν δεν τους πλακώναμε δεν θα ησυχάζαμε. Αλλά με ποιους να τους πλακώσουμε; Σάματι είχα μαζί τίποτα ψυχωμένους, σαν τον Σταύρο, τον Γιώργο, τον Τσίλα, τον Θυμιάκη... ακόμα και τον άθλιο τον Τάκη; Εδώ μόνο ο Πάνος Β. μάλωνε, αλλά κι αυτός μποξάροντας με τους κανόνες του μαρκησιού του Κούνισμπερυ.

—Θες γκαζόζα; λέω του υβριστή.

—Μια παγωμένη, χαχανίζει αυτός.

Κρατούσα τη σημαία τυλιγμένη. Την κατεβάζω και με μια θεριστική κίνηση πήρα παραμάζωμα όποιον βρήκα στην τροχιά της. Κλαυθμός και οδυρμός στους συναδέλφους που είχαν γκρεμιστεί σαν τραπουλόχαρτα. Τρέχουν οι δάσκαλοι... Φωνές... σφυρίγματα... χαστούκια... Άλλος πανικός! Τι έγινε;... Τι πάθατε;...

Εντωμεταξύ είχα μαζέψει τη σημαία και παρίστανα τον ουδέτερο παρατηρητή που δεν είχε ιδέα για τον φόνο.

Αλλά...

Με σκουντάει ο Πάνος Ι., που τον είχα παραστάτη και μου κάνει νοήματα δείχνοντας τον ουρανό.

Δεν ήταν όμως ο ουρανός. Το σημαϊόξυλο ήταν. Που είχε κοπεί στα δυο και το πάνω μέρος του κρεμόταν από το πανί, που κι αυτό είχε μια σκισιά μεγαλοπρεπέστατη. Ψευτοπράγματα! Καμιά αντοχή σε αντίξοες συνθήκες.

Στο μεταξύ ο κύριος Βίκτωρ είχε καταφθάσει ασθμαίνων.

—Τι... τι έγινε; φώναξε.

Το μάτι του έπεσε στη σημαία.

Και παραλίγο να τον χάσουμε!

—Τι έπαθε η σημαία; ψελλίζει μην πιστεύοντας σ' αυτό που αντίκριζαν τα μάτια του.

—Έσπασε, τον πληροφόρησα (κι έλεγα την καθαρή αλήθεια).

—Πώς έσπασε;

—Μας σκούντηξαν αυτοί, έρχεται ο Πάνος Ι. σε βοήθειά μου δείχνοντας τους αποδεκατισμένους Μποκαριώτες (ούτε κι αυτό ήταν εντελώς ψέμα).

—Και τώρα; αναφώνησε απελπισμένος ο κύριος Βίκτωρ. Τι θα κάνουμε;

—Να τη δέσουμε, προτείνει ο Πάνος Β., πάντα πρακτικός.

—Με τι;

—Με σπάγκο μήπως;

—Μπα, δεν θα κρατήσει, λέω εγώ. Σύρμα καλύτερα.

—Και πού θα το βρούμε το σύρμα τέτοια ώρα; φρούμαξε ο κύριος Βίκτωρ.

—Ούτε το σύρμα θα κρατήσει πολύ, είπε ο Πάνος Ι. Με ύφασμα καλύτερα.

—Τι ύφασμα; Πού θα το βρούμε το ύφασμα;

—Η γραβάτα σας μήπως;

Ο Βίκτορας απογειώθηκε.

—Έχετε υπογράψει την καταδίκη σας, φώναξε. Θα σας τσακίσω! Να τελειώσει αυτός εδώ ο εφιάλτης και θα σας πατήσω καταή ή να μη με λένε εμένα...

Εντωμεταξύ είχε έρθει και η δασκάλα των μικρών, η κυρία Νίτσα. Βλέπει τη σημαία... Άναυδη κι αυτή!

—Τι έπαθε η σημαία; ρωτάει.

Της εξηγήσαμε. Από την αρχή.

—Και τώρα;

—Είπαμε να τη δέσουμε.

—Με τι;

—Με τη γραβάτα του κυρίου...

Ο τελετάρχης σφύριζε σύνταξη εντωμεταξύ.

Οι δάσκαλοι σε πανικό.

Η σημαία στα δύο...

Με δάκρυα στα μάτια ο Βίκτορας έλυσε τη γραβάτα του και μας την έδωσε.

—Τσακιστείτε, είπε με φωνή που παλλόταν από ανήμπορη λύσσα. Δέστε την καλά, μη γίνουμε ρεζίλι. Και θα σας κανονίσω εγώ μετά... όλους!

Φέραμε τη γραβάτα τρεις-τέσσερις στροφές γύρω από το σπάσιμο στο κοντάρι και να που η σημαία στεκόταν καλύτερα κι από πριν! Με κόκκινα και άσπρα πουά στο άσπρο και μπλε σημαιοξύλο! Πρώτης τάξεως! Για το σκίσιμο του πανιού δεν γινόταν τίποτα, αλλά σάματι ποιος θα το πρόσεχε;

Ξεκίνησε η φιλαρμονική... ταρατατζούμ... φτιάξαμε τις γραμμές, τοποθέτησα τη σημαία στη δερμάτινη θήκη που φορούσα εξεπιτούτου... λίγο ασταθής μου έκανε...

—Μην την κουνάς πολύ, μου ψιθύρισε ο Πάνος Ι. από δίπλα. Δεν τη βλέπω σόϊ.

—Πώς να μην την κουνάω; του λέω φουρκισμένος. Δεν θα περπατάω;

—Περπάτα ντούρος...

—Άει... μη σου πω...

Με την ψυχή στο στόμα βγήκαμε στον κεντρικό δρόμο... ταραταζούμ... κόσμος, χειροκροτήματα... μπράβο... και του χρόνου... Γέλια απ' όπου περνούσε η γραβατωμένη σημαία μας κι ο αγραβάτωτος Βίκτωρ.

Άντε λίγο ακόμα...

—Κουνιέται, μου σφυράει ο Πάνος Ι.

—Δεν έχει ανάγκη, του μουρμουράω.

Να και οι επίσημοι...

«Μαύρη είν' η νύχτα στα βουνά...» η μπάντα...

Χαμηλώνουμε σημαία σε χαιρετισμό...

—Μην την χαμ..., πάει να μου πει κατεπειγόντως ο Πάνος Ι.

Πολύ αργά!... Το είχα ξεχάσει.

«...στους βράχους πέφτει χιόνι...»

Και μαζί με το χιόνι και το πάνω μέρος του κονταριού της σημαίας μας, μαζί μ' ένα κομμάτι πανί, που κύλησε στην άσφαλτο «γκλαν... γκλαν... γκλαν...» προς μεγάλη αγαλλίαση του φιλοθεάμονος κοινού, που κάτι τέτοια περιμένει για να ξεδώσει.

Η γραβάτα πάντως παρέμεινε στο κομμάτι που κρατούσα.

Κι αφού επιτελέσθη η καταστροφή και δεν είχαμε πια τίποτα να φοβηθούμε συνεχίσαμε το βήμα μας καμαρωτοί και υπερήφανοι, ως αρμόζει σε Έλληνες μαθητές.

* * *

Ήλπιζα οι γονείς να μην είχαν δει το περιστατικό.

Τι λέει όμως ο νόμος του Μέρφου; Ένας απ' αυτούς εν πάση περιπτώσει.

—Δεν έχω μούτρα να βγω στην κοινωνία! με πληροφόρησε ο πατέρας μου με το που μπήκα στο σπίτι. Ρεζίλι μ' έκανες πάλι! Αχάριστε! Που τι σου έχει λείψει, βρε αφιλότιμε; Τόσες θυσίες για τα μούτρα σου και να το ευχαριστώ!

—Μας φαρμάκωσες πάλι, σιγοντάρισε η μάνα μου.

Ο κύριος Βίκτωρ ορκίστηκε ότι όσο ζούσε εκείνος εγώ σημαία δεν θα ξανάβλεπα.

Λες και οι ηρωικοί μαχητές του Αλβανικού έπους, αν τους πρόσβαλαν και τους αποκαλούσαν «γκαρσόνια» τα βουτυρόπαιδα θα το άφηναν να περάσει έτσι!

Και επί Γης Ειρήνη

Στο σπίτι μας τα Χριστούγεννα δεν σήμαιναν απολύτως τίποτα. Ήταν μια μέρα σαν τις άλλες. Κάτι σαν Κυριακή διαρκείας. Κανείς στο σπίτι δεν συμπαθούσε τις Κυριακές. Ο πατέρας μου γιατί αναγκαζόταν να μείνει μέσα, χωρίς δικαιολογία για απόδραση από την οικογενειακή θαλπωρή, εγώ γιατί ο πατέρας βρισκόταν στο σπίτι, οπότε δεν θα μπορούσα να αποδράσω με τη σειρά μου, να βγω να παίξω με τα αλάνια στη γειτονιά ανεξέλεγκτα και η μάνα μου γιατί «μας είχε και τους δυο στα πόδια της», να μας νταντεύει... «που δούλα σας έχω καταντήσει πια!».

Τα Χριστούγεννα δημιουργούσαν κι άλλα προβλήματα για τους γονείς. Βλέπεις, όπως οι αργίες δεν είχαν τελειωμό, έφτιαχναν μια ιδανική ευκαιρία για την προσέλευση επισκέψεων –που ήταν εκ των σπουδαιότερων αστικών διασκεδάσεων τότε– με αποκορύφωμα το μέγα φινάλε στη γιορτή του πατέρα μου, του Αη Γιαννιού.

Άσε πια τα έξοδα για γλυκά και δώρα «εκεί που έχουμε υποχρέωση», με πρώτον αποδέκτη εμένα, γιατί έτσι λέει το έθιμο και τα εθίματα πρέπει να τα κρατάμε. «Δώρο του παιδιού» σήμαινε κάνα-δυο βιβλία ή κανένα επιτραπέζιο παιχνίδι, που δεν είχα με ποιον να το παίξω αφού αδέρφια δεν υπήρχαν. Μεταξύ τους οι γονείς μου δεν είχαν ανταλλάξει δώρα ποτέ.

—Τι δώρα και βλακείες, έλεγε ο πατέρας μου. Τα δώρα

είναι περιττά έξοδα, πεταμένα λεφτά. Για όποιον του περισσεύουν. Εμείς δεν έχουμε για πέταμα.

—Ναι, αλλά το έθιμο..., αντιμιλούσε η μάνα μου, ως απείρως πιο συντηρητική από κείνον.

—Το έθιμο!..., μουρμούριζε αυτός. Το έθιμο! Μη σου πω τώρα τι το έχω το έθιμο, χρονιάρες μέρες.

Για στόλισμα του σπιτιού, δέντρα κι άλλες τέτοιες «περιττές αηδίες» ούτε λόγος να γίνεται. Η μόνη παραχώρηση —κι αυτή «για το παιδί»— ήταν ένα μίζερο, ψεύτικο δέντρο, γύρω στα 50 εκατοστά, χωρίς στολίδια και φυσικά χωρίς λαμπάκια («Τι, να κάνουμε τη ΔΕΗ πλούσια;»), που ακουμπούσαν σε μια γωνιά, σ' ένα τραπεζάκι της τραπεζαρίας και το ξεχνούσαν. Ούτε που φαινόταν άλλωστε.

Όταν διάβασα για πρώτη φορά τη «Χριστουγεννιάτικη Ιστορία» του Ντίκενς στο πρόσωπο του Σκρουτζ αναγνώρισα αμέσως τους γονείς μου. Με τη διαφορά ότι ενώ εκείνος στο τέλος ανένηψε αυτοί δεν άλλαξαν ποτέ στο παραμικρό.

Ονειρευόμουν Χριστούγεννα όπως τα διάβαζα στα βιβλία μου κι όπως τα φανταζόμουν, αλλά ήξερα ότι, σαν παιδί τουλάχιστον, δεν επρόκειτο να τα βιώσω ποτέ έτσι. Έκανα λοιπόν μια σημείωση στο μυαλό μου για όταν θα μεγάλωνα, όταν θα είχα το «δικό μου» σπίτι και ίσως δικά μου παιδιά. Τότε όλα θα γίνονταν όπως έπρεπε κι όπως το επιθυμούσε η καρδιά μου. Ως τότε όμως χρειαζόταν να κάνω υπομονή και να πορευτώ σύμφωνα με τις επιταγές και τη διάθεση των ανθρώπων που με φιλοξενούσαν —δεν έστεκε να έχω απαιτήσεις σε ξένο σπίτι.

Θα ήμουν έξι χρονών τότε, η πρώτη μου χρονιά στο σχολείο (ευτυχώς είχα μάθει να διαβάζω από πολύ πιο πριν). Απόγευμα της παραμονής των Χριστουγέννων. Ο καιρός στον χιονιά, οπότε απαγόρευση εξόδου «μην κρυώσω». Οι γονείς, στην τραπεζαρία, έπαιζαν ανόρεχτα κοντσίνα, όπου η μάνα μου έχανε συστηματικά και διαολιζόταν, κι εγώ, δίπλα στη σόμπα να διαβάζω «Μικρό Ήρωα». Εδώ πάει το

«ευτυχώς» που είπα πριν όσον αφορά την πρώιμη ανάγνωση. Αν δεν είχα κι αυτό θα ήταν πολύ δύσκολο να δραπετεύσω από το κάτεργο, έστω και νοερά.

Από ένα καπρίτσιο της τύχης, που αργότερα θα μάθαινα πως οριζόταν σαν synchronicity, τη στιγμή ακριβώς που ο Γιώργος Θαλάσσης, το ηρωικό Ελληνόπουλο, που οι εχθροί της πατρίδας του έχουν επονομάσει Παιδί-Φάντασμα, πυροδοτούσε τα εκρηκτικά που είχε τοποθετήσει σε ένα Γερμανικό κτίριο, ακούστηκε το «μπαμ»! Δεν ήταν ακριβώς σαν έκρηξη TNT, αλλά και δεν έλαβε χώρα στο ευφάνταστο μυαλό μου. Ήρθε από την μπροστινή αυλή του σπιτιού, ήταν υπόκωφο και συνοδευτήκε από ένα εκνευριστικό στρίγκλισμα φρένων. Βρέθηκα στο παράθυρο πρώτος, ως αληθινός μικρός ήρωας. Οι γονείς ακολούθησαν με τον γνωστό αργό τους ρυθμό. Και είδα ένα στρατιωτικό Dodge τριών τετάρτων να έχει σπρώξει με το πίσω μέρος του κάπου ένα μέτρο μέσα ένα τμήμα του χαμηλού τούβλινου τοίχου της περίφραξης αφήνοντας τα κάγκελα στο σημείο αυτό να αιωρούνται.

Να το δει αυτό ο πατέρας μου έγινε Τούρκος!

—Την Παναγία τους... το Χριστό τους..., βλαστήμησε και όρμησε έξω εν εξάλλω.

Κι εγώ φυσικά κατά πόδας.

Ο φαντάρος οδηγός του οχήματος είχε κατεβεί και κοίταζε τη ζημιά αμήχανος, σαν να μην πίστευε ότι αυτός την είχε κάνει.

—Μου κόλλησε η όπισθεν..., ψέλλισε βλέποντας τον πατέρα μου να επιθεωρεί το ρήγμα —που δεν ήταν και τίποτα το φοβερό εδώ που τα λέμε.

—Τον κακό σου τον φλάρο, ήρθε η φουρκισμένη απάντηση του παθόντος. Ζώο! Ε, ζώο!

—Μου κόλλησε..., ξανάπε ο φουκαράς.

—Άμα δεν τα συντηρείτε τα ρημάδια σας και η όπισθεν θα κολλήσει κι όλα θα κολλήσουν, τον πρόγkηξε ο πατέρας μου. Αλλά πού!... Το μυαλό σας εσάς στο φαΐ, στον ύπνο και

τις γκόμενες. Και πληρώνω εγώ, ο ηλίθιος φορολογούμενος, για να έχω Στρατό!... Την Παναγία μου... το Χριστό μου... μέρες που είναι!

—Δεν μπήκε πολύ μέσα..., προσπάθησε να τον καθησυχάσει ο φαντάρος.

—Δεν μπήκε;... Στραβός είσαι, ρε; Όλο το κομμάτι έφυγε. Που θα μου πεις εμένα δεν μπήκε!...

—Μια ώρα δουλειά είναι, ξαναπροσπάθησε ο δράστης. Να 'ρθω εγώ να το φτιάξω.

—Αν είναι να το φτιάξεις όπως οδηγείς να λείπει. Είσαι κτίστης;

—Όχι, αλλά...

—Όχι και ξερό! Που θα μου πεις εμένα «μια ώρα δουλειά»...

Έβγαλε το πακέτο τα τσιγάρα του κι ένα μολύβι κι άρχισε να σημειώνει τον αριθμό του οχήματος.

Ο φαντάρος πήρε μια έκφραση λες και ήταν έτοιμος να βάλει τα κλάματα.

—Σας παρακαλώ..., λέει. Απολύομαι σε μια βδομάδα.

—Και τι με νοιάζει εμένα; Ας πρόσεχες. Δεν πάνουμε το τιμόνι κι άντε, όποιον πάρει ο Χάρος. Ορίστε το αποτέλεσμα. Έχεις ιδέα τι θα στοιχίσει η επισκευή; Μαστόροι... υλικά... μεροκάματα... Το σταυρό μου μέσα!

—Να σας τα πληρώσω εγώ, προσφέρθηκε ο φαντάρος. Πόσα είναι... να σας τα δίνω λίγα-λίγα...

—Ναι, ζήσε Μάη μου να φας τριφύλλι! Και με το που θα απολυθείς μην τον είδατε, μην τον απαντήσατε. Όχι, κύριε... Θα τιμωρηθείς, για να μάθεις.

—Θα με στείλουν στρατοδικείο..., ψέλλισε ο φουκαράς.

—Μπα; Γιατί;

Κόμπιασε ο ταλαίπωρος.

—Να..., είπε. Το πήρα άνευ αδείας... Είχα μια δουλειά και...

—Άνευ αδείας! αναφώνησε ο πατέρας μου αγανακτισμένος. Όλο και καλύτερα! Σου πληρώνω δηλαδή εγώ, ο κόπανος φορολογούμενος, βενζίνα για να κάνεις εσύ το κομμάτι σου στις γκόμενες;!!!

—Όχι, δεν...

—Ρε, άντε από κει... Μη φωνάξω την ΕΣΑ και σε πάρουν μέσα σηκωτό.

Ο ταλαίπωρος έκανε μια τελευταία προσπάθεια.

—Μέρες που είναι..., ψέλλισε. Σας παρακαλώ... μη με αναφέρετε... Απολύομαι...

—Να το σκεφτόσουν αυτό πριν κάνεις τη ζημιά, τον αποστόμωσε ο πατέρας μου. Δεν θα σε λυπηθούμε κιόλας.

Και γυρίζοντας του την πλάτη μπήκε στο σπίτι.

Όλο το βράδυ οι δυο τους δεν είχαν άλλο θέμα συζήτησης.

—Μα παν και δίνουν τιμόνι στο κάθε τσογλάνι! φρούμαζε ο πατέρας μου. Ορίστε τ' αποτελέσματα!

—Ε, δεν είναι και μεγάλη ζημιά, προσπαθούσε να τον καλμάρει η μάνα μου.

—Δηλαδή, κυρία μου, για να ήταν μεγάλη θα 'πρεπε να γκρεμίσει το σπίτι; Μην τ' ακούσεις κι εσύ τώρα, χρονιάρης μέρες.

—Ησύχασε, θα σου ανεβεί η πίεση.

—Θα ανεβεί. Θα φτάσει εικοσιπέντε μ' αυτά και μ' αυτά. Ακούς εκεί!... Μικρή ζημιά! Μήπως θα 'πρεπε να τον τρατάρουμε και κουραμπιέ; Ε; Να μου πεις για να ξέρω.

—Ωχ, καημένε!

Εγώ είχα πιάσει το μπλοκ της ζωγραφικής και σχεδιάζα κοντά στη σόμπα, χωρίς να χάνω λέξη και χωρίς να λέω κου-

βέντα, γιατί ήξερα ότι σ' αυτές τις περιπτώσεις ο πιο αδύναμος την πληρώνει.

Στο τέλος ο πατέρας μου πρόσεξε φαίνεται ότι ήμουν ασυνήθιστα ήσυχος.

—Τι κάνεις εσύ εκεί; με ρώτησε σε μια στιγμή εκνευρισμένος.

—Ζωγραφίζω.

—Φέρε να δω...

Του έδωσα το μπλοκ. Όπου είχα φτιάξει τον φουκαρά τον φαντάρο, όπως τον θυμόμουν και με ποτάμι τα δάκρυα να τρέχουν από τα μάτια του —καλλιτεχνική αδεία.

—Τι 'ναι αυτό; γάβγισε ο πατέρας μου.

—Αυτό που έγινε, μουρμούρισα.

Πήρε το μπλοκ, έσκισε το φύλλο με τη ζωγραφιά, το έκανε κομματάκια και πήγε να το ρίξει στη σόμπα.

—Σε θέλω, βρε, να είσαι ξύπνιος, μου είπε. Να μην σε πιάνουν κοροΐδο οι επιτήδευοι. Όποιος πέφτει σε παράπτωμα τιμωρείται. Για να μαθαίνει. Έτσι λειτουργεί η κοινωνία. Αλλιώς ο καθένας κάνει ότι του καπνίσει και είναι όλα μπάτε σκύλοι αλέστε. Κατάλαβες;

—Όχι.

—Όχι και ξερός. Αύριο δεν έχει έξω. Θα καθίσεις να λύσεις προβλήματα στην αριθμητική. Συνεννοηθήκαμε;

—Μα...

—Συνεννοηθήκαμε;

—Μάλιστα.

Ο τοίχος επισκευάστηκε. Μιας ώρα δουλειά ήταν πράγματι, το επεισόδιο ξεχάστηκε —αλλά όχι κι από μένα.

Κάποια στιγμή, λίγο καιρό αργότερα, που βρήκα τον πατέρα μου στις καλές του τον ρώτησα.

—Με τον φαντάρο τι έγινε, μπαμπά;
—Ποιον φαντάρο; απόρησε εκείνος.
—Αυτόν που έριξε τον τοίχο.
—Α, αυτόν τον φαντάρο!
—Ναι. Τον ανέφερες;
Πήρε ένα ύφος ενοχλημένο.
—Μπα... Σκέφτηκα... αφού απολυόταν κιόλας... άστον να πάει στο διάολο! Πού να μπλέκουμε τώρα με στρατούς και δικαστήρια...
Με είδε που δεν ενθουσιάστηκα.
—Τι; μου κάνει.
—Του χάλασες τα Χριστούγεννα, είπα.
Δεν του άρεσε.
—Ορίστε και το 'φχαριστώ! φώναξε. Κάνεις το καλό κι αντί να σου πούνε μπράβο σου κάνουν και παρατήρηση από πάνω. Μήπως θα 'πρεπε να ζητήσω και συγγνώμη, κύριε;
—'Ηταν Χριστούγεννα...
—Χριστούγεννα και παραμύθια, ήρθε η κοφτή απάντηση. Να μάθεις να υποστηρίζεις το συμφέρον σου, βρε. Πόσες φορές να σου το πω για να το καταλάβεις; Να μην σε πιάνουν κοροΐδο οι επιτήδαιοι.
—Ας με πιάσουν, είπα πεισματικά. Μια φορά το χρόνο ας με πιάσουν.
Με κοίταξε μ' ένα ύφος ανεξιχνίαστο και κούνησε το κεφάλι του περίλυπος.
—Αμ δεν σε βλέπω να κάνεις προκοπή μ' αυτά τα μυαλά, είτε τέλος. Μακάρι να βγω ψεύτης, αλλά να με φτύσεις εμένα αν καταφέρεις τίποτα στη ζωή σου.
Και να δεις που είχε δίκιο.

Ολυμπιαοί Αγώνες

Κάθε σπουδαίο γεγονός μας ενδιέφερε –σπουδαίο σύμφωνα με τη δική μας αξιολόγηση, όχι των μεγάλων– οι Ολυμπιακοί Αγώνες όμως ήταν κι από τα σπουδαία κάτι εντελώς ξεχωριστό. Μας ενδιέφερε και σαν ακροατές, αφού μόνο από το ραδιόφωνο μαθαίναμε τα καθέκαστα τότε –άντε, κι από την εφημερίδα, με καθυστέρηση– αλλά κι επαγγελματικά, σαν αθλητές που ήμασταν οι ίδιοι, κι αν η αξία μας δεν είχε αναγνωριστεί ακόμα... υπομονή τρία-τέσσερα χρόνια χρειαζόταν να κάνουμε και θα δικαιωνόμασταν, στους Σχολικούς, που ήταν για τις επαρχίες τότε μια μικρή Ολυμπιάδα.

Στους προηγούμενους, της Μελβούρνης, ήμασταν ακόμα μικροί και μόνη η επιτυχία του Ρουμπάνη μας είχε μείνει⁹, αυτοί εδώ όμως, της Ρώμης, ήταν αλλιώς. Άσε που για μια στιγμή είχαμε πιστέψει ότι θα λαβαίναμε κι εμείς μέρος¹⁰. Εντάξει, ένα λάθος έγινε, όμως συχνά τα ωραιότερα όνειρα πάνω σε λάθη δεν πατάνε;

Καλοκαίρι ξεκίνησαν, 25 Αυγούστου –κάτι που μας βόλευε, γιατί δεν είχαμε σχολείο– και Φθινόπωρο τελείωσαν, 11 Σεπτεμβρίου –που πάλι μας βόλευε, γιατί οι δάσκαλοι δεν είχαν ακόμα βρει τον ρυθμό τους κι έτσι μπορούσαμε να ρεμπελεύουμε.

---

⁹ Τρίτος στο Επί Κοντώ με 4.50.

¹⁰ Βλέπε «Θρύλων Συνέχεια» - Το Παγκόσμιο Ρεκόρ.

Ήμασταν φυσικά ενημερωμένοι. Από περιοδικά κι εφημερίδες, που καιρό πριν από το μεγάλο γεγονός αφιέρωναν μεγάλο μέρος της ύλης τους σ' αυτό. Τους δικούς μας αθλητές (κι εννοώ αυτούς του στίβου, γιατί οι άλλοι στη δική μας συνείδηση ήταν απλοί τουρίστες) τους ξέραμε όλους, τους ξένους γιατί να τους ξέρουμε; Τους είχαμε τίποτα ή μήπως αν κέρδιζαν θ' ακούγαμε τον εθνικό μας ύμνο;

Ο μέγας ήρωας φυσικά και η μεγάλη μας ελπίδα ήταν ο Γιώργος Ρουμπάνης, στο επί κοντώ. Κι αν στην προηγούμενη Ολυμπιάδα έχασε το χρυσό κοροϊδίστικα –και δεν ξέρουμε αν δεν κάναν καμιά λαδιά και οι κριτές– σ' αυτήν εδώ το είχε παραπάνω από σίγουρο.

—Ο Ρουμπάνης πηδάει όσο θέλει, όποτε θέλει, μας εξήγησε ο Σταύρος που τα ήξερε (και) αυτά. Δεν έχει αντίπαλο ο άνθρωπος! Σαν πουλί πετάει!

—Θα το πάρει σίγουρα λες, ε; ζήτησε επιβεβαίωση ο Θυμιάκης.

—Εξόν κι αν τον αδικήσουν, είπε ο Τσίλας.

—Ναι, ρε, ο πληρωμένος διαιτητής, συμφώνησε κι ο Τάκης.

—Δεν έχει, ρε μάπα, διαιτητή στο στίβο, τον απολήρα εγώ, που δεν άντεχα πια την τόση ασχετοσύνη (ειδικά του εν λόγω Τάκη).

—Και τι έχει;

—Έχει κριτές.

—Ε, αυτούς.

—Υπάρχει όμως ένα πρόβλημα, είπε ο Σταύρος σκεφτικός.

Τον κοιτάξαμε αλαφιασμένοι.

—Τι πρόβλημα;

—Μη μου λες τέτοια!...

—Για πε...

—Ο Αμερικάνος, λέει ο Σταύρος.
—Ε, τι;... Τι θα μας κάνει ο Αμερικάνος;
—Σιγά που θα φοβηθούμε και τ' Αμερικανάκια τώρα!...
—Ο δικός μας θα τον κάνει σκόνη, ρε.
—Θα του πάρει τα σώβρακα.
—Γιατί άμα θέλουμε εμείς οι Έλληνες... Ε;
—Ναι, ρε. Αλλά μας αφήνουν; Δεν μας αφήνουν.
—Γιατί τους πάει νάαα...
—Αυτός ο Αμερικάνος είναι που θα παίζει στο σινεμά τον Ταρζάν, είπε ο Σταύρος και μας προσγείωσε κακήν-κακώς.
—Άντε, ρε!...
—Πλάκα κάνεις...
—Τον Ταρζάν, ρε;
—Ναι, ρε. Του είπαν ότι άπαξες και νικήσει στους Ολυμπιακούς θα τον πάρουν στο σινεμά να παίζει τον Ταρζάν.
—Και μπορεί, ρε συ;
—Τον έχεις δει, ρε μάπα; Ένα θηρίο είναι, με κάτι μπρατσάρες νάαα! Όταν ήταν πιτσιρικάς λέει είχε δέσει σκοινιά στα δέντρα και πήγαινε όπως ο Τζωννυβαϊσμούλερ.
—Τόσο καλός, ρε;!
—Και δηλαδή τον νικάει τον δικό μας άμα μαλώσουν;
—Ξέρω κι εγώ, ρε μάπα; Το χρυσό να μη μας πάρει κι ας μαλώσει όσο θέλει.
Δύσκολα τα πράγματα! Γιατί, πώς διάολο να τα βάλεις με κοτζάμου Ταρζάν, όσο καλός κι αν είσαι;
—Και καλά το επικοντώ, το 'χουμε σχεδόν σίγουρο... Στα άλλα αγωνίσματα;
—Έχουμε κι αλλού καλούς, μας παρηγόρησε ο Σταύρος.

Αλλά άπαξες και χάσουμε το επικοντώ... χέστα! Θα πάθουν τρακ και οι άλλοι και δεν θα κάνουν τίποτα.

—Ενώ αν κερδίσουμε, συμπέρανε ο Τσίλας, θα πάρουν τα πάνω τους κι οι άλλοι και θα μεγαλουργήσουμε.

—Ναι, ρε! Θα τους πάρουμε τα σώβρακα!

—Σίγουρα!

—Πάω και στοίχημα...

Σαν φυσική συνέπεια του μεγάλου γεγονότος που ερχόταν θυμηθήκαμε τις αθλητικές μας ενασχολήσεις. Δεν κάναμε τίποτ' άλλο τώρα πια. Τριπλούν, μήκος και ύψος στο σκάμμα που είχαμε φτιάξει στο οικόπεδο, σφαίρα και δίσκο με πέτρες κι επί κοντώ στην αυλή του σπιτιού μου, με το σημαϊόξυλο και το μπουγαδόσχοινο για πήχη.

Τρέξιμο, δυστυχώς, δεν προέβλεπε το πρόγραμμα.

Γιατί...

—Εγώ άμα τρέξει ο Πάνος δεν τρέχω, δήλωσε ορθά-κοφτά ο Γιώργος, ο δικός μου. Όλο κερδάει και βαριέμαι.

—Ναι, ρε, κι εγώ...

—Κι εγώ.

—Καταντάει αηδία!

—Άσε που θα μας βγει η πίστη...

—Ναι, ρε, στα σίγουρα καλύτερα.

Δεν ήταν επειδή «κέρδαγα». Και στο επί κοντώ «κέρδαγα» και στο μήκος και στο τριπλούν –με ελάχιστες εξαιρέσεις. Τεμπελχανάδες ήταν και δεν τους άρεσε να καταπονούνται. Όχι ότι μου άρεσε κι εμένα. Αλλά, πώς να το κάνουμε... άμα ήταν να «κερδάω», ε, ας κουραζόμουν και λίγο, δεν πείραζε.

Το βράδυ γυρίζαμε στα σπίτια μας αγνώριστοι φυσικά. Στουμπηγμένοι, γδαρμένοι, ελεεινοί και τρισάθλιοι και με τα ρούχα μαύρα από τα χρώματα και γεμάτα σκισιές. Όμως

αυτά έχει ο αθλητισμός. Όποιος ήθελε να είναι φιγουρίνι ας έπαιζε γκολφ –που αν το σκεφτόταν κανείς στη γειτονιά πάλι θα βρίσκαμε τρόπο να το κάνουμε επιθετικό κι επικίνδυνο.

Και η μεγάλη μέρα έφτασε. Τελετή έναρξης κι όλοι μαζεμένοι στον κήπο του Σταύρου, όπου είχαμε βγάλει το ραδιόφωνο για ν' ακούμε καλύτερα. Και να ο τύπος με την ένρινη, χαρακτηριστική φωνή που μας γνωστοποιούσε ότι...

«Την στιγμήν αυτήν ρίγη συγκινήσεως διατρέχουν τα πλήθη των θεατών καθώς η Ελληνική Ομάς, με σημαιοφόρον τον Διάδοχον Κωνσταντίνον, εισέρχεται εις το κατάμεστον στάδιον...».

—Σιγά τον σημαιοφόρο! σχολίασε ο Τσίλας.

—Έλα μωρέ... χατηρικά του δώσαν τη σημαία...

—Αντί να τη δώσουν στο δικό μας, τον Ρουμπάνη...

—Ναι, ρε, που είναι και σίγουρος...

—Και τι, είναι αθλητής ο Διάδοχος;

—Ναι, ρε... Κάπου θα είναι...

—Ιστιοπλοΐα, μας πληροφόρησε ο Σταύρος, που λόγω αδερφού Κώστα, που υπηρετούσε στην Ανακτορική Φρουρά, ήταν ενήμερος στα παλατιανά.

—Και τι είναι αυτό; απόρησε ο Γιώργος, ο δικός μου.

—Ξέρω κι εγώ, ρε;

—Κάτι με βάρκες...

—Με πανιά, εξήγησε υπομονετικά ο Σταύρος.

—Σιγά το άθλημα!

—Σιγά μην ιδρώσει ο αθληταράς!

—Άσε με κάτω, μωρέ... Αδικία.

—Ακούς εκεί... Σημαιοφόρος!

—Επειδής και είναι Διάδοχος, όχι τίποτ' άλλο...

—Μεγάλη αδικία!

—Τον Ρουμπάνη έπρεπε να βάλουν.

—Σίγουρα.

—Ναι, ρε... Τον σίγουρο!

Η περιγραφή συνεχίστηκε. Βαρεθήκαμε... Αφού δεν θα 'χε αγώνες τι μας ενδιέφερε εμάς με πόσους αθλητές συμμετέχει το Τιμπουκτού; —που λέει ο λόγος.

Την επομένη, στη μία το μεσημέρι, την ώρα των ειδήσεων, γύρω στο ραδιόφωνο και πάλι. Ν' ακούσουμε υπομονετικά τι είπε ο Καραμανλής και τι απάντησε ο Παπαντρέας και τι εργοστάσιο εγκαινιάστηκε και τι νέες φορολογίες «μελετώνται»...

—Φτου σας, ξεφτιλισμένοι! αγανάκτησε ο Θυμιάκης. Αντί να μας πουν για τους Ολυμπιακούς μας λεν όλα τα άσχετα.

—Για να τ' ακούσεις, ρε μάπα. Αλλιώς σιγά μην καθόσανε μετά, άπαξες και λέγαν για τους αγώνες πρώτα.

Σωστότατος, και δεν θυμάμαι ποιος το σκέφτηκε, δυστυχώς.

«Και τώρα τα τελευταία νέα από τους αθλητές μας εις την Ολυμπιάδα της Ρώμης», ανακοίνωσε καμιά φορά ο ένρινος προκαλώντας αναταραχή στις γραμμές μας.

Ήμασταν κυριολεκτικά σκυμμένοι πάνω στο ραδιόφωνο και σπρωχνόμασταν για να πιάσουμε καλύτερη θέση.

«Εις την Ελληνορωμαϊκήν πάλην, ο παλαιστής μας Θεοδορόπουλος ητύχησεν...»

—Φτου, γαμώτο!

—Ατυχία!

—Τον αδίκησαν, ρε!

«...και ως εκ τούτου κατέλαβεν την δεκάτην εβδομήν θέσιν εις την γενικήν κατάταξιν...».

—Ε, 'ντάξ'... και δέκατος έβδομος καλά είναι, είπε ο Αλέκος.

—Ναι, καλά κρασιά!

—Και πόσοι λάβαιναν μέρος, ρε;

—Ξέρω κι εγώ;... Δεκαοχτώ;

—Ξεφτίλα!

—Σουτ... μιλάει, ρε...

«Επίσης εις την κολύμβησιν, εις το αγώνισμα των 200 μέτρων υπτίως, ο πρωταθλητής μας Ζαχαρόπουλος απέτυχεν να προκριθεί εις τον ημιτελικόν καταλαβών τελικώς την εβδόμην θέσιν...».

—Και πόσοι τρέχανε, ρεεεε...

—Εεεε... χασάπη! Γράμματα!

«Αυτά δια την πρώτην ημέραν των αγωνισμάτων. Θα επανέλθωμεν και πάλι αύριον με νεωτέρας ειδήσεις από την Ρώμην...».

—'Ντάξ'...

—Ναι μωρέ... σιγά... Πρώτη μέρα είναι... Μέχρι να πάρουν το κολλάει...

—Και καλά... Πάλι, κολύμβηση... δεν λέει. Πότε αρχίζει ο στίβος;

—Μεθαύριο.

—'Ντάξ'... Εκεί θα σκίσουμε.

Την επομένη πληροφορηθήκαμε ότι ένας ακόμα παλαιστής κατετάγη ενδέκατος, ενώ ο κολυμβητής στα 100 πρόσθιο πάτωσε στον προκριματικό, όγδοος και καταϊδρωμένος.

Ο Σταύρος είχε κόψει το πρόγραμμα από την εφημερίδα.

—Αύριο έχουμε το κατοστάρι, μας πληροφορήσε. Τρέχει ο Γεωργόπουλος.

—Πώωω!... Θηρίο, ρε!...

—Θα προκριθεί σίγουρα!

—Μη σου πω ότι θα πάρει και μετάλλιο...
—Ναι, ρε... Μπορεί και να κερδίσει κιόλας.
Ο Θύμιος κατέβασε τα μούτρα.
—Όσο σκέφτομαι ότι μπορεί να ήμασταν εμείς..., είπε.
Τον κοιτάξαμε ξαφνιασμένοι.
—Τι λε, ρε μάπα! τον αποπήρε ο Σταύρος. Αφού το χρο-
νόμετρο ήταν χαλασμένο¹¹.
—Ναι, αλλά άμα δεν ήταν;
Αυτό να μου πεις!
Μας έπιασε μελαγχολία.
—Και το 'χαμε σίγουρο το χρυσό, ρε γαμώτη μου! είπε ο
Τσίλας νοσταλγικά.
—Μόνο το χρυσό, ρε; Πρώτος, δεύτερος, τρίτος σίγου-
ρα!
—Ναι, ρε... Σίγουρα!
—Και τη σκυτάλη; Ε; Μην ξεχνάμε και τη σκυτάλη.
—Με τα χέρια κάτω...
—Ποιος να μας κουνηθεί;
—Και το διακοσάρι, είπε ο Σταύρος που είχε κι αυτός
παρασυρθεί από την παράλογη φαντασίωση.
—Όμως δεν προφτάσαμε να προπονηθούμε...
—Ατυχία, ρε γαμώτη μου!
—Ναι, ρε... Καθαρή ατυχία!

Την επομένη το μεσημέρι δεν υπήρχαν νεώτερα από το μέτωπο της Ρώμης και μας έτρωγε η αγωνία. Οι επικοινωνίες τότε δεν πρόσφεραν τις ευκολίες τις σημερινές και οι μεταδόσεις των ανταποκριτών γίνονταν ή μέσω τηλεφώνου (αν έβρισκαν εύκαιρο) ή μέσω τηλεγραφημάτων (αν δεν μπούκωνε το τηλεγραφείο από την κίνηση). Κάναμε λοιπόν

11 Βλέπε «Θρύλων Συνέχεια» – Το Παγκόσμιο Ρεκόν.

υπομονή ως το βράδυ στις οχτώ κι αφού ακούσαμε για βασιλιάδες, Καραμανλήδες, νομοσχέδια, τιμάρθιθμους, απεργίες κι άλλες τέτοιες βαρετές αηδίες ήρθε η στιγμή που ο ένρινος μας ενημέρωσε για τα πραγματικά σπουδαία γεγονότα της σημερινής ημέρας.

«Δυστυχώς...», ξεκίνησε... κι άμα ακούς «δυστυχώς» δεν χρειάζεται φιλοσοφία για να καταλάβεις ότι σε περιμένει στενοχώρια.

«Δυστυχώς, κυρίες και κύριοι, η σημερινή ημέρα δεν υπήρξε ευνοϊκή δια τα ελληνικά χρώματα...»

—Χαίρω πολύ, του φώναξε θυμωμένα ο Γιώργος. Το καταλάβαμε. Άντε, πες τη λυπητερή τώρα...

—Σοσσι!...

—Ν' ακούσουμε, ρε...

«Εις τον προκριματικόν των 100 μέτρων ο πρωταθλητής μας Νίκος Γεωργόπουλος ητύχησεν...»

—Φτου σου, ξεφτίλα!

—Τι ητύχησεν, ρε; «Ητύχησεν»... Περπατώντας πήγαινε...

«...και απεκλείσθη τερματίζων πέμπτος...».

—Πέμπτος! Πάτος πες καλύτερα!

—Άει σιχτήρ!

«...με χρόνον II δευτερολέπτων...».

—Έντεκα δευτερόλεπτα! Με πατερίτσες έτρεχε, ρε;...

—Περπατώντας...

—Τόσο δεν κάνουμε ούτε εμείς, ρεεεε!...

—Πώωω, ρε, ξεφτίλα!

—Και το 'χαμε σίγουρο, ρε γαμώτη μου!

Ο ένρινος, αδιαφορώντας για την αγανάκτηση που μας προκαλούσε συνέχισε.

«Εις τον δρόμον των 800 μέτρων ο πρωταθλητής μας Μοραγιέμος κατετάγη επίσης πέμπτος και απεκλείσθη του τελικού...».

—Ωραία! Μας έκανες την καρδιά περιβόλι!

—Καλά... στο οχτακοσάρι δεν είχαμε ελπίδες...

—Τι θα πει, ρε... Να προσπαθούσε...

—Ναι, ρε... Δεν τον στείλαμε εκεί για βόλτα...

—Ξεφτίλες!

«Εις τον προκριματικόν των 5 χιλιομέτρων ο Χιώτης καταταγείς ένατος απεκλείσθη...».

—Α, καλά!...

—Εδώ ήρθαμε, πάμε να φύγουμε...

—Ρε, αυτοί μας κάνουν πλάκα!

Απτόητος ο ένρινος έριχνε λάδι στη φωτιά.

«Εις τον προκριματικόν των 400 μέτρων μετ' εμποδίων ο πρωταθλητής μας Σκούρτης ετερμάτισεν πέμπτος και απεκλείσθη...».

—Άλλος ένας!

—Να δούμε ποιος έχει σειρά...

«...καθώς και ο Γιώργος Τσακανίκας εις την σφαιροβολίαν, όπου κατετάγη δέκατος όγδοος εις τον προκριματικόν του αγωνίσματος και απεκλείσθη...».

—Ο καλύτερος απ' όλους! Πρώτος απ' το τέλος!

—Άξιος! Άξιος!

—Πάει, μας πήραν τα σώβρακα!

«Νεώτερα από την Ρώμην θα μεταδώσωμεν αύριον, εις το μεσημβρινόν μας δελτίον...».

—Να μας κάνεις ξανά την καρδιά περιβόλι...

—Άει στο διάλο, ρε λαπά κι εσύ!

—«Ητύχησεν»!... Άκου «ητύχησεν»!...

Ο Θυμιάκης έριξε μια φαεινή ιδέα, για να ξεδώσουμε.

—Ρε μάγκες..., είπε. Έτσι όπως είμαστε... είσαστε να βάλουμε μια τρεχάλα μέχρι το φούρνο του Τσουγένη;

Πρόταση που έγινε ενθουσιωδώς αποδεκτή.

—Όλοι μαζί όμως, είπε ο Γιώργος κοιτάζοντάς με προειδοποιητικά. Μη βγει κανένας μπροστά να κάνει το μάγκα.

—Ναι, ρε... Όλοι μαζί... Τι... άμα λέμε...

Κι αμοληθήκαμε με φωνές πάνω στην ασφαλτο, να πάρουμε πίσω το αίμα των «ατυχησάντων». Με τις μανάδες να ξεπορτίζουν και να μπήγουν φωνές πιο ουρανομήκεις από τις δικές μας —στο πιο τσιριχτό.

—Σκασμός, παλιόπαιδα! Θα μας τρελάνετε.

—Να πάτε στα σπίτια σας.

—Καλά, εσείς μανάδες δεν έχετε να σας μαζέψουν;

—Άξι και ξερός σας!

Λες και δεν ξέραμε ότι το ξεδώσιμο στην γειτονιά αυτή, όταν είσαι μικρός, απαγορεύεται με νόμο!

Την επομένη το μεσημέρι πληροφορηθήκαμε ότι οι δυο μας πυγμάχοι «ητύχησαν».

«...καταλαβόντες αμφοτέροι την δεκάτην εβδομήν θέσιν εις την κατηγορίαν των, ενώ ο πρωταθλητής μας των στηπλ Γεώργιος Παπαβασιλείου απεκλείσθη εις τον προκριματικόν των τριών χιλιομέτρων καταλαβόν την τετάρτην θέσιν...».

—Ναι, καλά!...

—Τα ίδια Παντελάκη μου, τα ίδια Παντελή μου!

—Δεν υπάρχει έλεος, ρε!...

Ο Αλέκος μελετούσε το απόκομμα του προγράμματος που είχαμε τοιχοκολλήσει στην πίσω πόρτα του Αούτου, στο αρχηγείο μας. Προβληματισμένος.

—Καλά, λέει σε μια στιγμή. Εξόν απ' τον Ρουμπάνη, που είναι σίγουρος, δεν θα πάρουμε κανένα άλλο μετάλλιο;

—Μπορεί με τον Γεωργόπουλο στο διακοσάρι, λέει ο Σταύρος. Αν δεν ατυχήσει κι αυτός...

—Αφού χθες, ρε, στο κατοστάρι σερνότανε...

—Περπατώντας πήγαινε.

—Εγώ θα 'τρεχα πιο γρήγορα.

—'Ντάξ', μωρέ... Μπορεί να 'παθε τρακ το παιδί...

—Τι τρακ, μωρε... τι τρακ; Τουρίστας...

—Για να δούμε αύριο...

Το αύριο είχε μια ανέλπιστη εξέλιξη. Μετά από τόσα ατυχήματα και αδικίες ο ένρινος μας πληροφόρησε...

«Μία ευχάριστη έκπληξις σήμερον από την Ρώμην. Και μάλιστα εις διπλούν. Οι πρωταθληταί μας Νίκος Γεωργόπουλος, εις τον δρόμον των 200 μέτρων, και Δήμος Μαγκλάρας, εις το άλμα εις μήκος, προεκρίθησαν αμφοτέρωι εις τους ημιτελικούς και τελικούς αντιστοιχώς των αγωνισμάτων των, που θα διεξαχθούν την εσπέραν. Νεώτερα εις το βραδινόν Δελτίον Ειδήσεων. Δυστυχώς το ευχάριστον δεν τρίτωσε καθώς ο πρωταθλητής μας της σφυροβολίας Ανδρέας Κουβελογιάννης δεν ηδυνήθη να προκριθεί εις τον τελικόν του ιδικού του αγωνίσματος.»

—Ε, 'ντάξ', μωρέ... Άπαξες και προκρίθηκαν οι δύο...

—Κι ένας «ατυχήσας» δεν πειράζει.

—Ναι, μωρέ... Σιγά...

—Σας τα 'λεγα εγώ για τον Γεωργόπουλο, δεν σας τα 'λεγα; κοκορεύτηκε ο Σταύρος. Είναι σαΐτα, ρε, ο άνθρωπος! Πετάει! Έτσι και μπει στον τελικό θα τους πάρει τα σώβρακα.

—Τελικό δεν τρέχει το βράδυ; απόρησε ο Τσίλας. Αφού το είπε ο έτσι...

—«Αντιστοιχώς» είπε, ρε. Ο Μαγκλάρας μπήκε στον τελικό, στο μήκος. Ο Γεωργόπουλος ημιτελικό.

—Και στο μήκος, ρε, δεν κερδάμε;

—Άπαξες και πιάσει καλό άλμα...
—Γιατί να μην πιάσει, ρε;
—Ναι, ρε... Εδώ έπιασε στον προκριματικό. Στον τελικό θα τα δώσει όλα.
—Μπορεί να κάνει άκυρα...
—Να τον αδικήσουν οι κριτές...
—Τι πρώτη φορά θα είναι;
—Μια ζωή μας αδικούνε, ρε...
—Γιατί μας φοβάντε, γι' αυτό.
—Αν μας αφήναν θα ήμασταν πρώτοι παντού, ρε.
—Αλλά μας αφήνουν; Δεν μας αφήνουν.
—Έτσι όπως είμαστε, ρε... Πάμε στο οικόπεδο να κάνουμε από ένα άλμα;
—Ναι, ρε συ...
—Φύγαμε!

Για το καλό. Σαν ηθική συμπαράσταση στο τσαμπιόνι μας που θα δοκιμαζόταν αυτό τ' απόγευμα.

Όμως...

«Δυστυχώς, αγαπητοί μου ακροαταί...».

—Ωχ!
—Άπαξες κι ακούς «δυστυχώς» τη βάψαμε.
—Ατυχία, ρε γαμώτη μου!
—Φτου!

«...αμφότεροι οι πρωταθληταί μας δεν ημπόρεσαν να ανταποκριθούν εις τας προσδοκίας. Ο μεν Γεωργόπουλος απεκλείσθη του τελικού των διακοσίων καταταγείς έβδομος εις την σειράν του, ο δε Μαγκλάρας, παρά τας επιμόνους προσπαθείας του, παρέμεινεν εις την ενδεκάτην θέσιν του τελικού του άλματος εις μήκος.»

Ατυχήσαμε κι εδώ!

Και οι ατυχίες συνεχίστηκαν και την επομένη όπου ο Μαρσέλλος στα 110 εμπόδια, ο Σίλλης στα 400 κι ο Δεπάστας στα 1500 αποκλείστηκαν από τους προκριματικούς κιάλας. Επιπλέον και κάτι κωπηλάτες, ήρθαν προτελευταίοι, αλλά σιγά μην μας ένοιαζε τώρα εμάς...

—Όλα τα λεφτά στον Ρουμπάνη, συνόψισε την κατάσταση ο Σταύρος.

—Τελευταία ελπίδα.

—Τι ελπίδα, ρε; Αφού το 'χουμε σίγουρο...

—Κι αν όχι πρωτιά... δεύτερος σίγουρα.

—Και τρίτος καλά είναι, παίρνει μετάλλιο.

—Ναι, μωρέ... Δεν πειράζει...

Όταν ο ένρνος ξεκίνησε το βράδυ της 5ης Σεπτεμβρίου με «δυστυχώς», μας έζωσαν τα φίδια.

«...απέτυχεν να διεκδικήσει...»

—Ωχ, ωχ!

—'Ντάξ'... μπορεί δεύτερος, ρε...

«...μίαν καλύτεραν θέσιν από την δεκάτην ογδόην...»

—Δέκατος όγδοος!!!...

—Ρε... δεν το πιστεύω!!!

—Δεν μπορεί...

«...εις τον προκριματικόν του άλματος επί κοντώ, υπερπηδήσας μόλις 4.20, ενώ το όριον ήτο 4.40.»

Κατεβάσαμε τα μούτρα.

Ράκη ψυχολογικά, εντελώς.

—Τώρα;

—Τώρα πάει, αυτό ήταν. Αφού έχασε ο Μεγάλος...

—Κάνας άλλος μήπως;...

—Μπάααα... Ποιος μωρέ; Αφού όλοι «ατυχούν»,
—Φτου, γαμώτη μου!
—Εμείς πόσο πηδάμε επικοντώ στην αυλή, ρε; με ρώτησε ο Γιώργος.
—Δυόμιση μέτρα, του απαντάει ο Θυμιάκης.
Δυόμιση πήδαγα εγώ βέβαια. Εκείνοι πάνω από 2.20 δεν πήγαιναν ποτέ, αλλά δεν είπα τίποτα. Τέτοιες ώρες, τέτοια λόγια.
—Ε, αν προπονιόμασταν 4.50 δεν θα τα πηδούσαμε;
—Σίγουρα.
—Αφού απροπόνητοι πηδάμε δυόμιση...
—Καλύτερα να στέλναν εμάς, ρε.
—Δέκατος όγδοος! Πώς δεν τον είπε κι Ολυμπιονίκη!
Το ηθικό μας είχε καταβαραθρωθεί –και δικαίως. Αφού κι ο Ρουμπάνης πάτωσε, ε, δεν υπήρχε πια καμιά ελπίδα. Άμα δεν σου βγει ο σίγουρος ποιος θα σου βγει, ο κατιμάς;
—Να τελειώνουν κι αυτοί οι κωλοαγώνες, τους βαρέθηκα, μα την Παναγία, είπε ο Σταύρος.
—Ναι μωρέ... Σιγά τους αγώνες!...
—Άσε που μπορεί να 'ναι και συνεννοημένοι...
—Πλακάκια τα 'χουν κάνει, εγώ στο λέω.
—Να βγαίνουν πρώτοι όλο Αμερικάνοι!...
—Βγαίνουν και Ρώσοι.
—Ε, 'ντάξ'... Αυτοί οι δυο.
—Μιλημένα όλα.
—Σιγά μην αφήσουν την Ελλαδίτσα να δει μετάλλιο!
—Γιατί μας σκιάζονται, ρε...
—Ναι, ρε... Αν μας άφηναν...

Αλλά δεν μας άφηναν. Δεν μας άφησαν ούτε την επομένη όπου ο τριπλουνίστας μας ήρθε 35ος, ο Δεκαθλητής μας τελευταίος και δυο σκοπευτές 46ος και 52ος αντίστοιχα.

Είχαμε πια χάσει εντελώς το ενδιαφέρον μας. Περισσότερο από συνήθεια ακούσαμε στις 7 του μηνός το μεσημέρι τις χωρίς τέλος ατυχίες της ελληνικής αποστολής.

«Δυστυχώς...»

Να το πάλι το «δυστυχώς»! Μόνιμη εισαγωγή του ένρινου.

«...οι ομάδες μας των σκυταλοδρομιών ητύχησαν...»

Ορίστε και το «ητύχησαν»!

«Η μεν των 4x100, ενώ προεκρίθη εις τον ημιτελικόν απεκλείσθη τερματίσασα 5η, η δε των 4x400, λόγω προβλήματος εις την διαδρομήν του προκριματικού, δεν ετερμάτισεν...»

—Τους έπιασε λάστιχο! φώναξε ο Θυμιάκης αγανακτισμένος.

—Άσε με κάτω, μωρέ, με τους άχρηστους!

—Φτου, ξεφτίλες!

«Εις τον ακοντισμόν ο πρωταθλητής μας Ανυφαντάκης απεκλείσθη, ενώ εις την δισκοβολίαν ο Αντώνης Κουνάδης κατετάγη δέκατος όγδοος.»

—Πες πάτος να καταλάβουμε, φώναξε ο Τσίλας.

—Η μάνα μου, ρε, αν την βάζανε, περισσότερο θα 'ριχνε.

—Και η δικιά μου, ρε.

—Όξωωω... Ξεφτίλες!

Ο ένρινος όμως συνέχιζε απτόητος.

«Ωστόσο μια νότα αισιοδοξίας...»

—Όπα της!...

—Τι λέει, ρε;...

—Σώπα, ρε, ν' ακούσουμε...

—Μπορεί να ξαναπηδήξουν επικοντώ λες;...

«...διαγράφεται καθ' όσον εις την ιστιοπλοΐαν, εις την κατηγορία των σκαφών «Ντράγκον», το σκάφος του Διαδόχου Κωνσταντίνου δίδει ελπίδας δια μίαν αξιοπρεπήν κατάταξιν...»

—Αααα! Αυτό ήταν;

—Είπα κι εγώ!...

—Α, καλά!... Περίμενε...

—Μ' αυτό το πλευρό να κοιμάσαι...

—Δήθεν τώρα...

«...νεώτερα δια την τελικήν έκβασιν εις το βραδινόν μας δελτίον.»

—Ναι, σίγουρα... Θα σ' ακούσουμε.

—Άσε μας κάτω, ρε μάγκα...

—Πα να φύγουμε, ρε...

—Τέρμα, αυτό ήταν. Πατώσαμε!

—Πήγαμε για μαλλί και βγήκαμε κουρεμένοι.

Για μας η εποποιΐα της Ρώμης είχε πάρει τέλος. Αφού τα μεγάλα μας φαβορί, οι αθληταράδες, «ητύχησαν» υπήρχε περίπτωση τώρα ο βουτυρομπεμπές ο Κωνσταντίνος... ποιος; ο Κωνσταντίνος, να καταφέρει κάτι καλό; Άσε με κάτω!

Δεν κάναμε καν τον κόπο να πάμε στο ραδιόφωνο το βράδυ. Ν' ακούσουμε τι; Τα «δυστυχώς» και τα «ητύχησεν»; Καθόμασταν στα σκαλιά του αρχηγείου μας, στη διπλανή πόρτα του Αούτου, όταν είδαμε να καταφθάνει τρέχοντας ο Γιάννης ο Τζωννυβαϊσμύλερ λαχανιασμένος και κατακόκκινος.

—Ρε σεις, φώναξε. Το πήραμε, ρε! Ο Διάδοχος... Το πήραμε!

—Τι πήραμε δηλαδή; Έπαινο;

—Το μετάλλιο, ρε! Κέρδισε! Το 'πε το ράδιο.

Ξέραμε τώρα ότι τον Γιάννη αξιόπιστη πηγή δεν τον έλεγες. Είχε μια τάση προς την υπερβολή. Αλλά πάλι...

—Πού το ξέρεις, ρε;

—Τ' άκουσα, ρε. Μόλις τώρα το είπε... Ο Διάδοχος λέει βγήκε πρώτος.

—Πρώτος!...

—Τι πρώτος, απ' το τέλος, ρε;

—Όχι, ρε, κανονικά. Κέρδισε λέει.

Εκεί ακούσαμε τις καμπάνες του Αγίου Κωνσταντίνου να χτυπούν χαρμόсуνα. Τέτοια ώρα για λειτουργία δεν ήταν.

Κοιταχτήκαμε.

—Δες;

—Αφού σας λέω, ρε! ωρυόταν ο Γιάννης. Πήραμε το χρυσό.

Με μια σκέψη πεταχτήκαμε πάνω και τρέξαμε στο τσαγκάρικο του κυρ-Γιώργη, στο πιο κοντινό ραδιόφωνο.

Ο ένρινος είχε κατουρηθεί από τη χαρά του.

«...συγχαρητήρια τηλεγραφήματα προς τον Ολυμπιονίκη Διάδοχον Κωνσταντίνον απέστειλαν η Αυτού Μεγαλειότης ο Βασιλεύς Παύλος, η αυτού εξοχότης ο πρωθυπουργός, μέλη της κυβερνήσεως και πλήθος κόσμου...»

Ξανακοιταχτήκαμε.

—Αλήθεια είναι, ρε...

—Ρε... κερδίσαμε!

—Ναι, ρε, τους πήραμε τα σώβρακα!

—Διαδοχάρα!

—Από κει που δεν το περιμέναμε, ρε...

—Καλά, εγώ το περίμενα.

—Κι εγώ, ρε... Να, μα την Παναγία.

—Κι εγώ...

—Κι εγώ.

Επιτέλους! Στεφθήκαμε Ολυμπιονίκες! Πανάξια! Με το σπαθί μας. Χωρίς χατήρια και λοβιτούρες. Χωρίς να φιλήσουμε κατουρημένες ποδιές. Μπήκαμε μέσα και τους δώσαμε ένα μάθημα τι θα πει Έλληνας, ρε! Όχι τίποτ' άλλο... να μη μας κουνιούνται. Αυτό θα πει μαγκιά!

Ο Θυμιάκης έδωσε το σύνθημα.

—Έτσι όπως είμαστε, ρε... Πάμε μια τρεχάλα μέχρι το φούρνο του Τσουγένη;

—Όλοι μαζί όμως...

—Όλοι μαζί, ναι...

Και ξαμοληθήκαμε αλαλάζοντας τη χαρά μας σ' όποιον είχε αυτιά ν' ακούσει. Και για μια φορά οι γειτόνισσες δεν μας πρόγkηξαν.

Οι Ψευταράδες

Με το ψέμα είχα πάντα μια μυστήρια σχέση. Πρώτα απ' όλα ποτέ δεν κατάλαβα ακριβώς τι είναι. Εντάξει, χονδρικά θα μπορούσε να πει κανείς πως πως πρόκειται για το αντίθετο της αλήθειας. Ναι, ωραία, αλλά η αλήθεια πώς ορίζεται; Είναι κάτι συγκεκριμένο και αδιαμφισβήτητο για όλους ή ο καθένας έχει τη δική του αλήθεια, έτσι όπως εκείνος την αντιλαμβάνεται; Και είναι η αλήθεια πιο στέρεα από το ψέμα; Κι ακόμα χειρότερα... είναι προτιμότερη από το ψέμα; Σε όλες τις περιπτώσεις; Χωρίς εξαίρεση;

Είχα αντιληφθεί από νωρίς ότι η αλήθεια κάνει συχνά μεγάλες ζημιές. Το ίδιο και το ψέμα. Σε μερικές περιπτώσεις όμως το ψέμα σώζει. Το ίδιο και η αλήθεια. Οπότε τι γίνεται; Τι επιλέγουμε; Αλήθεια ή ψέμα; «Κατά περίπτωση» θα σου πει ο σοφός. «Πάντα την αλήθεια κι αν είναι καταστροφική» θα σου πει ο ηθικολόγος (ο οποίος στην επόμενη κίνηση θα αυτοδιαψευστεί).

Στο σπίτι τα πράγματα ήταν πολύ μπερδεμένα. Γιατί ο καθένας είχε τη δική του αντίληψη και για την αλήθεια και για το ψέμα.

—Δεν θα λες ποτέ ψέματα, βρε λούστρο, με ορμήνευε με το σύννηθες διαταχτικό του ύφος ο πατέρας μου. Πάντα την αλήθεια. Όποιο κι αν είναι το κόστος της.

Χτυπούσε το τηλέφωνο και γύριζε στο κορίτσι που είχαμε για τις δουλειές στο σπίτι.

—Βούλα, παιδί μου, της έλεγε. Σήκωσε τον αυτόν τον διάολο και πες ότι δεν είμαι εδώ.

Τώρα, ήξερα πως το μυαλό των μεγάλων λειτουργεί μ' έναν περίεργο τρόπο, αλλά και πάλι υπήρχαν στιγμές που μ' άφηναν με το στόμα ανοιχτό. Ειδικά όταν προσπαθούσα να εφαρμόσω τις δικές τους μεθόδους.

Με φώναζε, ας πούμε, η μάνα μου να με στείλει σε αγ-γαρεία.

—Δεν είμαι εδώ, απαντούσα εγώ.

Κάτι που μου στοίχιζε τουλάχιστον έναν φούσκο.

—Να σε μάθω εγώ να κάνεις τον έξυπνο, τσίριζε η μάνα μου εκτός εαυτού.

—Γιατί, καλέ μαμά; διαμαρτυρόμουν εγώ. Τι έκανα; Όπως ο μπαμπάς στο τηλέφωνο.

—Ο μπαμπάς είναι μεγάλος, ερχόταν η αποστομωτική απάντηση. Τσακίσου στον κυρ-Βασίλη να μου πάρεις μισή οκά αλεύρι κι ένα κουτί ντομάτα πελτέ.

Η ίδια βέβαια με την αλήθεια δεν είχε καμιά σχέση. Ούτε που υποπτευόταν περί τίνος επρόκειτο. Την απαιτούσε όμως από τους άλλους.

Το μοναδικό παραμύθι που ήξερε να λέει (όπως-όπως) ήταν εκείνο το διδακτικό με το τσοπανόπουλο που βαριόταν μόνο του και φώναζε κάθε τόσο «Λύκος, λύκος στα πρόβατά μου». Έτρεχε το χωριό... πού είναι ο λύκος; Πουθενά. Οπότε όταν ήρθε ο λύκος στ' αλήθεια οι χωριάτες δεν πήγαν και πάνε τα πρόβατα του καλαμπουρτζή. Συμπέρασμα: λέμε πάντα αλήθεια.

Όπως η ίδια.

—Κάνε τα μαθήματά σου και μετά θα βγεις να παίξεις, υποσχόταν.

Έκανα εγώ τα μαθήματα αστραπιαία και...

—Α, τώρα είναι αργά. Όπου να 'ναι θα νυχτώσει. Δεν έχεις να πας πουθενά.

Οπότε αναγκαζόμουν να δραπετεύω. Και το βράδυ με κατέδιδε βεβαίως στεγνά στον πατέρα μου.

Ο Πάνος κι ο Νικόλας πάλι, τα ξαδέρφια μου, δεν είχαν και τόσο αγαθές σχέσεις με την αλήθεια. Ο Νικόλας ήταν μεγάλος ψευταράς, αλλά αμυνόμενος έλεγε ψέματα ο άνθρωπος, για να καλύπτει τις κουτσουκέλες που έκανε. Ο Πάνος πάλι αναγκαζόταν να μη λέει αλήθεια για να καλύπτει τον αδερφό του.

Οι κοπέλες που είχαμε στο σπίτι, οι «υπηρεσίες», αν δεν έλεγαν ψέματα δεν υπήρχε περίπτωση να επιβιώσουν ποτέ με τέτοια κυρά που τους έτυχε.

Η μόνη που δεν έλεγε ψέματα σ' αυτό το σπίτι ήταν η Αννούλα. Αλλά εκείνη ήταν από χωριό –τι περιμένεις;

Ο άλλος ήμουν εγώ.

Όχι επειδή ήμουν καλό και ηθικό στοιχείο, αλλά επειδή όταν έλεγα ψέματα ξέχναγα τι είχα πει και την πάταγα.

–Γιατί άργησες; με προγκούσε η μάνα μου καθώς επέστρεφα αργοπορημένος από το σχολείο.

–Με φώναξε η θεία Κατίνα καθώς πέρναγα από το σπίτι της να τη βοηθήσω με κάτι γλάστρες, έλεγα εγώ.

Η μάνα μου, ως δεινή ψεύτρα η ίδια, δεν πίστευε λέξη φυσικά. Το βράδυ με κατέδιδε κανονικά στον Φρούραρχο.

–Γιατί άργησες, βρε λούστρο; με ρώταγε ο πατέρας μου.

–Πήγαμε με τον Τσίλα ν' αγοράσουμε μολύβια κι ο ψιλικατζής δεν είχε Faber No 2 οπότε πήγαμε στον άλλον και...

–Εμένα άλλα μου είπε, πεταγόταν ο κουκουλοφόρος καταδότης (που τύφλα να έχουν οι προδότες του «Μικρού Ήρωα!).

Ωχ!

Θηρίο ο πατέρας μου.

–Δεν σου έχω πει, βρε λούστρο, ότι δεν λέμε ψέματα; φώναζε. Θα μου γράψεις πέντε φορές την προπαίδεια.

—Μα εγώ...

—Δέκα φορές.

Κατάλαβα, ευτυχώς νωρίς, ότι δεν συνέφερε. Είναι σαν την παροιμία: «Ξέρεις να κλέβεις; Ξέρω. Να κρύβεσαι ξέρεις;». Εγώ δεν ήξερα, πανάθεμα το μυαλό μου! Ξεχνούσα. Κατά συνέπεια την πάταγα μεγαλοπρεπώς. Οπότε τι κάνουμε; Λέμε αλήθεια. Το εκτιμούν αυτό οι μεγάλοι; Φυσικά και όχι. Την τιμωρία δεν τη γλύτωνα, αλλά τουλάχιστον δεν θα ντροπιαζόμουν που θα μ' έπιαναν σκάρτο. Και το καλύτερο... δεν θα είχα να θυμάμαι δικαιολογίες.

Η διαίσθηση και η λογική μου έλεγαν ότι αυτή η τοποθέτηση ήταν εντελώς λανθασμένη. Δεν γινόταν να πορευτείς έτσι με αξιώσεις στη ζωή. Όλοι έλεγαν ψέματα κι εκείνοι που το είχαν τελειοποιήσει πήγαιναν μπροστά. Το κατάλαβα από τότε το λάθος, αλλά για κάποιον ανεξήγητο λόγο μου ταίριαζε καλύτερα έτσι. Κι ας μη μου βγαίνει. Άσε που μου είχε γίνει συνήθεια.

Στη συμμορία δεν υπήρχε ένας που να θυμόταν πώς είναι η αλήθεια. Και δικαίως. Είπαμε, ο μόνος τρόπος να επιβιώσεις στον (πανάδικο) κόσμο των μεγάλων είναι να είσαι μεγαλύτερος ψευταράς απ' αυτούς.

—Διάβασες, ρε, που μου ετοιμάζεσαι για ξεπόρτισμα;

—Τα πάντα όλα, μαμά.

—Θρησκευτικά έμαθες;

—Απόξω όλα, νεράκι.

Αλλιώς έμπλεκες. Δες εμένα.

Και βέβαια, ψέμα στο ψέμα καταλήγει να σου γίνει δεύτερη φύση. Κι όχι μόνο όταν είχες να κάνεις με μεγάλους...

Ο μεγαλύτερος ψευταράς απ' όλους μας ήταν αναμφισβήτητα ο Γιάννης ο Τζωννυβαϊσμούλερ.

—Εμένα σήμερα μ' έστειλε ο αφεντικός μου στην Τρο-

χαία να φέρω μια μοσοκλέτα¹², που δεν δούλεψε καλά, να την επισκευάσουμε.

Ο Γιάννης δούλεψε σε συνεργείο. Με το που τελείωσε το Δημοτικό ούτε σκέψη για Γυμνάσιο.

—Άντε, ρε, που έφερες εσύ τη μοσοκλέτα μόνος σου!

—Ναι, ρε... Να, μα την Παναγία.

—Ξέρεις εσύ να οδηγάς μοσοκλέτα, ρε;

—Εγώ, ρε, δεν ξέρω; Κι αυτοκίνητο οδηγάω.

—Άντε, ρε...

—Σιγά μην οδηγάς κι αερόπλανο!

—Γιατί, τι είναι, ρε, το αερόπλανο; Όπως τ' αυτοκίνητο είναι, μόνο που πετάει.

—Ναι, σιγά!...

—Πάει ένα στοίχημα; Μια φορά λοιπόν... που είχα πάει με τον πατέρα μου στο αεροδρόμιο...

Δεν υπήρχαν όρια στη δημιουργική φαντασία του Γιάννη. Και ναι μεν κανείς δεν τον πολυπίστευε γιατί ξέραν εξ' ιδίων πώς είναι το ψέμα, αλλά πάντα υπήρχε και μια μικρή αμφιβολία. Δεν θες να... Λες να... Μήπως;...

Άσε που αν δεν άφηνες κανένα περιθώριο στις τερατολογίες των άλλων δεν θ' άφηναν και κείνοι στις δικές σου, οπότε τι θα γινόταν, μέσα σε μια διαρκή αμφισβήτηση θα ζούσαμε —όπως οι μεγάλοι; Ήδη η έμφυτη δυσπιστία μας, ως πιτσιρικάδων, δημιουργούσε προβλήματα του τύπου «Τι έχουμε, ρε;»... «Εύλο!»... δεν χρειαζόταν να το κάνουμε χειρότερο.

—Εγώ, ρε, μια φορά που ήμαν μόνος μου στο οικόπεδο έκανα ένα τριπλούν και το 'βγαλα έξω από το σκάμμα.

—Άντε, ρε, που το 'βγαλες έξω!...

—Τι, ρε, δεν πιστεύεις; Αφού έπεσα κι έγδαρα το γόνατο, ρε. Να και το σημάδι.

¹² Η μοτοσυκλέτα στη διάλεκτο της γειτονιάς.

- Και δεν σε είδε κανένας, ρε;
—Αφού δεν ήταν κανένας λέμε, ρε...
—Πάμε, ρε, να ξαναπηδήξεις, να το δούμε κι εμείς...
—Αφού, ρε, με πονάει το πόδι... Ίσα που το πατάω...
—'Ντάξ'... άμα γίνει καλά...
—Άμα γίνει καλά θα δεις...

Και το ξεχνάγαμε. Γιατί προέκυπταν άλλα και το διέγραφαν.

—Εγώ επισκεύασα ένα τραχτέρι μόνος μου, δήλωνε ο Γιώργος που στις διακοπές πήγαινε στο συνεργείο του πατέρα του.

—Άντε, ρε...

—Ναι, ρε... Μα την Παναγία. Δεν έπαιρνε μπροστά κι επειδή είχαν δουλειά οι άλλοι πήγα και το 'φτιαξα μόνος μου.

- Τι, τη μηχανή, ρε;
—Ε, τι, δύσκολο είναι;
—Ξέρεις εσύ να φτιάχνεις μηχανές;...
—Αμέ!
—Και τι είχε πάθει η μηχανή, ρε;
—Και να σου πω δεν θα καταλάβεις.
—Εγώ, ρε, δεν θα καταλάβω; Εγώ που μια φορά...

Και ούτω καθεξής.

Εννοείται πως είχα πρόβλημα. Δεν είναι ότι δεν με βοηθούσε η φαντασία μου, δόξα τω θεώ, παράπονο απ' αυτή την άποψη δεν είχα, αλλά άμαθος όπως ήμουν δεν μου καθόταν το ρημάδι το ψέμα. Κατά συνέπεια όλοι έβγαιναν φοβεροί και τρομεροί ήρωες, αθληταράδες, μαστόροι και δεν ξέρω τι κι εγώ... ένας τίποτας, ένας ρατές, που θα 'λεγε κι ο Χορν.

Μέχρι που επινόησα τον... καρχαρία.

Η αρχική ιδέα ήταν να έχω σώσει την Πόπη, τη βαφτιστήρα του πατέρα μου (κι επίδοξη Τζαϊν για όταν γινόμουν Ταρζάν), ένα καλοκαίρι στον Αγιόκαμπο που θα της είχε, λέει, επιτεθεί το θαλάσσιο κήτος. Την είχα φτιάξει την ιστορία μια χαρά, αλλά όσο τη δούλευα στο μυαλό μου τόσο μου φαινόταν σόλοικη. Σιγά μην με πίστευαν! Που βούτηξα, λέει, μ' ένα τραπεζομάχαιο, που είχαν για το καρπούζι (προσοχή στη λεπτομέρεια) και με μακροβούτι 30 μέτρων (και βάλε...) βγήκα κάτω από την κοιλιά του καρχαρία κι όπως ο Τζωννυβαϊσμύλερ στο σινεμά σκότωνε τους κροκόδειλους έτσι κι εγώ κανόνισα τον σκύλο της θάλασσας και να... αν δεν με πιστεύετε... μια γρατζουνιά που μου 'καναν τα δόντια του θηρίου στο χέρι... Και μετά...

Δεν στεκόταν. Θα μ' έκραζαν. Η ιδέα όμως του καρχαρία με συνάρπαζε.

Πλησίαζε καλοκαίρι και η κουβέντα είχε έρθει στο τι θα κάναμε και πού θα πηγαίναμε ξεκαλοκαιριό. Τότε όλοι πήγαιναν ξεκαλοκαιριό, και οι πιο φτωχοί. Σε καλύβες με κλαριά και φτέρη στην ακροθαλασσιά, με τετζερέδια και τηγάνια, οι μανάδες να μαγειρεύουν και τα πιτσιρίκια όλη μέρα αμολητά στη θάλασσα. Οι πατεράδες έρχονταν Σάββατο απόγευμα κι έφευγαν Κυριακή βράδυ, οπότε, άνευ γάτου παρόντος οι ποντικοί αλώνιζαν. Αυτό τουλάχιστον για κάνα μήνα.

—Εμείς θα πάμε Πλαταμόνα, δήλωσε ο Σταύρος. Έχει εκεί ένα βράχο απ' όπου ρίχνουμε βουτιές, εμείς που ξέρουμε.

—Ψηλό, ρε;

—Ίσαμε το σπίτι...

—Άντε, ρε!...

—Μα την Παναγία, ρε. Καμιά φορά βουτάμε κι' απ' τα κατάρτια των καϊκιών.

—Αλήθεια, ρε;...

—Μα την Παναγία.
—Κι εγώ έχω βουτήξει από κατάρτι...
—Άντε, ρε!...
—Όχι από πάνω-πάνω... Από τη μέση...
—Εγώ από γέφυρα στο ποτάμι...
—Πότε, ρε;
—Πέρσι, ρε... Με τα πόδια όμως, γιατί ήταν ψηλά.
—Χέστηκες, ρε;
—Ποιος, εγώ, ρε;
—Ναι, ρε, εσύ. Νάααα σε πήγε.
—Γιατί, εσύ θα 'πεφτες με το κεφάλι;
—Αμέ!
—Γιατί, ρε... είσαι μάγκας δηλαδή;
—Από σένα χιλιάδες φορές.
Ήταν η στιγμή να επέμβω.
—Εγώ πέρσι στον Αγιόκαμπο σκότωσα έναν καρχαρία,
είπα.
Στράφηκαν και με κοίταξαν με το στόμα ανοιχτό. Είπα-
με να λέμε ψέματα, αλλά μην το παραμπίπ κιόλας!
—Τι πράμα;...
—Καρχαρία.
—Ποιος, εσύ, ρε;
—Άντε από κει, ρε...
—Καρχαρία!... Σιγά μην ήταν και σκυλόψαρο!
Έπρεπε να ξεπεράσουμε το αναπόφευκτο στάδιο της
δυσπιστίας. Καθόλου εύκολη δουλειά.
—Μ' ένα κουπί, είπα.

Με ξανακοίταξαν έκπληκτοι. Να 'λεγα μαχαίρι, καμάκι, μπιστόλι... να μ' έκραζαν... αλλά κουπί;!!! Ποιος σκοτώνει καρχαρία με κουπί (στα ψέματα); Άρα... μήπως –μήπως λέμε– ήταν και λίγο αλήθεια;

–Για πε...

–Με είχε πάρει πλήρωμα στο γρι-γρι ο καπτά-Μαύρος, ξεκίνησα την ιστορία.

–Ποιον, εσένα;...

–Άντε, ρε!...

–Στο γρι-γρι;!!!...

–Και σ' άφηκε η μάνα σου;

–Μ' άφηκε γιατί το είπε ο πατέρας μου.

Εδώ το πράγμα σοβάρευε. Γιατί ψαράς σε γρι-γρι δεν ήταν και μικρή υπόθεση! Και δεν το είχα επινοήσει. Δηλαδή... όχι εντελώς. Όντως ο πατέρας μου είχε κανονίσει με τον φίλο του τον καπτά-Μαύρο να με πάρει δυο-τρεις φορές μαζί, δήθεν πλήρωμα. Τα καλύτερα ψέματα πατάνε πάνω σε αλήθειες.

–Άντε, ρε...

Αλλά η αμφισβήτηση ήταν ξέψυχη.

–Με πήρε βοηθό λαμπαδόρου, είπα με καμάρι.

–Τι, μούτσο δηλαδή;

–Όχι, ρε... βοηθό. Σε μια από τις λάμπες. Είχα αφεντικό τον καπτά-Νικόλα με τ' όνομα.

–Μπα; Και τι έκανες δηλαδή;

–Ότι μου 'λεγε τ' αφεντικό. Άναβα τη λάμπα να πούμε...

–'Ντάξ'... δεν μας νοιάζει. Πες για τον καρχαρία...

–Ναι, ρε... να γελάσουμε... (αυτός ήταν ο κατάπτυστος Τάκης, όπως πιθανώς αντιληφθήκατε).

–Ήταν νύχτα και ήμασταν στα βαθιά...

- Εμ που θα ήσασταν, στα ρηχά;
- Χαχαχά... Βαθιά λέει...
- Πόσο βαθιά, ρε; Πάτωνες;
- Θα πούμε για το βάθος ή για τον καρχαρία; διαολίστηκα εγώ –γιατί αυτό τουλάχιστον το κομμάτι ήταν αληθινό πανάθεμα το!
- Καλά... πε...
- Νύχτα και ήμασταν βαθιά... Ήταν να μαζέψουμε τα δίχτυα, να τα φέρουμε στη μαούνα...
- Δηλαδή;
- Τι δηλαδή, ρε; Τι μας νοιάζει; Σάματι θα γίνουμε ψαράδες;...
- Να μην σας πω δηλαδή;
- Για τον καρχαρία να μας πεις.
- Μάλιστα, για τον καρχαρία.
- Οπότε που λες... εκεί που καλάρουμε...
- Τι θα πει καλάρουμε;
- Τι μας νοιάζει, ρε;...
- Ωχού! Άστον να πει για το ζουμί...
- Μας γκάστρωσες!... Άντε...
- Βλέπω έναν παφλασμό εκεί κοντά και να το θηρίο, μέσα στον κύκλο...
- Ποιον κύκλο;
- Που κάνουν οι λάμπες όταν καλάρουν τα δίχτυα...
- Καλά, καλά... δεν μας νοιάζει... πες...
- «Σκύλος», λέει ο καπτά-Νικόλας.
- Σκύλος ή καρχαρίας;
- Μας δουλεύει, ρε...

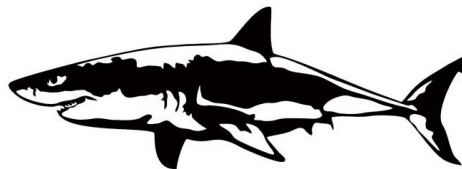
—Σκύλους λέμε τους καρχαρίες εμείς οι ναυτικοί.
—Α!...
—Για πες...
—Ο σκύλος λοιπόν είχε πέσει στα δίχτυα κι έτρωγε τα ψάρια. Μεγάλη ζημιά! Πιάνει το καμάκι ο καπτά-Νικόλας, του το πετάει...
—Όπως στο Μομπυντίκ, ρε!...
—Έτσι ακριβώς. Αλλά δεν είχε δέσει το σκοινί στη βάρκα και το χάσαμε το καμάκι.
—Ωχ!
—Και μετά;...
—Ο σκύλος ήρθε κοντά.
—Πόσο μεγάλος ήταν, ρε;
—Ξέρω 'γω, ρε... Δεν θα 'ταν και πέντε μέτρα;
—Σιγά μην ήταν πέντε μέτρα!
—Άντε, ρε, που ήταν πέντε μέτρα!
—Πού να ξέρω, ρε; Σάματι τον μέτρησα; Μεγάλος ήταν.
—Λοιπόν;
—«Τώρα τι κάνουμε;», λέει ο καπτά-Νικόλας. Κι ο καρχαρίας να κάνει βουτιές κάτω από τη βάρκα... Έτσι λίγο να 'κανε μας τουμπάριζε.
—Και λοιπόν;...
—Οπότε... σε μια δόση που βγήκε στην επιφάνεια, αρπάζω ένα κουπί και του αμολλάω μια στο κεφάλι.
—Έλα, ρε!...
—Αλήθεια, ρε;
—Να, μα την Παναγία! Και φαίνεται ότι του την έριξα μπόλικη, γιατί... σέκος ο σκύλος. Τέζα!
—Με το... κουπί, ρε;

—Τι, τόσο βαρύ ήταν το κουπί;
—Βαρύ; Ασήκωτο.
—Και πώς το σήκωσες τότε, ρε;
—Αφού δεν καταλάβαινα Χριστό, ρε! Στα ζόρια η δύναμη πολλαπλασιάζεται. Το λέει και στον «Μικρό Ήρωα».
—Και τι γίνηκε μετά;
—Τον έπιακε με το γάντζο ο καπτά-Νικόλας και τον ανέβασε στη βάρκα.
—Και δεν σας έφαγε;
—Αφού ήταν σέκος, ρε.
—Α!
Έπεσε μια μικρή σιωπή κατά την οποία οι συμμορίτες προσπαθούσαν ν' αποφασίσουν αν θα πίστευαν την ηρωική ιστορία μου ή αν θα την έκραζαν. Ήταν οι λεπτομέρειες βλέπεις που τους δυσκόλευαν. Πού πήγαινα να τα φανταστώ όλα αυτά; Τα φαντάστηκα; Ή μήπως κάπως –όχι έτσι όπως τα 'λεγα βέβαια– τα έζησα στην πραγματικότητα;
—Και τι τον κάνατε μετά;
—Ποιον;
—Τον καρχαρία, ρε.
Έλα μου ντε! Τι τον κάναμε τον καρχαρία;
—Τον μαγειρέψαμε, είπα ατάραχος. Με σκορδαλιά.
—Μπλιάχ!
—Τι λέει, ρε;!...
—Και τον φάγατε;
—Δυο βδομάδες τρώγαμε.
—Έφαγες κι εσύ;
—Ναι, ρε. Τι, θα καθόμαν;
—Και πώς ήταν δηλαδή;

—Ξέρω 'γώ... Σαν μπακαλιάρος.
—Μπακαλιάρος!... Ο καρχαρίας!
—Ναι, ρε... Ψάρι δεν είναι;
—'Ντάξ'...
—Και τρωγόταν, ρε;
—Μια χαρά.
—Εγώ, μάγκες... σε μια δόση έφαγα χέλι.
—'Ελα, ρε!...
—Χέλι!
—Πού, ρε;
—Στα Μεσάγγαλα, ρε... Το πιάκανε κάτι ψαράδες και
μας έδωκαν.
—Σαν φίδι είναι, ρε...
—Ναι, αλλά τρώγεται.
—Σίγουρα;
—Ναι, ρε, άμα σου λέω...
—Και η χελώνα τρώγεται, ρε.
—'Αντε, ρε!...

Απ' όλη τη συναρπαστική ιστορία στάθηκαν στο... φαγητό! Στράφι πήγε ο καρχαρίας. Κρίμα που τον χαράμισα έτσι. Με την Πόπη θα έπιανε τόπο. Αλλά τώρα, πάει. Κήκε.

Δεν το έχω τελικά το ψέμα. Μου βγαίνει αλήθεια και μου τα χαλάει.

Η Άφιξη του Πολιτισμού

Αν ένας Ευρωπαίος περιηγητής έκρινε από τον εξοπλισμό των σπιτιών της Ελληνικής Επικράτειας – εξαιρουμένων Αθηνών και ίσως Θεσσαλονίκης– στη δεκαετία του '50 θα μπορούσε να καταλήξει στο ασφαλές συμπέρασμα ότι ο πολιτισμός, όπως αυτός οριζόταν στον «έξω κόσμο», δεν είχε φτάσει ακόμα εδώ.

Είναι γνωστό και βαριέμαι να το επαναλαμβάνω ότι εκείνα τα χρόνια ήταν δύσκολα. Λεφτά δεν περίσσευαν για πολυτέλειες –δεν έφταναν καλά-καλά για να καλύψουν άμεσες ανάγκες διαβίωσης. Ευλόσομπες ή μαγκάλια για θέρμανση τον χειμώνα, γκαζιέρα πετρελαίου για μαγείρεμα (καμινέτο οينوπνεύματος για τον καφέ), παγωνιέρα για τη διατήρηση των τροφίμων –με παγοκολώνες τυλιγμένες σε λινάτσα– «φανάρι», ένα μετάλλιο κουβούκλιο με πλευρές από λεπτή σίτα, για τη φύλαξη τροφίμων άμεσης κατανάλωσης, και μπάνιο στη σκάφη κάθε Σαββατόβραδο, με νερό ζεσταμένο στη σόμπα ή στη φουφού, που είχαν ακόμα πολλά σπίτια –και το δικό μας. Αυτά ήταν όλα.

Στις πόλεις υπήρχε ηλεκτρικό ρεύμα, που μας το άλλαξαν από το ασφαλές 110 στο θανατηφόρο 220, αλλά σε κάτι φτωχογειτονιές, όπως στις Παράγκες και στα Ταμπάκικα, φωτίζονταν ακόμα με λυχνάρια και λάμπες πετρελαίου. Στα χωριά φυσικά αυτές οι πολυτέλειες ήταν άγνωστες. Το ηλεκτρικό δεν ήταν ακριβό, αλλά οι άνθρωποι τότε, σφιχτοί έως

σπάγκοι, από ανάγκη αλλά κι από ιδιοσυγκρασία, άναβαν φως μόνο όπου χρειαζόταν οπωσδήποτε. «Δεν θα κάνουμε τη ΔΕΗ πλούσια», ήταν η επαναλαμβανόμενη επωδός.

Ένας σημερινός υποτελής του πολυαγαπημένου ελληνικού κράτους θα πάθαινε κατάθλιψη αν μπορούσε με μεταφρευθεί, με κάποιο μαγικό τρόπο, σ' εκείνο το παρελθόν. Κι όμως, βλέποντάς την από απόσταση, θα έλεγα αδίστακτα ότι εκείνη η ποιότητα ζωής, με το τσίμα-τσίμα και τις στερήσεις της ήταν απείρως, αν όχι καλύτερη, πάντως οπωσδήποτε ανθρωπινότερη από την τωρινή.

Η πρώτη εισβολή της «προόδου» στο σπίτι μας έγινε υπό τη μορφή τηλεφώνου. Ο πατέρας μου, που πάντα δήλωνε υπέρμαχος της ευκολίας που παρέχει στον άνθρωπο η «επιστήμη», είχε αποφασίσει ότι το τηλέφωνο ήταν ένα εργαλείο απαραίτητο και είχε προβεί στις σχετικές αιτήσεις αρμοδίως κάπου έναν χρόνο πριν. Όταν ήρθαν οι τεχνικοί, με τα τσαμασίρια τους, να το εγκαταστήσουν το είχε ξεχάσει. Οι Οτετζήδες τράβηξαν καλώδια, έκαναν ενώσεις, έφτιαξαν πατέντες και με διάφορες αλχημείες μαστορικές κατάφεραν να μας δώσουν γραμμή. 68-11 ήταν το πρώτο μας αυτό νούμερο και ήταν γραμμένο σ' ένα χαρτάκι στη βάση της συσκευής (ναι, από κείνες με το στρογγυλό περιτρεφόμενο καντράν). Μεγαλαία!

Η πρώτη συσκευή, μετά το ραδιόφωνο, που έμπαινε στο σπίτι. Εγκαταστάθηκε σ' ένα τραπεζάκι στο χωλ και... ξεχάστηκε.

—Δεν θα κάνουμε τον ΟΤΕ πλούσιο, μας δήλωσε ο πατέρας μου αυστηρά. Το τηλέφωνο είναι για ώρα ανάγκης.

Λες και θα πέφταμε εμείς με τα μούτρα να τηλεφωνούμε σε γνωστούς και φίλους που... δεν είχαν τηλέφωνο!

Όταν χτυπούσε φυσικά –μ' εκείνο το εκνευριστικό, επίμονο ντρίιιν... ντρίιιν– ήταν για τον πατέρα μου, ο οποίος, όταν δεν είχε διάθεση, έδινε εντολές «δεν είμαι εδώ».

Μια φορά όμως δεν χτύπησε για κείνον.

Πήγαινα στην Έκτη Δημοτικού τότε και τέλος πάντων, σαν παιδί κι εγώ, έτυχε ν' αρέσω σε μια φίλη, από άλλο σχολείο, μιας συμμαθήτριάς μου. Η οποία φίλη διέθετε τηλέφωνο κι όταν έμαθε πως κι εγώ είχα ενθουσιάστηκε. Εν αγνοία μου όλα αυτά.

Κείνη τη μέρα έτυχε ο πατέρας μου να «είναι εδώ». Οπότε σήκωσε το ακουστικό ο ίδιος.

—Παρακαλώ; τον ακούω να λέει.

Το πρόσωπό του πήρε μια έκπληκτη έκφραση.

—Για συνεχίστε..., λέει.

Κούναγε το κεφάλι του κι άκουγε. Εγώ τώρα είχα ένα άσχημο προαίσθημα, σαν αυτό που έχεις όταν συναντάς μαύρη γάτα ή παλά πρωί-πρωί. Δεν μπορεί... κάτι κακό θα σου συμβεί. Και συμβαίνει. Εννιά φορές στις δέκα —παρατηρημένο κι επιστημονικώς τεκμηριωμένο.

Εντωμεταξύ κάτι είχε ψυλλιαστεί κι η μάνα μου φαίνεται, γιατί είχε βγει από την κουζίνα της συνοφρυωμένη κι έκανε νοήματα «ποιος είναι;». Για να πάρει απάντηση, επίσης μέσω νοημάτων, «κανείς».

Αφού άκουσε ο πατέρας μου ότι ήταν ν' ακούσει στο τέλος πήρε το αυστηρό του ύφος.

—Άκου να σου πω, κορίτσι μου..., ξεκινάει να λέει.

Κι εκεί φαίνεται ότι η συνομιλήτρια του κατάλαβε τη γκάφα της και του το 'κλεισε.

—Ποιο κορίτσι; ρωτάει η μάνα μου αγριεμένη.

—Κάποια που με βρίσκει λέει όμορφο..., απάντησε γελώντας ο πατέρας μου.

—Τι;!!!

—Έλα, καημένη, φάρσα ήταν... Τίποτα παλιόπαιδα εκεί...

—Φάρσα; Τι φάρσα; Να πάρεις την Αστυνομία. Δεν θα μας αναστατώνουν εμάς έτσι, στα καλά καθούμενα.

—Καλά, καλά...

Η μάνα μου έκανε μεταβολή και χώθηκε πάλι στην κουζίνα της φρουμάζοντας, ενώ ο πατέρας μου μού έριχνε διερευνητικές ματιές.

—Δεν μου λες; μου κάνει. Έχεις εσύ καμιά φίλη που τη λένε Κική;

Ωχ! Μας πιάκανε! Τώρα τι γίνεται;

Αλήθεια. Η αλήθεια σώζει (ας ελπίσουμε).

—Εγώ όχι, είπα προσπαθώντας ν' ακούγομαι φυσικός (εις μάτην, σαν τον Μυράτ ακουγόμουν). Έχω όμως μια συμμαθήτρια που έχει μια φίλη Κική.

—Κι αυτή η φίλη της συμμαθήτριας σου, που τη λένε Κική, εσένα σε ξέρει;

—Εμένα;... Μπορεί και να με ξέρει.

—Μιλάτε δηλαδή;

—Μιλάμε με τη συμμαθήτρια μου, με την Κική δεν μιλάμε.

—Γιατί, μαλώσατε;

—Όχι, μωρέ μπαμπά... Αφού δεν γνωριζόμαστε... πώς να μιλήσουμε;

—Δεν την έχεις δει ποτέ δηλαδή εσύ αυτή την Κική;

—Ξέρω κι εγώ;... Μπορεί και να την έχω δει...

—Αλλά δεν μιλάτε.

—Δεν μιλάμε. Με τη συμμαθήτρια μου μιλάμε.

—Η συμμαθήτρια σου το ξέρει το τηλέφωνό μας;

—Μπορεί και να το ξέρει...

—Από πού το έμαθε;

Αυτές οι ανακρίσεις τρίτου βαθμού χρειάζονταν προσοχή. Μια στιγμιαία απροσεξία και την πάτησες.

—Ξέρω κι εγώ;... Από τον κατάλογο;
—Και μπορεί να το 'δωσε στη φίλη της την Κική;
—Γιατί να το δώσει στη φίλη της; Αφού είπαμε, δεν μιλάμε... με τη φίλη, με τη συμμαθήτριά μιλάμε...
—Για να μιλήσετε, που δεν μιλάτε.
—Α!
Έβγαλε τσιγάρο κι άναψε.
—Να πεις στη συμμαθήτριά σου, που έχει μια φίλη που τη λένε Κική, να της πει της φίλης της να μην σε ξαναπάρει τηλέφωνο.
—Αν της το 'δωσε εκείνη.
—Αν της το 'δωσε βέβαια.
Φύσηξε τον καπνό στο νταβάνι.
—«Όμορφος»!..., είπε σαν να μονολογούσε. Ακούς εκεί... *όμορφος!* Μ' αυτή τη μαλούρα *όμορφος!* Από πότε έχεις να κουρευτείς, βρε, για να 'χουμε το καλό ρώτημα;
—Εεεε...
—Αύριο θα πας στον κύριο Γιώργο, να σε κάνει άνθρωπο. Θα τον ειδοποιήσω εγώ.
—Μα...
—Χωρίς μα και ξεμά. Ακούς εκεί... «όμορφος»!...
Δεν ξεκίνησα καλά με το τηλέφωνο. Και ίσως εκεί να οφείλεται η αβυσσαλέα απέχθεια που του έχω μέχρι σήμερα. Αν και δεν θα 'πρεπε. Μήπως αυτό δεν ήταν η αιτία να εκδηλωθεί η Κική;

Όμως, όταν πάρει θάρρος ο πολιτισμός κι αρχίσει να εισβάλλει στη ζωή των ανθρώπων τίποτα δεν μπορεί να τον σταματήσει. Το τηλέφωνο ήταν μόνο η αρχή.

Γιατί, βλέπεις, τον πατέρα μου τον είχε καταλάβει μια μανία εκσυγχρονισμού. Κι όπως κάθε φορά που τον έπιαναν

αυτά τα περίεργα, έφτανε σε υπερβολές. Παράδειγμα οι εγκυκλοπαίδειες.

Στην αρχή του Δημοτικού έφερε (υπερηφάνως) στο σπίτι την «Εγκυκλοπαίδεια του Παιδιού».

—Χρειάζεται οπωσδήποτε στο παιδί, είναι απαραίτητο εφόδιο για το σχολείο και τα μαθήματά του, ανακοίνωνε σε όποιον είχε όρεξη να τον ακούει.

Απαραίτητο δεν ήταν, βαρετό ήταν, όπως όλα όσα είχαν σχέση με το σχολείο, αλλά είχα μάθει (δια πυρός και σιδήρου, όπως όλα τα παιδιά, να κρατάω το στόμα μου κλειστό). Στην Τρίτη Δημοτικού κουβάλησε την «Εγκυκλοπαίδεια του Ηλίου». Ακόμα πιο θεοβάρετη από την προηγούμενη, την παιδική, γιατί ήταν για μεγάλους. Μόνο να την έβλεπες, μαυροντυμένη και με τόμους χοντρούς σαν κούτσουρα για τη σόμπα, σ' έπιανε η ψυχή σου. Όμως παραλλήλως κυκλοφορούσε σε εβδομαδιαία φυλλάδια και η «Εγκυκλοπαίδεια Ελευθερουδάκη». Οπότε την μάζευε κι αυτή. «Να ξεστρωθεί το παιδί». Κατάκι και η «Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαίδεια»... «Για να βλέπουμε τα επιτεύγματα της επιστήμης στην παλιά πατρίδα, που εδώ μας τα κρύβουν». Αλλά επίσης κι αυτή του «Πυρσού»... που ήταν λέει η πιο «σοβαρή». Είχαμε πνιγεί στις εγκυκλοπαίδειες. Που κανείς φυσικά δεν άγγιζε και περισσότερο απ' όλους... «το παιδί».

Έτσι και χειρότερα τώρα με τον πολιτισμό.

Το πρώτο πακέτο κατέφθασε μέσα σ' ένα τεράστιο κουτί από χαρτόνι φασκιωμένο με σπάγκους και σκοινιά που κουβαλούσαν δυο τεχνίτες οι οποίοι εκτός από χρέη χαμάλη θα έκαναν, λέει, και την εγκατάσταση. Ποια εγκατάσταση;

Όταν έφυγε το κουτί από τη μέση αντικρίσαμε κατάπληκτοι ένα άσπρο, όρθιο μπασούλο, μια αηδία, με μεταλλικά γράμματα στο πάνω μέρος του: General Electric.

—Τι 'ναι τούτο; ρώτησε συνοφρυωμένη η μάνα μου.

—Ψυγείο! απάντησε με κακοκρυμμένη περηφάνια ο πατέρας μου ανοίγοντας την πόρτα του μπασούλου και δείχνοντάς μας κάτι σιδερένιες σχάρες, σαν ράφια, μέσα.

- Τι ψυγείο;
- Ηλεκτρικό, κυρία Πιπή! Το βάζεις στην πρίζα και δουλεύει. Ούτε πάγο, ούτε τίποτα.
- Δηλαδή;
- Διατηρεί τα τρόφιμα στην εντέλεια. Κρέας θες, ψάρι θες, γάλα θες, ντομάτες, ζαρζαβατικά, μαγειρεμένα φαγητά... ότι θες, τα βάζεις μέσα και ξενοιάζεις.
- Άσε με ήσυχη, χριστιανέ μου, που θα βάλω εγώ τα φαγητά σ' αυτό το... το σιδερένιο πράγμα! Ξεφορτώσου με.
- Βρε, κάνει θαύματα σου λέω! Η τελευταία λέξη της επιστήμης στην Αμερική.
- Εδώ δεν είναι Αμερική.
- Θα 'χεις κρύο νερό όποτε θες...
- Και τώρα έχω, στην παγωνιέρα.
- Ναι, αλλά η παγωνιέρα θέλει πάγο...
- Γι' αυτό την εμπιστεύομαι.
- Μα το ρεύμα...
- Το ρεύμα όλο κόβεται. Και τα τρόφιμα εκεί μέσα θα μουχλιάσουν μέχρι να ξανάρθει.
- Θα δεις που θα σε διευκολύνει.
- Σε τίποτα δεν θα με διευκολύνει. Ξεφορτώσου με.
- Αλλά δεν την ξεφορτωνόταν κι ένα τέτοιο λάθος από έναν τόσο σοφό άνθρωπο δεν μπόρεσα ποτέ να το καταλάβω. Ανέλαβε λοιπόν ο ηλεκτρολόγος, ο μαστρο-Μήτσος, τα της εγκατάστασης —ο άλλος ήταν ο βοηθός του, ανώνυμος ήρωας, που άκουγε στην προσφώνηση «ρε».
- Ο μαστρο-Μήτσος έβγαλε ένα πακέτο «Έθνος», πήρε ένα τσιγάρο, το χτύπησε στο κουτί και κοίταξε με μάτι όχι πολύ σίγουρο, όπως μου φάνηκε, το θαύμα της αμερικάνικης τεχνολογίας.
- Πού θα το βάνουμε; ρωτάει τον πατέρα μου.

—Ξέρω γώ;... Εδώ που είναι η παγωνιέρα;...

—Η παγωνιέρα δεν φεύγει, δήλωσε η μάνα μου στυφά.

—Μα...

—Κόψτε το λαιμό σας, αλλά εγώ την παγωνιέρα τη θέλω.

Μάστορας και πατέρας μου κοιτάχτηκαν αμήχανοι.

Ο Μήτσος κούνησε το κεφάλι του.

—Μπρίζα; ρωτάει.

Μπρίζα δεν υπήρχε. Γιατί να υπάρχει;

—Να βάλουμε, προτείνει αισιόδοξα ο πατέρας μου.

—Μια κουβέντα είναι να βάλουμε, του λέει ο μαστρο-Μήτσος. Πρέπει να σκάψουμε τον τοίχο... να περάσουμε καλώδια...

—Δεν θα σκάψετε κανέναν τοίχο, τον αποπήρε η μάνα μου. Προχθές τον έβαψα. Δεν θα μου κάνετε το σπίτι αχούρι.

—Και πώς θα γένει; αναρωτιέται ο μάστορας προβληματισμένος.

—Χωρίς να σκάψουμε;..., τον βοηθάει ο πατέρας μου.

Κούνησε το κεφάλι ο επιστήμων.

—Μπορούμε να πάρουμε γραμμή από τον πίνακα, λέει σκεπτικός. Και να βάλουμε τα καλώδια εξωτερικά...

—Μια αηδία θα 'ναι.

—Και πώς αλλιώς θα γένει;

Αλλιώς δεν γενόταν, οπότε ο «ρε» στρώθηκε στη δουλειά, υπό την υψηλή εποπτεία του μάστορα.

Ο οποίος εξακολουθούσε να έχει τις αμφιβολίες του.

—Θα το σηκώσει το φορτίο η ασφάλεια; αναρωτήθηκε μεγαλοφώνως.

—Γιατί να μην το σηκώσει;

—Γιατί αυτουνή εδώ η εγκατάσταση είναι αρχαία. Ψευτοπράματα. Κανονικά θα 'πρεπε να κάνουμε άλλη.

—Τι λες, ρε Μήτσο!...

—Αλλιώς... βλέποντας και κάνοντας.

—Α, μπράβο!

Οι ανησυχίες του μαστρο-Μήτσου αποδείχτηκαν τελικά βάσιμες. Με το που μπήκε το φως του ψυγείου στην πρίζα ακούσαμε ένα «μπραφ!» και... το ηλεκτρικό μας άφησε χρόνους.

—Συγχαρητήρια! φώναξε η μάνα μου. Μ' αφήσατε χωρίς ρεύμα!

—Η ασφάλεια που λέγαμε, αποφάνθηκε φλεγματικά ο μαστρο-Μήτσος.

Πήγε στον πίνακα, ξεβίδωσε την ασφάλεια και μας την έδειξε. Μαυρισμένη ολόκληρη.

—Ψευτοπράματα, είπε. Έχουμε άλλη;

—Και τι είμαστε, κατάσταση ηλεκτρικών; αγανάκτησε ο πατέρας μου. Εσύ δεν έχεις;

—Έχω, πώς δεν έχω... αλλά στο μαγαζί. Μέχρι να πάμε και να 'ρθουμε...

—Και τι θα κάνουμε;

—Πατέντα.

Πήρε ένα κομμάτι καλώδιο, το απογύμνωσε από το λαστιχένιο του περίβλημα με την πένσα, έστριψε μαζί τα σύρματα και τα κοτσάρισε στην ασφάλεια.

—Για να δούμε..., λέει.

Βάζει το φως στην πρίζα... Παίρνει μπρος το ψυγείο μ' ένα υπόκωφο μουγκρητό... λειτουργεί για τριάντα δευτερόλεπτα... «Μπραφ!» πάλι!... Συσκότιση.

—Το 'καψε το σύρμα, παρατήρησε ο μάστορας.

—Τώρα;

—Σοκολάτα έχουμε;

—Τι, θα δώσεις σοκολάτα στο ψυγείο να το καλοπιάσεις, ρε Μήτσο;

—Πατέντα. Απέθαντη!

Η μάνα μου του έφερε μια σοκολάτα, σε πιατάκι. Ο μάστορας έκοψε ένα κομμάτι ασημόχαρτο από το περιτύλιγμα, το έστριψε και το μοντάρισε στην πολύπαθη ασφάλεια.

Αυτή τη φορά όλα πήγαν κατ' ευχή.

—Αύριο με το καλό θα φέρω καινούργια ασφάλεια, καθσύχασε τον πατέρα μου ο άσσος της πατέντας.

Η καινούργια ασφάλεια τοποθετήθηκε τελικά ύστερα από δυο βδομάδες, διάστημα κατά το οποίο η μάνα μου αρνιόταν πεισματικά να βάλει οτιδήποτε στο καινούργιο ψυγείο.

—Να γίνει τίποτα πάλι και να μου χαλάσουν όλα, είπε. Αμ, σας γέλασαν! Έχουν γνώση οι φύλακες...

Αλλά και με την ασφάλεια εντάξει μόνο λαχανικά και φρούτα εμπιστευόταν στη General Electric κι αυτό επειδή επέμενε ο πατέρας μου. Κι ο πάγος για την παγωνιέρα εξακολούθησε να έρχεται κανονικά, κάθε μέρα.

Ένας λιγότερο επίμονος άνθρωπος θα είχε ήδη λάβει το μάθημά του απ' αυτή την αποτυχημένη απόπειρα εκσυγχρονισμού. Όχι ο πατέρας μου όμως, που ήταν μην του καρφωθεί κάτι στο κεφάλι. Αν του καρφωνόταν, άντε μετά να του το ξεκαρφώσεις.

Η δεύτερη προσπάθειά του έγινε με το πλυντήριο ρούχων.

Ίδια διαδικασία μεταφοράς με τον μαστρο-Μήτσο, συνεπικουρούμενο όμως τη φορά αυτή από έναν διαφορετικό «ρε», ο προηγούμενος δεν είχε αντέξει φαίνεται.

Έγιναν τα αποκαλυπτήρια και ιδού ένα στρογγυλό βα-

ρελοειδές πράγμα με έναν άξονα με φτερά –που έμοιαζε με πύραυλο– στο εσωτερικό του και δυο μακριά καρούλια με επένδυση από καουτσούκ σε μια κινούμενη βάση στην κορφή. Ένα εξάμβλωμα ήταν!

Η μάνα μου το κοίταξε αποσβολωμένη.

–Τι ‘ναι τούτο εδώ πάλι; κατάφερε να πει με κομμένη ανάσα.

–Ηλεκτρικό πλυντήριο! ανήγγειλε ο πατέρας μου με περηφάνια κατασκευαστή. Το καλύτερο! Αμερικάνικο. Η τελευταία λέξη της επιστήμης! General Electric! Όπως το ψυγείο.

–Τώρα μάλιστα, μουρμούρισε η μάνα μου. Σωθήκαμε!

–Το βάζεις στην πρίζα και σου πλένει ότι θες, κυρία Πιπή, της εξήγησε ο πατέρας μου. Από σώβρακα και πουκάμισα μέχρι σεντόνια και μαξιλαροθήκες. Εσύ κάθεσαι και απολαμβάνεις.

Η μάνα μου έριξε μια ακόμη δύσπιστη ματιά στο ηλεκτροκίνητο βαρέλι.

–Αυτό εδώ πλένει ρούχα..., είπε όπως θα ‘λεγε «ο ελέφαντας μπορεί να παίζει πιάνο».

–Αμέ! Κι όχι μόνο αυτό, αλλά σου τα στεγνώνει κιόλας.

–Μπα; Και πώς παρακαλώ;

–Μ’ αυτούς εδώ τους κυλίνδρους. Μόλις πλυθούν τα ρούχα τα βάζεις εδώ ανάμεσα, οι κύλινδροι γυρίζουν και σου τα στύβουν μια χαρά. Δέκα λεπτά άπλωμα και είναι έτοιμα –και σχεδόν σιδερωμένα.

Ο μαστρο-Μήτσος διέκοψε διακριτικά το ενσταντανέ.

–Πού θα το βάνουμε; ρώτησε ανάβοντας τσιγάρο.

–Πού το θες; ρωτάει ο πατέρας τη μάνα μου.

–Στα κομμάτια το θέλω, του απαντάει εκείνη εκνευρισμένη. Στον αγύριστο. Που κάθε λίγο και λιγάκι μου κουβαλάτε εδώ μέσα του κόσμου τα παραμπάτσαλα!

Ο πατέρας μου πήρε ύφος συμβουλευτικό.

—Βρε, γιατί είσαι αγύριστο κεφάλι; της λέει. Τι κολλημένο μυαλό που έχεις, βρε παιδί μου! Είσαι και του Σχολαρχείου! Γιατί δεν δοκιμάζεις κάτι πρώτα κι αν δεν σ' αρέσει γκρινιάζεις μετά.

—Γκρινιάζω εγώ;!!! Εγώ, που έχω γίνει υπηρέτριά σας... απ' το πρωί ως το βράδυ κι αυτό είναι το ευχαριστώ που ακούω; Γκρινιάζω;!...

—Εδώ έχουμε τη μπρίζα που βάναμε για το ψυγείο, επεμβαίνει ο μαστρο-Μήτσος. Να βάνουμε ένα πολύμπριζο και να το κοτσάρουμε κι αυτό εδώ λέω εγώ.

—Στο διάδρομο;!!! ωρύεται η μάνα μου. Δεν φτάνει που μου φέρατε τον άλλο το διάολο!...

—Είπα επειδή και είναι από την ίδια μάνα μη λένε και καμιά κουβέντα συναμετάξυ τους..., δικαιολογήθηκε ο Μήτσος —που μου φαίνεται ότι το γλένταγε.

—Να το βάλουμε στην κουζίνα; προτείνει διστακτικά ο πατέρας μου.

—Και να βάζω μπουγάδα στην κουζίνα! Εκεί που μαγειρεύω!... Γυφταριό θα το κάνουμε;

—Καλά λες, απαντάει συμβιβαστικά ο πατέρας μου. Να το βάλουμε στο πλυσταριό τότε, ε;

—Ξεφορτωθείτε με.

Το πλυσταριό βρισκόταν στο βάθος της αυλής. Δίπλα στην αποθήκη με τα εργαλεία και τα ξύλα για τις σόμπες. Μια φορά τη βδομάδα η μάνα μου και η κυρα-Μαρίκα ζέσταιναν νερό σ' έναν αρχαίο πετρελαιοκίνητο λέβητα (που δούλευε κι αυτός με πατέντες ενός άλλου Μήτσου, υδραυλικού αυτού) κι έβαζαν μπουγάδα —μετά κουτσομπολιού φυσικά.

Εκεί μετέφεραν το καινούργιο μας απόκτημα ο μαστρο-Μήτσος με τον βοηθό του, τον «ρε».

Πλην όμως...

—Ρεύμα; ρωτάει ο μάστορας κοιτάζοντας γύρω του.

—Ωχ! κάνει ο πατέρας μου. Αυτό δεν το σκεφτήκαμε.

—Και πώς θα γένει;

—Για πες καμιά ιδέα...

—Να τραβήξουμε γραμμή απ' το σπίτι, προτείνει σκεφτικός ο μαστρο-Μήτσος. Αλλά χρειαζόμαστε καλώδια, μανούρες, στηρίγματα, ειδικό καλώδιο για όξω... να το βάνουμε ψηλά... μπρίζες... και διάολος τον πατέρα του!... Δυο μέρες θα παιδευόμαστε.

—Ε, να το κάνουμε.

—Και θα το σηκώσει το φορτίο;

—Δεν θα το σηκώσει;

—Εμ!... Δεν θυμάσαι με το ψυγείο;...

—Να δοκιμάσουμε πρώτα.

Το σκέφτηκε επιστημονικά ο μαστρο-Μήτσος ανάβοντας ένα ακόμα τσιγάρο.

—Μπαλαντέζα έχουμε; ρωτάει στο τέλος.

—Αμ δεν έχουμε.

—Καλώδιο έχουμε όμως. Φέραμε μαζί.

—Ναι, αλλά θα φτάσει;

—Αν δεν φτάκει το ματίζουμε.

Δεν έφτακε φυσικά. Οπότε... πατέντα.

Το κακό είναι ότι δεν είχαμε ούτε φισ αρσενικά, θηλυκά, οπότε έγινε άλλη πατέντα εκεί και στο τέλος πατήθηκε ο διακόπτης για να τεθεί σε λειτουργία το θαύμα της τεχνολογίας.

Και φυσικά... «Μπαμ!»... Και καλή Ανάσταση!

—Δεν το σηκώνει, συμπέρανε ο επιστήμων.

—Και τώρα;

—Τώρα θ' αλλάξουμε την ασφάλεια. Προνόησα κι έφερα μαζί.

—Για δεξ...

Αλλάχτηκε η ασφάλεια. Δεύτερη απόπειρα... Δεύτερο «μπαμ!».

—Δεν το αφήνει το ψυγείο, αποφάνθηκε ο μαστρο-Μήτσος.

—Να βάλουμε πιο δυνατή ασφάλεια.

—Δεν τη σηκώνει ο πίνακας, θα πάρει φωτιά.

—Τότε;

Τότε ο δαιμόνιος βρήκε τη λύση.

—Όταν βάνεις το πλυντήριο θα βγάνεις το ψυγείο από την μπρίζα, είπε. Έτσι θα 'ρχεται η μια η άλλη.

Εμ τι, η πρόοδος απαιτεί θυσίες.

Ο μαστρο-Μήτσος έφτιαξε πάλι την πατέντα με το ασημόχαρτο στην ασφάλεια –μια εφεδρική είχε «προνοήσει» δεν θα 'φερνε ολόκληρο το μαγαζί ο άνθρωπος– αποσυνδέθηκε το ψυγείο, πατήθηκε πάλι ο διακόπτης του πλυντηρίου... το οποίο είχαν μισογεμίσει με νερό και βάλαν μέσα δυο-τρία πατσαβούρια για δοκιμή...

Όπου η προπέλα άρχισε να δουλεύει μπρος-πίσω, να βογκάει και να γκρινιάζει και στο τέλος τα πατσαβούρια μπερδεύτηκαν, σκάλωσαν στα φτερά κι έγιναν λουρίδες.

—Σκέψου να ήταν ρούχα κανονικά, είπε η μάνα μου χαιρέκακα.

—Μα δεν μπορεί..., είπε ο μαστρο-Μήτσος ξύνοντας το σοφό του κεφάλι. Κάτι γένεται λάθος.

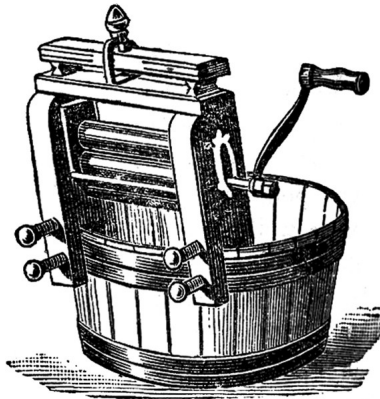
Άδειασε το νερό, εξέτασε την προπέλα...

—Να το, βρε! είπε θριαμβευτικά. Καλά το είπα εγώ. Δεν είχε μπει στη θέση της. Ορίστε. Τώρα είναι σωστά. Για να δοκιμάσουμε πάλι...

Δοκιμάσαμε κι αυτή τη φορά τα πατσαβούρια δεν κουρελιάστηκαν, προς μεγάλη απογοήτευση της μάνας μου.

Περιτό να πω ότι το πλυντήριο είχε την τύχη του ψυγείου. Η μάνα μου και η κυρα-Μαρίκα συνέχισαν την εβδομαδιαία χειροποίητη μπουγάδα τους –μετά κουτσομπολιού– και το πλυντήριο παρέμεινε περιφρονημένο σε μια γωνιά. Μόνο καμιά φορά, όταν οι κυράδες είχαν κέφι, περνούσαν τα πλυμένα ρούχα από το «στεγνωτήριο», για πλάκα περισσότερο.

Ο πατέρας μου δεν τόλμησε να προχωρήσει τον εκσυγχρονισμό περαιτέρω.

Άμα σε θέλει η Τύχη!...

Tο μπάσκετ είναι ωραίο παιχνίδι. Ήταν από πάντα δηλαδή. Ακόμα και πριν το ανακαλύψουμε –κάπως όψιμα, όπως με όλα– σ’ αυτή τη χώρα, όπου η μπάλα παίζεται μόνο με τα πόδια ή καθόλου. Στην ουσία το μπάσκετ είναι ποδόσφαιρο που παίζεται με τα χέρια (κι ας μου συχωρεθεί το ασυμβίβαστο). Και το μεγάλο του προσόν είναι ότι δεν απαιτεί κείνο το φοβερό τρεχαλητό, να σου βγαίνει η ψυχή, για να σε κόβει ο σέντερ μπακ μπροστά στο αντίπαλο τέρμα κι άντε ξανά-μανά απ’ την αρχή. Είναι βλέπεις το γήπεδο μικρό, με πέντε δρασκελιές (και στο περπατητό) έφτασες στο αντίπαλο καλάθι. Κι ούτε έχεις 50.000 αφιονισμένους κάφρους πάνω απ’ το κεφάλι σου να ωρύνονται «έξω ο άμπαλος».

Όπως στο ποδόσφαιρο έτσι κι εδώ μπορείς να ντριμπλάρεις τον αντίπαλο –αν ξέρεις– να τον κάνεις ρόμπα –αν μπορείς– να κάνεις τα τσαλίμια σου –αν σε παίρνει– να πουλήσεις φιγούρα στα θήλα, που εδώ σε αντίθεση με το ποδόσφαιρο, συρρέουν ευπειθώς, να βάλεις γκολ –πολλά γκολ– (που εδώ τα λέμε καλάθια) και να γίνεις ήρωας στο άψε-σβήσε. Άμα σε θέλει η τύχη (το κρατάμε αυτό).

Επίσης, ενώ με το ποδόσφαιρο καταπιάνονται κυρίως παιδιά της εργατικής, χωρικής και γενικώς «κάτω κοινωνικής τάξης», στο μπάσκετ θα συναντήσεις σαφώς πιο αστικές καταστάσεις. Όχι πολύ, πάντως δεν μιλάμε για πλέμπα. «Αυτός παίζει μπάσκετ» σημαίνει ότι τουλάχιστον γνωρίζει

ανάγνωση και γραφή και δεν υπογράφει με σταυρό. Κάτι που κάνει τις μανάδες πιο ελαστικές στο να αφήνουν τα παιδιά τους ν' ασχοληθούν με το άθλημα. Το ίδιο και το σεβαστό Υπουργείο Παιδείας. Το οποίο, ενώ αποκηρύσσει μετά βδελυγμίας το ποταπό ποδόσφαιρο, ενθαρρύνει... τι λέω;... επιβάλλει την «καλαθοσφαίριση» ενσωματώνοντάς την στο πρόγραμμα δραστηριοτήτων των Γυμνασίων¹³ και διοργανώνοντας ετήσια σχολικά πρωταθλήματα. Τα οποία φυσικά αποτελούσαν και το αλατοπίπερο της κατά τα άλλα ζοφερής σχολικής ζωής.

Για να παίξεις μπάσκετ (για τότε λέμε) δεν χρειάζονταν πολλά προσόντα. Καλό ήταν βέβαια να είσαι ψηλός, αλλά και να μην ήσουν αρκούσε να πιάνει το χέρι σου και να βάζεις καλάθια, αλλά και να μην έβαζες θα μπορούσες να μαρκάρεις τον αντίπαλο, να μην τον αφήνεις να κουνηθεί, αλλά και σ' αυτό να μην φτούραγες θα μπορούσες να δίνεις πάσες στα άλλα τσακάλια... τώρα, αν κι αυτό δεν σου βγαίνει, ε, τότε ναι, δεν έκανες για μπάσκετ και δεν χρειαζόταν να παιδεύεσαι άδικα.

Α, ναι... είναι και το άλλο. Για να παίξεις μπάσκετ πρέπει να σου κόβει. Το παιχνίδι είναι γρήγορο και το σκηνικό αλλάζει αστραπιαία. Πρέπει να είσαι σε θέση να παίρνεις γρήγορες αποφάσεις. Σουτάρω ή πασάρω; Μαρκάρω εγώ ή αφήνω τον Τώνη, που ξέρει να κλαδεύει μαστορικά; Φεύγω μπροστά ή περιμένω πίσω; Πηδάω για ρημπάουντ με το ντερέκι ή τον αφήνω να πάρει την μπάλα και τον σκοτώνω στην κάθοδο; Χρειάζεται γρηγοράδα. Ο βλάκας στο μπάσκετ δεν έχει μέλλον, όσα προσόντα κι αν κουβαλάει.

Στη Δευτέρα Γυμνασίου ήμουν ήδη 1.75. Για τότε αυτό λογιζόταν ψηλό. Παναπεί πρώτη τριάδα και τελευταίο θρανίο –κι όχι μόνο στην τάξη μου. Αυτό μου έδινε ελπίδες. Γιατί τα ντερέκια ήταν ελάχιστα στο σχολείο, οπότε λίγο να ξέφευγες από τον μέσο όρο και την ισοκεφαλία έβαζες υποψηφιότητα για την ομάδα του μπάσκετ. Τον πάγκο έστω – που και πάλι δεν είναι λίγο. Αν βέβαια διέθετες και κάνα-

13 Υπενθυμίζω ότι μιλάμε εδώ για την μακρινή εκείνη εποχή πριν χωρίσουν την Μέση Εκπαίδευση σε Γυμνάσιο και Λύκειο.

-δυο προσόντα ακόμη, ώστε να κάνεις τον κυρ-Κώτσο, τον Γυμναστή μας, τον επιλεγόμενο και «Παίδαρο», λόγω του ότι πήγαινε πάντα κορδωμένος σαν στειλιάρι σφουγγαρίστρας, να σε προσέξει.

Εγώ δεν ήξερα αν τα είχα αυτά τα προσόντα. Ούτε από μπάσκετ είχα ιδέα. Ήμουν γρήγορος βέβαια, αλλά εδώ δεν τρέχαμε κατοστάρι και με την μπάλα... ταπ-ταπ-ταπ... το τρεχαλητό έχει άλλον ρυθμό, άσε που συχνά η ρημάδα έβρισκε στο παπούτσι μου κι έφευγε. Είχα αλτικότητα... χτύπαγα στεφάνι με τα δάχτυλα... Μάλιστα, αλλά παίρνοντας φόρα μερικά μέτρα κι αυτό με την μπάλα λογίζεται για «βήματα» (την τρέλα μου μέσα!). Είχα εκτόπισμα. Ναι, αλλά εδώ δεν παίζαμε αμερικάνικο φουτμπόλ, να πάρεις τον άλλο παραμάζωμα... εδώ σε σφυρίζαν φάουλ... Οπότε, ζόρι. Τι διάολο, κι εδώ άμπαλος, όπως στο ποδόσφαιρο;

Η ανακάλυψη έγινε τυχαία.

Στην ώρα της Γυμναστικής ο Παίδαρος βαριόταν. Και μετά από κάνα-δυο «ανατάσεις... βαθύ κάθισμα...» κούναγε το κεφάλι του κι αφού δήλωνε:

—Δεν φτουράτε μία, σκερβελέδες!

Μας έδινε μπάλες κι άραζε σ' ένα πεζούλι να διαβάσει «Αθλητική».

Συνήθως βαριόμουν κι εγώ. Οπότε με την παρέα την κάναμε στα μουλωχτά κι ανεβαίναμε στην ταράτσα να χαζέψουμε τα κορίτσια —που κάναν χωριστά γυμναστική με την κυρία Ασπασία, «για να μην σκανδαλίζουν τους άρρενες»— από μια κρυψώνα που είχαμε βρει.

Κείνη τη μέρα τα κορίτσια έτυχε να μην έχουν γυμναστική. Οπότε τι να κάνουμε... χαζολογούσαμε στην αυλή με τις μπάλες... κάναμε και κανένα σουτ... κυρίως ταμπλώ και σίδερο... να περνάει η ώρα, να σχολάσουμε —Γυμναστική τελευταία ώρα.

Έτυχε τώρα να ρίξω μια από μακριά και να μπει. Μου άρεσε. Ξαναρίχνω... ξαναμπαίνει. Απομακρύνομαι λίγο, έτσι από περιέργεια... άλλο σουτ... παραλίγο! Στο επόμενο, έχο-

ντας συνηθίσει την απόσταση, το ξαναβάζω... Λίγο πιο μακριά... λίγο πιο πλάγια... λίγο πιο τσαχπίνικα... Έμπαιναν! Μια έξω... παραλίγο... δυο μέσα... Κι άμα έκανα συνεχόμενα σουτ από την ίδια θέση σπάνιζε να μην μπει.

Με είδε ο Τώνης, ο κολλητός, που καμάρωνε για το «χέρι» του.

—Ρε συ μάγκα..., μου κάνει. Τι βλέπω; Κρυφά ταλέντα;

—Μπα... έτσι...

Αρχίσαμε λοιπόν να ρίχνουμε... μια ο ένας, μια ο άλλος... και το τόπι, σαν στραβό, κατευθείαν στο πλεχτό! Αφού πια μας πήρε είδηση κι ο κυρ-Κώτσος!

—Βρε σκερβελέδες..., μας λέει. Εσείς δεν είσαστε τελείως άχρηστοι τελικά.

Μας έστησε στη ρακέτα, από κει που χτυπάμε τα φάουλ, και μας είπε να ρίξουμε.

Κι εμείς, τσούκου-τσούκου... Τρεις μέσα, μια στεφάνι... τέσσερις μέσα, μια ταμπλώ... Εργολαβία κανονική!

—Μάλιστα, λέει στο τέλος ο Γυμναστής. Να το 'χουμε υπόψη μας. Ποιος θα μου το 'λεγε ότι κάτι σκερβελέδες σαν ελόου σας βάνουν καλάθια!

Ο Τώνης είχε ενθουσιαστεί.

—Ρε συ, μου λέει όπως γυρίζαμε σπίτια μας. Αυτός εδώ μπορεί να μας πάρει και στην ομάδα.

—Σώπα, μωρέ, που θα μας πάρει στην ομάδα. Αφού από την Πέμπτη και την Έκτη παίρνει μόνο.

—Ναι, αλλά αν του βάζουμε καλάθια;

—Επειδή κι έτυχε μια φορά...

—Να προπονηθούμε, ρε.

—Δηλαδή;

—Τ' απογεύματα. Να 'ρχόμαστε, να πηδάμε τα κάγκελα και να κάνουμε σουτ.

—Και μπάλα;

—Έχω εγώ. Θα φέρω.

Κι έτσι καθιερώσαμε τις μυστικές προπονήσεις. Κάθε απόγευμα. Το είχαμε πάρει πολύ ζεστά.

—Αν μας πάρει στην ομάδα σωθήκαμε, δικέ μου, μου έλεγε και ξανάλεγε ο κολλητός. Δεν θα προφταίνουμε να διώχνουμε γκομενάκια!

—Δεν μας βλέπουν τώρα και θα μας δουν όταν θα καθόμαστε στον πάγκο; του έλεγα. Γιατί και να μας πάρει — που δεν— στον πάγκο θα μας καθίσει, μη νομίζεις.

—Ε και; Εμείς μια φορά θα είμαστε στην ομάδα. Θα κάνουμε το κομμάτι μας. Μπασκετμπωλίστες, ρε! Οι γκόμενες πεθαίνουν για κάτι τέτοια.

—Μ' αυτό το πλευρό να κοιμάσαι.

—Να παρακαλές μόνο να μας πάρει και θα με θυμηθείς.

Παρακαλούσα, αλλά φως δεν έβλεπα.

Κάθε φορά στη γυμναστική δίναμε παράσταση, αλλά ο κυρ-Κώτσος δεν σήκωνε τη μύτη του από την εφημερίδα. Σιγά τώρα μην καθόταν ν' ασχοληθεί με σκερβελέδες σαν ελδού μας!

Το θαύμα προέκυψε αναπάντεχα!

Διάλειμμα και οι της ομάδας, από την Πέμπτη και την Έκτη, έκαναν δήθεν προπόνηση, λόγω επικείμενου αγώνα, αλλά στην ουσία τη φιγούρα τους έκαναν στα κορίτσια. Ο Ψηλός, ο Μπάμπης, ο Σανός, ο Τσούκας και καναδυό άλλοι... το ανφάν γκατέ!

Κάποια στιγμή η μπάλα αναπήδησε και ήρθε σε μένα, που στεκόμουν παράμερα και πολεμούσα να μάθω Ιστορία που είχαμε την επόμενη ώρα.

—Δως την, μου φώναξε επιτακτικά ο Ψηλός, που δεν με χώνευε, τρέχα να καταλάβεις γιατί, κάνοντας νόημα και με τα χέρια.

Σιγά μην του 'κανα τη χάρη! Στου διαόλου το κάγκελο βρισκόμουν και λοξά από τη μπασκέτα, αλλά τι είχα, τι έχασα; Ζυγίζω τη μπάλα και σουτάρω. Στην τύχη. Μέσα! Χωρίς ν' αγγίξει καν στεφάνι! Ένα απ' αυτά τα τυχερά, που δεν συμβαίνουν κάθε μέρα.

—Ρε κωλόπαιδο, φωνάζει ο Ψηλός. Δεν σου 'πα να τη δώσεις;

Αλλά οι άλλοι είχαν εντυπωσιαστεί.

Ο Μπάμπης, που ήταν ο αρχηγός, μου ρίχνει την μπάλα πίσω.

—Για ρίξε ξανά, να δούμε, μου κάνει.

Είχα από πάντα ένα θανάσιμο ελάττωμα. Όταν έκανα κάτι ξεχωριστό νόμιζα ότι έπαιζα στο σινεμά. Κι όπως στο σινεμά αναζητούσα ακόμα πιο δραματικές καταστάσεις. Καμιά φορά μου καθόταν, αλλά τις άλλες... άσε.

Πήρα τη μπάλα και μετακινήθηκα σε μια ακόμα πιο δύσκολη θέση. Χωρίς καλά-καλά να σημαδέψω —το σινεμά που λέγαμε— ρίχνω.

Ήταν μια από κείνες τις μέρες —ευτυχώς! Που ό,τι κι αν κάνεις σου πιάνει. Μέσα ξανά η μπάλα.

Κι έτυχε τώρα να κοιτάζει κι ο Παίδαρος.

—Βρε σκερβελέ!...

—Διατάξτε, κύριε καθηγητά.

—Για ξαναρίξε... Από κει που στέκεσαι.

Ο Τώνης από την άλλη άκρη της αυλής μου έκανε νοήματα. Έπρεπε να το παίξουμε έξυπνα, για να βουλευτούμε αμφότεροι, αν και εφόσον...

Παίρνω τη μπάλα και του την πασάρω πάνω από τα κεφάλια των άλλων κι εκείνος χωρίς να τη σταματήσει σουτάρει στην ίδια κίνηση και... μέσα!

Τα τσαμπόνια είχαν φρικάρει. Το ίδιο κι ο Παίδαρος.

—Για ξανακάντο...

Το ξανακάνει ο Τώνης... Μέσα!
Ο Παίδαρος παίρνει τη μπάλα και μας φωνάζει κοντά.
—Τρία σουτ ο καθένας, μας λέει.
Ήμασταν στο ύψος του φάουλ. Αστεία πράγματα!
Τσάκα-τσούκα... μέσα, μέσα και μέσα!
Ο Παίδαρος έτριβε τα χέρια του.
—Βρήκαμε σουταδόρους, λέει του Μπάμπη.
—Πιτσιρικάδες..., λέει αυτός υποτιμητικά.
—Ναι, αλλά τα βάνουν.
—Τυχαία...
—Πόσες φορές τυχαία; Τούτοι εδώ έχουν χέρι.
—Και σιγά μην ξέρουν μπάσκετ!..., γκρίνιαξε ο αρχηγός.
—Ποτέ να μη μάθουν! αναφώνησε ο Παίδαρος. Καλάθια να μου βάνουν εμένα κι ας μην ξέρουν να πάρουν τα πόδια τους.
Γυρίζει σε μας.
—Τ' απόγευμα στις τέσσερις στο Γυμναστήριο, μας διατάζει. Έχει προπόνηση η ομάδα.
Δεν είπε ότι μας πήρε, αλλά άνοιξε ένα παραθυράκι. Αν κρατούσε η τύχη μας...
Και η τύχη μας κράτησε. Όχι ότι εμείς ήμασταν τόσο καλοί, αλλά κυρίως επειδή οι άλλοι ήταν τόσο χάλια. Στην ουσία μόνο ο Μπάμπης μπορούσε να χειριστεί τη μπάλα, γι' αυτό κι έκανε χρέη play maker, οι υπόλοιποι ήταν για μπούγιο. Ο Ψηλός για να πιάνει κανένα ρημπάουντ, ο Σανός, θηρίο ως εκεί πάνω, για να μπλοκάρει τον δρόμο στον αντίπαλο, ο Τσούκας για να σκοτώνει εντέχνως, χωρίς να τον παίρνει πρέφα ο διαιτητής... τέτοια.
Με τη δική μας ευχέρεια στο σκοράρισμα λυνόταν τουλάχιστον ένα πρόβλημα. Ναι... αν μας έδιναν τη μπάλα... Γιατί οι καλοί σύντροφοι δεν μας την έδιναν ούτε στην προπόνηση, θα μας την έδιναν στον αγώνα;

—Ζηλεύουν τα τσογλάνια γιατί είμαστε ομορφόπαιδα και θα τους φάμε τις γκόμενες, μου 'λεγε ο Τώνης. Αλλά έτσι άχρηστοι που είναι όλοι τους δεν μπορεί... σίγουρα θα μας βάλει ο Παίδαρος στον αγώνα.

Λογικά ναι. Αλλά πού βρέθηκε η λογική σε στρατό και σχολείο (που είναι στην ουσία το ίδιο πράγμα);

Ωστόσο φρόντισα να ανακοινώσω το σπουδαίο νέο στη γειτονιά.

—Με βάλαν στην ομάδα του μπάσκετ, δήλωσα ένα απόγευμα που καθόμασταν στα σκαλιά του Αούτου.

—Άντε, ρε!...

—Σιγά!...

—Μούσιι!...

—Καλά, άμα λέμε μια κουβέντα, ν' ακουγόμαστε.

—Αφού, ρε, στην ομάδα βάζουν από Πέμπτη και Έκτη... Αν ήταν δεν θα μας έβαζαν κι εμάς;

Οι περισσότεροι πήγαιναν στο Δεύτερο.

—Εμένα πάντως μ' έβαλαν.

—Α, καλά...

—Αφού κάθε Τετάρτη και Πέμπτη, ρε, κάνουμε προπόνηση στο Γυμναστήριο. Ελάτε να δείτε.

—Α, καλά...

—Σιγά μην τρέχουμε στο Γυμναστήριο!

Ζήλευαν βέβαια, αλλά μήπως εγώ δεν θα ζήλευα στη θέση τους; Δευτέρα Γυμνασίου στην ομάδα του Μπάσκετ; Δηλαδή τι;... στην Έκτη θεός; Γιατί πιο κάτω δεν υπήρχε.

Η πορεία του σχολείου στα πρωταθλήματα δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ακριβώς σαν ένδοξη. Μια χρονιά καταφέραμε να έρθουμε πρωτελευταίοι, μπροστά από το

άλλο ιδιωτικό, κι ο Διευθυντής είχε κορνιζάρει το απόκομμα της κατάταξης από την εφημερίδα στο γραφείο του.

Τούτην εδώ τη χρονιά, με τόσους άχρηστους και κώουτς τον Παίδαρο, η πορεία μας φάνταζε προδιαγεγραμμένη, πριν καν αρχίσουν οι αγώνες.

Η πρώτη κρυάδα ήρθε από το Νυχτερινό.

Δυνατά παιδιά, ψημένα στη δουλειά και σκληραγωγημένα από τη στέρηση, δεν χάριζαν κάστανα.

—Μην τους πολυστριμώνετε γιατί δέρνουν, μας προειδοποίησε ο Μπάμπης, που τους είχε βιώσει στο πετσί του κι από πέρυσι.

Σάββατο απόγευμα στο Γυμναστήριο. Όλο το σχολείο παρόν –και τα κορίτσια. Άσπρα φανελάκια, μπλε σορτσάκια εμείς, κάτι καφέ ακαθόριστα οι άλλοι... ζουμπάδες ήταν, αλλά ψωμωμένοι και με μούσκουλα και δεν έσκαγε το χέιλι τους σε χαμόγελο.

—Θα μας βάλει σίγουρα, μου σφυράει ο Τώνης.

Αλλά ο Παίδαρος ξεκίνησε χωρίς εμάς. Με τους άσχετους! Οι οποίοι δεν πρόφταναν να μαζεύουν τη μπάλα από το καλάθι!

Ημίχρονο 25-3!!!

—Τώρα θα μας βάλει, είπε με σιγουριά ο Τώνης.

Φευ, ο Παίδαρος δεν έλεγε να δικαιώσει την αισιοδοξία του. Στην ανάπαυλα μάζεψε όλους τους μαχητές –και τους παγκίτες– κοντά του, για οδηγίες.

—Θα παίξετε καμιά φορά, βρε σκερβελέδες; είπε. Τι ήρθαμε να κάνουμε εδώ, βόλτα;

Κι αυτό ήταν όλο.

—Να δεις που θα μας βάλει, μου λέει ξανά ο Τώνης.

Και φυσικά δεν μας έβαλε.

Ο αγώνας τελείωσε ενδόξως 38-12, οι νυχτερινοί μας έφτυσαν και πήγαν στην ευχή του θεού.

—Θα μας βάλει στον άλλο αγώνα, δήλωσε με αφοπλιστική αισιοδοξία ο Τώνης.

Ο άλλος αγώνας ήταν με το συνάδελφο ιδιωτικό, το οποίο, κατά τους παιχταράδες μας, το είχαμε του χεριού μας. Και μπορεί να το είχαμε, αλλά αυτό δεν το εμπόδισε να μας βάλει 45 πόντους έναντι 21 δικών μας –και με μας τους δυο, χρειάζεται να το πω;..., πάντα στον πάγκο.

Ο Τώνης τσαντίστηκε.

—Εγώ δεν ξαναπαίζω, δήλωσε. Και να με παρακαλάνε δεν ξαναπαίζω.

—Γιατί, τότε έπαιξες; απόρησα.

—Μη μου κάνεις τον ξύπνιο κι εσύ, διαολίστηκε. Καταλαβαίνεις τι θέλω να πω. Να τα βγάλουν πέρα χωρίς εμένα. Τέρμα!

—Και οι προπονήσεις;

—Καλά, προπονήσεις θα κάνω, είπε. Αλλά σε αγώνα δεν ξαναπατάω.

Και να 'χω και τους συμμορίτες στη γειτονιά να με δουλεύουν ψιλό γαζί.

—Να σας ξεφτιλίσει κι ο Μπόκαρης, ρε!...

—Σαρανταπεντάρα;

—Μόνοι τους έπαιζαν;

—Εσύ πόσα έβανες σαν να λέμε;

—Δεν έπαιξα.

—Α!

—Με είχε στον πάγκο όμως.

—Α, καλά...

—Καλά. Ο επόμενος αγώνας είναι με σας. Θα δούμε τότε ποιος είναι στην ομάδα και ποιος απέξω, είπα φουρκισμένος.

—Μέχρι την άλλη βδομάδα ποιος ζει και ποιος πεθαίνει...

Η αλήθεια είναι ότι είχε αρχίσει να με τσαντίζει και μένα αυτή η ιστορία. Ήμουν στην ομάδα ή δεν ήμουν; Το ότι φορούσα φανελάκι, σορτσάκι κι έκοβα καρφιά από το κρύο στον πάγκο δεν σήμαινε ότι συμμετείχα. Ο Τώνης είχε δίκιο. Στα σουτ τουλάχιστον ήμασταν χιλιάδες φορές καλύτεροι από τους άχρηστους. Γιατί δεν μας έβαζε;

Στη δεύτερη προπόνηση πήγα να πιάσω τον Παίδαρο.

—Εγώ κι ο Τώνης στον αγώνα δεν ερχόμαστε, του λέω.

Σήκωσε τα φρύδια ψηλά.

—Μπα, και πώς αυτό; μου κάνει.

—Τζάμπα ερχόμαστε, του λέω. Ούτε ένα λεπτό δεν έχουμε παίξει.

—Βρε δεν λέτε καλά που σας πήρα στην ομάδα, τσαντίζεται ο κυρ-Κώτσος. Δευτεράκια και μου θέλετε να παίξετε κιόλας!...

—Τότε τι κάνουμε, κοιτάμε; του αντιμίλησα.

—Να σου δώκω μια ανάποδη, να σου πω εγώ! Ναι, ρε σκερβελέ, κοιτάτε. Κοιτάτε για να μαθαίνετε.

—Από ποιους να μαθαίνουμε; Απ' αυτούς που τρώνε σαραντάρες με τα χέρια κάτω; Τότε καλύτερα να περιμένουμε «να μεγαλώσουμε».

Ο Παίδαρος το πήγε τώρα συμβιβαστικά. Βαριόταν να τσακωθεί, όχι τίποτ' άλλο.

—Καλά, μου λέει. Άμα και χτυπήσει κανείς θα σας βάνω.

—Σιγά μη χτυπήσει κανείς! Αυτούς με το που τους πλησιάζεις κάνουν πίσω.

—Γιατί, ρε, εσείς τι θα κάνετε;

—Θα βάζαμε καλάθια.

—Μπα;!...

—Δοκιμάστε μας.

Ο Παίδαρος έκανε ότι το σκεφτόταν.

—Καλά... θα δούμε..., μου λέει.

Κι έτσι ξαναπήγαμε. Και ξανακαθίσαμε στον πάγκο. Και να έχει έρθει ολόκληρη η συμμορία από τη γειτονιά, να κάνουν χάζι και να γελάνε ειρωνικά.

Και το Δεύτερο να αλωνίζει!

Τρία λεπτά πριν από το τέλος ο Παίδαρος γυρίζει στον Τώνη.

—Μπες μέσα, να σε δούμε κι εσένα, του κάνει.

Κατάλαβα ότι η κουβέντα που είχα μαζί του θα μου στοίχιζε τελικά τη συμμετοχή. Ας πρόσεχα!

Μπαίνει μέσα ο Τώνης... παίρνει θέση... ζητάει μπάλα... Κουφοί και στραβοί όλοι... σαν να μην υπήρχε.

—Πάσα, ρε... πάσα..., να ωρύνεται αυτός.

Δεν πάει να φώναζε! Οι άλλοι ούτε τον έβλεπαν, ούτε τον άκουγαν. Όχι ότι είχαν μπάλα συχνά δηλαδή... μόνο κάθε που έτρωγαν καλάθι κι αυτό για λίγο... στην πρώτη πάσα του play maker την έπαιρναν οι αντίπαλοι.

Ένα λεπτό πριν από τη λήξη ο Παίδαρος βάζει κι εμένα. Μεγαλεία!

Τώρα ήμασταν δύο να φωνάζουμε «πάσα... πάσα...». Φωνάξαμε... φωνάξαμε... τελείωσε ο χρόνος... πάψαμε κι εμείς να φωνάζουμε. Μπάλα δεν είχαμε ακουμπήσει. Το αποτέλεσμα 48-15. Και τα δεκαπέντε που βάλουμε μάλλον θα μας λυπήθηκαν και μας άφησαν.

—Τέρμα, δήλωσε ο Τώνης όπως ντυνόμασταν. Εγώ με τα κωλόπαιδα δεν ξαναπαιζώ. Ούτε προπόνηση.

Κι αυτή τη φορά το κράτησε.

Ήμουν στο τσακ να τον ακολουθήσω. Αλλά έμενε ένας αγώνας –με το Πρώτο– και τελειώναμε. Ας έκανα υπομονή και δεν ξέρεις καμιά φορά...

Και να δεις που είχα δίκιο! Προέκυψε εντελώς απρόσμενα, η μυθική «καμιά φορά».

Το Πρώτο είχε χρόνια να χάσει αγώνα. Έπαιρνε τα πρωταθλήματα με τα χέρια κάτω. Είχε κάτι ντουλάπες δίφυλλες ως εκεί πάνω που για να τις περάσεις χρειαζόσουν ελικόπτερο. Και στο παιχνίδι ήταν όλοι τους όποιον πάρει ο Χάρος, χειρότερα κι απ' τους νυχτερινούς.

Αυτό ακριβώς ήταν που μου 'δωσε την ευκαιρία. Ο Τσούκας κι ένας άλλος τσακίστηκαν πριν τελειώσει το ημίχρονο, το ίδιο κι ένας από τους αναπληρωματικούς που τους αντικατέστησαν. Ο Παίδαρος δεν είχε πια παρά εμένα.

—Μπέκα μέσα να σε δούμε, μου κάνει ανόρεχτα.

Χάναμε ήδη 28-7. Ο θεός να κατέβαινε με σορτσάκια κι ελβιέλες δεν θα μπορούσε να κάνει τίποτα. Οπότε κι εγώ δεν είχα κανένα άγχος. Έτσι κι αλλιώς μπαλιά δεν θα σταύρωνα. Πάνω-κάτω θα 'τρεχα, για μπούγιο, μέχρι να τελειώσει το μαρτύριο, να πάμε σπίτια μας.

Αλλά...

Σε κάποια στιγμή ο Μπάμπης, που κατέβαζε τη μπάλα, ψάχνει για συμπαίκτη ελεύθερο και τους βλέπει όλους μπλοκαρισμένους –πλην εμού του ιδίου. Τι να κάνει το παιδί... με βαριά καρδιά μου την πετάει, για να μην την χάσει. Βρισκόμουν λίγο έξω κι αριστερά από τη ρακέτα, κοντά στην τωρινή γραμμή του τρίποντου (τότε φυσικά δεν υπήρχαν).

Την παίρνω κι εγώ, σαστισμένος είναι η αλήθεια, κι αρχίζω να σκέφτομαι... Ταπ-ταπ και βηματάκια δειλά... να πλησιάσω;... κι αν μπερδευόμουν;... κι αν μου σφύραγαν βήματα;... Βλέπω κι έναν ντουλάπα να έρχεται καταπάνω μου σαν ατμομηχανή... άλλο δεν γινόταν... Σουτάρισα. Και... τσάαακ... μέσα!

Ήταν μια από κείνες τις μέρες που λέγαμε.

Την παίρνουν οι αντίπαλοι, κάνουν μια λάθος πάσα... έρχεται η μπάλα στον Μπάμπη... μου την ξαναπετάει (ανήκουστο!)... δεύτερο σουτ εγώ... ταμπλώ και μέσα!

Και ξαφνικά, ως δια μαγείας, η μπάλα άρχισε να φτάνει στα χέρια μου! Κι από κει... εργολαβία... στο καλάθι! Μέχρι που το πήραν είδηση οι ντουλάπες. Κι άρχισαν να μαρκάρουν... στενά. Με τους αγκώνες... με όλο τους το εκτόπισμα! Νομίζω ότι έχω ακόμα κάτι σημάδια από τότε...

Καλά, δεν υπήρχε περίπτωση να διεκδικήσουμε τίποτα καλύτερο από μια αξιοπρεπή πανωλεθρία –κι αυτό κάναμε.

Είναι παρατηρημένο τελικά. Όταν σε μια ομάδα ένας βρίσκεται «στη μέρα του» με ένα μυστηριώδη τρόπο παρσύρονται και οι υπόλοιποι. Και ναι μεν οι ντουλάπες με είχαν κλείσει σαν μέγκενη, αλλά δεν μπορούσαν να τους κλείσουν όλους. Έβαλε ο Μπάμπης, έβαλε ο Σανός, έβαλε ως κι ο Ψηλός, που μόνο για ρημπάουντ φτούραγε.

Χάσαμε 52-26, εκ των οποίων εικοσιέξι τα δώδεκα ήταν δικά μου!

Ο Παιδαρος ενθουσιασμένος. Που τελείωσε επιτέλους το μαρτύριο του πρωταθλήματος, οπότε θα μπορούσε να επιστρέψει στην ανάγνωση της «Αθλητικής» ανέμελος, κι ανακουφισμένος που οι πρωταθλητές (γιατί το Πρώτο το πήρε πάλι) δεν μας ξεφτίλισαν εντελώς.

—Μπράβο, βρε σκερβελέδες, μας είπε. Με βγάλατε ασπροπρόσωπο. Είδατε τι καλά που είναι όταν ακολουθούμε κατά γράμμα τις οδηγίες του προπονητή; Αυτό να σας γίνει μάθημα.

Στράφηκε σε μένα.

—Εσύ πάλι, σκερβελέ, αν δεν σε φάνε οι καταχρήσεις, του χρόνου θα παίζεις πρώτη πεντάδα.

—Μάλιστα, κύριε καθηγητά, θα φροντίσω να συμμαζευτώ, υποσχέθηκα.

—Τον κακό σου τον φλάρο!

Την επομένη, Κυριακή, στη γειτονιά είχα να κάνω βαρυσήμαντες ανακοινώσεις.

- 'Επαιξα, είπα.
—Α, μπα;...
—Τι, ρε, πάγκος;
—Ναι... σιγά μην έπαιξες!
—Μούσυιι!...
—'Εβαλα δώδεκα πόντους, είπα εκνευρισμένος με την απύθμενη δυσπιστία των (ζηλιάρηδων) φίλων μου.
—Σιγά μην έβαλες δώδεκα!...
—Ναι, εσένα περίμεναν να τους βάλεις καλάθια!...
—Ρώτα όποιον θες, ρε.
—Θα δούμε αύριο στην εφημερίδα.

Η «Ελευθερία» edέησε ν' αφιερώσει δέκα γραμμές, χω-
μένες όπως-όπως, στη σελίδα των «Αθλητικών».

*«Το Α' Γυμνάσιον Αρρένων επρώτευσεν και πάλιν εις το Σχολι-
κόν Πρωτάθλημα Καλαθοσφαιρίσεως...»*

'Εδινε το αποτέλεσμα και τις συνθέσεις των ομάδων, πλην, φευ!, μόνο τις πρώτες πεντάδες. Ούτε σκόρερ, ούτε τί-
ποτα. Δεν υπήρχα πουθενά. Καμιά αναφορά! 'Εζησα έναν
προσωπικό θρίαμβο και η πουλημένη δημοσιογραφία το
πέρασε στο ντούκου! (Από τότε έχω άχτι αυτό το άθλιο σι-
νάφι).

Όπως κάθε μέρα ο Τώνης πέρασε να με πάρει για να
πάμε μαζί σχολείο.

- Τι έγινε χθες στον αγώνα; ρώτησε.
Του είπα, μασώντας τα λόγια μου, ότι χάσαμε.
—Τι, πήγες; μου κάνει αγριεμένος.
—Ε... ναι...
Κλώτσησε με μανία έναν ντενεκέ.
—Μια ζωή μπρος-πίσω, ρε ταλαίπωρε, γρύλισε. Και;...

—Τι και;... 'Ντάξ'...

—Πάγκος πάλι, έτσι;

—Δηλαδή...

—Τι... σ' έβαλε;

—Για λίγο εκεί...

—Κι αν ακούμπησες μπάλα σφύρα μου!

Έκρινα φρόνιμο αυτό να το αφήσω αναπάντητο.

Στο σχολείο η κουβέντα ήταν, όπως πάντα στις περιπτώσεις αυτές, στον αγώνα.

—Πέντε λεπτά να παίζαμε ακόμα θα κερδάγαμε, έλεγε ο Μπάμπης.

—Θα τους εξαφανίζαμε!...

—Μωρέ παραμάζωμα θα τους παίρναμε!...

—Αλλά κι έτσι πάλι τους ζαλίσαμε, τους μπόγους...

—Ας μην σας έβαζα εγώ τα καλάθια σερί και σου 'λεγα, κοκορεύτηκε ο Μπάμπης.

Τσαντίστηκα.

—Σαν πόσα έβαλες δηλαδή; του κάνω.

—Ξέρω κι εγώ; Σάματι τα μέτραγα;

—Κι εμείς οι άλλοι τι κάναμε;

—Ξέρω 'γώ; Εσύ να μου πεις.

—Έξι καλάθια, δώδεκα πόντοι, είναι καλά; του λέω διαολισμένος.

Ο αρχηγός γέλασε. Γέλασαν κι οι κολλητοί του.

—Ποιος Θανάσης; μου λέει.

—Εγώ ο Θανάσης, του λέω, έτοιμος για μπουνιές (γιατί μ' έπνιγε το δίκιο).

—Ποιος;... εσύ;

—Ναι, ρε, εγώ.

—Ζήτημα να 'βαλες δύο. Κι αυτά με πάσα δική μου.

—'Εξι.

—Μπα; Κι εγώ πού ήμανε και δεν τα είδα;

—Εσύ ξέρεις.

Ο Μπάμπης, που στο βάθος, δεν μπορεί, θα ήξερε ότι είχα δίκιο, άρχισε κι αυτός να τσαντίζεται.

—Τι γίνηκε, πιτσιρικά; μου κάνει. Σε βάλαμε μέσα πέντε λεπτά και νομίζεις ότι είσαι ο Τσάμπερλαιν;

—'Εξι καλάθια, επανέλαβα εγώ πεισματικά.

—Τόσο φοβερός παιχταράς δηλαδή!

—Τόσο.

Είχε μαζευτεί κόσμος γύρω μας οσφραϊνόμενος σύρραξη. Ο μεγάλος με τον μικρό. Ποιος θα δείρει ποιον.

—'Ετσι όπως είμαστε, λέει ο Μπάμπης. Είσαι να πάμε ένα στοιχηματάκι από πέντε βολές ο καθένας, να δούμε πόσα απίδια βάνει ο σάκος;

—Μέσα.

Γιατί ήμουν σίγουρος βλέπεις για το χέρι μου. Τελειωμένη υπόθεση! Θα τον έσβηνα τον κλέφτη καλαθιών και θα ξεφτιλιζόταν κι από πάνω.

Λόγω του ότι ήταν αρχηγός θα έριχνε μετά από μένα. Μία ο ένας, μία ο άλλος. Και το πλήθος αλλαλάζον.

Δεν ήξερα ακόμη τότε ότι ο εκνευρισμός είναι ο χειρότερος σύμβουλος. Όπως και η υπερβολική σιγουριά. Ούτε για τις μέρες όπου όλα γίνονται και για τις άλλες που όλα πάνε στράφι ήξερα.

Ρίχνω... Σίδερο –κι έξω. Εντάξει... συμβαίνουν αυτά...

Ρίχνει ο Μπάμπης... Μέσα!

Ξαναρίχνω εγώ... Ταμπλώ. Ο διάλογος μέσα του!

Η τρίτη βολή μπήκε. Το ίδιο και του Μπάμπη.

Η τέταρτη... άσε... Του Μπάμπη μέσα.

Η τελευταία... Δεν βρήκε ούτε στεφάνι. Πέρασε από κάτω. Ξεφτίλα!

Η απόλυτη ξεφτίλα!

Το κουδούνι έσωσε κάπως την κατάσταση. Αλλά τι να λέμε... είχα λάβει ένα μάθημα επώδυνο. Το καζίνο θα το κερδίσεις μια φορά, όταν τ' άστρα βρίσκονται στη σωστή θέση, τη μέρα την καλή. Στο τέλος όμως θα χάσεις. Έτσι είναι φτιαγμένο το σύστημα του κόσμου.

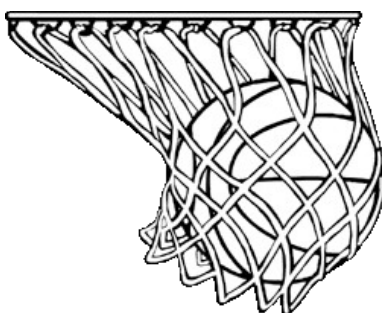
Δεν ξανάπιασα μπάλα του μπάσκετ στα χέρια μου. Αυτή τη χρονιά τουλάχιστον.

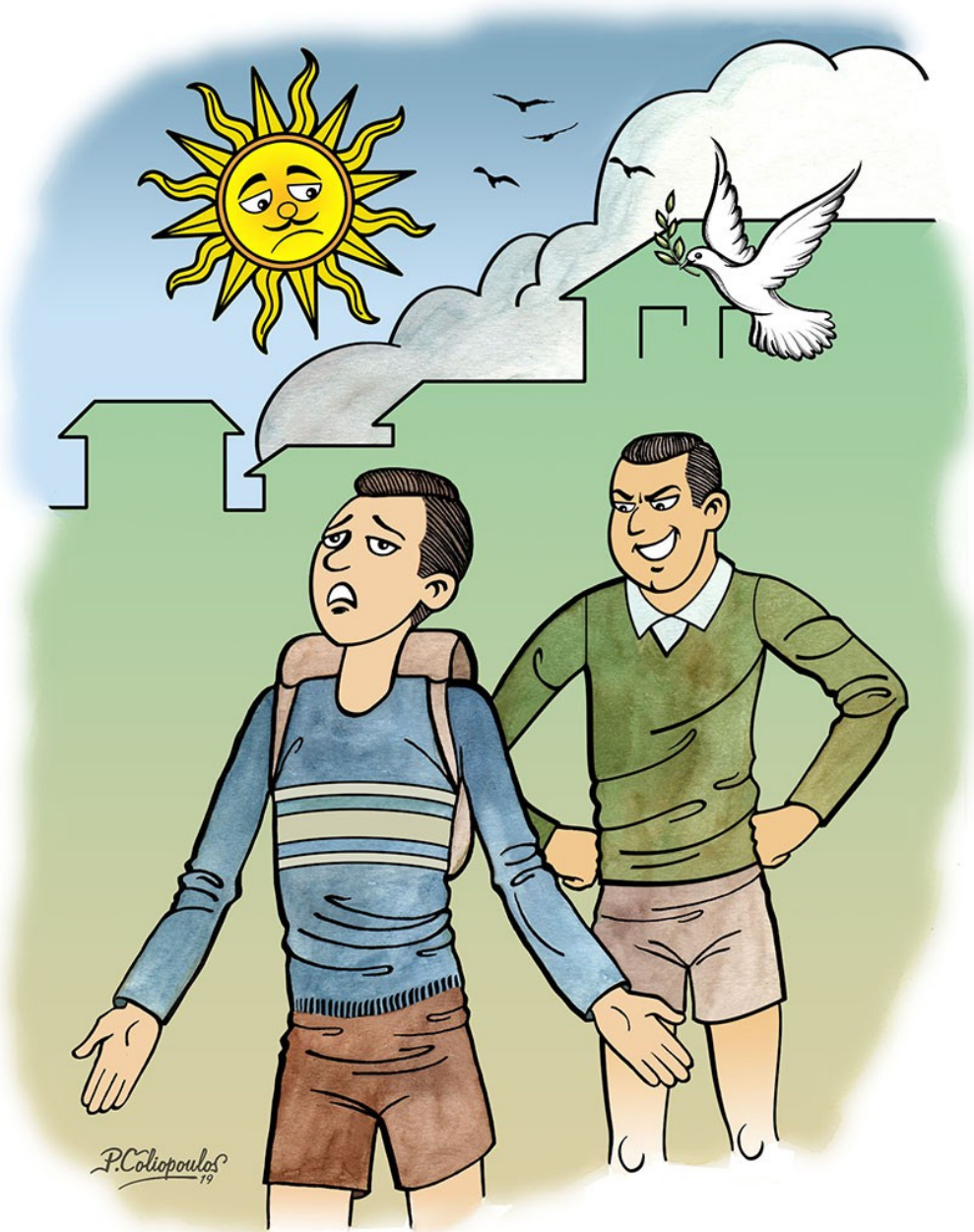
Όσο για τα κορίτσια, που –κατά τον Τώνη– θα κάναν ουρά, μάλλον θα έχασαν τον δρόμο τους και θα πήγαν αλλού.

Η όλη αίσθηση που μου άφησε αυτή η ιστορία ήταν κάτι σαν να έκανα παγκόσμιο ρεκόρ στην αυλή του σπιτιού μου, με μοναδικό μάρτυρα τον σκύλο μας, τον Ροκ.

Άμα σε θέλει η Τύχη σε θέλει.

Αλλά έτσι και δεν σε θέλει...

Ο Επίμονος Δούτσιπας

 υο πράγματα έπρεπε να μάθει κανείς πολύ γρήγορα όταν μεγάλωνε σε γειτονιά της εποχής για την οποία μιλάμε. Να παίζει καλή μπάλα και «να μαλώνει». Καλή μπάλα είχα την ατυχία να μην μάθω ποτέ, οπότε έπρεπε να επικεντρωθώ με διπλό ζήλον στο δεύτερο.

—Δεν ξέρεις μπάλα, ρε άσχετε!

—Εγώ, ρε, δεν ξέρω μπάλα;

—Ναι, ρε, εσύ.

—Είσαι μάγκας, ρε;

—Ναι, ρε, είμαι μάγκας.

—Φτου... Κολύμπα.

—Δως μου το βρακί σου για σωσίβιο.

—Τι έχουμε, ρε;

—Ξύλο.

Η διαδικασία της εισαγωγής στο κυρίως έργο, που επ' ουδενί δεν έπρεπε να παραληφθεί. Ένεκα που οι άγραφοι νόμοι είναι πάντα πιο σημαντικοί από τους γραφτούς.

Μόνο κάτι βάρβαροι Εγγλέζοι πλακώνονται στις μουνιές χωρίς κουβέντα. Εμείς χτίσαμε Παρθενώνες, έχουμε ευθύνη.

Ο τσακωμός στη γειτονιά, το «πλάκωμα», ήταν μέρος της καθημερινής μας ρουτίνας. Δεν υπήρχε περίπτωση να περάσει μέρα χωρίς δυο-τρεις πλακωμούς. Για ψύλλου πήδημα φυσικά. Όποιος ένιωθε ότι θιγόταν η υπόληψή του –κι όλοι το νιώθαμε συνεχώς– όρμαγε (καθόσον για μια υπόληψη ζούμε στην κενωνία). Τηρουμένης βέβαια της λεκτικής διαδικασίας. Και των άγραφων κανονισμών.

Γιατί είχαμε τον δικό μας Lord of Queenberry κώδικα.

Και πρώτα απ' όλα απαγορευόνταν οι μπουνιές, εκτός κι αν ο τσακωμός ήταν πολύ σοβαρός, του είδους «δεν σου ξαναμιλάω μέχρι Δευτέρα Παρουσία», πράγμα σπάνιο. Έπρεπε να σου βρίσει μάνα κι αδερφή ο άλλος, πράγμα εντελώς αδιανόητο –ή την ομάδα, που ήταν και το πιο συχνό.

Οι τρέχοντες τσακωμοί εμπεριείχαν μάρκες και κεφαλοκλειδώματα κι αν μας έβγαине και καμιά λαβή απ' τον «Μικρό Ήρωα». Νικητής ήταν αυτός που έβαζε τον άλλο πλάτη. Που βέβαια ο άλλος το αμφισβητούσε σθεναρώς, οπότε άρχιζε νέος γύρος φιλονικίας και πάλι με τις απαραίτητες εισαγωγές και κανονισμούς.

Επίσης απαγορευόταν να ρίξεις στον άλλον πέτρα ή να τον περιλάβεις με καμιά σανίδα. Αν και καμιά φορά ο χαμένος το παρέβαινε αυτό και τότε όποιον έπαιρνε ο Χάρος.

Γενικά οι τσακωμοί μεταξύ μας ήταν «οικογενειακοί». Σήμερα σ' έβαλα εγώ πλάτη, αύριο θα με βάλεις εσύ... δεν έγινε τίποτα και πάλι μαζί θα παίξουμε, πάλι μαζί θα κλέψουμε τσάγαλα.

Με τους «ξένους» βέβαια, κάτι Πολυκατοικιώτες, κάτι Παραγκιώτες, το πράγμα ήταν τελείως διαφορετικό κι ούτε που θα πέραγε από το μυαλό κανενός να τηρήσει κανονισμούς. Εκεί επρόκειτο για αγώνα επιβίωσης. Ποιος θα βάλει τον άλλο «να φάει χόμα» –κυριολεκτικά πολλές φορές. Με κάθε μέσον. Στο κάτω-κάτω εχθροί ήταν, έπρεπε να εξολοθρευτούν.

Το ίδιο και στο σχολείο. Όποιος σου έκανε τον μάγκα έπρεπε να τον δείρεις –ή να σε δείρει. Όταν έδερνες δυο-

-τρεις οι άλλοι έκαναν την πάπια κι εσύ ήσουν άρχοντας, όπως ακριβώς γίνεται στις φυλακές. Κι έτσι κι έδερνες κανέναν από μεγαλύτερη τάξη... θεός!

Κανείς δεν πήγαινε στον δάσκαλο και κανείς δεν έφερνε τη μάνα του να παραπονεθεί που της έδειραν τον γιόκα. Αν το έκανες έσβηνες. Δεν σου μίλαγε και δεν σ' έπαιζε κανείς. Μαθαίναμε έτσι να τα βγάζουμε πέρα μόνοι μας. Δια πυρός και σιδήρου βέβαια –και μονίμως με εκδορές και εκχυμώσεις– αλλά μαθαίναμε. Και σκληραίναμε.

Το κλάμα απαγορευόταν. Αν πόναγες έσφιγγες τα δόντια, γιατί αν σ' έπαιρναν τα ζουμιά δεν γλύτωνες την καζούρα μέχρι να 'πεφτε μαύρο χιόνι.

Δεν υπήρχε λύπηση, δεν υπήρχε έλεος.

Αλλά υπήρχαν δυο-τρεις λεπτομέρειες που έφερναν τα πράγματα στα ίσια τους. Δεν χτυπούσες πεσμένο κάτω ή που να είχε παραδοθεί. Και ποτέ δεν τα 'βαζες με μικρότερο. Ήταν ξεφτίλα που δεν συχωριόταν.

Ούτε απέφευγες το μάλωμα. Γιατί τότε ήσουν «χέστης» και τελειώνες από υπόληψη. Μπορεί ο άλλος να ήταν ίσαμε μια τρίφυλλη ντουλάπα. Ορμούσες μέσα σ' όλα κι ο θεός βοηθός. Θα 'τρωγες ξύλο, δεν λέω, αλλά «χέστη» δεν θα σ' έλεγαν. Άσε που κι ο αντίπαλος, ενδόμυχα, σε σεβόταν.

Οι manάδες φυσικά δεν είχαν ιδέα. Μας έβλεπαν να γυρίζουμε σπίτι γδαρμένοι, στουμπηγμένοι, αναμαλλιασμένοι και με τα ρούχα κουρέλια και τρελαίνονταν.

—Τι έπαθες πάλι, παλιόπαιδο;!!! ωρύονταν.

—Έλεσα, έλεγες εσύ.

Και τις μάζευες κι από τη μάνα, για «να μάθεις».

Σκληρός ο κόσμος μας, αλλά άλλος τρόπος δεν υπήρχε.

Όταν άλλαξα σχολείο και πήγα στο ιδιωτικό βρήκα εκεί τα πράγματα πολύ διαφορετικά. Κανείς δεν πλακωνόταν εδώ και κανείς δεν σου 'κανε τον μάγκα.

Εκτός από έναν.

* * *

Αν ζούσαμε στην τωρινή «πολιτικώς ορθή» και μη μου άπτου εποχή κι αν η μάνα μου ήταν σαν τις τωρινές πληροφορημένες και εσαεί ανήσυχες μανάδες κι αν ήταν εν γνώσει των όσων τραγελαφικών διαδραματίζονταν στο σχολείο θα χαρακτήριζε τον Κώστα Δούτσικα ως το πρότυπο του bully (τότε ο όρος ήταν άγνωστος βέβαια).

Και θα έκανε λάθος. Γιατί ο φουκαράς ο Δούτσικας δεν ήταν μπουλής, με κανέναν τρόπο. Δεν είχε κατά νου να ταιλαιπωρεί κανέναν άλλο, συνομήλικο, μικρότερο ή μεγαλύτερο –μόνον εμένα. Γιατί; Τρέχα γύρευε! Απλά φαίνεται πως κάτι πάνω μου του έβγαζε τον χειρότερο εαυτό. Δεν με χώνευε. Του καθόμουν στο στομάχι. Κατ' αυτόν δεν θα 'πρεπε καν να υπάρχω. Με έβλεπε όπως ο ταύρος το κόκκινο πανί. Ούτε ζωγραφιστό δεν με άντεχε.

Ο Δούτσικας ήταν δυο χρόνια μεγαλύτερος. Όταν εγώ πήγαινα στην Τετάρτη εκείνος βρισκόταν στην Έκτη, καθ' οδόν για το Γυμνάσιο. Και με το που με πρωτοαντίκρισε γύρισε το μάτι του ανάποδα.

—Τι 'σαι συ, ρε; μου κάνει καθώς ανεβαίναμε σπρωχνόμενοι και σπρώχνοντας τις σκάλες για να μπούμε στις τάξεις.

Με τη διαδικασία της γειτονιάς και του παλιού σχολείου στο μυαλό εγώ τώρα πέρασα αμέσως στο παρασύνθημα.

—Μάγκας, του λέω.

Καθόσον είναι γνωστό και στις βρούβες ακόμα ότι έτσι και σου πάρει τον αέρα ο «παλιός» χάθηκες.

—Μάγκας; απορεί ο άλλος. Είσαι σίγουρος;

Δεν γνώριζε τη διαδικασία. Άρα λαπάς.

—Σιγουρότατος, του λέω.

—Γιατί εγώ μάλλον για βουτυρόπαιδο σε κόβω, μου κάνει.

Δεν ήταν για κουβέντες αυτή η ιστορία. Οπότε...

Απλώνω το χέρι, του δίνω μια γερή αμπωσιά και με τ' αριστερό πόδι του βάζω μάρκα.

Ο μπούλης (που δεν ήταν μπούλης, καρπαζοεισπράκτορας ήταν ο άχαρος, όπως αποδείχτηκε) απογειώθηκε. Και παρασύροντας και δυο-τρεις άλλους κατρακύλησε ως τη βάση της σκάλας.

Όπου έμεινε κλαψουρίζοντας ότι έσπασε χέρια και πόδια μέχρι να τρέξει ο δάσκαλος της Τετάρτης, ο κυρ-Βασίλης, πανικόβλητος να τον συνδράμει.

—Τι έπαθες; Τι έγινε; τον ρωτάει.

—Μ' έσπρωξε αυτός, κλαψούρισε ο Δούτσικας δείχνοντάς με με το δάχτυλο.

Δυο αδιανόητα φάουλ! Πρώτον τα 'βαλε με μικρότερο και δεύτερον κάρφωσε στον δάσκαλο.

Ο οποίος δάσκαλος έσπευσε να μου αστράψει δυο γερούς φούσκους, για το καλωσόρισες.

Ο Δούτσικας, ικανοποιημένος και δικαιωμένος άνωθεν, είχε ξεχάσει την αναπηρία του και χασκογέλαγε πίσω από την πλάτη του δάσκαλου.

Και καρφί το κωλόπαιδο!

Για δυο-τρεις μέρες δεν είχαμε άλλο περιστατικό. Μετά ο Δούτσικας έκανε θριαμβευτική επάνοδο.

Διάλειμμα, στην πίσω αυλή. Πάω να πιω νερό στις βρύσες... Δεν πρόσεξα ότι ο κακός μου δαίμονας ήταν κι αυτός εκεί, λίγο πιο πέρα. Το πρόσεξα όταν μισοσκεπάζοντας με την παλάμη του την κάνουλα μιας βρύσης την άνοιξε τέρμα στέλνοντας ένα ωραίο συντριβάνι πάνω μου. Καλοκαίρι ήταν ακόμα, Σεπτέμβρης μήνας, αλλά σε κανέναν δεν αρέσει να το καταβρέχουν ξαφνικά. Το λέω αυτό για να μη βγάλετε λάθος συμπεράσματα για τον χαρακτήρα μου.

Κοιτάζω τον Δούτσικα... Γέλαγε.

—Εσύ το 'κανες αυτό; τον ρωτάω.

—Α, σ' έβρεξα; μου κάνει αυτός. Και φοβάται μην κρυολογήσει το πουλάκι μου;

Πάλι δεν ήταν ώρα για κουβέντες. Χαμένες θα πήγαιναν.

Δεν νομίζω ότι περίμενε να του ορμήξω. Τέτοιες πλάκες οι μεγάλοι έκαναν όλη την ώρα στους μικρούς και δεν έτρεχε τίποτα. Αλλά του όρμηξα. Κι όπως δεν το περίμενε του άρπαξα το χέρι και του το 'στριψα πίσω στην πλάτη, όπως στον «Μικρό Ήρωα». Πόνεσε ο φουκαράς, γιατί δεν το έκανα και πολύ λεπτεπίλεπτα, όπως στη γειτονιά όταν δοκιμάζαμε λαβές, και διπλώθηκε στα δυο σκούζοντας. Τον σπρώχνω κι εγώ κάτω από τη βρύση και τον κρατάω εκεί μέχρι που έγινε λούτσα, από το κεφάλι ως τα σκαρπίνια.

Και πάλι τον έσωσε ο κυρ-Βασίλης, που έτυχε να περιπολεί στα πέριξ, και πάλι μου άστραψε δυο φούσκους μεγαλοπρεπείς φωνάζοντας εν εξάλλω:

—Εσύ δεν είσαι παιδί! Εσύ είσαι κατσαπλιάς! Θα μου φέρεις αύριο τιμωρία δέκα φορές την προπαίδεια.

—Μου 'βγαλε το χέρι, κύριε, τον πληροφόρησε κλαψουρίζοντας το... θύμα.

Αλλά ο δάσκαλος είχε θυμώσει.

Του αστράφτει κι αυτού ένα φούσκο —εδώ είναι το «επί δικαίων και αδίκων» που λένε— φωνάζοντας:

—Σκασμός κι εσύ. Γιατί, δεν μπορεί... κάτι θα του έκανες για να σε συγυρίσει.

—Εγώ, κύριε; Τίποτα... Αυτός μου 'στριψε το χέρι και με κατάβρεξε. Ρωτήστε όποιον θέλετε...

Η κυρία Καίτη, η δασκάλα της Τρίτης, είχε δει όλο το σκηνικό, που οδήγησε στο δράμα, και προς τιμή της έβαλε τα πράγματα στη θέση τους.

—Εσύ τον κατάβρεξες πρώτος, λέει του Δούτσικα. Σε είδα. Μετά σου όρμηξε ο μικρός.

Μικρός!... Έλεος, κυρά μου! Μικρός!!!

—Δεν παναπεί ότι νομιμοποιείται ο άλλος, είτε σκυθρωπά ο κυρ-Βασίλης. Αυτό λέγεται αυτοδικία.

Να που μαθαίναμε και χρήσιμα πράγματα στο σχολείο.

—Και τι να 'κανα; ρωτάω εγώ απορημένος.

—Να 'ρχόσουν να μου το πεις εμένα.

—Και να γίνω καρφί;

—Καρφί;!!!

—Προδότης. Όπως στον «Μικρό Ήρωα».

—Στον... ποιον;...

Κατάλαβα τη γκάφα μου πολύ αργά.

—Δεκαπέντε φορές η προπαίδεια, φωνάζει ο δάσκαλος κατακόκκινος. Θα σας μάθω εγώ... Να διαβάζετε απαγορευμένα φυλλάδια που διαβρώνουν το ήθος της μαθητιώσης νεολαίας!...

Για καμιά βδομάδα είχαμε ησυχία. Μετά...

Είχαμε μια πλαστική μπάλα, απ' αυτές που πουλούσαν τα ψιλικατζίδικα, και στα διαλείμματα στρώναμε κανονικούς αγώνες, η τάξη μου με την Τρίτη, καμιά φορά και με την Πέμπτη. Είχε μεγάλη πλάκα γιατί η αυλή ήταν μικρή και η μπάλα το ίδιο. Οπότε για να κάνει κανείς κατεβασιά έπρεπε να τους πάρει όλους παραμάζωμα, όπως στο αμερικάνικο φουτμπώλ –φάουλ φυσικά δεν υπήρχε.

Σε μια απ' αυτές τις τουρλού-τουρλού φάσεις φεύγει η μπάλα και πάει γραμμή πάνω στον Δούτσικα, που χάζευε πιο πέρα. Ο οποίος, χωρίς τον παραμικρό δισταγμό, της τραβάει μια στραβοκλωτσιά και την στέλνει στα κεραμίδια.

—Γιατί το 'κανες αυτό, ρε; του φωνάζω.

—Γιατί έτσι γουστάρω, μου απαντάει. Τρέχει τίποτα, βουτυρόπαιδο;

Οπότε τι να 'κανα; Αυτοδικία.

Κι αυτή τη φορά τον έβαλα «να φάει χώμα», κανονικά.

Άντε τώρα να εξηγήσεις τα ανεξήγητα στον κυρ-Βασίλη!

Ο οποίος, αφού μου όργωσε τις παλάμες με τον εκπαιδευτικό του χάρακα και μου έριξε άλλες δέκα φορές τιμωρία την προπαίδεια (τελικά χάρη στον Δούτσικα την έμαθα), φρόντισε να ειδοποιήσει τηλεφωνικώς και τον πατέρα μου – όπως ακριβώς οι κουκουλοφόροι καταδότες στον «Μικρό Ήρωα».

Κι εκεί είχαμε άλλα.

Η διαδικασία του γραφείου μετά το φαγητό. Εγώ κατηγορούμενος, στην αντικρινή πολυθρόνα.

—Πότε θα πάψεις, βρε αφιλότιμε, να με στενοχωρείς; ήταν η αναπόφευκτη εισαγωγή. Δεν σας έχω πει να μη με στενοχωρείτε; Γιατί με στενοχωρείτε; Θα πεθάνω, βρε, καμιά ώρα και θα μείνετε στους πέντε δρόμους. Λούστρος θα γίνεις, με κασελάκι, στην Πλατεία.

Και η αναπόφευκτη, σάνταρ στις περιπτώσεις αυτές, απάντηση:

—Γιατί, καλέ μπαμπά; Τι έκανα;

—Τι έκανες;!!! Έχεις μούτρα, βρε, να ρωτάς τι έκανες;! Που με πήρε ο δάσκαλός σου και μου έσουρε τον αναβαλλόμενο; Γι' αυτό σε στέλνω εγώ σχολείο; Ε; Για να χτυπάς τα παιδιά του κόσμου; Αυτά σου έχω μάθει εγώ; Να μου λένε οι δάσκαλοι «Κύριε Κολιόπουλε ο γιος σας είναι νταής»; Ε; Για νταή σε μεγαλώνω εγώ, βρε αχάριστε, ή για να γίνεις επιστήμων και άνθρωπος, άτομο με υπόληψη και κύρος στην κοινωνία; Αντί να με παίρνουν να μου δίνουν συγχαρητήρια που αρίστευσες ν' ακούω αυτά;

—Δεν έφταιγα εγώ.

—Και ποιος έφταιγε;

—Ο Δούτσικας.

—Ποιος είναι ο Δούτσικος;

—Ένας της Έκτης που δεν με χωνεύει.

Υπήρξε έκπληξη ή μου φάνηκε;

—Της... Έκτης;!!!

—Ναι.

—Κι έδειρες εσύ παιδί της Έκτης; Δυο χρόνια μεγαλύτερο;

—Αφού μου έμπαινε...

Σαν να ένιωσα μια ανεπαίσθητη αλλαγή στην ατμόσφαιρα. Κάτι σαν υποψία καμαριού; Πάλι μπορεί και να 'κανα λάθος. Με τους μεγάλους δεν ξέρεις ποτέ, είναι εντελώς απυχολόγητοι.

—Και τι θα πει;... Έπρεπε να τον δείρεις;

—Και τι να 'κανα;

—Να το έλεγες στον δάσκαλο.

—Και να γίνω καρφί;

Άλλη έκφραση έκπληξης. Εδώ δεν έκανα λάθος.

—Καρφί, ε;

—Εμ, ναι. Εγώ καρφί δεν γίνομαι και ρίξτε μου όσες τιμωρίες θέλετε.

Ξερόβηχας αμηχανίας. Ο μεγάλος βρέθηκε αναπάντεχα σε δύσκολη θέση. Να χαρεί που ο γιος του δεν ήταν ρουφιάνος ή να στενοχωρηθεί που ήταν καβγατζής;

—Τι θα πει;... Να το συζητούσες μ' αυτόν τον... πώς τον είπαμε;...

—Δούτσικα. Τι να συζητήσω, βρε μπαμπά; Αφού με λέει βουτυρόπαιδο. Να του πιάσω την κουβέντα; Γίνονται αυτά;

—Οπότε... τον έδειρες.

—Αναγκαστικά.

—Ξέρεις πώς λέγεται αυτό;

—Αυτοδικία, είπα.

Με κοίταξε κατάπληκτος.

—Πού το ξέρεις εσύ αυτό; έκανε.

—Μου το 'πε ο δάσκαλος.

—Α, μάλιστα... Καλά... Για πρώτη και τελευταία φορά...
Μην ξανακούσω κάτι τέτοιο. Συνεννοηθήκαμε;

—Μάλιστα.

Και ξέραμε πολύ καλά και οι δυο ότι αυτές ήταν αέρας κουβέντες. Γιατί δεν εξαρτιόταν βλέπεις από μας, αλλά από τον επίμονο Δούτσικα. Αν συνέχιζε ο Δούτσικας θα συνέχιζα κι εγώ.

Κι ο Δούτσικας φυσικά συνέχισε.

Και με θράσος!

—Τι έγινε, ρε βούτυρο; μου κάνει την επόμενη με το που με είδε. Σ' άρεσαν οι φάπες που έφαγες χθες; Θες κι άλλες;

Πόσο μεγαλύτερη στρέβλωση της αλήθειας πια! Ο Δούτσικας έπρεπε να γίνει πολιτικός (δεν ξέρω, μπορεί και να 'γινε).

—Εσύ με έδειρες; του λέω.

—Αμ ποιος, ο μπάρμπας μου; Σου βούλωσα τα μάτια, ξέχασες;

—Και θες να με ξαναδείρεις;

Του είχα πάρει τον αέρα βλέπεις. Ήξερα ότι ήταν του χεριού μου κι έκανα τον καμπόσο.

—Τι, θα σε φοβηθώ;

Είχα αρχίσει να τον λυπάμαι. Κι όταν σε πιάνει λύπηση για τον εχθρό δεν είναι καλό.

—Καλά, άσε..., του κάνω. Με δέρνεις άλλη φορά.

Του πρόσφερα εδώ μια διέξοδο. Χώρο για να μπορέσει να τη γλυτώσει χωρίς να φαίνεται ότι κάνει πίσω. Φευ, η εξυπνάδα του Δούτσικα δεν έφτανε μέχρι εκεί. Νόμισε ότι – επιτέλους– σκιάχτηκα!

—Όχι, τώρα, μου λέει και με σπρώχνει.

—Βρε κάτσε καλάαα..., του κάνω.

—Τώρα, ξαναλέει και πάει να με σπρώξει ξανά.

Οπότε του αρπάζω το χέρι, τον τραβάω προς το μέρος μου, πέφτω στην πλάτη, χάνει αυτός την ισορροπία του, βάζω το πέλμα μου στο στομάχι του, όπως πήγαινε να πέσει πάνω μου, σπρώχνω με δύναμη και τραβάω συγχρόνως το χέρι του.

Ήταν το περίφημο αεροπλανικό του Παιδιού-Φάντασμα, που είχαμε προβάρει άπειρες φορές στο σκάμμα, στη γειτονιά.

Μόνο που εδώ ήταν πλάκες κάτω και πίσω μας ντουβάρι. Στο οποίο πήγε και τράκαρε με φόρα ο ιπτάμενος –και καθόλου τζέντλεμαν– Δούτσικας.

Σέκος! Ξερός στο λιθόστρωτο! Ούτε κιχ!

Για μια στιγμή τα χρειάστηκα. Γιατί άλλο να είσαι το ηρωικό Ελληνόπουλο, που μάχεται τους εχθρούς της πατρίδας του –και δεν πειράζει αν κανέναν τον πάρει ο Χάρος– κι άλλο ένας μαθητής που ευκαιρία ζητάει ο δάσκαλος να του κάνει τον βίο αβίωτο. Αν όντως είχε λιγοθυμήσει ο Δούτσικας την είχα βαμμένη. Το... μοιραίο ούτε που μου πέρασε από το μυαλό. Στην κανονική ζωή οι άνθρωποι δεν πεθαίνουν, παρά μόνο αν φτάσουν σε προχωρημένη ηλικία, από τριάντα και πάνω ας πούμε.

Με την άκρη του ματιού μου είδα τον κυρ-Βασίλη, τον δάσκαλο, να κατεβαίνει αργά-αργά τις σκάλες. Ευτυχώς δεν είχε πάρει ακόμα τίποτα είδηση.

Σκύβω και σηκώνω τον... πεθαμένο, που (επίσης ευτυχώς) είχε αρχίσει να φιλοκουνιέται.

Αγκαλιά από τους ώμους και να 'ναι ασήκωτος ο άθλιος, με τα γόνατά του να λυγίζουν. Κι ο κυρ-Βασίλης να κατεβαίνει τη σκάλα... σαν σε εφιάλτη. Τον βλέπει κι ο Πάνος Β., καταλαβαίνει τι πάω να κάνω, τρέχει κι αυτός και αρπάζει τον Δούτσικα από την άλλη μεριά.

—Τι... τι..., ψελλίζει το θύμα εντελώς θολωμένο.

—Τίποτα, ήπιες λίγο παραπάνω, του λέει ο Πάνος που είχε καρδιά για αστεία.

Κι αρχίζει το τραγούδι!

«Μια ζωή την έχουμε, κι αν δεν την γλεντήσουμε...»

Στο οποίο ένωσα κι εγώ τη φωνή μου και το πηγαίναμε πρίμο-σεκόντο.

Ο δάσκαλος μας είδε έτσι, εν ευθυμία, και σταυροκοπήθηκε συνεχίζοντας την περιπολία του χωρίς να υποπτεύεται το δράμα που μόλις είχε λάβει χώρα στην αυλή του.

Πήγαμε τον Δούτσικα στις βρύσες, του βάλουμε το κεφάλι κάτω από το νερό... Συνήλθε.

—Τι... τι έγινε; έκανε.

—Τίποτα. Γλίστρησες.

—Γλίστρησα;!!!

—Ναι... στον τοίχο.

Για κάμποσες μέρες ο Δούτσικας κάθισε ήσυχος. Μετά μας παρουσιάστηκε με το χέρι δεμένο σ' επιδέσμους.

—Θα σ' έδερνα πάλι, μου λέει, αλλά είσαι τυχερός, γιατί χτύπησα το χέρι μου.

—Ε, άμα γίνεις καλά εδώ είμαστε.

—Μπα, μπορεί και να το 'σπασα.

—Ατυχία!

—Ατυχία για μένα, τύχη βουνό για σένα. Γλύτωσης το ξύλο.

—Αυτό θα πει τύχη! αναστέναξα.

Ακόμα και σήμερα αναρωτιέμαι αν το δεμένο χέρι του Δούτσικα δεν ήταν τέχνασμα.

* * *

Τον ξαναβρήκα στο Γυμνάσιο.

—Καλώς το βουτυρόπαιδο, με υποδέχτηκε.

—Ρε Δούτσικα...

—Τι;

—Μην αρχίσουμε πάλι τα ίδια, ρε γαμώτη μου! Μεγαλώσαμε.

—Δεν λες καλύτερα ότι σε πάει νάαα!...

—'Ντάξ', ρε Δούτσικα, κατάφερους να σε φοβηθώ. Άντε πάαινε τώρα.

—Χέζεσαι, ε;

—Εντελώς.

—Όχι τίποτ' άλλο... να μη μου κουνιέσαι...

—'Ντάξ'... είπαμε.

—Γιατί εγώ δέρνω. Είμαι μοβόρος.

—Αμ δεν το ξέρω;!

Έκτοτε με αγνοούσε συστηματικά.

* * *

Τα 'φερε έτσι ο διάλογος να πέσω ξανά πάνω στον Δούτσικα χρόνια μετά. Στο Κέντρο Εκπαιδύσεως Νεοσυλλέκτων της Καλαμάτας, όπου παρουσιάστηκα.

Ο Δούτσικας ήταν λοχίας εκπαιδευτής (είπαμε, ο διάλογος όταν δεν έχει δουλειά...).

—Ρε Δούτσικα!..., του κάνω.

Δεν με αναγνώρισε αμέσως —είχαμε μεγαλώσει, στ' αλήθεια τώρα.

—Τι 'σαι συ, νέους; μου φωνάζει αυστηρά.

Του είπα. Θυμήθηκε.

—Το βουτυρόπαιδο! λέει. Αααα!... Και σε ρίξαν στη διμοιρία μου, ε; Ε, ρε γλέντα!... Μα θα φας καλάααα!... Θα υποφέρεις, νέους!... Ανάφερε!

—Ρε Δούτσικα...

—ΑΝΑΦΕΡΕ!

Ανάφερα.

—Θα σε κάνω εγώ εδώ ρομπότ, μου δηλώνει. Θα σου φύγει τελείως η μαγκιά.

Το ίδιο βράδυ ήρθε στην κουκέτα μου. Θα είχαμε πάλι δράματα. Κι εδώ ήταν στρατός, όχι σχολείο...

Ο Δούτσικας έβγαλε τα τσιγάρα του και... μου πρόσφερε!

—Μην κοιτάς που σε πρόγκηξα πριν, είτε χαμηλόφωνα ανάβοντας τα τσιγάρα μας. Για να μη νομίσουν οι άλλοι ότι κάνουμε χάρες δηλαδή...

—'Ντάξ'...

Πιάσαμε την κουβέντα, για τα παλιά, για το κάτεργο στο οποίο βρισκόμασταν αμφότεροι, για τα μελλούμενα...

Το θέμα των τσακωμών το έθιξε ο ίδιος.

—Δεν σε χώνευα, μου εξομολογήθηκε. Σε είχα για φιγουρατζή και μου 'δινες στα νεύρα.

—Φιγουρατζής εγώ;!!!

—'Ντάξ'... έτσι σ' έκοψα. Αλλά δεν ήταν μόνο αυτό...

—Για πε...

—Τη θυμάσαι μια Στέλλα... στην Πέμπτη;...

Πού να τη θυμόμουν;

—Όχι, ομολόγησα.

—'Ντάξ'... εγώ τη θυμάμαι... Την τριγύριζα τότε, να φτιάξουμε κατάσταση... ξέρεις...

—Και λοιπόν;

—'Ηταν καψουρεμένη με την πάρτη σου...

—'Ελα, ρε!...

—Μα την Παναγία. Και μου την είχε δώσει άσχημα. Δεν φτάνει που ήσαν μικρότερος, ήσαν και βουτυρόπαιδο...

—Ρε Δούτσικα...

—Για τότε λέμε, ρε... 'Ντάξ'... τώρα μάγκεψες.

Ξερόβηξε να καθαρίσει το λαιμό του.

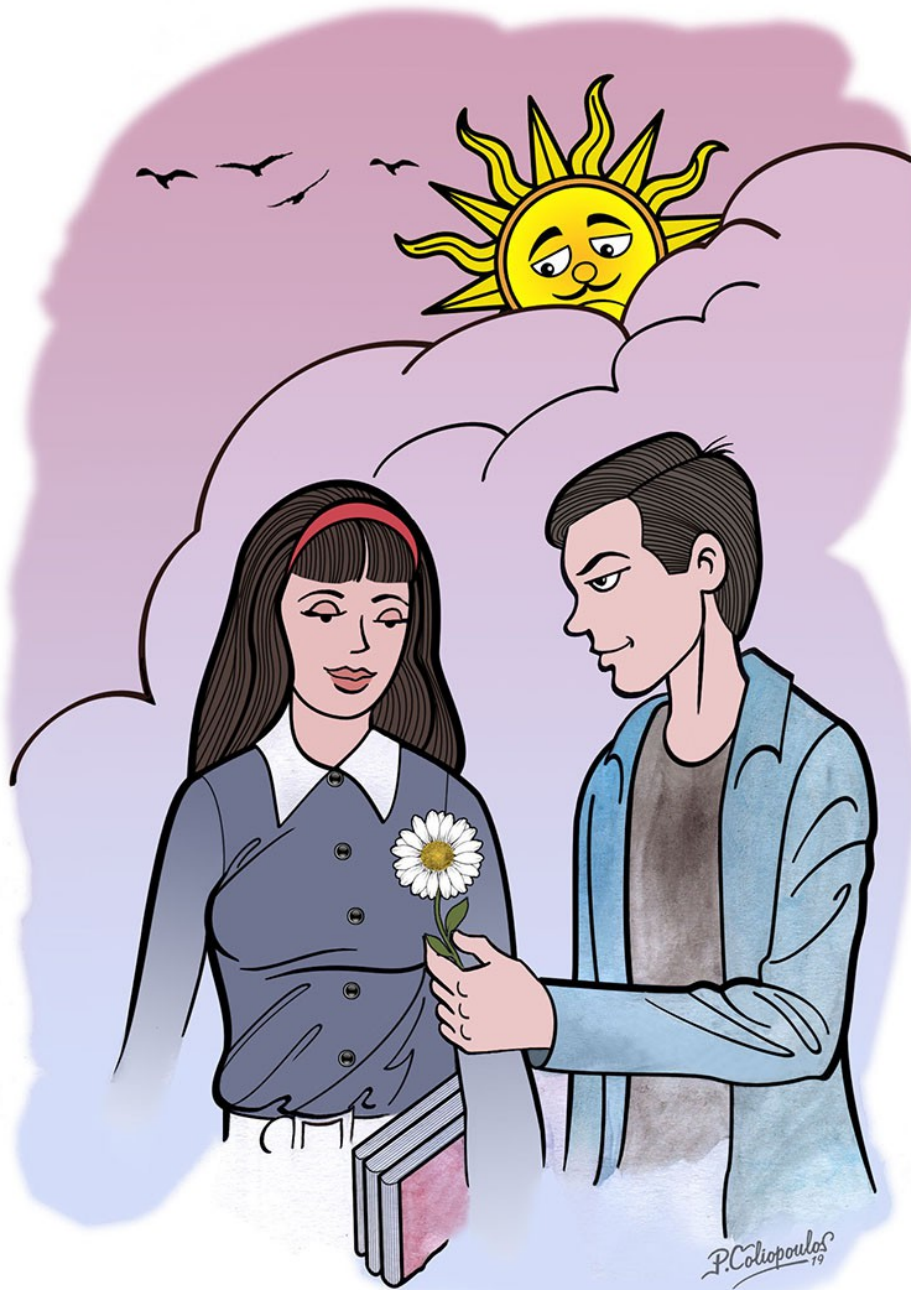
—Αλλά τη μαγκιά εγώ θα σου την κόψω, νέους! φώναξε για ν' ακούσουν οι άλλοι. Θα σε κάνω εγώ από μάγκα δάγκα. Συνεννοηθήκαμε;

—Μάλιστα, κύριε λοχία.

Μου άφησε τα τσιγάρα του, γύρισε την πλάτη κι απομακρύνθηκε με κείνο το βήμα του καμπόσου, που έχουν όσοι βρίσκονται σε θέση εξουσίας.

Περί Έρωτος και Προδοσίας

Είμαι κάποιες φορές που μια ιστορία επαναλαμβάνεται σαν ξεπατικωμένη με καρμπόν κι έρχεται να μας θυμίσει ότι τελικά τίποτα δεν μάθαμε από την πρώτη της έκδοση, το πρώτο στραπάτσο. Ίσως επειδή μας προστατεύει αυτή η ανεξήγητη αισιοδοξία που χαρακτηρίζει το ανθρώπινο είδος – «αυτό δεν θα ξανασυμβεί σε μένα» – ή η σκανδαλωδώς βραχύβια μνήμη μας.

Ίσως αυτή εδώ η ιστορία να μην είχε θέση κοντά στις άλλες. Είναι σε εντελώς διαφορετικό κλίμα και παρ' ότι διαδραματίζεται στην ίδια εποχή με τις υπόλοιπες θα μπορούσε να είχε συμβεί οποτεδήποτε. Όπως και συνέβη. Ή μάλλον, σωστότερα θα έπρεπε να πω: ξανασυνέβη. Γι' αυτό και την περιέλαβα στο οδοιπορικό των Θρύλων της Γειτονιάς. Για να υπενθυμίσω, στον εαυτό μου κυρίως, αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο ότι ναι, η Ιστορία επαναλαμβάνεται και συχνά όχι σαν φάρσα, αλλά σαν τραγωδία.

Εγώ τουλάχιστον δεν είχα καμιά δικαιολογία να το αγνοώ αυτό. Το είχα ήδη βιώσει μια φορά, με τρόπο ιδιαίτερα δυσάρεστο (αν και ιδιαίτερο) και σε μια ηλικία ευαίσθητη. Θα έπρεπε να αναγνωρίσω τα σημάδια και να φυλαχτώ όταν προέκυψε και πάλι σε μια επίσης ευαίσθητη ηλικία. Αλλά δεν τα αναγνώρισα – ή δεν θέλησα να τ' αναγνωρίσω.

* * *

Υπάρχει ένας μυστήριος φυσικός (μάλλον αφύσικος καλύτερα) νόμος να μας ελκύουν οι λάθος άνθρωποι. Εκείνοι που, για κάποιο λόγο, δεν γίνεται να είναι μαζί μας. Το Ανέφικτο!

Το δικό μου ανέφικτο λεγόταν Μαρία και πήγαινε στην Τετάρτη (στο Θηλέων). Ήταν δηλαδή δυο χρόνια μεγαλύτερη. Μια διαφορά που σ' αυτές τις ηλικίες και κάτω απ' αυτές τις συνθήκες σημαίνει πως ο μικρότερος είναι εντελώς αόρατος για τον μεγαλύτερο. Δεν μιλάμε εδώ για μια απλή ασυμβατότητα, μιλάμε για χάσμα τρισθεόρατο.

Δεν ήταν σπάνιο φαινόμενο άλλωστε οι μικροί να φαντασιώνονται με τις μεγάλες. Συνέβαινε και μάλιστα κατά συρροή. Ήταν όμως κάτι περαστικό κι επιπόλαιο, ανώδυνο. Κάποια στιγμή συνερχόσουν. Δεν σου γινόταν ψύχωση – όπως συνέβη σε μένα.

Κι επειδή ακριβώς δεν ήταν ούτε περαστικό, ούτε επιπόλαιο, δεν το είπα σε κανέναν. Μόνος μου θα τα βγαζα πέρα. Στον μοναδικό δρόμο που ανοιγόταν μπροστά μου, αυτόν της λησμονιάς.

Γιατί δεν ήταν μόνο η χαώδης διαφορά ηλικίας το πρόβλημα. Ήταν και κάτι πολύ πιο σοβαρό κι απείρως πιο ζόρικο. Η Μαρία είχε ήδη σχέση. Μ' ένα παιδί από το Πρώτο. Που πήγαινε στην Πέμπτη – άψογο ταίριασμα ηλικιών εδώ, αντιστρόφως. Έναν Κώστα, με τον οποίο όταν συνέπιπτε το σχόλασμά τους έφευγαν μαζί. Ήταν ένα σουλουπωμένο παληκάρι, λίγο μονοκόμματος, αγέλαστος... έως μουντρούχος, για τον οποίο λεγόταν πως ήταν σπιρτοκούμπουρο στη Φυσική και τα Μαθηματικά, εκεί που εγώ ήμουν σκεπάρνι δηλαδή, κι ότι από τώρα του δίνουν, λέει, υποτροφία για πανεπιστήμιο στην Αμερική... και μην ξεράσω!

Άντε τώρα να τον ανταγωνιστείς – και το χάσμα να μην υπήρχε!

Τους έβλεπα να πηγαίνουν μαζί πιασμένοι χέρι-χέρι και η καρδιά μου γινόταν κομμάτια.

Είδα κι απόειδα... το πήρα απόφαση. Σιγά-σιγά αποτραβήχτηκα κι από τις παρέες και κλείστηκα εντελώς στον εαυτό μου.

Με τον οποίο φυσικά είχα αμάχη.

Γιατί τη Μαρία; Δεν υπήρχαν άλλες όμορφες; Υπήρχαν. Κι ομορφότερες. Δεν υπήρχαν κι άλλες έξυπνες και με προσωπικότητα; Κάπως λιγότερες από τις όμορφες, αλλά υπήρχαν.

Τότε; Γιατί τη Μαρία ειδικά;

Γιατί έτσι, λάβαινα τη στερεότυπη απάντηση.

Γιατί η Μαρία ήταν μοναδική. Δεν υπήρχε άλλη σαν εκείνη στον πλανήτη Γη. Τελείωσε!

* * *

Τα Σαββατόβραδα βγαίναμε, η παρέα. Σε κάνα ζαχαροπλαστείο πρώτα, για μια πάστα και μετά βόλτες στην Πλατεία, να χαζεύουμε τις υποψήφιες φιλενάδες –στα σίγουρα, από μακριά. Αυτή τη φορά όμως ο Τώνης και οι άλλοι θα πήγαιναν σ' ένα πάρτυ μιας συμμαθήτριας, που για κάποιο δικό της λόγο δεν με είχε καλέσει –δεν θα με χώνευε και δεν την αδικώ, την εποχή εκείνη ούτε εγώ ο ίδιος δεν χώνευα τον εαυτό μου.

Να καθίσω σπίτι... αδιανόητο. Πήρα λοιπόν τη μοναξιά και τη σκουντούφλα μου και πήγα στο «Ολύμπιον», να κλάψω τη μοίρα μου μοναχός, συνοδεία σοκολατίνας.

Το ζαχαροπλαστείο ήταν γεμάτο. Κοίταξα για τραπεζάκι ελεύθερο... πουθενά. Ετοιμαζόμουν να φύγω όταν άκουσα να με φωνάζουν. Στρέφομαι και... το πάτωμα έφυγε κάτω από τα πόδια μου!

Δεν τις είχα δει στη σκοτούρα μου. Η Βάσω ήταν η μεγαλύτερη αδερφή μιας συμμαθήτριας μου και πήγαινε στο Θηλέων κι αυτή. Μαζί της δε... ναι, η Μαρία!

—Μόνος σου είσαι, τσαμένο; με ρώτησε η Βάσω που ήξερα ότι με συμπαθούσε.

Με πάρα πολύ κόπο κατάφερα να κρατήσω την ψυχραιμία μου –όχι χωρίς να κοκκινίσω ως τ' αυτιά όμως.

—Ναι..., κατάφερα να ψελλίσω.

—Έλα να καθίσεις μαζί μας. Κι εμείς δεν έχουμε καβαλιέρο.

Ήμουν έτοιμος να βρω μια δικαιολογία και να το βάλω στα πόδια (όπως επιτάσσει η λογική), αλλά φωνή δεν μου βγαινε και τα γόνατά μου είχαν γίνει νερό. Βρέθηκα καθισμένος στην καρέκλα δίπλα στη Μαρία.

Τα κορίτσια πίναν πορτοκαλάδες. Σκέφτηκα, για να κάνω τον καμπόσο, να παραγγείλω καφέ, αλλά ευτυχώς κατάλαβα τη βλακεία μου και ντράπηκα. Εγκαίρως. Παρήγγειλα κι εγώ πορτοκαλάδα –με ανθρακικό, αντρική.

Ένιωθα άβολα του σκοτωμού, όμως τώρα ήταν αργά, είχα παγιδευτεί. Πώς να εξαφανιστώ;

Και η Μαρία δίπλα μου! Μια ανάσα μακριά.

Η κουβέντα ήταν για το σχολείο, για παιδιά που ήξεραν και δεν ήξερα... για καθηγητές... Ευκολάκια. Μια χαρά. Αλλά και πάλι ένιωθα «απέξω». Μήπως δεν ήμουν ο «μικρός» που κάλεσαν στο τραπέζι τους από φιλανθρωπία; Έτσι απαντούσα λακωνικά, όταν χρειαζόταν, και βλαστημούσα τη δειλία μου που δεν μ' άφηνε να χαλαρώσω και να ξεδιπλώσω την πολυσχιδή μου προσωπικότητα (τρομάρα μου!).

—Η παρέα σου τι έγινε; με ρώτησε σε μια στιγμή η Βάσω.

—Πήγαν σ' ένα πάρτυ, απάντησα μαγκωμένος.

—Κι εσύ γιατί δεν πήγες;

Τι να 'λεγα; Την αλήθεια –στα σίγουρα.

—Δεν με κάλεσαν, ομολόγησα κοκκινίζοντας.

Η Μαρία γύρισε και με κοίταξε –για πρώτη φορά. Ένα βλέμμα βελούδινο! Τη στιγμή εκείνη, αν είχα την παραμικρή

αμφιβολία, κατάλαβα. Ήμουν πέρα για πέρα χαμένος. Δεν υπήρχε σωτηρία.

—Δύσκολος χαρακτήρας κι εσύ; ρώτησε χαμογελώντας.

—Έτσι λένε..., μουρμούρισα.

Γέλασε.

—Δεν πειράζει, είπε. Καλύτερα δύσκολος παρά βαρετός.

Από κει και πέρα η ατμόσφαιρα ζεστάθηκε κι ώσπου να έρθει η ώρα να φύγουμε η ακαμψία μου είχε σχεδόν εξαφανιστεί. Στο κάτω-κάτω μια φορά ήταν... δεν υπήρχε περίπτωση να ξαναβρεθώ μαζί τους... μαζί της... Δεν συμβαίνουν θαύματα κάθε μέρα.

Κοίτα όμως να δεις πώς τα φέρνει ο διάλογος!

Η Βάσω έμενε πιο κοντά απ' όλους μας, στο Ταχυδρομείο. Την αφήσαμε λοιπόν πρώτη και μείναμε οι δυο μας. Με τα γόνατά μου εμένα να έχουν γίνει πάλι νερό.

—Πού μένεις; ρώτησα.

—Εδώ κοντά, απάντησε χαμογελώντας. Τι, θα με συνοδεύσεις;

—Μα... φυσικά.

—Ένας αληθινός τζέντλεμαν! είπε γελώντας.

Ευτυχώς τη νύχτα το κοκκίνισμα δεν φαίνεται.

Το «κοντά» της Μαρίας ήταν τρία τετράγωνα μακριά, που κάναμε σε πάνω από μισή ώρα κουβεντιάζοντας με μια άνεση λες και γνωριζόμασταν και χθες.

Κοντά στο σπίτι της ήταν μια δεντρόφυτη πλατειούλα με δυο-τρία παγκάκια, έρημα την ώρα αυτή.

—Καθόμαστε; μου λέει εντελώς απροσδόκητα.

Και μ' έστειλε! Κανονικά θα περίμενε κανείς να μην βλέπει την ώρα πότε να με ξεφορτωθεί. Τι ήταν αυτό το «καθόμαστε»;

Καθίσαμε.

Τι λέγαμε; Δεν ξέρω. Εκείνο που ξέρω είναι ότι ήμουν μαγεμένος. Και καθόλου σίγουρος ότι ζούσα αυτές τις στιγμές στ' αλήθεια.

Κάποια στιγμή κοίταξε το ρολόϊ της.

—Πωπώω! έκανε. Ξέρεις τι ώρα είναι; Έντεκα παρά τέταρτο. Είμαστε εδώ από τις εννιά!

Χαιρετηθήκαμε στην πόρτα του σπιτιού της μ' ένα «γεια», ούτε καν με χειραψία.

Θα την ξανάβλεπα; Αλίθανο. Κι αν της το ζητούσα; Σίγουρα θα έτρωγα πόρτα. Ευγενικά μεν, γιατί είχε άψογους τρόπους (η μαντάμ Νίνα θα ήταν περήφανη για κείνη), αλλά πόρτα. Δεν είπα λοιπόν τίποτα και σ' όλο τον δρόμο για το σπίτι μου με φασκέλωνα για την ατολμία μου.

Μια ευκαιρία ήταν και πάει!

Αλλά... τι ονειρεμένη βραδιά, θεέ μου!

Δεν ξέρω πώς κατάφερα να κοιμηθώ κείνη τη νύχτα. Και πώς πορεύτηκα την επομένη ημέρα... Σαν υπνοβάτης. Έπαιζα και ξανάπαιζα στο μυαλό μου το φιλμ της προηγούμενης –ειδικά από κείνο το «καθόμαστε;», που άνοιξε διάπλατα τις πύλες ενός κόσμου πρωτόγνωρου για μένα.

Για κείνη βέβαια δεν θα ήταν τίποτα. Ένα απλό, ασήμαντο περιστατικό. Μια άνευ σημασίας λεπτομέρεια της ζωής της που θα είχε κιόλας ξεχάσει.

Εκτός κι αν...

Εκτός κι αν έκανα λάθος.

Ένας τρόπος υπήρχε για να το μάθω αυτό.

Εννέα παρά είκοσι ανακοίνωσα στη μάνα μου ότι θα πήγαινα σ' ένα πάρτυ «με τα παιδιά», γιατί κάποιος, λέει, είχε γενέθλια.

—Τι, πάλι θα ξεπορτίσεις; γκρίνιαξε εκείνη. Χθες δεν βγήκες;

—Ναι, αλλά είναι αυτό το πάρτυ που...

—Κοίτα μην αργήσεις κακομοίρη μου. Νύχτα... μικρό παιδί έξω μόνο του!...

Αυτό το «μικρό παιδί» τι το 'θελε;

Με την ψυχή στο στόμα το 'βαλα στα πόδια για τη γειτονιά της. Εννέα η ώρα χθες είχαμε καθίσει στο παγκάκι. Αν την ένοιαζε... που δεν... αλλά τέλος πάντων... Αν την ένοιαζε...

Δεν ήθελα ούτε σαν ελπίδα να το κρατήσω αυτό στο μυαλό μου. Γιατί ήξερα πως με περίμενε μια τεράστια, αλλά προβλέψιμη, απογοήτευση. Αυτά τα θαύματα μπορεί να συμβαίνουν στο σινεμά, αλλά ποτέ στην πραγματική ζωή.

Όμως...

Έφτασα στο παγκάκι ξέπνοος, στις εννιά παρά τέσσερα λεπτά. Και με χτύπησε αστροπελέκι!

Ήταν εκεί!

Το πρόσωπό της φωτίστηκε ολόκληρο βλέποντάς με.

—Δεν το πιστεύω! αναφώνησε. Σκέφτηκες το ίδιο πράγμα!

Κάθισα δίπλα της, παραζαλισμένος, ενώ η καρδιά μου πήγαινε να σπάσει.

—Περνούσα από εδώ κοντά και..., κατάφερα να πω.

—Ναι, κι εγώ, γέλασε εκείνη. Ήμουν στη γιορτή μιας φίλης κι έφυγα τρέχοντας σαν τρελή... μήπως και...

Κοιταχτήκαμε.

Είχαμε φύγει απ' αυτό το σύμπαν και είχαμε περάσει σ' ένα άλλο, δικό μας.

Επικοινωνούσαμε σε δυο επίπεδα ταυτόχρονα. Με λόγια και με βλέμματα κι αυτή η διπλή επαφή —τι παράδοξο!— λειτουργούσε ανεξάρτητα η μια από την άλλη και συγχρόνως μαζί. Και το ακόμα πιο παράδοξο... ίσχυε αυτό και για τους δυο μας.

Ήμουν μαγεμένος! Κυριολεκτικά.

Ναι, είχα ως τώρα ερωτευθεί –έτσι νόμιζα– πάμπολλες φορές, λίγο σαν να ήταν καθήκον μου, όμως τίποτα δεν έμοιαζε με τούτο εδώ. Η απόλυτη ευτυχία ανακατεμένη με την πιο απύθμενη δυστυχία. Χωρίς να έχω εμπειρία σ’ αυτά τα πράγματα ένιωθα πως ένα συναίσθημα τόσο δυνατό δεν μπορεί παρά να έχει συνέπειες. Κάτι στο βάθος μου έλεγε πως το τέλος αυτής της ιστορίας δεν θα ‘ταν καλό, αλλά δεν μ’ ένοιαζε. Η στιγμή αυτή ήταν μοναδική. Ήμασταν οι δυο μας μόνοι στον κόσμο και...

...ναι... Όχι τελείως μόνοι...

Μην ξεχνάμε και τον Κώστα.

Για τον οποίο η ίδια δεν δίσταζε καθόλου να μιλήσει –με μια αφέλεια αφοπλιστική, αγνοώντας ότι έτσι με σκότωνε. Το είχε κάνει και χθες, θα το έκανε και κάθε φορά που θα βρισκόμασταν στο μέλλον.

Υπήρχε πάντα η σχέση, αυτό μπόρεσα να καταλάβω. Υπήρχε, αλλά αυτό το διάστημα περνούσε κρίση. Απομακρύνονταν ο ένας από τον άλλο... όμως αυτό δεν σήμαινε ότι δεν ήταν και μαζί.

Κι εγώ;

Εγώ τι θέση είχα σ’ αυτή την αλλοπρόσαλλη εξίσωση; Δεν τόλμησα να το ρωτήσω, αλλά μου έδωσε μόνη της την απάντηση, σαν να είχε διαβάσει τη σκέψη μου.

—Εσύ είσαι ακριβώς το αντίθετο το Κώστα, μου είπε σε μια στιγμή με κείνη την αφοπλιστική αφέλεια (που τσάκιζε). Εσύ είσαι φωτεινός. Γελάς... Με κάνεις να νοιώθω καλά... Είναι... πώς να σου πω;... από χθες σαν να βλέπω τον κόσμο αλλιώς.

Την άκουγα μουδιασμένος, χωρίς να τολμώ να πω λέξη.

—Δεν θα το πίστευε κανείς ότι πας ακόμα στη Δευτέρα, μου είπε συνεχίζοντας. Ούτε μιλάς, ούτε συμπεριφέρεσαι σαν τα παιδιά της ηλικίας σου. Ούτε σαν τα μεγαλύτερα δηλαδή, εδώ που τα λέμε.

—Μικρομέγας λέγεται αυτό, είπα.

Γέλασε.

—Να, αυτό μ' αρέσει σε σένα, είπε. Μπορείς να αυτοσαρκάζεσαι. Σπάνιο πράγμα.

Χωρίσαμε όπως χθες. Μόνο που τη φορά αυτή, την τελευταία στιγμή, μου έδωσε ένα πεταχτό φιλί στο μάγουλο. Και πριν φτάσει στην πόρτα του σπιτιού της στράφηκε και μου χαμογέλασε.

Ο κόσμος όλος!

Την επομένη, την ίδια ώρα, βρισκόμουν και πάλι στο «παγκάκι μας». Πρώτος τη φορά αυτή. Δεν είχαμε πει τίποτα για να ξαναβρεθούμε. Δεν πίστευα ότι θα 'ρχόταν, αλλά δεν γινόταν να μην πάω.

Ήρθε. Και κάθισε δίπλα μου χαμογελώντας πλατιά.

—Γεια, είπε.

—Γεια, κατάφερα ν' απαντήσω.

—Είπα πως πάω ν' αγοράσω τετράδια στο ψιλικατζίδικο, εξήγησε σαν να δικαιολογιόταν.

—Εγώ... έτσι, έτυχε να περνάω...

Γέλασε.

—Ναι. Σε σένα όλα τα παράξενα συμβαίνουν.

Πήγαμε να περπατήσουμε λίγο γιατί ο Οκτώβρης είχε αρχίσει ν' αγριεύει σιγά-σιγά. Και βρεθήκαμε να κρατιόμαστε από το χέρι.

Όπως και την επομένη... και τη μεθεπομένη... και μετά...

Δεν είχε πει τίποτα σε κανέναν —ο Κώστας βλέπεις— και δεν είχα βγάλει άχνα πουθενά. Ούτε στον εαυτό μου δεν τολμούσα να το ομολογήσω. Ζούσα ένα όνειρο.

Τα Σάββατα βγαίναμε μαζί. Κρυφά πάντα. Δεν πηγαίναμε εκεί που σύχναζαν οι άλλοι, είχαμε ανακαλύψει ένα απόμερο καφενεδάκι κοντά στην Πλατεία Ταχυδρομείου και καταφεύγαμε εκεί, μακριά από τα αδιάκριτα βλέμματα.

Μια-δυο φορές κάναμε σκασιαρχείο μαζί κι ανεβήκαμε στο Αλκαζάρ. Σε μια απ' αυτές τις φορές είπα τη μεγάλη κουβέντα.

—Άσε με να σ' αγαπώ μόνο, της είπα κρατώντας το χέρι της στο δικό μου. Μόνο αυτό θα σου ζητήσω, τίποτ' άλλο.

Με κοίταξε ξαφνιασμένη. Με κοίταξε όπως δεν με είχε κοιτάξει κανείς ποτέ.

—Νομίζω πως σ' ερωτεύομαι, είτε χαμηλόφωνα, σαν να φοβόταν μην την ακούσουν τα πνεύματα του άλσους.

Ναι, ζούσα ένα όνειρο.

Ως εκείνο το ζοφερό Σάββατο.

Δεν κανονίζαμε από πριν. Συναντιόμασταν στις εφτά στην Πλατεία Ταχυδρομείου και πηγαίναμε πιασμένοι από το χέρι στο μυστικό καφεενεδάκι μας.

Δεν αργούσε ποτέ. Αυτή τη φορά άργησε.

Στις εφτάμιση δεν είχε φανεί ακόμη. Στις οχτώ... τίποτα. Πήγα ως το καφεενεδάκι με την ελπίδα... Δεν ήταν βέβαια εκεί. Έκανα μερικές βόλτες στο κρύο... Στις εννιά πήρα τον δρόμο για το σπίτι μου.

Δεν έβαλα κακό στο μυαλό μου. Κάτι θα της έτυχε. Μπορεί κάπου να πήγε με τους γονείς της. Συμβαίνουν αυτά...

Την επομένη, νωρίς το απόγευμα, μου τηλεφώνησε.

—Πάμε για μια ζεστή σοκολάτα; πρότεινε.

Βρεθήκαμε στο καφεενεδάκι μας φυσικά.

Και ήταν όπως πάντα. Υπέροχα!

Ως τη στιγμή που είχα την κακή έμπνευση να τη ρωτήσω για χθες.

—Α, βγήκα με κάτι παιδιά που είχαμε κανονίσει, είπε σαν να ήταν αυτό το πιο φυσικό πράγμα του κόσμου.

Είδε την έκφρασή μου κι έσμιξε τα φρύδια της.

—Τι; έκανε.

—Βρισκόμαστε τόσο λίγο και μόνο τα Σάββατα έχουμε ώρα για μας, είπα. Κι εσύ διάλεξες να βγεις με τους... φίλους σου;!

Σήκωσε τους ώμους.

—Γιατί; είπε. Είχα διάθεση να τους δω, κακό είναι;

Κάτι μέσα μου έσπασε.

—Αν το έκανα εγώ, είπα. Αν διάλεγα την παρέα μου αντί για σένα... πώς θα σου φαινόταν;

—Σαν προδοσία, είπε χωρίς να το σκεφτεί.

Την κοίταξα.

—Και πώς νομίζεις ότι νοιώθω εγώ τώρα; ρώτησα.

Συννέφιασε.

—Δεν κατάλαβα... Δεν μπορώ να βλέπω τους φίλους μου;

—Φυσικά και μπορείς. Αλλά ο χρόνος αυτός ήταν δικός μας. Πολύτιμος.

—Ναι, αλλά...

—Ίσως θα 'πρεπε να ξεκαθαρίσεις μέσα σου πια πόσο σημαντικό είναι αυτό που έχουμε, είπα.

Ξαφνικά τα μάτια της βούρκωσαν.

—Δεν θέλω να σε χάσω, είπε με φωνή που έτρεμε.

—Ούτε εγώ, ψιθύρισα παίρνοντας το χέρι της στο δικό μου.

Όμως τα μαύρα προαισθήματα με είχαν ζώσει.

Και πάλι, δυστυχώς, είχα δίκιο.

Οι συναντήσεις μας άρχισαν ν' αραιώνουν και τα τηλεφωνήματα να σπανίζουν.

Επικαλέστηκε φόρτο μαθημάτων, την πίεση του σπιτιού... Λες και πριν δεν υπήρχαν αυτά.

Πέρναγε βδομάδα ολόκληρη χωρίς να τη δω, χωρίς να μιλήσουμε.

Κάτι δεν πήγαινε καθόλου καλά.

Μέσα μου ήξερα. Αλλά και δεν ήθελα να ξέρω.

Κείνο το Σάββατο έβρεχε. Μ' αυτόν τον σιγανό, επίμονο, εκνευριστικό ρυθμό που δεν σε μουσκέυει αλλά σε περιτριγυρίζει, σαν τον Χάρο στην πτέρυγα ετοιμοθάνατων του νοσοκομείου.

Με το που την αντίκρισα κατάλαβα πως κάτι δεν πήγαινε καλά απόψε. Δεν είπα τίποτα, όμως το στομάχι μου είχε δεθεί κόμπος.

—Δεν θα μείνω πολύ, είπε αντί χαιρετισμού.

—Μια ζεστή σοκολάτα;

Δίστασε για μια στιγμή.

—Εντάξει, είπε μετά. Αλλά μην αργήσουμε.

Πήγαμε στο καφεενεδάκι. Από το χέρι. Το άγγιγμα της ήταν κρύο –και δεν ήταν απ' τη βροχή.

Η κουβέντα δύσκολη. Ένιωθα ότι κάτι είχε να μου πει και δεν ήξερε πώς να το κάνει. Δεν τολμούσα να ρωτήσω. Δεν χρειαζόταν άλλωστε, στο βάθος ήξερα –και δεν ήθελα να ξέρω.

—Έχω φύγει, μου είπε ξαφνικά.

Όχι «φεύγω» ή «θα φύγω»... Έχω φύγει.

Την κοίταξα σαν χαμένος.

—Τα είπα όλα του Κώστα, μου εξήγησε. Για μας. Εκείνος με ρώτησε αν ήθελα «να το ζήσω αυτό» –μαζί σου δηλαδή.

Δίστασε για μια στιγμή. Έψαχνε τις λέξεις.

—Τι του απάντησες; κατάφερα να ψελλίσω.

Κατέβασε τα μάτια της.

—Με τον Κώστα γνωριζόμαστε από παιδιά, είπε. Είμα-

στε μαζί από πολύ νωρίς. Δεν ήταν πάντα εύκολο, αλλά είχα την αίσθηση πως αυτός είναι ο «ένας». Του είπα πως θα ήθελα να προσπαθήσουμε να διασώσουμε αυτό που έχουμε.

Έπεσε μια βαριά σιωπή που δεν είχε το κουράγιο κανείς από τους δυο μας να σπάσει.

—Θα σε θυμάμαι πάντα με αγάπη, είπε στο τέλος.

Πήγα στον καφετζή, πλήρωσα τις σοκολάτες, τις τελευταίες μας, και φύγαμε. Χωρίς ν' αγγιζόμαστε πια. Και χωρίς να μιλάμε. Έξω από το σπίτι της στράφηκε και με κοίταξε. Τι υπήρχε σ' αυτά τα μάτια δεν μπορούσα πια να καταλάβω. Όπως δεν κατάλαβα και όλα τα άλλα.

—Δεν γινόταν αλλιώς..., είπε μαλακά.

—Θα σε περιμένω, ψιθύρισα με κόπο.

Κούνησε το κεφάλι της κι έφυγε. Αυτή τη φορά δεν γύρισε να με κοιτάξει.

Έφυγα κι εγώ.

Δεν γύρισα στο σπίτι. Περιφερόμουν στην ήσυχη πόλη ώρα πολλή. Αδύνατον να κάνω το μυαλό μου να δουλέψει με ειρμό. Σιγά-σιγά συνειδητοποιούσα αυτό που μου είχε συμβεί. Χωρίς να το καταλάβω βρέθηκα στη γέφυρα του Αλκαζάρ. Κάτω το ποτάμι κυλούσε σκοτεινό και θυμωμένο.

Κι εκεί, σε μια στιγμή μέσα, όλα έγιναν ξεκάθαρα. Ήξερα πια τι μου έμενε να κάνω.

Χωρίς δισταγμό δρασκέλισα το τσιμεντένιο παραπέτο. Η τελευταία μου σκέψη πηδώντας στο κενό ήταν για κείνη — όπως στα μυθιστορήματα.

...και βρέθηκα μ' ένα τίναγμα ανακαθισμένος στο κρεβάτι μου!

Μουσκεμένος στον ιδρώτα και με την καρδιά να χτυπάει σαν τρελή. Έξω συνέχιζε να βρέχει.

—Μαρία!..., ψιθύρισα.

Μετά, σιγά-σιγά το μυαλό άρχισε να καθαρίζει.

Ποια Μαρία;

Δεν υπήρχε Μαρία. Δεν υπήρχε καν ένα κορίτσι, απ' όσα έβλεπα κι απ' όσα γνώριζα, που να της μοιάζει.

Μα τότε;... Όλα αυτά;...

Αφέθηκα να πέσω στα μαξιλάρια μου και τράβηξα τις κουβέρτες πάνω μου.

«Ας ελπίσουμε ότι τα όνειρα δεν βγαίνουν» ήταν η τελευταία μου σκέψη πριν αποκοιμηθώ.

Τ Ε Λ Ο Σ

Το πέμπτο βιβλίο των Θρύλων της Γειτονιάς, «Οι Θρύλοι δεν Ξεχνιούνται», άρχισε να γράφεται στην Ύδρα, με βροχή, στις 5 Φεβρουαρίου 2019 και ολοκληρώθηκε στην Κέρκυρα στις 17 Μαΐου του ίδιου ζοφερού έτους.